

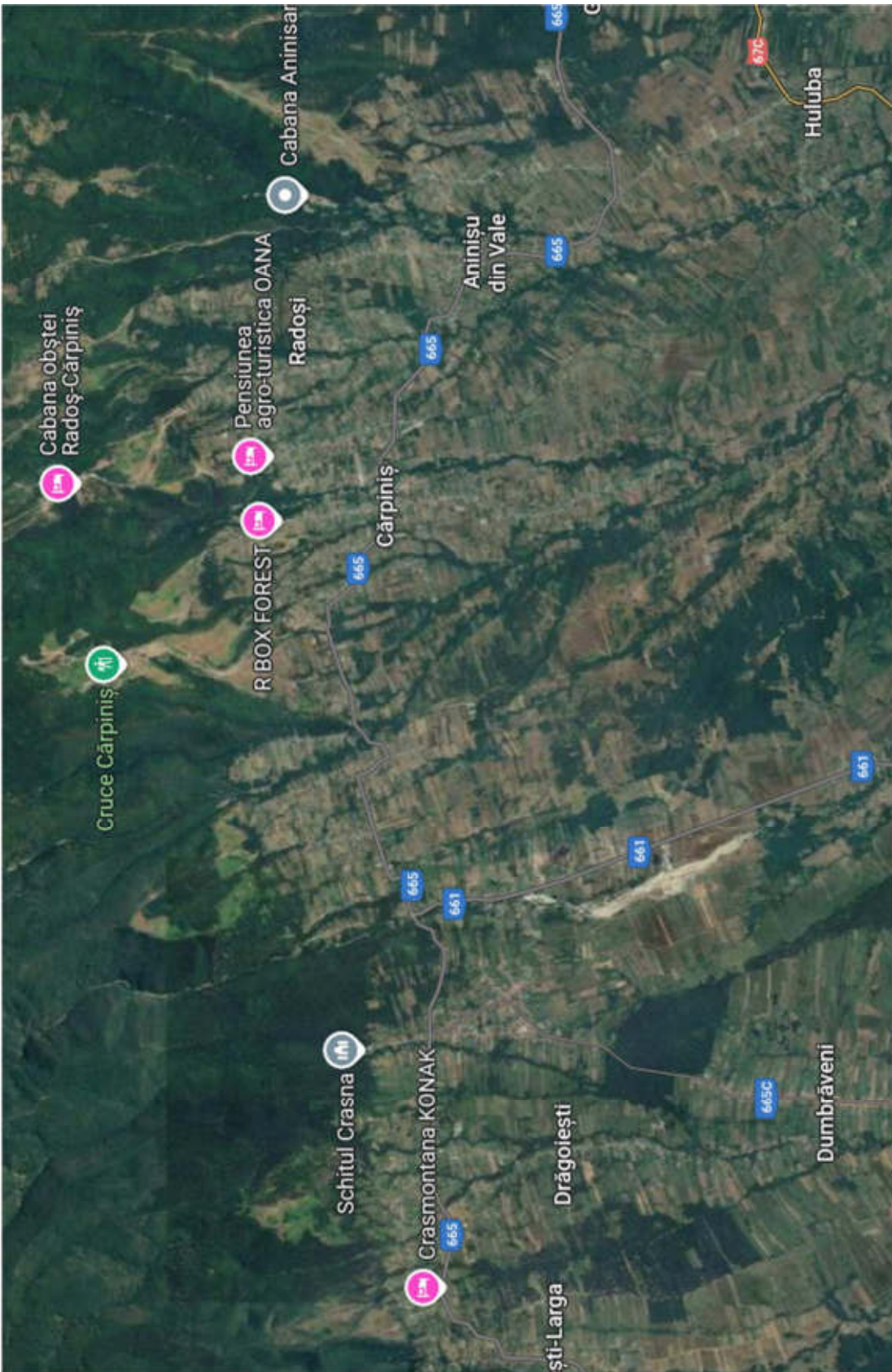
ANEXA NR.1. LA HCL NR 51 / 31.10.2025

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRASNA

PERIOADA 2024 – 2030

**Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru
perioada programatică 2024 – 2030**

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC

- 1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritoriala
- 1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale
 - 1.2.1. Contextul internațional
 - 1.2.2. Contextul european
- 1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local
 - 1.3.1. Strategii relevante la nivel național
 - 1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2021-2027
 - 1.3.3. Strategii relevante la nivel regional
 - 1.3.4. Contextul la nivelul județului
 - 1.3.5. Strategii relevante la nivel local
- 1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați
 - 1.4.1. Cercetarea sociologică
 - 1.4.2. Colectarea de provocări și soluții
 - 1.4.3. Consultări tematice
 - 1.4.4. Bugetare participativă
- 1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

- 2.1. Profil socio-demografic
- 2.2. Profil economic
- 2.3. Profil spațial și funcțional
- 2.4. Infrastructura de transport și mobilitate
- 2.5. Echiparea tehnico-edilitară
- 2.6. Servicii publice
- 2.7. Mediu și schimbări climatice
- 2.8. Profil și capacitate administrativă
- 2.9. Analiza SWOT

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

- 3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice
 - 3.1.1. Principii de planificare integrată
- 3.2. Concept de dezvoltare spațială
- 3.3. Viziunea 2030
- 3.4. Obiective strategice și specifice de dezvoltare

SECȚIUNEA 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

- 4.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor
- 4.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare

SECȚIUNEA 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

- 5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)
- 5.2. Mecanismul de prioritizare
- 5.3. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

SECȚIUNEA 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

- 6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei
- 6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare
- 6.3. O analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în implementarea SDT/SDL
- 6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Este cunoscut faptul că, după aderarea la Uniunea Europeană, România a făcut și trebuie să facă în continuare eforturi deosebite pentru dezvoltare și reducerea disparitatilor teritoriale.

La nivelul Uniunii Europene este elaborată o strategie de dezvoltare globală care prevede, printre altele, reducerea diferențelor privind nivelul de dezvoltare dintre regiuni și construirea unei piețe comune de consum.

La nivel național sunt elaborate și aprobate Strategii de Dezvoltare Națională care transpun dorința de dezvoltare a întregii țări. Atât la nivel Regional cât și la nivel județean au fost elaborate Strategii de Dezvoltare Regională, respectiv Strategii de Dezvoltare Județeană pentru perioada 2024-2030.

La această dată este necesară și oportună pregătirea și propunerea unei Strategii de Dezvoltare Integrate pentru Teritoriul Comunei Crasna, pe o perioadă de cel puțin pe o perioadă de 7 ani (2024-2030). Odată elaborată o astfel de strategie este mult mai ușor de stabilit o ordine de priorități și de alocare optimă a resurselor financiare.

De asemenea, este deosebit de important corelarea direcției de dezvoltare a comunei Crasna cu Direcțiile propuse în Strategiile Regionale și Județene. Pe baza strategiei, se vor fundamenta și se vor justifica cererile de finanțare pentru atragerea de resurse financiare nerambursabile din diferite programe de finanțare.

Dezvoltarea integrată a Comunei Crasna presupune în egala măsură atât identificarea nevoilor de dezvoltare cât și găsirea unor soluții corelate cu posibile surse de finanțare care să facă posibilă implementarea proiectelor considerate prioritare în comunitate.

Este necesar să învățăm să trăim în marea familie europeană, să conștientizăm care ne sunt adevăratele nevoi și cum să procedăm pentru a le satisface: investiții, infrastructura, confort, sănătate, educație, cultura, mulțumire și fericire.

SECȚIUNE 1 – CONTEXT STRATEGIC

1.1 Rolul Strategiei de Dezvoltare Locala

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Strategiile de dezvoltare fac posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și fac posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială. Planificarea strategică este un proces continuu, utilizat de comunitățile locale, pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare economică a comunității, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile. Ca importanță, planificarea strategică oferă un cadru care unește o serie de proiecte mai mici, pentru a realiza scopuri/obiective economice de întindere mai mare. Ca urmare, planificarea strategică ajută comunitățile să direcționeze dezvoltarea economică spre realizarea unor obiective fezabile, pe termen lung. Se stabilesc scopuri realiste, pe care le poate îndeplini comunitatea. Una din problemele planificării strategice este dorința comunităților locale de a realiza mai mult decât au posibilitatea, în condițiile resurselor disponibile. Totodată, se includ programe care sunt rupte de scopurile unei dezvoltări economice mai largi sau nu au o valoare directă pentru aceste comunități. Procesul, planificării strategice vine în ajutorul comunităților locale pentru gestionarea mai bună a acestor probleme. Dezvoltarea armonioasă și durabilă a unei comunități locale implică necesitatea unui parteneriat între administrația publică locală, actorii locali care pot contribui la realizarea ei și cetățenii. Pe lângă alte rezultate pe care le induce un astfel de concept strategic de dezvoltare este important să subliniem și acela de a reuni pe parcursul elaborării sale, într-un proces democratic și consensual toți partenerii locali, reprezentanți ai instituțiilor, organizațiilor neguvernamentale și experți locali pe domenii.

În procesul de absorbție a fondurilor europene și din alte surse internaționale, strategia de dezvoltare locală integrată cu documentațiile de urbanism și cele de planificare a bugetului local constituie baza justificării necesității și oportunității proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze orice tip de proiect.

Strategia de dezvoltare constituie în egală măsură meniul necesităților dezvoltării locale, expresia priorităților comunității; în acest sens, strategia oferă o bază atât în procesul de prioritizare a proiectelor locale cât și o sursă echilibrată și transparentă (durabilă) pentru ofertele politice, electorale.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Crasna, județul Gorj pe perioada 2024-2030 constituie documentul care abordează dezvoltarea comunei în mod integrat, acordând atenție cuvenită principiilor de dezvoltare durabilă, principii ce stau la baza dezvoltării întregului județ.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Documentul “Strategie de dezvoltare locala” trebuie sa fie a fi o imagine clara a comunei, a obiectivelor strategice de dezvoltare si a cailor de realizare a obiectivelor propuse.

Planificarea strategică este utilă numai dacă sprijină gândirea strategică și conduce la un management strategic. Conform HGR 1807/2006 - *În cadrul administrației publice, planificarea strategică se folosește pentru a reuni într-un singur cadru de management aspecte cum ar fi planificarea politicilor publice, elaborarea bugetului, stabilirea priorităților și planificarea organizațională.*

Strategia de Dezvoltare Locală constituie o parte componentă a procesului de planificare strategică și reprezintă:

- ✓ un document strategic elaborat de către părțile interesate ce exprimă o viziune comprehensivă cu privire la dezvoltarea Comunei Crasna
 - ✓ un proces pentru dezvoltarea unei viziuni pe termen mediu și lung la nivelul comunității.
- Totodată, strategia reprezintă un document de politică publică pe termen mediu și lung, care definește politica autorității locale cu privire la dezvoltarea locală a Comunei Crasna în care se impune luarea unor decizii la nivel local, în concordanță cu politicile de dezvoltare la nivel județean, regional, național și european.

Strategia ca document strategic cuprinde în mod uzual elemente generale ale planificării strategice aplicate la nivelul unei comunități locale:

- ✓ analiză diagnostic;
- ✓ viziune;
- ✓ valori;
- ✓ obiective strategice;
- ✓ obiective specifice;
- ✓ plan de măsuri / acțiuni.

Strategia de dezvoltare locală include astfel analiza potențialului local, stabilirea obiectivelor de dezvoltare, a căilor de acțiune și identificarea surselor de finanțare.

Oportunitatea accesării fondurilor europene nerambursabile (în contextul planului pentru bugetul multianual 2021-2027) și a fondurilor externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență facilitează consolidarea capacității UAT Crasna pentru a susține relansarea economică la nivelul comunei prin derularea de investiții cu impact major asupra dezvoltării durabile a Comunei.

Asadar Strategia de Dezvoltare Locala este un instrument managerial pentru UAT.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 57/2019 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ cu modificările și completările ulterioare este documentul de bază care definește modul de organizare, conducere și atribuțiile administrației publice locale.

Prin scopul urmărit în elaborarea Strategiei de dezvoltare a comunei Crasna se urmărește îndeplinirea următoarelor necesități de dezvoltare locale, în context național/regional/local:

- Formularea unei viziuni adecvate contextului extern și intern pentru dezvoltarea durabilă a microregiunii pe termen mediu;
- Stabilirea unui sistem de obiective și măsuri asociate corelate cu viziunea formulată;
- Crearea unui parteneriat consistent pentru validarea strategiei și implementarea acesteia;
- Îndeplinirea rolului de document cadru pentru atragerea de fonduri necesare dezvoltării durabile a localității și a zonei.

Scopul principal al strategiei este acela de a fundamenta deciziile de investiții prin actualizarea principalelor trăsături socio-economice și demografice, cu referire la dezvoltarea spațială în timp a comunei Crasna și la elementele ce țin de cadrul construit și natural din cadrul Unității Administrative Teritoriale. Se are în vedere planificarea integrată în cadrul în cadrul sectoarele prioritare, ceea ce va conduce la dezvoltarea durabilă a localității și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei Crasna. Strategia este fundamentată pe elementele specifice comunei Crasna: datele economice, demografice, de infrastructură, mediu, amenajarea teritoriului, serviciile publice etc., precum și o evaluare riguroasă a modului în care comunitatea dorește să evolueze.

Pornind de la nevoile actuale ale populației, așa cum au fost identificate în cadrul întâlnirilor de lucru, resursele disponibile și experiențele de lucru, comuna Crasna a demarat adoptarea unui concept de dezvoltare având la bază o gândire integrată proactivă, care vizează creșterea performanțelor managementului administrației locale, pentru asigurarea unui consens asupra viziunii viitorului economic al localității.

Prin înălțirile organizate în comuna, s-a asigurat caracterul comprehensiv al documentului final, document ce acoperă toate sectoarele de importanță strategică din comunitate.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Crasna, județul Gorj, a fost elaborată pornind de la orientările strategice privind politica de coeziune la nivel european și național, de prioritățile determinate de Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, de Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului, de Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, de Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, precum și de planificarea strategică națională, regională și locală.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

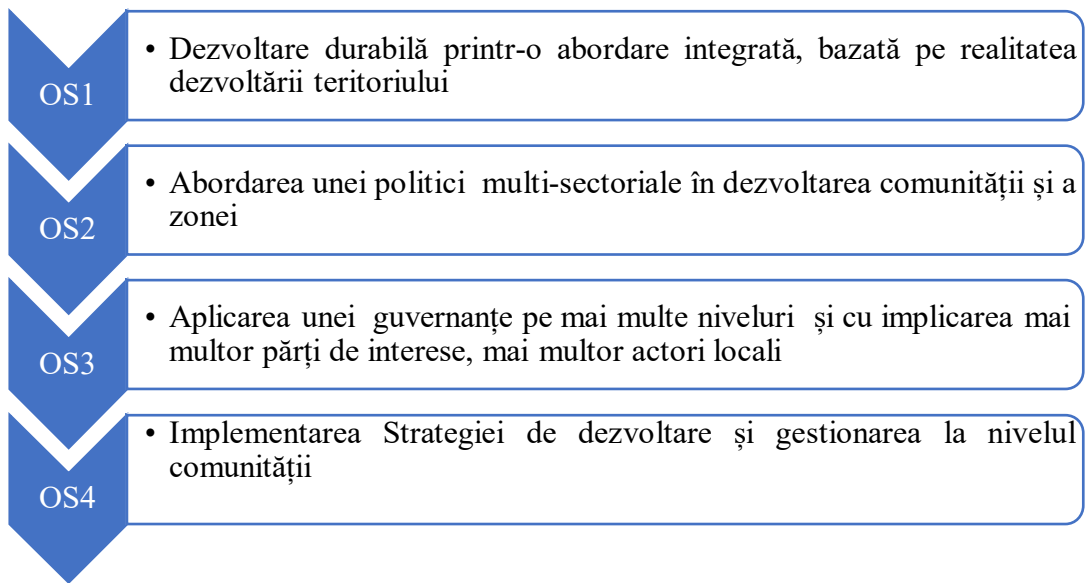
Strategia integrată de dezvoltare teritorială are rol multiplu :

- I. Este un instrument de planificare pe termen mediu care presupune viziuni de dezvoltare realizabile prin îndeplinirea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma unei analize a situației existente.
- II. Este un document, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.
- III. Este un instrument de lucru al Consiliului Local Crasna ce va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor.
- IV. Este un instrument managerial care urmărește să mențină o viziune clară a destinului comunității și a teritoriului, în termeni cât mai concreți și preciși. Aceasta are ca scop, concentrarea activităților, tuturor celor implicați în viața comunității, în beneficiul și în interesul acesteia. Strategia de Dezvoltare Locală se subordonează cerințelor de dezvoltare ale Comunității Europene pe principii de Dezvoltare Durabilă.
- V. Este un document care contribuie la accesarea și utilizarea resurselor destinate dezvoltării rurale asigurate de Uniunea Europeană pentru inițiative locale, prin implicarea actorilor politici economici locali și cu participarea societății civile, în domenii distincte (educație, sănătate, agricultură, cultură, economie, etc.) cu consultarea prealabilă a populației locale.

Obiectivul General al Strategiei de dezvoltare a Comunei Crasna este de a promova dezvoltarea locală integrată și inclusivă, în domeniul social, economic, al mediului precum și dezvoltarea culturale, susținerea patrimoniului natural, a turismului sustenabil în zona rurală.

Obiective specifice:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Înțelegem ca această Strategie va constitui elementul central al dezvoltării durabile a Comunei Crasna, așa cum este înțeles și promovat acest concept în cadrul politicii europene de coeziune. Strategia propusă va reflecta înțelegerea actuală a nevoilor de dezvoltare a comunității și viziunea de dezvoltare pe termen lung, bazată pe un proces adaptiv care implică gestionarea schimbărilor.

Importanța Strategiei de Dezvoltare Locală rezidă în faptul că acest document constituie o sursă principală de referință pentru orice proiect ulterior pe care UAT-ul îl elaborează și pentru care solicită finanțare.

Strategia Integrată de Dezvoltare Locală a Comunei Crasna pentru perioada programatică 2024-2030 își propune:

- dezvoltarea unei structuri multipolare, cu poli principali susținuți de poli secundari, atât la scară rurală, cât și teritorială;
- expansiune rurală echilibrată, coroborată cu utilizarea eficientă a resurselor de teren și dezvoltarea infrastructurii;
- dezvoltarea spațială a teritoriului, ținând cont de organizarea teritorială a cererii și ofertei de mobilitate;
- dezvoltarea coordonată și susținută a zonelor de acces în comună;
- coordonarea integrată a dezvoltării comunei și a teritoriului său de influență (echilibru în dezvoltarea sistemului rural-urban);
- asigurarea unei creșteri economice care să fie echilibrată cu cerințele sociale și de mediu;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- planificarea strategică sub forma unui proces integrat, asumat la nivel teritorial;
- echilibru spațial în distribuirea serviciilor în teritoriu, în vederea evitării segregării socio-economice spațiale;
- colaborarea dintre guvernanta locală, mediul privat și societatea civilă, ca element cheie în susținerea progresului economic;
- îmbunătățirea economică a întregului mediu de afaceri;
- protecția și sprijinul pentru întreprinderile existente, precum și atragerea de noi afaceri, în care acestea să acționeze ca un instrument de marketing pentru promovarea climatului de afaceri local;
- stabilirea de parteneriate public-private atât la nivelul guvernantei locale, în procesul de luare a deciziilor privind dezvoltarea și planificarea teritorială, cât și în îmbunătățirea economiei locale, prin atragerea de investitori și realizarea unor parteneriate cu mediul privat local;
- valorificarea inteligentă și sustenabilă a patrimoniului cultural și natural pentru susținerea economiei locale.

Viziunea reprezentanților autorității publice locale pentru 2024-2030 este una europeană, axată pe îndeplinirea unor obiective strategice bine definite:

- *O.S.1. Îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei prin asigurarea accesului la utilitățile de bază, dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă, oferind un teritoriu rural atractiv pentru tineri.* Se urmărește atragerea tinerilor în mediul rural prin oferirea unor condiții cât mai adecvate și mai apropiate de mediul urban în ceea ce privește infrastructura de transport, accesul la utilități și telecomunicații, spații verzi și de recreere, servicii publice și dezvoltare economică;
- *O.S.2. Creșterea economică prin atragerea de noi investitori în industrie, turism și servicii,* prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comuna și prin îmbunătățirea calității serviciilor publice și a infrastructurii comunitare;
- *O.S.3. Dezvoltarea sectorului educațional de la nivel local,* prin îmbunătățirea condițiilor de derulare a procesului educațional, prin implementarea unor măsuri concrete privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
- *O.S.4. Sprijinirea și dezvoltarea activităților de cooperare, oferind oportunități pentru cooperarea cu sectorul privat,* fie sub forma investițiilor directe, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri, precum și prin bune practici și schimburi de experiență relevante;
- *O.S.5. Accesul și perspectiva îmbunătățirii condițiilor de viață pentru categoriile defavorizate;*
- *O.S.6. Protecția factorilor de mediu și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale;*

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

➤ O.S.7. Dezvoltarea tehnologică și digitalizarea, asigurând astfel toate condițiile necesare comunicării și transferului de informații.

In urma consultarii populatiei au fost identificate provocari ce necesita solutii . Prezentam o listă cu câteva dintre cele mai comune provocări întâmpinate în dezvoltarea rurală, împreună cu soluțiile propuse:

- ✓ **Dezvoltarea economică inegală:** Regiunile rurale înregistrează un progres economic lent comparativ cu zonele urbane.
- ✓ **Migrația tinerilor:** Tinerii părăsesc zonele rurale în căutarea unor oportunități mai bune în orașe.
- ✓ **Acces limitat la serviciile de sănătate:** Există adesea o lipsă de facilități medicale în zonele rurale.
- ✓ **Infrastructură:** Drumuri, transport public, utilități și rețele edilitare insuficient dezvoltate , care limitează dezvoltarea economică.
- ✓ **Agricultură sustenabilă:** Provocări legate de adaptarea la schimbările climatice și necesitatea de a utiliza practici agricole mai sustenabile.
- ✓ **Educație și formare profesională:** Accesul limitat la educație și formare profesională de calitate în zonele rurale.
- ✓ **Lipsa diversificării economice:** Dependența excesivă de agricultura tradițională și lipsa diversificării economiei locale.

Soluții identificate si propuse pentru dezvoltarea rurală:

- ✚ **Crearea de locuri de muncă:** Promovarea antreprenoriatului prin programe de sprijin pentru micile afaceri și start-up-uri.
- ✚ **Investiții în educație și formare:** Oferirea de cursuri de formare profesională și educație continuă pentru tineri și adulți.
- ✚ **Îmbunătățirea infrastructurii:** Investiții în drumuri, transport public utilități, rețele edilitare, piețe locale, pentru a facilita accesul la servicii și locuri de muncă.
- ✚ **Programe de atragere a tinerilor:** Crearea de oportunități, cum ar fi locuri de muncă atractive și condiții de trai, pentru a-i convinge pe tineri să rămână în zonele rurale.
- ✚ **Agricultură sustenibilă și inovatoare:** Promovarea tehnicilor agricole sustenabile, cum ar fi agricultura ecologică și agroecologia.
- ✚ **Protejarea și reabilitarea resurselor naturale:** Implementarea de politici de mediu care să protejeze biodiversitatea și să restabilească ecosistemele degradate.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

🚧 **Acces la servicii de sănătate:** Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate, fie prin crearea de centre de sănătate comunitare, fie prin telemedicină.

🚧 **Colaborare între comunități:** Încurajarea cooperării între membrii satelor și alte comunități rurale pentru a împărtăși resurse și bune practici.

Aceste provocări și soluții sunt esențiale pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a zonei rurale și pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor din Comuna Crasna. Implementarea acestor soluții necesită implicarea comunităților locale, autorităților guvernamentale și a sectorului privat.

Ideile de proiecte au fost colectate pe baza consultărilor tematice

Consultările tematice pe domeniul dezvoltării rurale au fost esențiale pentru formularea și implementarea politicilor care să sprijine comunitatea rurală. Aceste consultări au abordat o varietate de subiecte, cum ar fi:

1. Agricultură durabilă: Discuții despre practici agricole ecologice, utilizarea eficientă a resurselor și promovarea produselor locale.

2. Infrastructură rurală: Identificarea nevoilor de infrastructură, inclusiv drumuri, apă, canalizare, energie și telecomunicații.

3. Dezvoltarea economică: Strategii pentru a sprijini micile afaceri și antreprenoriatul în zonele rurale, inclusiv accesul la credite și finanțare.

4. Turismul rural: Promovarea agroturismului, a turismului gastronomic, a turismului de drumeție și a altor forme de turism sustenabil care să contribuie la dezvoltarea economiei locale.

5. Educație și formare profesională: Oferirea de programe educaționale și de formare pentru a dezvolta abilitățile populației din mediul rural.

6. Protecția mediului: Măsuri pentru conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

7. Inovație și tehnologie: Implementarea de soluții tehnologice moderne în agricultură și alte domenii care pot sprijini dezvoltarea rurală.

8. Participarea comunității: Modalități de implicare a comunităților locale în procesul de planificare și decizie.

Pentru a dezvolta inițiative eficiente, este important să se continue cadrul de consultare și participare care să implice toate părțile interesate, inclusiv agricultori, autorități locale, organizații non-guvernamentale și universități. Aceste consultări se recomandă a fi continuate, realizate periodic, în sate, prin ateliere, întâlniri sau forumuri online, iar rezultatele pot fi utilizate pentru a orienta și prioritiza proiectele de dezvoltare rurală.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Strategia de Dezvoltare locala (SDL) se dorește a fi utilizat ca baza a coordonării investițiilor multi- anuale si a pregătirii administratiei publice locale pentru absorbtia fondurilor europene planificate pentru perioada 2024-2028. Existența acestei strategii de dezvoltare locală ajută la crearea unei viziuni asupra comunității pe care ne-o dorim în viitor, ne oferă imaginea completă asupra modului în care economia, mediul, infrastructura și aspectele sociale se pot îmbunătăți. Prin elaborarea strategiei se oferă un cadru de lucru, astfel, după analiza nevoilor și a perspectivelor comunității, se stabilesc obiective de dezvoltare și se concretizează o serie de priorități și măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor. Strategia de dezvoltare pune la dispoziția autorităților locale un ghid în vederea îmbunătățirii vieții în comună.

În acest sens, elaborarea unei strategii de dezvoltare locală integrată la nivel regional, național și european îmbunătățește semnificativ șansele de dezvoltare economică și socială durabilă, incluzivă și performantă.

Lipsa unei viziuni strategice pe termen mediu (2022-2028) și lung, ar duce la creșterea vulnerabilității comunității și la apariția unor riscuri sociale și economice prin imposibilitatea **de a accesa fonduri comunitare**. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a fi formulată o viziune strategică locala asupra procesului de dezvoltare a U.A.T. Crasna.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunității din Crasna pentru perioada 2024- 2028 își propune să antreneze toți actorii locali importanți, cu scopul de a lua decizii favorabile dezvoltării locale, pentru a fi valorificate toate energiile și resursele locale, pentru a se atrage finanțări guvernamentale și europene.

Administrația Publică Locală (Primăria și Consiliul Local) are rol central in acest proces de planificare si are responsabilitatea de a pune la aceeași masa toți actorii locali ce pot contribui la dezvoltarea durabila viitoare .

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Crasna a fost realizată de către Primăria Comunei Crasna, aparatul propriu al primarului, în parteneriat cu Consiliul Local Crasna, Cadrele didactice din Școlile de pe raza comunei, reprezentanții parohiilor locale, reprezentanți ai societății civile , persoane relevante din societate si reprezentanti ai agentilor economici .

In elaborarea Strategiei Locale s-a convenit ca scopul acesteia sa fie orientat spre:

- Determinarea direcțiilor de dezvoltare,
- Determinarea ritmului și a scării acestei dezvoltări,

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Eficientizarea activității autorităților publice locale în gestionarea problemelor comunei, în utilizarea resurselor financiare,
- Promovarea localității,
- Atragerea de fonduri interne, externe și alte fonduri (subvenții, donații) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Obiectivul documentului “Strategie de dezvoltare locală” este de a oferi Consiliului Local, Primăriei Comunei Crasna și comunității locale un instrument metodologic și legal, pe baza căruia acesta să poată structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu. Strategia de Dezvoltare a comunei Crasna va avea rolul de a orienta dezvoltarea localității în perioada 2022-2028 și de a fundamenta accesul comunității locale la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene. De asemenea, prioritățile prevăzute în această strategie sunt compatibile cu domeniile de intervenție stabilite în cadrul Programelor Operaționale Europene, Programului National Strategic 2021-2028

Beneficiari direcți

- Administrația publică locală a comunei Crasna;
- Parteneri locali și instituții ale comunei Crasna;
- Locuitorii comunei Crasna.

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale, locale

1.2.1. Context internațional

Într-un peisaj global marcat de schimbări economice, sociale și tehnologice rapide, comunele mici din România se confruntă atât cu provocări, cât și cu oportunități pe scena internațională. Globalizarea continuă să transforme piețele de muncă și comerț, facilitând accesul la resurse, tehnologii și parteneriate internaționale. De asemenea, aderarea României la Uniunea Europeană deschide noi posibilități de finanțare și cooperare transfrontalieră, esențiale pentru dezvoltarea infrastructurii locale și creșterea competitivității.

Pandemia COVID-19 și criza energetică globală au subliniat importanța rezilienței economice și adaptabilității comunităților locale la perturbări externe. Digitalizarea și tranziția către economia verde reprezintă priorități la nivel global, încurajând comunele să adopte soluții sustenabile și inovatoare.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

În acest context, politicile europene, precum Pactul Verde European și Fondurile Structurale și de Investiții, oferă sprijin pentru implementarea unor proiecte locale orientate spre dezvoltare durabilă, energie regenerabilă și digitalizare.

Migrația forței de muncă este un alt factor important la nivel global, cu impact direct asupra dezvoltării comunelor românești. Oportunitățile de angajare în străinătate pot duce la scăderea populației active în mediul rural, dar remitențele și expertiza dobândită de cetățenii care revin pot contribui semnificativ la investiții locale și la dezvoltarea de noi afaceri. Astfel, este esențială integrarea acestor dinamici internaționale în planurile de dezvoltare locală, pentru a transforma provocările în oportunități de creștere sustenabilă.

1.2.2. Context European

Conceptul de dezvoltare durabilă (sustenabilă) s-a cristalizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice aprofundate pe plan internațional și a căpătat valențe politice precise în contextual globalizării.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare. Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal. Bazele progresului în domeniul protecției mediului, corelat cu dezvoltarea, au fost introduse pentru prima dată pe agenda internațională la Conferința de la Stockholm (1972).

Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declarații privind protecția mediului în scopul de „a apăra și îmbunătăți mediul uman pentru generațiile prezente și viitoare”. La această conferință s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabilă cu cei trei piloni: economic, social și de mediu.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

2. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

3. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă. Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global. Primul Summit al Națiunilor Unite pentru mediu și dezvoltare de la Rio, în 1992, a abordat reducerea ponderii economice, astfel încât să nu fie afectată capacitatea de menținere a echilibrului biofizic al Pământului, fără a renunța însă la bunăstarea socială. Declarația de la Rio și Agenda 21 au dezvoltat teme de mediu în beneficiul social și anume: calitatea vieții, utilizarea resurselor naturale

Dezvoltarea durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Uniunea Europeană a avut un rol esențial în conturarea Agendei 2030. Uniunea Europeană, prin COM(2016) 739 final, s-a angajat să fie lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității, prin:

- integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei, evaluând stadiul actual și identificând cele mai relevante preocupări legate de durabilitate;
- activități de reflecție privind dezvoltarea în continuare a viziunii pe termen lung și obiectivele politicilor sectoriale de după 2020, pregătind implementarea ODD. Noul cadru financiar multianual pentru perioada post 2020 va reorienta contribuțiile din bugetul UE către realizarea obiectivelor pe termen lung ale Uniunii.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren.

Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2028, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

Cele 5 priorități investiționale ale UE pentru perioada următoare sunt :

► **Europa mai inteligenta**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii cu acțiuni ce vizează:

- ❖ încurajarea cercetării aplicative prin intermediul centrelor de inovare și al investițiilor naționale și transnaționale comune;
- ❖ validarea timpurie a produselor, comercializare, brevetare, formarea de start-upuri și transferul de tehnologie;
- ❖ sprijinirea proceselor de descoperire antreprenorială și laboratoarelor de dezvoltare de proiecte la nivel național și regional;
- ❖ consolidarea performanțelor cercetării și inovării și promovarea creșterii productivității prin identificarea domeniilor de specializare inteligentă în funcție de potențialul și nevoile naționale și regionale;
- ❖ preluarea tehnologiei informației și comunicațiilor de către întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv investițiile în infrastructuri, a promova competențele și serviciile digitale;
- ❖ crearea de noi societăți comerciale (de tip start-up, scale-up) și majorarea ratei lor de supraviețuire a acestora;
- ❖ sporirea capacităților de inovare ale societăților comerciale, prin introducerea de inovări la nivel de produse, organizare sau comercializare;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- ❖ sprijinirea dezvoltării clusterelor industriale și integrarea în rețele de cooperare bazate pe cercetarea în industrie;
- ❖ facilitarea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin încurajarea finanțării de pornire și consolidarea start-upurilor inovatoare cu potențial ridicat.

► Europa mai verde, ecologica cu emisii scazute de carbon, cu actiuni ce vizeaza:

- ❖ sprijinirea măsurilor de eficiență energetică a încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată;
- ❖ promovarea energiei din surse regenerabile la scară mică în paralel cu renovarea clădirilor în vederea asigurării eficienței energetice;
- ❖ sprijinirea măsurilor care vizează reducerea emisiilor de carbon, eliminarea (schimbarea) surselor de energie pentru încălzirea centralizată;
- ❖ punerea în aplicare a strategiilor de prevenire a riscurilor și abordarea riscurilor legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure);
- ❖ promovarea sistemelor regionale de gospodărire a apelor;
- ❖ sprijinirea schemele care abordează problema poluării apei (sursele de apă dispersate) și menținerea/ameliorarea stării corpurilor de apă;
- ❖ tranziția la economia circulară și promovarea conceptului de economie circulară în rândul întreprinderile mici și mijlocii;
- ❖ extinderea sistemelor de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea creșterii gradului de reutilizare și reciclare;
- ❖ sprijinirea măsurilor de gestionare și conservare în zonele protejate;
- ❖ refacerea ecologică și crearea de noi spații verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.

► Europa mai conectata, - conectivitate TIC Regionala, Mobilitate extinsa cu rețele strategice de transport si digitale, cu actiuni ce vizeaza:

- ❖ punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului și luarea de măsuri de siguranță rutieră care să contribuie la reducerea ratei fatalității ridicate a accidentelor rutiere;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- ❖ crearea de conexiuni transfrontaliere pentru rețelele transeuropene de transport;
 - ❖ crearea de conexiuni suburbane feroviare și multimodale în centrele urbane mai mari și în jurul acestora;
 - ❖ promovarea modurilor de transport durabile și accesibile, ca de exemplu transportul public colectiv cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
 - ❖ dezvoltarea sistemelor de transport urban în regiunile mai puțin dezvoltate, cum ar fi transportul feroviar ușor, liniile de metrou și tramvai și infrastructura care favorizează ciclismul;
 - ❖ sprijinirea „punctelor albe” în zonele dens populate sau în jurul zonelor urbane și în zonele rurale.
 - ❖ dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport rutier și feroviar;
- **Europa mai socială**, pentru realizarea pilonului European al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate, cu acțiuni ce vizează:
- ❖ îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, printr-o mai bună integrare cu educația și serviciile sociale;
 - ❖ consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului social și economia socială;
 - ❖ îmbunătățirea condițiilor de muncă, oferirea de programe de lucru flexibile, pentru a asigura capacitatea de inserție profesională a persoanelor cu dizabilități și a lucrătorilor în vârstă;
 - ❖ crearea unor sisteme solide de anticipare a competențelor și punerea în aplicare a măsurilor bine definite de perfecționare și reconversie profesională care să răspundă necesităților pieței forței de muncă;
 - ❖ îmbunătățirea accesibilității, calității, din punct de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
 - ❖ prevenirea abandonului școlar timpuriu, prin introducerea unei abordări centrate pe elev pentru copiii expuși riscului;
 - ❖ îmbunătățirea accesului la educație favorabilă incluziunii de calitate, în unități mixte, în special pentru romii, elevii cu handicap și în zonele rurale;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- ❖ ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze la evoluțiile de pe piața forței de muncă;
- ❖ dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficiente.

► **Europa mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării durabile în UE, cu acțiuni ce vizează:

- ❖ investiții în zonele metropolitane (poli de creștere) caracterizate prin creștere puternică și suburbanizare în curs, îndreptate spre stimularea creșterii, inovării și productivității;
- ❖ dezvoltarea urbană durabilă a reședințelor de județ, astfel încât să se asigure accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază;
- ❖ sprijinirea strategiilor teritoriale integrate în zonele dezavantajate din punct de vedere structural;
- ❖ sprijinirea inițiativelor teritoriale specifice care vizează reconversia economiei în regiunile afectate de declin industrial și de minerit;
- ❖ sprijinirea zonelor sensibile cu o importanță deosebită pentru mediu

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă - Transformarea lumii noastre, adoptată la 25 septembrie 2015 de șefii de stat și guverne din 193 de țări, în cadrul Adunării Generale a ONU are structurate 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente.

Prin intermediul celor 17 obiective globale, Agenda 2030, are ca scop, până în anul 2030, eradicarea sărăciei extreme, combaterea inegalităților și a injustiției și protejării planetei.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) menționate în **Agenda 2030**:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

1. **Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. **Foamete zero** – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. **Educație de calitate** – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții, pentru toți.
5. **Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. **Apă curată și sanitație** – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. **Energie curată și la prețuri accesibile** – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. **Muncă decentă și creștere economică** – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.

10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.

15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

România susține, de asemenea, rolul principal al autorităților locale în transpunerea în practică a Agendei 2030, asigurându-se astfel un răspuns direct nevoilor cetățenilor. Ca membru al Uniunii Europene, România contribuie la îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă nu numai din perspectivă națională, dar și la nivel internațional, prin sprijinul pe care îl acordă altor țări, prin intermediul asistenței oficiale pentru dezvoltare.

1.3 Strategii relevante la nivel National, regional si local

1.3.1. Strategii relevante la nivel național

Documentul strategic care privește România și care transpune la nivel național obiectivele trasate de Agenda 2030, este **Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027**. Acest acord este încheiat între România și Comisia Europeană. Acest document programatic stabilește viitoarele linii strategice de finanțare și complementaritatea dintre fondurile europene alocate conform Regulamentului 2021/1060 privind dispozițiile comune, inclusiv privind fondurile europene dedicate afacerilor interne 2021-2027.

Potrivit Acordului de parteneriat, coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate Afacerilor Interne (Fondul Azil, Migrație și Integrare – FAMI, Fondul Securitate Internă – FSI și Instrumentul pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize – IMFV) vor fi asigurate în mod integrat de către o autoritate de management unică multi-fond din cadrul Ministerul Afacerilor Interne (AM AI).

Obiectivele strategice ale Acordului de Parteneriat 2021-2027 sunt: o Europă mai inteligentă, o Europă mai ecologică, o Europă mai conectată, o Europă mai socială, o Europă mai aproape de cetățeni, Tranziție echitabilă.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

La nivel național există o serie de strategii sectoriale pentru perioada 2024-2030, care vor asigura cadrul de dezvoltare.

- **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.** Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Pe plan economic este nevoie de garantarea unei creșteri economice pe termen lung de care să beneficieze cetățenii României. Deși economia unei țări adeseori se măsoară prin cifre, care nu iau în considerare potențialul cetățeanului, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă necesită un nou mod de acțiune care să se centreze pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor. O asemenea abordare va crea o cultură a antreprenoriatului în care cetățeanul se poate realiza material și aspirațional.

Sub aspect social este nevoie de o societate coezivă, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți. E nevoie de cultivarea rezilienței populației, în așa fel încât cetățeanul, într-un cadru instituțional echitabil, să își poată realiza visurile acasă. În același timp, statul trebuie să ajute la sporirea potențialului cetățeanului prin abordarea problemelor legate de sănătate, de educație și de limitele pieței libere, probleme la care se poate răspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii. Sporirea capitalului social – crearea unui simț civic definit prin încredere între cetățeni - va conduce la deblocarea potențialului cetățenilor români pentru a se realiza prin forțe proprii, asigurând totodată și dezvoltarea durabilă a comunităților lor.

Conștientizarea importanței mediului a crescut semnificativ în ultimii ani, atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropic. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorită impactului biunivoc om – mediu, dar și o oportunitate a cetățenilor de a se uni într-un scop nobil, prin conștientizarea acestei responsabilități. Realizarea unui mediu antropic durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) - transpune în plan teritorial obiectivele și direcțiile de dezvoltare ale României pentru orizontul de timp 2035 și are ca scop asigurarea unei dezvoltări policentrice și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global. Cele 5 obiective generale vizează:

- (1) Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- (2) Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- (3) Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
- (4) Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

(5) Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

- **Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pe perioada 2021 - 2027 pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027** are ca obiectiv general creșterea ocupării prin măsuri de activare a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă.

- **Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei pentru Perioada 2021-2027 și Planul de Acțiune pentru Perioada 2021-2027.** Strategia pornește de la următoarele premise:

a) Incluziunea socio-economică a cetățenilor aparținând etniei rome este un proces necesar nu doar pentru a asigura justiția și protecția socială, ci și pentru a valorifica, sprijini și dezvolta potențialul capitalului uman specific;

b) Măsurile de intervenție trebuie să aibă caracter integrat, multidisciplinar și adaptat, care să țină seama de diferențele existente în rândul comunității, respectiv, de aspectele de intersecționalitate și de particularitățile persoanelor vulnerabile;

c) Asigurarea parteneriatului cu societatea civilă în toate etapele de implementare, monitorizare, evaluare, revizuire și actualizare ale Strategiei.

Obiectivul general al strategiei se referă la creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, fundamentată pe cetățenie activă, incluziune socioeconomică și valorizarea patrimoniului cultural rom. Obiectivul general este îndeplinit prin obiective specifice și obiective orizontale.

Obiectivele specifice se referă la:

1. Îmbunătățirea condițiilor de locuire a membrilor comunităților vulnerabile cu romi
2. Asigurarea accesului cetățenilor români de etnie romă la un sistem de educație incluzivă de calitate

3. Creșterea gradului de ocupare a romilor în concordanță cu cerințele pieței în sensul evoluției profesionale a acestora

4. Îmbunătățirea stării de sănătate a membrilor comunităților vulnerabile cu romi

5. Susținerea cercetării, conservării și promovării patrimoniului cultural rom și a identității culturale rome

6. Combaterea discriminării, a discursului și atitudinilor antirome generatoare de discurs incitator la ură sau infracțiuni motivate de ură

Obiectivele orizontale se referă la:

1. Îmbunătățirea cadrului legislativ și normativ existent în domeniile de acțiune propuse în Strategie.

2. Asigurarea unui flux financiar sustenabil măsurilor de incluziune a romilor în vederea implementării planurilor locale de incluziune socială, precum și a măsurilor specifice de incluziune a grupurilor vulnerabile prevăzute în strategiile naționale sectoriale.

3. Corelarea măsurilor și priorităților Strategiei cu măsurile propuse pentru atingerea obiectivelor specifice în toate Strategiile sectoriale, respectiv în Programele de Interes Național (PIN) existente.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Strategia Națională de Sănătate 2023-2030 “Pentru sănătate, împreună”**. obiectivele Strategiei Naționale de Sănătate sunt valabile și în contextul actual, rămânând aliniate la tendințele internaționale de reformare a sistemelor de sănătate și la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Obiectivele generale ale documentului se referă la: „Sănătatea mamei și a copilului”, „Infrastructură de sănătate”, „E-sănătate”, „Acces la servicii”, „Politici privind bolile netransmisibile”, „E-sănătate”, „Infrastructură de sănătate” și „Măsuri transversale”.

- **Strategia privind Digitalizarea Educației din România 2021-2027** - (proiect) propune o serie de politici publice pe următoarele teme, considerate ca fiind prioritare: cariera didactică, echitatea sistemului educațional, profesionalizarea managementului educațional, învățământul profesional și tehnic de calitate, autonomie, internaționalizare și calitate în învățământul superior, educație timpurie, evaluarea elevilor și studenților. Țintele Strategiei SMART.Edu 2021-2027 sunt: alfabetizarea digitală a **90%** din populația României, infrastructură și resurse tehnologice adaptate pentru **toate** unitățile de învățământ din România, inserție de succes pe piața muncii pentru **82%** din populația de vârstă 20-34 de ani formată pentru meserii emergente. Cele două axe prioritare de acțiune ale strategiei sunt: competențe digitale relevante pentru transformarea digitală; ecosistem digital de educație și formare, de înaltă performanță.

- **Planul Național de Redresare și Reziliență** stabilește domeniile și prioritățile de investiții precum și reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investiții, a căror finanțare este asigurată din Facilitatea de Redresare și Reziliență (FRR) care are drept obiectiv general ameliorarea stării economice a României, consolidarea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică și asigurarea unei creșteri economice pe termen lung. Programul urmărește finanțarea investițiilor în infrastructură (transporturi, schimbări climatice, energie și energie regenerabilă, mediu, eficiență energetică, modernizarea serviciilor publice locale, sănătate și educație etc), în digitalizare și tranziție verde, în competitivitatea mediului de afaceri și accesul la cercetare și inovare, în creșterea capacității de reziliență a României.

- **Strategia Națională de Specializare Inteligentă 2021-2027** - setează viziunea pentru sistemul de cercetare-inovare românesc în orizontul 2030 și exprimă opțiunea fermă de a recunoaște și susține excelența, de a recompensa performanța, de a stimula dezvoltarea colaborării între mediul public și cel privat. Știința, inovarea și antreprenoriatul de inovare vor constitui modele de succes pentru dezvoltarea sustenabilă a României în context local, național și internațional. Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă este structurată pe patru obiective generale: Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare; Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente; Mobilizare către inovare; Creșterea colaborării europene și internaționale.

- **Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2021-2027 vizează 4 obiective generale:**

- 1) Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare;
- 2) Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente;
- 3) Mobilizare către inovare;
- 4) Creșterea colaborării europene și internaționale.

- **Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2021-2027 (SNCDI) este structurată pe 4 obiective generale:**

- 1) Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare;

- 2) Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente;
- 3) Mobilizare către inovare;
- 4) Creșterea colaborării europene și internaționale.

• **Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030** propune ca obiective naționale următoarele dimensiuni: decarbonare, eficiență energetică, securitate energetică, piață internă a energiei, cercetare, inovare și competitivitate. Obiectivul României este de a atinge o pondere a Surse Regenerabile de Energie în consumul final brut de cel puțin 36,2% până în 2030.

• **Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016 – 2030** propune **tipuri de măsuri** cheie ce trebuie implementate în fiecare sector pentru reducerea emisiilor GES și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

• **Strategie Națională privind economia circulară** care are ca și direcții generale pentru atingerea obiectivului general:

1) reducerea consumului de materii prime virgine prin activități durabile de extracție, reciclare și recuperare;

2) reducerea consumului de bunuri de consum prin prelungirea duratei de viață a produselor;

3) reducerea impactului activităților de producție asupra mediului;

4) reducerea impactului activităților de gestionare și de eliminare a deșeurilor și a apei reziduale asupra mediului;

5) îmbunătățirea coerenței politicilor și guvernantei, comunicarea și colaborarea dintre autoritățile locale, regionale și naționale.

• **Planul Național de Gestionare a Deșeurilor** are ca scop dezvoltarea cadrului general propice gestionării deșeurilor la nivel național cu efecte negative minime asupra mediului. Principalele obiective ale Planului sunt: caracterizarea situației actuale în domeniu (cantități de deșeuri generate și gestionate, instalații existente), identificarea problemelor care cauzează un management ineficient a deșeurilor, stabilirea obiectivelor și țintelor pe baza prevederilor legale și a obiectelor strategice stabilite prin Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor, precum și identificarea necesităților investiționale. Acest Plan conține și Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor. Cele trei obiective strategice sunt: 1) Reducerea cantității de deșeuri menajere și similare generate pe locuitor în anul 2025 cu cel puțin 10% raportat la anul 2017; 2) Decuplarea creșterii cantității de deșeuri de ambalaje de creșterea economică, respectiv creșterea cantității de deșeuri de ambalaje în anul 2025 față de anul 2017 cu cel puțin 10% mai mică decât creșterea PIB pentru această perioadă; 3) Promovarea prevenirii generării deșeurilor de la prelucrarea lemnului și din industria chimică, metalurgică și siderurgie.

1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2021-2027

Arhitectura pentru programele operaționale 2021-2027 menținerea sistemului de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020, îmbunătățirea și simplificarea anumitor aspecte pentru a veni în sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune, descentralizarea implementării și creșterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicați.

Programele operaționale la nivel național sunt:

1. Programele Operaționale Regionale - implementate la nivel de regiune
2. Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă (PODD)

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programul Operațional pentru Tranziție Justă (POTJ)

1.3.3. Strategii relevante la nivel regional

I.Strategia de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social. Strategia de dezvoltare este corelată cu politica de coeziune a Uniunii Europene pentru a fructifica la maxim oportunitatea folosirii fondurilor europene. Prioritățile Strategiei de dezvoltare regională Sud Vest Oltenia 2021-2027 sunt:

- 1) Creșterea competitivității economice a regiunii;
- 2) Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale;
- 3) Dezvoltarea urbană durabilă;
- 4) Dezvoltarea rurală durabilă și modernizarea agriculturii și pescuitului;
- 5) Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii;
- 6) Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice.

II.Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social. Obiectivul strategic global pentru perioada 2021-2027 este dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii Sud-Vest Oltenia, în vederea reducerii disparităților existente între regiunea SV Oltenia și celelalte regiuni ale țării, în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor.

III.Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027 propune o strategie care acoperă domenii diverse precum inovarea/cercetarea, transferul tehnologic, creșterea competitivității IMM-urilor, digitalizarea în folosul cetățenilor, eficiența energetică, dezvoltarea urbană, mobilitatea și accesibilitatea, infrastructura verde și biodiversitatea, infrastructura educațională, turism și patrimoniu cultural și dezvoltare teritorială integrată. Programul Regional (PR) Sud-Vest Oltenia 2021-2027 este un document strategic de programare și principalul instrument de finanțare pentru proiectele de dezvoltare ale regiunii, adresându-se atât autorităților publice, cât și mediului privat, în vederea creșterii calității vieții în regiune.

Viziunea strategică a PR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 are la bază nevoi de dezvoltare, identificate și prioritizate într-un cadru larg partenerial ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii. Peste **1,2 Mld de Euro** din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) și bugetul de stat vor fi alocați pentru investiții în Regiunea Sud-Vest Oltenia prin intermediul celor 8 Priorități ale programului:

Prioritățile programului sunt:

Prioritară 1 - Competitivitate prin inovare și întreprinderi dinamice

Prioritară 2 – Digitalizare în beneficiul cetățenilor și al firmelor

Prioritară 3 - Eficiență energetică și infrastructură verde

Prioritară 4 - Mobilitate urbană durabilă

Prioritară 5 - Accesibilitate și conectivitate la nivel regional

Prioritară 6 - Educație modernă și incluzivă

Prioritară 7 - Dezvoltare teritorială sustenabilă

Prioritară 8 - Asistență tehnică

IV.Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă (RIS 3) Sud-Vest Oltenia 2021-2027

urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare atent selecționate, în care regiunea deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice.

Viziunea RIS: Regiunea Sud-Vest Oltenia va accelera procesele de transformare economică prin sprijinirea investițiilor în cercetare și inovare pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. Prioritățile strategice a căror implementare va conduce la îndeplinirea obiectivului general determinat la nivelul strategiei sunt:

- 1) Sprijin pentru consolidarea capacității de cercetare inovare la nivel regional;
- 2) Dezvoltarea capacității de transfer tehnologic și eficienizarea transferului de know-how;
- 3) Creșterea competitivității mediului de afaceri și sprijinirea tranziției industriale;
- 4) Sprijin pentru digitalizare;
- 5) Consolidarea ecosistemului de inovare.

V.Strategiile de Dezvoltare Locală ale Grupurilor de Acțiune Locală urmăresc menținerea populației în teritoriu și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor acestuia, prin modernizarea infrastructurii și a serviciilor de bază, dezvoltarea mediului de afaceri local, facilitarea incluziunii membrilor minorităților, îmbunătățirea performanțelor sectorului agricol. Astfel, acestea sunt centrate pe trei priorități de dezvoltare rurală și cinci domenii de intervenție, fiecare fiind dezvoltat prin măsuri specifice în domeniul agricol, non-agricol, social, economic, dezvoltare locală. Măsurile propuse au rolul de a sprijini fermele de subzistență, accesul tinerilor în domeniul agricol, transferul de cunoștințe, creșterea competitivității întreprinderilor mici, dezvoltarea de domenii non-agricole, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de bază, favorizarea incluziunii sociale, protecția mediului, utilizarea de tehnologii moderne și inovatoare.

1.3.4. Contextul la nivelul județului

Județul Gorj, situat în sud-vestul României, are un potențial semnificativ pentru dezvoltare, datorită resurselor naturale, moștenirii culturale bogate și poziționării geografice strategice. Gorjul este cunoscut pentru industriile sale tradiționale, în special mineritul și energia, sectorul extractiv având o lungă istorie în zona bazinului minier din Valea Jiului.

Totuși, în urma declinului industriei cărbunelui și a tranziției energetice către surse regenerabile, județul se află într-un proces de reconversie economică și diversificare a activităților economice. În acest sens, administrația județeană și autoritățile locale din Gorj au început să pună accentul pe dezvoltarea unor noi domenii, cum ar fi turismul, agricultura ecologică și industriile creative, în special în jurul patrimoniului cultural al județului. Aceste resurse culturale pot deveni catalizatori pentru dezvoltarea unui turism cultural și artistic de nișă, care să atragă vizitatori atât din țară, cât și din străinătate.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

În ceea ce privește infrastructura, județul Gorj face eforturi continue pentru modernizarea rețelelor de transport și pentru extinderea infrastructurii de servicii publice, inclusiv educație, sănătate și acces la utilități de bază. Proiectele de infrastructură rutieră, cum ar fi modernizarea drumurilor județene și conectarea mai eficientă la coridoarele de transport naționale, sunt esențiale pentru dezvoltarea economică și pentru atragerea de investitori.

Din punct de vedere demografic, Gorjul, ca multe alte județe din România, se confruntă cu provocări legate de migrația externă și de îmbătrânirea populației. Aceste fenomene necesită măsuri locale care să sprijine dezvoltarea de oportunități economice pentru tineri și să încurajeze întoarcerea celor plecați în străinătate, precum și programe care să sprijine integrarea celor mai vulnerabili membri ai comunității.

În contextul Pactului Verde European și al tranziției către o economie verde, Gorjul are șansa de a atrage finanțări europene pentru proiecte de dezvoltare durabilă, inclusiv pentru inițiative de energie regenerabilă și pentru reabilitarea mediului înconjurător în fostele zone miniere. Programele regionale și naționale de dezvoltare, precum și accesul la fonduri europene nerambursabile, reprezintă o oportunitate semnificativă pentru autoritățile locale de a implementa proiecte strategice care să stimuleze dezvoltarea economică și să îmbunătățească calitatea vieții locuitorilor din județ.

Zonele montane din Județul Gorj și comuna Crasna adaugă un alt strat valoros la potențialul de dezvoltare al județului Gorj, datorită poziției lor geografice privilegiate și resurselor naturale. Comuna Crasna, face parte din Parcul Național Defileul Jiului și este cunoscută pentru peisajele sale pitorești, diversitatea de floră și faună, precum și pentru oportunitățile de turism montan și ecoturism.

Zonele montane din apropierea comunei Crasna oferă o gamă largă de activități turistice, de la drumeții pe trasee montane și explorarea peșterilor, până la escaladă și sporturi de aventură, atrăgând un număr tot mai mare de turiști interesați de natură și sporturi outdoor. În acest context, dezvoltarea infrastructurii turistice, cum ar fi traseele marcate, cabanele montane, pensiunile și facilitățile pentru turiști, reprezintă o oportunitate importantă pentru creșterea economică a comunei.

De asemenea, promovarea unor inițiative de agroturism și ecoturism în comuna Crasna poate stimula economia locală prin valorificarea produselor tradiționale și a ospitalității rurale. În același timp, protejarea mediului înconjurător și dezvoltarea sustenabilă rămân priorități, având în vedere că aceste zone fac parte din arii protejate cu o biodiversitate bogată.

În ceea ce privește infrastructura, dezvoltarea de rute de acces îmbunătățite și promovarea turismului montan integrat cu ofertă culturală a județului (de exemplu, prin conectarea cu traseele culturale ale Gorjului) sunt esențiale pentru atragerea de turiști și investiții în zonă. Aceasta include modernizarea infrastructurii rutiere care leagă comuna Crasna de principalele centre urbane și de alte atracții turistice din județ.

Comuna Crasna poate deveni, de asemenea, un pol de dezvoltare pentru proiecte de educație informală, în special prin inițiative legate de activități pentru copii și tineri, cum ar fi cluburile educaționale de limbi străine sau activități recreative în natură. Aceste proiecte contribuie la consolidarea comunității și la dezvoltarea unei economii locale durabile, bazate pe resursele naturale și pe tradițiile culturale ale zonei.

1.3.5. Strategii relevante la nivel local

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Comuna Crasna și-a bazat dezvoltarea în perioada 2014-2020 pe prioritățile de dezvoltare din Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2021, strategie care a fost actualizată și aprobată a fi implementată până în anul 2024. Proiectele și viziunea de dezvoltare din această Strategie au stat la baza inițiativelor de Dezvoltare a Comunei Crasna. Au fost accesate finanțări nerambursabile pentru realizarea proiectelor și priorităților stabilite prin Strategia de dezvoltare Precedentă. Având în vedere contextul actual, este necesară și oportună realizarea unei noi strategii care să stea la baza dezvoltării durabile a Comunei Crasna.

I.Strategia de dezvoltare a județului Gorj

La nivelul Județului Gorj au fost aprobate documentele programatice și Strategiile de Dezvoltare pentru perioada 2024-2030.

Prin Hotărâre a Consiliului Județean Gorj au fost aprobate documentele Strategice pentru perioada următoare:

- Strategia de Dezvoltare a Județului Gorj 2021-2027;
- Planul Strategic Instituțional pe termen mediu și lung 2021-2027.

Strategia de Dezvoltare a Județului Gorj 2021-2027 are drept misiune asigurarea cadrului necesar, astfel încât Județul Gorj, în anul 2027, să se caracterizeze prin:

- accesibilitate facilă pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, un județ cu legături interne de transport rapide, sigure și sustenabile, conectate la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații din Europa Centrală și de Est;
- acces nediscriminatoriu al populației la servicii publice de calitate, de utilități și telecomunicații, de educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, cultură și agrement, care să contribuie la reducerea fenomenului migrației interne și externe;
- destinație turistică importantă care să valorifice autenticitatea arhitecturii, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, producția culturală contemporană, dar și unicitatea peisajelor, diversitatea resurselor naturale sau moștenirea istorică a județului;
- un județ cu un mediu curat, spații verzi, oportunități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor, capabil să conserve natura, peisajele, flora și fauna generoasă de care se bucură, atractiv pentru locuire, turism și agricultură ecologică;
- un mediu de afaceri dinamic, caracterizat prin atragerea de investiții, antreprenoriat local și inovație, dar și prin colaborarea permanentă cu autoritățile locale și mediul universitar, capabil să genereze locuri de muncă bine plătite și bunăstare pentru cetățeni;
- comunitate de oameni educați, inovativi, încrezători, ospitalieri, toleranți, harnici, onești, deschiși către nou, dar și cu respect pentru tradiții și istorie, implicați în viața publică;
- o piață a muncii dinamică, sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială;
- administrație publică pro-activă, eficientă și interesată permanent de reducerea birocrăției, de apropierea serviciilor sale de cetățean și de mediul de afaceri, precum și de implicarea acestuia în luarea deciziilor strategice de dezvoltare a județului.

Obiectivul general al „Strategiei de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027”, este reprezentat de dezvoltarea integrată și echilibrată a județului Gorj printr-un proces de creștere economică durabilă, favorabil incluziunii sociale, orientat către îmbunătățirea calității vieții.

VIZIUNEA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2027

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

JUDEȚUL GORJ 2027 - un județ sigur, sănătos și stimulant pentru a trăi, a munci și a investi, cu o economie sustenabilă dezvoltată prin inovare, tradiție și valorificarea resurselor, susținut de o infrastructură modernă și un cadru partenerial dezvoltat, atractiv pentru investitori și turiști, crearea de noi locuri de muncă, optimizarea serviciilor publice și conectarea la rețelele transeuropene de transport în perioada 2021-2027.

Prioritățile de dezvoltare la nivel Județean sunt:

PRIORITĂȚI 2021-2027:	
PRIORITATEA 1:	SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE
PRIORITATEA 2:	CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ
PRIORITATEA 3:	DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ
PRIORITATEA 4:	DEZVOLTARE ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ

II. Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Gorj constituie documentul care transpune în planuri de măsuri programul de dezvoltare socio-economică a județului Gorj. În cadrul documentului sunt identificate principalele disfuncționalități constatate la nivelul județului și stabilite prioritățile pentru fiecare domeniu de interes. Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Gorj se corelează cu Planul de amenajare a teritoriului național (PATN), cu Planul de amenajare a teritoriului zonal (PATZ), cu programele guvernamentale sectoriale, precum și cu alte programe de dezvoltare.

III. Planul Teritorial pentru Tranziție Justă al județului Gorj – a fost elaborat având la bază ideile de proiecte colectate prin intermediul chestionarului on-line, propunerile formulate în Grupul de lucru, cât și nevoile de dezvoltare ale județului Gorj identificate în Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027, pentru a face față provocărilor socio-economice generate de întreg procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic, de unde au rezultate următoarele obiective/tipuri de operațiuni:

Obiectivul 1 - Dezvoltarea antreprenoriatului, creșterea competitivității și a diversificării economice, a cercetării, inovării și a digitalizării

Tipuri de operațiuni preconizate pentru atingerea Obiectivului 1:

- înființarea de companii în toate domeniile de activitate în tot județul, pentru a elimina disparitățile;
- înființarea/subvenționarea incubatoarelor de afaceri și creșterea capacității și competitivității IMM-urilor existente pentru a crea noi locuri de muncă (sprijin pentru extindere etc.), inclusiv înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea parcurilor industriale;
- sprijinirea investițiilor productive în IMM-uri și întreprinderile mari, active la nivel județean;
- dezvoltarea unei infrastructuri de sprijin pentru afaceri, prin înființarea de parcuri tehnologice/industriale/științifice dotate cu utilitățile și infrastructura necesară;
- investiții în activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor;
- înființarea unor structuri parteneriale între unitățile administrativ teritoriale pentru dezvoltarea teritorială integrată, investiții inovative și eficiente de energie verde (Smart energy).

- digitalizarea serviciilor publice.

Obiectivul 2 - Sprijinirea investițiilor în tehnologii și infrastructuri de energie curată pentru reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Tipuri de operațiuni preconizate pentru atingerea Obiectivului 2:

- investiții în parcuri/ferme fotovoltaice pentru producerea de energie fotovoltaică în sistem descentralizat și investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru producția de energie verde (capacități de stocare, componente, subansamble etc.);
- Eficiența energetică a clădirilor, atât cele din sectorul public cât și, în special, a celor rezidențiale, în condiții de sărăcie energetică;
- Investiții în mobilitate locală inteligentă și durabilă (material rulant pentru transportul public electric, stații de încărcare autovehicule electrice etc.);
- Decontaminarea siturilor poluate și reconversia terenurilor de situri industriale degradate (reamenajarea terenurilor industriale).
- Investiții în recuperarea și reutilizarea deșeurilor;
- Contribuția estimată: crearea a minim 500 de locuri noi de muncă pentru operarea capacităților de producție de energie fotovoltaică (1 angajat/2 MW putere instalată).

Obiectivul 3 - Creșterea ratei de angajare

Tipuri de operațiuni preconizate pentru atingerea Obiectivului 3:

- Instruire și recalificare pentru cei care au fost concediați, în special în producția intensivă de tehnologie medie până la înaltă, IT&C, construcții și renovări de clădiri, producția de energie verde, instalarea și întreținerea soluțiilor individuale de energie regenerabilă etc.;
- Înființarea de centre de pregătire, calificare și recalificare în gestionarea proceselor tehnologice specifice domeniilor de activitate generate de piața muncii.
- Actualizarea programelor școlare în vederea formării de personal calificat adaptat viitoarelor cereri de dezvoltare a pieței.

IV. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj 2019-2025 – Scopul Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj 2019-2025 este de a stabili cadrul pentru implementarea unui sistem durabil de gestionare a deșeurilor cu impact cât mai redus asupra mediului și a sănătății umane și cu un consum minim de resurse și energie, care să urmărească aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor și să asigure îndeplinirea obiectivelor și a țintelor în conformitate cu prevederile Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) și ale legislației naționale și europene în vigoare.

Principalele obiective ale PJGD Gorj sunt:

- prezentarea situației actuale în domeniul gestionării deșeurilor la nivelul județului Gorj: cantități de deșeuri generate și gestionate, instalații existente, identificarea problemelor care cauzează un management ineficient al deșeurilor;
- proiecția deșeurilor și definirea obiectivelor și a țintelor județene pentru categoriile de deșeuri care fac obiectul planificării în conformitate cu obiectivele și țintele Planului Național de Gestionare a Deșeurilor, precum și cu obiectivele și țintele existente la nivel european;
- stabilirea măsurilor pentru atingerea obiectivelor și țintelor privind gestionarea deșeurilor în județul Gorj; analiza alternativelor de gestionare a deșeurilor municipale și identificarea necesarului de investiții; stabilirea măsurilor de prevenire a generării deșeurilor, în baza măsurilor propuse în Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor (PNPGD).

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

De asemenea, Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Gorj odată aprobat va servi drept bază pentru:

- stabilirea necesarului de investiții și a politicii în domeniul gestionării deșeurilor care fac obiectul planificării;
- realizarea și dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor la nivel județean; elaborarea proiectelor în vederea obținerii finanțării.

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

Comuna Crasna a inițiat în iunie-septembrie 2024 procesul de consultare pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Comunei Crasna pentru perioada 2024-2030, proces ce s-a desfășurat cu experți interni și externi, implicând o largă participare a comunității locale. Etapele principale ale procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare au fost:

- identificarea și validarea, într-un cadru participativ larg, a celor mai importante nevoi și probleme de dezvoltare cu care se confruntă Comuna Crasna, județul Gorj și comunitățile locale de la nivelul acestuia, în domeniile de interes: infrastructură de transport și echiparea teritoriului, mediu și energie, dezvoltare economică, capacitate administrativă și cooperare inter-instituțională, incluziune socială, sănătate și educație, turism și cultură, agricultură etc.;
- analiza situației existente prin identificarea punctelor tari, slabe, a oportunităților și amenințărilor la adresa dezvoltării durabile a județului, care să fie valorificate, respectiv diminuate prin măsuri concrete în perioada actuală de programare;
- definirea și validarea unei viziuni și a unor obiective strategice de dezvoltare a localității pentru orizontul anului 2030, asupra cărora există un consens și o asumare din partea tuturor actorilor relevanți de la nivel local.
- identificarea acțiunilor concrete care trebuie implementate pentru atingerea viziunii și țințelor de dezvoltare a Comunei Crasna în contextul resurselor de care acesta dispune;
- corelarea priorităților de dezvoltare de la nivelul Comunei cu cele deja stabilite la nivel județean, regional, dar și local, cuprinse în diferite documente programatice;
- elaborarea unui document local de planificare strategică, care să traseze liniile directoare pentru dezvoltare durabilă în perioada 2024-2030;

Pentru realizarea Strategiei integrate de Dezvoltare a fost lansat un proces de consultare publică ce a avut ca obiectiv: Identificarea problemelor sociale, economice și culturale cu care se confruntă Comuna Crasna și a soluțiilor de dezvoltare locală pentru perioada de lucru 2024-2030.

Pentru ceretarea sociologică au fost utilizate următoarele instrumente de colectare date: chestionare, interviuri, dezbateri și observații pe teren.

Promovarea și publicitatea s-au făcut pe multiple căi: pe site-ul oficial /pe pagina de internet a Primăriei, prin afișe, prin comunicate pe pagini de socializare.

1.4.1. Cercetare sociologică

Pe durata realizării cercetării au fost consultați un număr de peste 150 actori locali din instituțiile publice, sectorul privat și societatea civilă, prin aplicarea unui chestionar de sondaj cu scopul de a obține informații relevante, care au contribuit la stabilirea obiectivelor strategiei.

Ancheta din teren pe bază de chestionar a cuprins 150 respondenți cu vârsta cuprinsă între 18 și 70 de ani.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Vârsta medie a participanților la sondaj a fost 46,1 ani, fapt ce ne îndreptățește să considerăm că respondenții au răspuns cu maturitate și responsabilitate, pe baza unei experiențe personale de muncă și de viață în Comuna Crasna, județul Gorj. Sondajul a cuprins 33 întrebări, 10 dintre ele fiind cu răspunsuri multiple.

La întrebarea privind locul de desfășurare a activității au fost completate următoarele date:

Elev/ student	18
Angajat instituție publică	20
Angajat entitate privată	25
Agricultor de subzistență (în gospodăria proprie)	25
Întreprinzător	12
Zilier	15
Șomer	15
Altele	20

Următorul Chestionar a fost pus la dispoziție în satele comunei Crasna.

- In care sat al comunei Crasna locuiți?:
- Care este grupa de vârstă la care va încadrați?:
 - Sub 15 ani
 - între 15 și 18 ani
 - între 19 și 24 ani
 - între 25 și 34 ani
 - între 35 și 45 ani
 - între 45 și 65 ani
 - peste 66 ani
- Care este nivelul studiilor?:
 - Fără studii
 - Absolvent 4 clase
 - Absolvent 8 clase
 - Absolvent 12 clase (liceu teoretic)
 - Absolvent 12 clase (profil tehnic)
 - Studii universitare (facultate)
 - Studii post-universitare (master)
- Precizați domeniul principal de activitate:
 - Elev/student
 - Angajat instituție publică
 - Angajat entitate privată
 - Agricultor de subzistență (în gospodăria proprie)
 - Întreprinzător
 - Zilier
 - Șomer
 - Altele _____
- Dacă ați bifat "public" vă rog să specificați ce tip de instituție reprezentați:
 - Primarie
 - Cămin cultural
 - Școală
 - Alte instituții ale statului _____
- Care sunt lucrurile care vă plac cel mai mult în localitatea noastră? Vă rugăm să enumerați trei aspecte preferate:
 - Natura și condițiile de mediu

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

2. Oamenii din localitate
 3. Conducerea locală
 4. Condițiile de petrecere a timpului liber
 5. Proiectele europene implementate în ultimii ani pentru îmbunătățirea infrastructurii
 6. Infrastructura de servicii publice și utilități (gaz, apă, canalizare, televiziune, energie electrică, drumuri)
 7. Altceva: _____
7. Care sunt 3 aspecte care nu vă plac în cadrul comunității noastre?
1. Lipsa unei surse alternative de încălzire pe bază de gaze naturale
 2. Lipsa canalizării
 3. Lipsa apei potabile la robinet
 4. Conducerea locală (specificați motivul _____)
 5. Nu există locuri de muncă bine plătite
 6. Nu se pastrează curățenia
 7. Starea drumurilor
 8. Altceva: _____
8. Care este gradul dumneavoastră de satisfacție în ceea ce privește următoarele elemente din comuna Crasna? Vă rugăm să folosiți o scală de la 1 la 5, unde:

1 - Deloc mulțumit; 2 - Nu prea mulțumit; 3 - Nici mulțumit, nici nemulțumit;
4 - Destul de mulțumit; 5 - Foarte mulțumit"

	1	2	3	4	5
Starea drumurilor /infrastructurii					
Starea rigolelor și șanțurilor					
Starea trotuarelor					
Conectarea la utilități					
Posibilități de a face cumpărături					
Dotarea unităților de învățământ					
Instituțiile medicale					
Primăria / conducerea					
Curățenia					
Securitatea cetățenilor					
Nivelul de trai					
Usurința găsirii unui loc de muncă					
Păstrarea datinilor și obiceiurilor					
Migrația tinerilor					
Existența spațiilor de recreere					
Existența unui circuit agro-turistic					
Dezvoltarea economică					
Calitatea mediului					
Mijloace de transport local					
Iluminat public					
Dezapezire					
ALTELE:					

9. Care este nivelul dumneavoastră de încredere în fiecare dintre următoarele entități? Vă rugăm să utilizați o scală de la 1 la 5, unde:

1 - Nu am încredere deloc; 2 - Nu prea am încredere; - Sunt indiferent
4 - Am încredere într-o oarecare măsură; 5 - Am încredere deplină"

	1	2	3	4	5
Primar					

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Consilieri locali					
Biserică					
Cadre didactice					
Poliție					
Cadre medicale					
Agenți economici privați					
ALTELE:					

10. Sunteți satisfăcut de nivelul dumneavoastră de trai marcat de nivelul de dezvoltare al comunității?*

1. Foarte satisfăcut
2. Destul de satisfăcut
3. Satisfăcut
4. Nici satisfăcut, nici nesatisfăcut
5. Deloc satisfăcut

11. Considerați ca nivelul de trai al populației din cadrul comunității (asigurat de venituri, utilități, servicii) este satisfăcător?*

1. Da
2. Intr-o măsură limitată
3. În mica măsură
4. Nu, deloc

12. În comuna Crasna se păstrează meșteșugurile tradiționale, datinile și obiceiurile?*

1. Da
2. Intr-o măsură limitată
3. În mică măsură
4. Nu, deloc

13. Cum considerați dezvoltarea economică a comunei?*

1. Este foarte bună
2. Este bună
3. Nu este bună
4. Comuna Crasnanu este dezvoltată economic

14. Care probleme ar trebui rezolvate în regim de urgență în cadrul comunei?*

- 1 - Foarte necesar
- 2 - Necesar
- 3 - Nu e necesar, deja există

1. Conectarea la utilități
2. Intreținerea și modernizarea drumurilor
3. Servicii de telefonie, internet, cablu tv, etc.
4. Reparația / dotarea unităților de învățământ
5. Reparația instituțiilor medicale
6. Înființarea de spații de recreere
7. Atragerea de noi investitori în comună
8. Crearea de noi locuri de muncă
9. Asigurarea de condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate
10. Salubritatea localității

15. Ce așteptați, în mod special, de la Primăria Crasna și Serviciile publice locale?

1. Să discute mai des cu cetățenii problemele locale
2. Să-și comunice planurile și direcțiile de dezvoltare ale localității
3. Să mobilizeze comunitatea în soluționarea problemelor locale
4. Persoanele care lucrează în cadrul Primăriei să nu-și rezolve doar problemele personale
5. Să trateze problemele comunității cu responsabilitate
6. Altele:

16. Care considerați că sunt principalele probleme la nivelul comunei?*

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

1. Starea infrastructurii
2. Lipsa locurilor de muncă
3. Atragerea investițiilor și a oamenilor de afaceri
4. Conectarea la utilități
5. Migrația tinerilor
6. Resurse financiare insuficiente
7. Lipsa încurajării dezvoltării agriculturii și a creșterii animalelor
8. Crearea/Dezvoltarea unor circuite agro-turistice
9. Lipsa telefoniei mobile
10. Îmbătrânirea populației, număr mic de copii
11. Dotarea unităților de învățământ
12. Lipsa spațiilor de recreere
13. Restaurarea bisericilor
14. Atragerea fondurilor UE generată de lipsa programelor de finanțare
15. Neîndeplinirea atribuțiilor de către funcționarii publici
16. Climatul de muncă existent în Primărie
17. Dotarea precară a instituțiilor
18. Conducerea comunității

17. Aveți cunoștință despre proiectele pe care Primăria Crasna le realizează la nivelul comunei Dumneavoastră?*

1. Da
2. Nu

18. Ați fost informat cu privire la proiectele pregătite care urmează să fie realizate în cadrul comunei Dumneavoastră?*

1. Da
2. Nu

19. Vă rugăm să menționați un proiect cu impact pozitiv implementat în Comuna DVS

.....

20. Care dintre următoarele domenii ar trebui să reprezinte o prioritate de investiții la nivelul Comunei Dvs?

1. Servicii medicale
2. Sistemul de educație
3. Incluziune socială
4. Infrastructură locală de transport
5. Sectorul de servicii, comerț și producție
6. Servicii de salubritate
7. Alimentație cu apă
8. Canalizare
9. Alimentație cu gaze
10. Energie termică
11. Aspecte de mediu
12. Aspecte culturale
13. Activități sportive
14. Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
15. Turism
16. Agricultură
17. Tehnologia informației și a comunicării
18. Altele

21. Vă rugăm să menționați un tip de proiect care doriți să fie pus în practică la nivelul comunei Dvs:

.....

22. Comuna Crasna a NU fost inclusă în localitățile stațiuni turistice. Considerați dezvoltarea turistică a localității ca fiind o prioritate pentru cetățenii din localitate?

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

1. Da, în mare măsură
2. Da, în mică măsură
3. Nu, deloc.

23. Care tipuri de activități pentru turism considerați că sunt prioritare? **(notati de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)**

1. Crearea de centre de informare
2. Formarea/perfecționarea populației locale în acest domeniu de activitate
3. Crearea de evenimente pentru atragerea turistilor
4. Dezvoltarea unor puncte de atracție pentru turiști
5. Altele:

24. Care tipuri de acțiuni pentru agricultură considerați că sunt prioritare? **(notati de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)**

1. Crearea unui brand local
2. Formarea/perfecționarea populației locale în acest domeniu
3. Scăderea taxei pentru utilizarea terenurilor din domeniu public și privat
4. O mai bună dezvoltare a rețelelor de utilități (drumuri agricole, sisteme de irigații, energie electrică și termică, apă)
5. Altele:

25. Care tipuri de infrastructură pentru crearea locurilor de muncă și pentru economia locală considerați că sunt prioritare?: **(notati de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)**

1. Crearea de centre de formare profesională
2. Scaderea impozitului pe teren pentru investiții noi
3. Incubatoare de afaceri (dezvoltare de infrastructură și logistică)
4. Măsuri active de atragere a investitorilor (participare la targuri, editare materiale promoționale)
5. Altele:

26. Care tipuri de infrastructura pentru educație considerați că sunt prioritare?: **(notati de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)**

1. Creșe și gradinite
2. Școli gimnaziale
3. Liceu
4. Școli profesionale
5. Activități extracuriculare (Muzică, Dansuri, IT etc.)
6. Altele:

27. Care tipuri de infrastructură pentru sănătate umană considerați că sunt prioritare?: **(notati de la 1 la 7, 1 fiind cu prioritate maximă iar 7 cu prioritate minimă)**

1. Dispensar
2. Analize medicale
3. Spital
4. Laboratoare analize
5. Farmacii
6. Ambulanța
7. Altele:

28. Ce considerați prioritar din enumerarea de mai jos?: **(notati de la 1 la 7, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 7 cu prioritate minimă)**

1. Drumurile locale
2. Distribuție apă, colectare și epurare ape uzate
3. Distribuție gaz metan
4. Telecomunicații

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

5. Internet
6. Drumuri de acces în comunicate
7. Altele:

29. Aveți cunoștință despre proiectele pe care Primăria Crasna le propune a fi realizate pentru următoarea perioadă de 7 ani la nivelul comunei dumneavoastră?

1. Da
2. Nu

30. Ce așteptări au cei din generația tânără, în opinia dumneavoastră, în mod special, de la Primăria și Consiliul Local din Comuna Crasna?

1. Să comunice mai des cu cetățenii problemele locale
2. Să fie mai eficienți în soluționarea problemelor și nevoilor locale
3. Să mobilizeze comunitatea în soluționarea problemelor locale
4. Altele:

31. Considerați că implicarea dumneavoastră în luarea deciziilor la nivel local este:

1. Foarte importantă – abia aștept să mă implic / mă implic deja foarte mult
2. Importantă – nu mi s-a dat încă ocazia dar m-aș implica
3. Mai puțin importantă – nu văd ce diferență aș face eu
4. Nu știu - aș dori să cunosc mai mult despre cum mă pot implica
5. Nu sunt interesat

32. Propuneți o idee de proiect care ar putea prinde viață în comuna Crasna:

.....

33. Care probleme ar trebui să se rezolve în regim de urgență? (**notati de la 1 la 3, 1 -foarte necesar, 2 – necesar, 3 – nu e necesar/exista deja**)

	1	2	3
Conectarea la utilități			
Înființarea de spații de recreere			
Atragerea de noi investitori în comună			
Crearea de noi locuri de muncă			
Asigurarea de condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate			
Salubritatea localității			
Crearea unui sistem de transport local			
Alte probleme.....			
.....			

Scopul colectării datelor din acest chestionar a fost acela de a identifica gradul de mulțumire al cetățenilor cu privire la rezultatele acțiunilor desfășurate la nivelul unității administrativ teritoriale și de a furniza informații privind gradul de cunoaștere a nevoilor reale ale cetățenilor deoarece conceptul de bugetare participativă împuternicește cetățenii să aloce porțiuni din bugetele publice într-un mod care să se potrivească cel mai bine nevoilor lor și de a cunoaște posibilităților de dezvoltare a Comunei Crasna în perioada programatică 2024-2030.

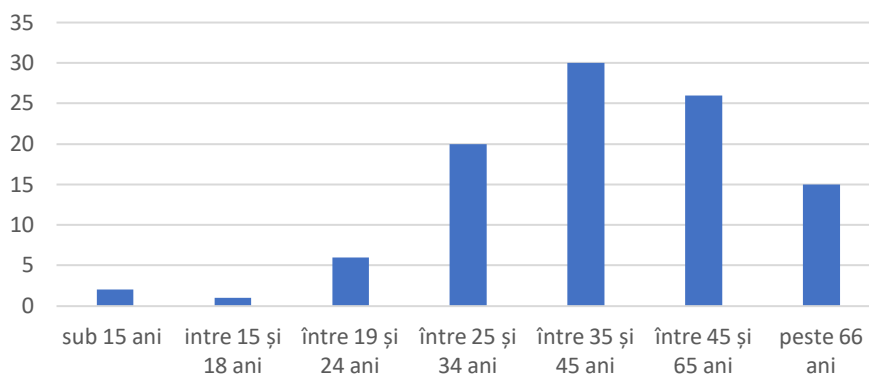
SITUAȚIA CENTRALIZATOARE A CHESTIONARELOR APPLICATE GRUPULUI ȚINTĂ	
Nr. total de întrebări aplicate	33

Întrebare - Care este grupa de vârstă la care va încadrați?

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Un procent de 2% dintre respondenți sunt sub vârsta de 15 ani, 1% dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 15 și 18 ani, 6% dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 19 și 24 ani, 20% dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 25 și 34 ani, 30% dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 35 și 45 ani, 26% dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 45 și 65 ani, 15% dintre respondenți au vârsta mai mare de 66 de ani.

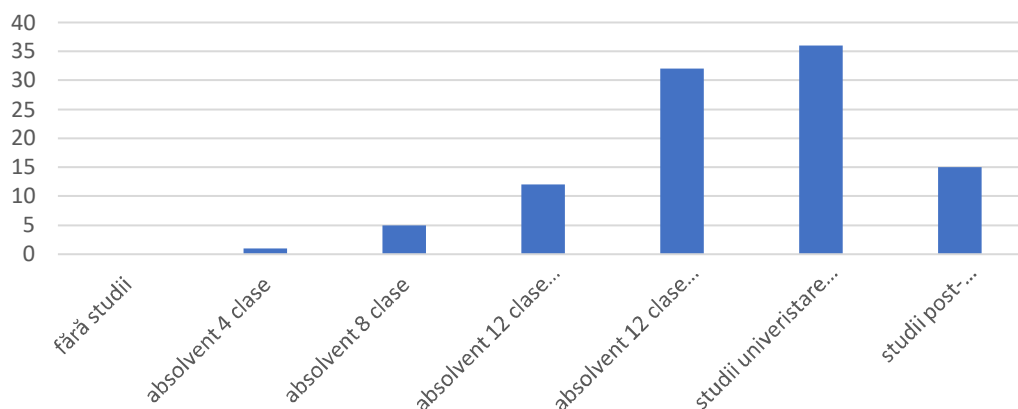
Reprezentarea grafică:

Întrebarea -Care este nivelul studiilor?

Un procent de 0% dintre respondenți sunt fără studii, 1% dintre respondenți sunt absolvenți cu 4 clase, 5% dintre respondenți sunt absolvenți cu 8 clase, 12% dintre respondenți sunt absolvenți cu 12 clase (liceu teoretic), 32% dintre respondenți sunt absolvenți cu 12 clase (profil tehnic), 36% dintre respondenți sunt absolvenți cu studii universitare (facultate), 14% dintre respondenți sunt absolvenți cu studii post-universitare (master).

Reprezentarea grafică:

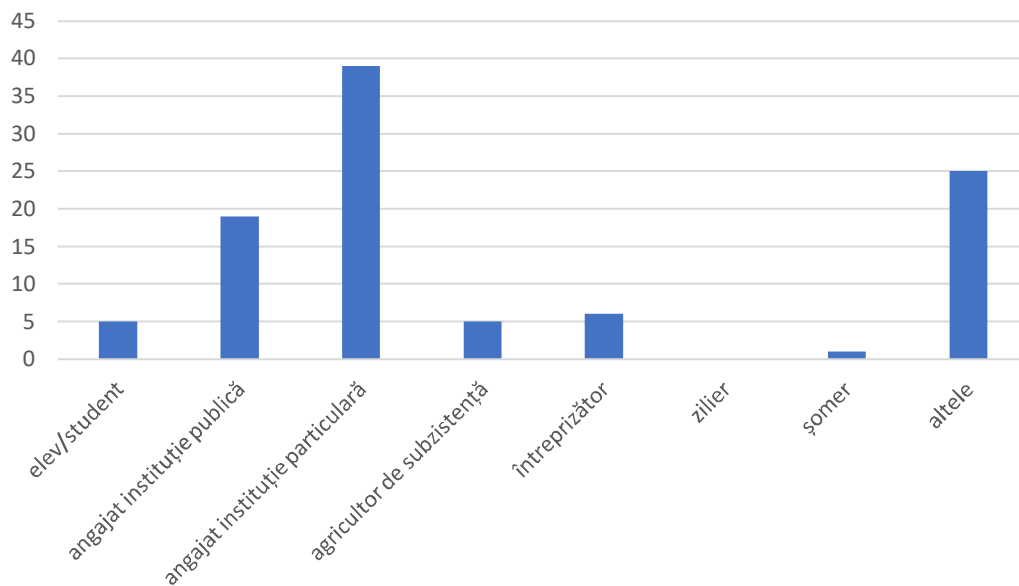

Întrebarea-Precizati domeniul principal de activitate:

Un procent de 5% dintre respondenți sunt elevi/studenti, 18% dintre respondenți sunt angajați în instituții publice, 39% dintre respondenți sunt angajați în instituții particulare, 5% dintre respondenți sunt agricultori de subzistență (în gospodăria proprie), 6% dintre respondenți sunt întreprinzători, 0% dintre respondenți sunt zilieri, 1% dintre respondenți sunt șomeri, 25% dintre respondenți sunt alte categorii.

Reprezentarea grafică:

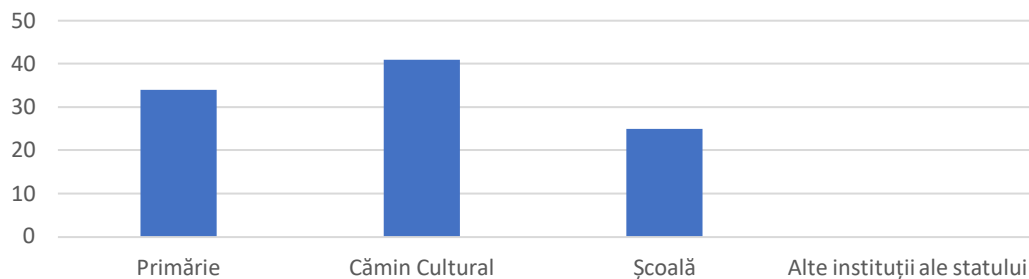
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Dacă ați bifat "public" vă rog să specificați ce tip de instituție reprezentați:

Un procent de 34% dintre respondenții angajați ai unei instituții publice sunt angajați în cadrul Primăriei, 41% sunt angajați la Căminele culturale, 25% sunt angajați la Școli, 0% sunt angajați la nivelul altor instituții publice.

Reprezentare grafică:

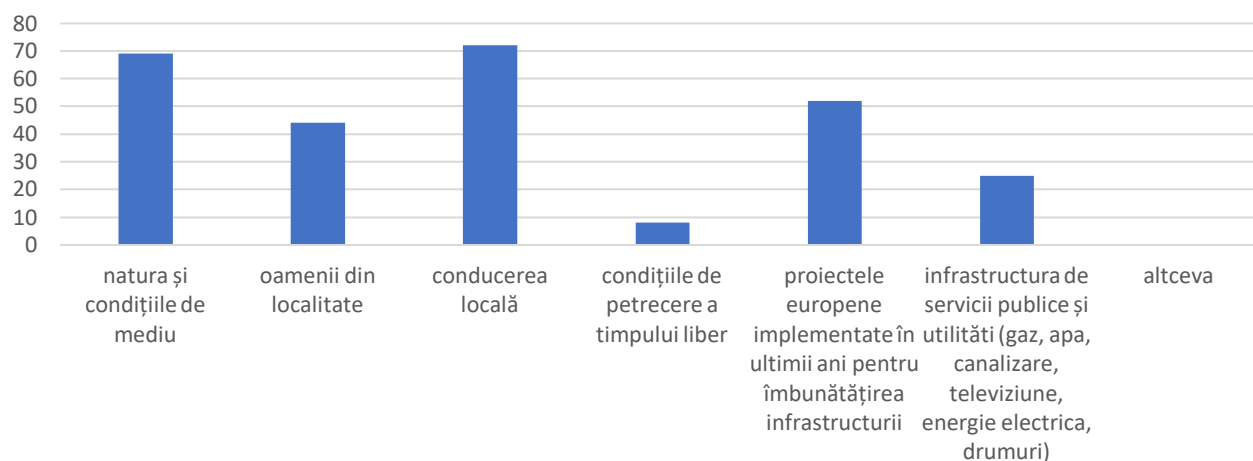

Întrebarea - Care sunt lucrurile care vă plac cel mai mult în localitatea noastră? Vă rugăm să enumerați trei aspecte preferate?

Un procent de 69% dintre respondenți au răspuns că le place natura și condițiile de mediu, 44% dintre respondenți preferă oamenii din localitate, 72% dintre respondenți preferă conducerea locală, 8% preferă condițiile de petrecere a timpului liber, 52% preferă proiectele europene implementate în ultimii ani pentru îmbunătățirea infrastructurii, 25% preferă infrastructura de servicii publice și utilități (gaz, apa, canalizare, televiziune, energie electrică, drumuri), 0% preferă altceva.

Reprezentare grafică:

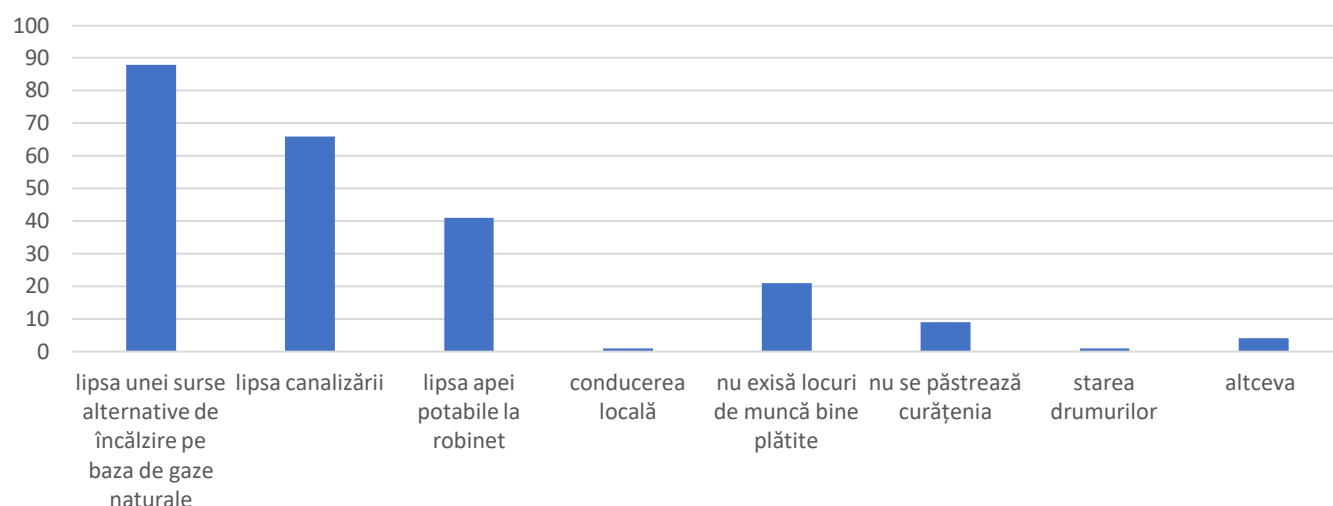
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Care sunt 3 aspecte care nu va plac in cadrul comunității noastre?

Un procent de 88% dintre respondenți au răspuns că nu le place lipsa unei surse alternative de încălzire pe baza de gaze naturale, 66% dintre respondenți au răspuns că nu le place lipsa canalizării, 41% dintre respondenți au răspuns că nu le place lipsa apei potabile la robinet, 1% dintre respondenți au răspuns că nu le place conducerea locală, 21% dintre respondenți au răspuns că nu există locuri de muncă bine plătite, 9% dintre respondenți au răspuns că nu se păstrează curățenia, 1% dintre respondenți au răspuns că nu le place starea drumurilor, 4% dintre respondenți au răspuns că altceva nu le place.

Reprezentare grafică:

Întrebarea -Care este gradul dumneavoastră de satisfacție în ceea ce privește următoarele elemente din comuna dvs? Vă rugăm să folosiți o scală de la 1 la 5, unde:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **starea drumurilor /infrastructurii**, 3% sunt nu prea mulțumiți, 1% au o atitudine neutră, 15% sunt destul de mulțumiți și 76% sunt foarte mulțumiți de starea drumurilor /infrastructurii. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de starea drumurilor /infrastructurii este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **starea rigolelor și șanțurilor**, 8% sunt nu prea mulțumiți, 8% au o atitudine neutră, 26% sunt destul de mulțumiți și 58% sunt foarte mulțumiți de starea rigolelor și șanțurilor. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de starea rigolelor și șanțurilor este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **starea trotuarelor**, 17% sunt nu prea mulțumiți, 16% au o atitudine neutră, 24% sunt destul de mulțumiți și 42% sunt foarte mulțumiți de starea trotuarelor. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de starea trotuarelor este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **conectarea la utilități**, 4% sunt nu prea mulțumiți, 22% au o atitudine neutră, 28% sunt destul de mulțumiți și 45% sunt foarte mulțumiți de conectarea la utilități. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de conectarea la utilități este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **posibilitati de a face cumpărături**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 4% au o atitudine neutră, 38% sunt destul de mulțumiți și 58% sunt foarte mulțumiți de posibilitati de a face cumpărături. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de posibilitati de a face cumpărături este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **dotarea unităților de învățământ**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 3% au o atitudine neutră, 14% sunt destul de mulțumiți și 82% sunt foarte mulțumiți de dotarea unităților de învățământ. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de dotarea unităților de învățământ este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **instituțiile medicale**, 7% sunt nu prea mulțumiți, 8% au o atitudine neutră, 15% sunt destul de mulțumiți și 69% sunt foarte mulțumiți de dotarea unităților de învățământ. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de dotarea unităților de învățământ este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **Primaria / conducerea**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 0% au o atitudine neutră, 11% sunt destul de mulțumiți și 89% sunt foarte mulțumiți de Primaria / conducerea. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de Primaria / conducerea este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **curațenie**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 2% au o atitudine neutră, 19% sunt destul de mulțumiți și 79% sunt foarte mulțumiți de curațenie. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de curațenia care există în comuna este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **securitatea cetățenilor**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 0% au o atitudine neutră, 34% sunt destul de mulțumiți și 66% sunt foarte mulțumiți de securitatea cetățenilor. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de securitatea cetățenilor este una pozitivă.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **nivelul de trai**, 2% sunt nu prea mulțumiți, 14% au o atitudine neutră, 33% sunt destul de mulțumiți și 50% sunt foarte mulțumiți de nivelul de trai. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de nivelul de trai este una pozitivă.

Din totalul respondenților 3% se declară deloc mulțumiți de **ușurința găsirii unui loc de muncă**, 14% sunt nu prea mulțumiți, 25% au o atitudine neutră, 34% sunt destul de mulțumiți și 25% sunt foarte mulțumiți de ușurința găsirii unui loc de muncă. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de nivelul ușurința găsirii unui loc de muncă este una destul de mulțumită.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **păstrarea datinilor și obiceiurilor**, 1% sunt nu prea mulțumiți, 15% au o atitudine neutră, 41% sunt destul de mulțumiți și 43% sunt foarte mulțumiți de păstrarea datinilor și obiceiurilor. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de păstrarea datinilor și obiceiurilor este una pozitivă.

Din totalul respondenților 15% se declară deloc mulțumiți de **migrația tinerilor**, 14% sunt nu prea mulțumiți, 31% au o atitudine neutră, 27% sunt destul de mulțumiți și 13% sunt foarte mulțumiți de migrația tinerilor. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de migrația tinerilor este una neutră, nici mulțumiți, nici nemulțumiți.

Din totalul respondenților 4% se declară deloc mulțumiți de **existența spațiilor de recreere**, 9% sunt nu prea mulțumiți, 19% au o atitudine neutră, 24% sunt destul de mulțumiți și 44% sunt foarte mulțumiți de existența spațiilor de recreere. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de existența spațiilor de recreere este una pozitivă.

Din totalul respondenților 4% se declară deloc mulțumiți de **existența unui circuit agro-turistic**, 18% sunt nu prea mulțumiți, 29% au o atitudine neutră, 25% sunt destul de mulțumiți și 25% sunt foarte mulțumiți de existența unui circuit agro-turistic. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de existența unui circuit agro-turistic este una neutră, nici mulțumiți, nici nemulțumiți.

Din totalul respondenților 1% se declară deloc mulțumiți de **dezvoltarea economică**, 1% sunt nu prea mulțumiți, 19% au o atitudine neutră, 37% sunt destul de mulțumiți și 42% sunt foarte mulțumiți de dezvoltarea economică. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de dezvoltarea economică este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **calitatea mediului**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 7% au o atitudine neutră, 32% sunt destul de mulțumiți și 61% sunt foarte mulțumiți de calitatea mediului. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de calitatea mediului este una pozitivă.

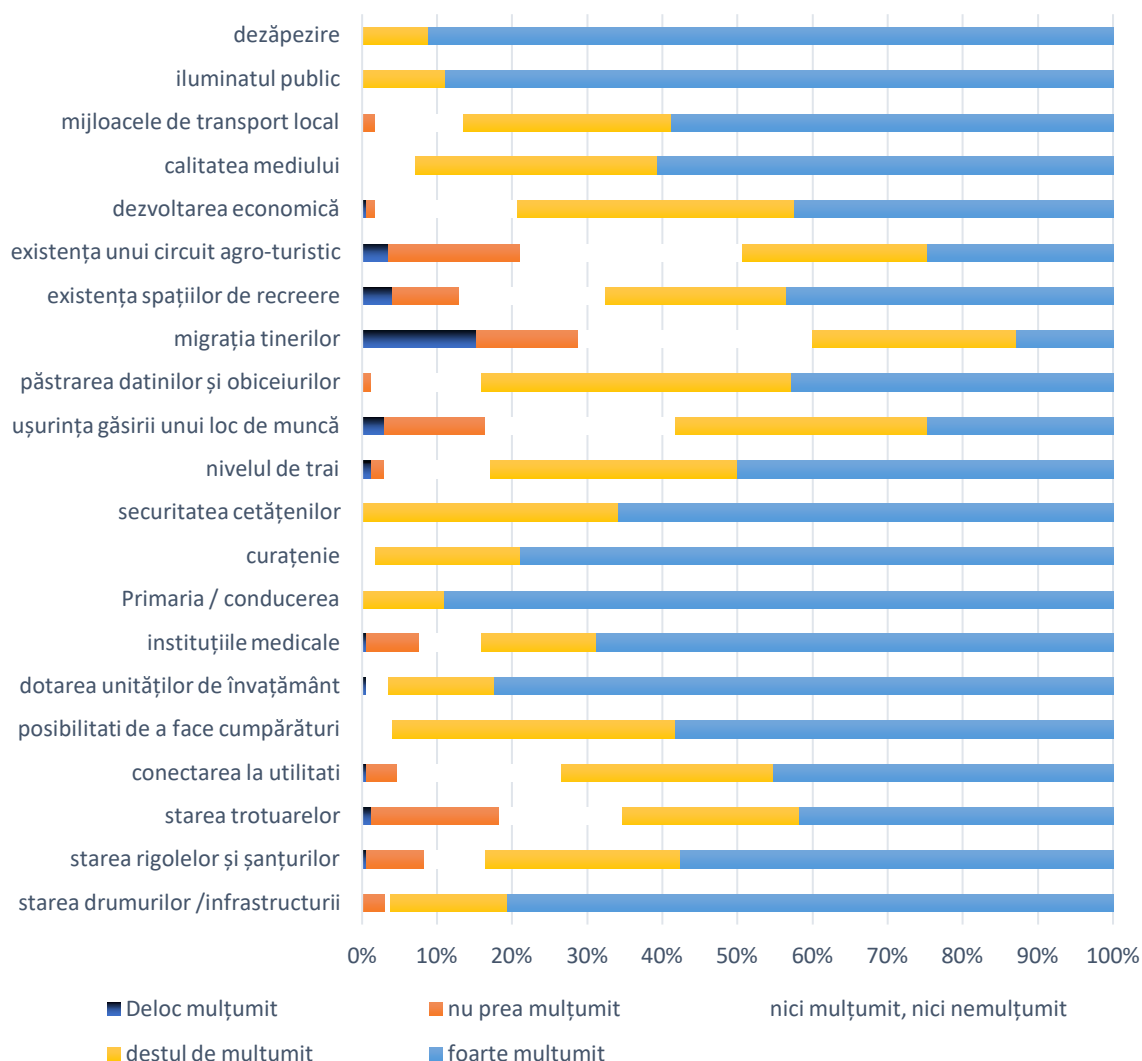
Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **mijloacele de transport local**, 2% sunt nu prea mulțumiți, 12% au o atitudine neutră, 28% sunt destul de mulțumiți și 59% sunt foarte mulțumiți de mijloacele de transport local. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de mijloacele de transport local este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **iluminatul public**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 0% au o atitudine neutră, 11% sunt destul de mulțumiți și 89% sunt foarte mulțumiți de iluminatul public. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de iluminatul public este una pozitivă.

Din totalul respondenților 0% se declară deloc mulțumiți de **dezăpezire**, 0% sunt nu prea mulțumiți, 0% au o atitudine neutră, 9% sunt destul de mulțumiți și 91% sunt foarte mulțumiți de dezăpezire. Prin urmare, se remarcă faptul că percepția generală a respondenților față de dezăpezire este una pozitivă.

Reprezentare grafică:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Care este nivelul dumneavoastră de încredere în fiecare dintre următoarele entitati? Vă rugăm să utilizați o scală de la 1 la 5, unde:

Din totalul respondenților 0% declară că nu au încredere deloc în **Primar**, 0% declară că nu prea au încredere, 0% declară că sunt indiferenți, 2% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 98% declară că au încredere deplină în **Primar**. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții au încredere deplină în **Primar**.

Din totalul respondenților 1% declară că nu au încredere deloc în **Consilierii locali**, 0% declară că nu prea au încredere, 5% declară că sunt indiferenți, 18% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 76% declară că au încredere deplină în **Consilierii locali**. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții au încredere deplină în **Consilierii locali**.

Din totalul respondenților 1% declară că nu au încredere deloc în **Biserică**, 0% declară că nu prea au încredere, 4% declară că sunt indiferenți, 14% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 81% declară că au încredere deplină în **Biserică**. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții au încredere deplină în **Biserică**.

Din totalul respondenților 0% declară că nu au încredere deloc în **cadrele didactice**, ...% declară că nu prea au încredere, 5% declară că sunt indiferenți, 15% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 80%

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

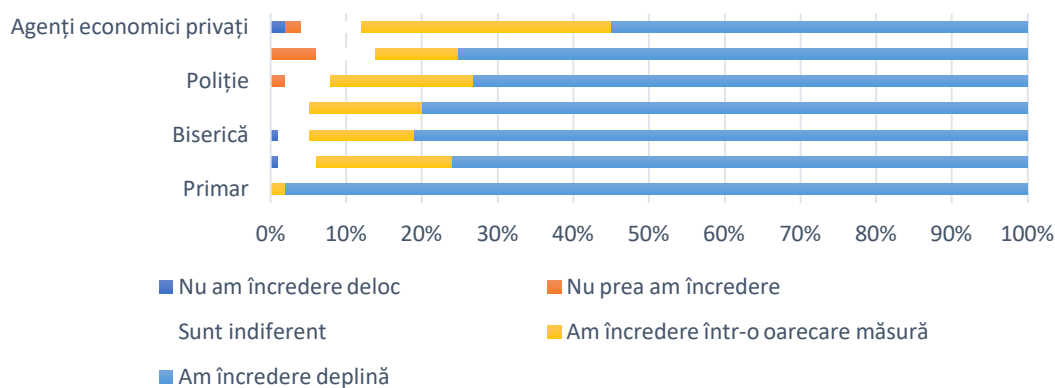
declară că au încredere deplină în cadrele didactice. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții au încredere deplină în cadrele didactice.

Din totalul respondenților 0% declară că nu au încredere deloc în **Poliție**, 2% declară că nu prea au încredere, 6% declară că sunt indiferenți, 19% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 74% declară că au încredere deplină în Poliție. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții au încredere deplină în Poliție.

Din totalul respondenților 0% declară că nu au încredere deloc în **cadrele medicale**, 6% declară că nu prea au încredere, 8% declară că sunt indiferenți, 11% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 76% declară că au încredere deplină în cadrele medicale. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții au încredere deplină în cadrele medicale.

Din totalul respondenților 2% declară că nu au încredere deloc în **agenții economici privați**, 2% declară că nu prea au încredere, 8% declară că sunt indiferenți, 33% declară că au încredere într-o oarecare măsură, 55% declară că au încredere deplină în agenții economici privați. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții au încredere deplină în agenții economici privați.

Reprezentare grafică:

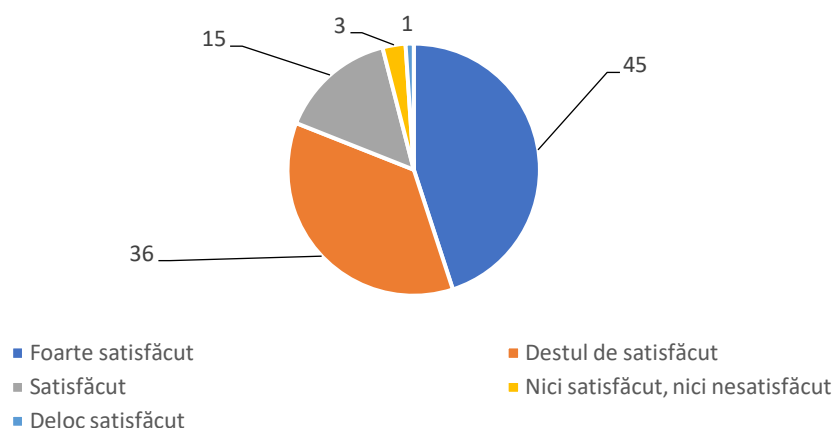

Întrebarea -Sunteți satisfăcut de nivelul dumneavoastră de trai marcat de nivelul de dezvoltare al comunitatii?*

Un procent de 45% dintre respondenți au răspuns că sunt foarte satisfăcuți de nivelul lor de trai determinat de nivelul de dezvoltare al comunității, 36% dintre respondenți au răspuns că sunt destul de satisfăcuți, 15% dintre respondenți au răspuns că sunt satisfăcuți, 3% au răspuns că nu sunt nici satisfăcuți și nici nesatisfăcuți și 1% dintre respondenți au răspuns că nu sunt deloc satisfăcuți de nivelul lor de trai determinat de nivelul de dezvoltare al comunității. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții sunt foarte satisfăcuți de nivelul lor de trai marcat de nivelul de dezvoltare al comunității.

Reprezentare grafică:

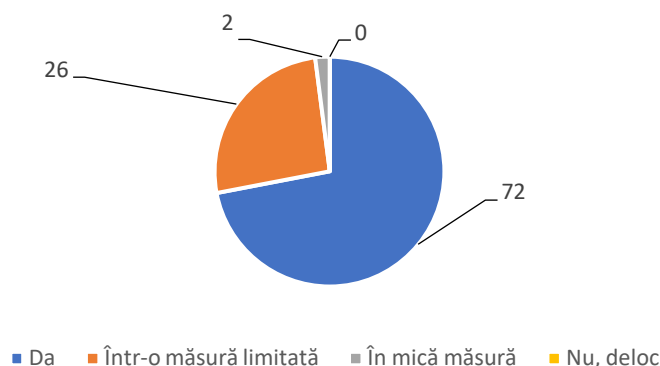
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Considerați ca nivelul de trai al populației (asigurat de venituri, utilități, servicii) este satisfăcător?*

Un procent de 72% dintre respondenți consideră că nivelul de trai al populației din comuna Crasna este satisfăcător, 26% dintre respondenți au răspuns că sunt destul de satisfăcuți, 2% dintre respondenți au răspuns că sunt satisfăcuți de nivelul de trai al populației din comuna în mică măsură și 0% dintre respondenți au răspuns că nu consideră deloc nivelul de trai al populației din comuna Crasna satisfăcător. Prin urmare, percepția generală a respondenților asupra nivelului de trai al populației din comuna Crasna este una pozitivă.

Reprezentare grafică:

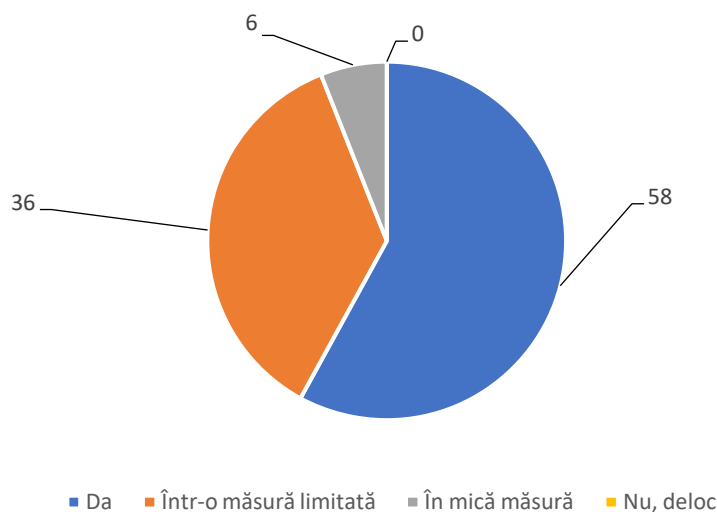

Întrebarea -In comuna Crasna se păstrează meșteșugurile, tradițiile, datinile și obiceiurile?*

Un procent de 58% dintre respondenți au răspuns afirmativ, 36% dintre respondenți au răspuns că se păstrează într-o măsură limitată, 6% dintre respondenți au răspuns că se păstrează într-o mica măsură, 0% au răspuns că nu se păstrează deloc meșteșugurile, tradițiile, datinile și obiceiurile în comună. Prin urmare, percepția generală a respondenților asupra păstrării meșteșugurilor, tradițiilor, datinilor și obiceiurilor în comuna este una pozitivă.

Reprezentare grafică:

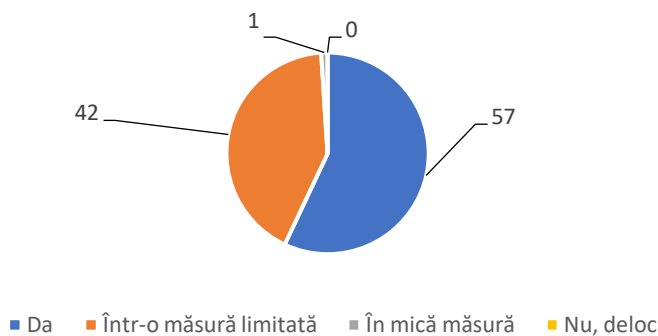
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Cum considerați dezvoltarea economică a comunei Crasna?*

Din totalul respondenți 57% au răspuns că dezvoltarea economică a comunei este foarte bună, 42% dintre respondenți au răspuns că dezvoltarea economică a comunei este bună, 1% dintre respondenți au răspuns că dezvoltarea economică a comunei nu este bună, 0% dintre respondenți au răspuns că dezvoltarea economică a comunei este foarte proastă. Prin urmare, percepția generală a respondenților asupra dezvoltării economice a comunei Crasna este una pozitivă.

Reprezentare grafică:

Întrebarea -Care probleme ar trebui rezolvate în regim de urgență în cadrul comunei?*

Din totalul respondenților 31% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **conectarea la utilități**, 18% declară că este necesară, 51% declară că nu este necesară, deja comuna este conectată la utilități. Prin urmare, se remarcă faptul că majoritatea respondenților consideră că localitatea este conectată la utilități.

Din totalul respondenților 2% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **întreținerea și modernizarea drumurilor**, 6% declară că este necesară, 92% declară că nu este necesară, deja există. Prin urmare, se remarcă faptul că majoritatea respondenților consideră că nu este necesară întreținerea și modernizarea drumurilor din localitatea, deja există.

Din totalul respondenților 1% sunt, în egală măsură, de părere că sunt foarte necesare **servicii de telefonie, internet, cablu tv, etc.**, 2% declară că sunt necesare aceste servicii, 96% declară că nu sunt necesare, deja există aceste servicii. Prin urmare, se remarcă faptul că respondenții consideră că nu sunt necesare servicii de telefonie, internet, cablu tv, etc., deja există.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Din totalul respondenților 2% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **reparația/dotarea unităților de învățământ**, 1% declară că este necesară, 98% declară că nu este necesară, deja unitățile de învățământ sunt reparate/dotate. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că nu este necesar să se efectueze reparații/dotări la unitățile de învățământ, deja există.

Din totalul respondenților 7% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **reparația instituțiilor medicale**, 8% declară că este necesară, 85% declară că nu este necesară, deja unitățile medicale sunt reparate/dotate. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că nu este necesar să se efectueze reparații la instituțiile medicale din localitate, deja există.

Din totalul respondenților 31% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **înființarea de spații de recreere**, 11% declară că este necesară, 58% declară că nu este necesară, deja există spații de recreere. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că nu este necesar să se efectueze investiții în spații de recreere în localitate, deja există.

Din totalul respondenților 38% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **atragera de noi investitori în comună**, 32% declară că este necesară, 29% declară că nu este necesară, deja există investitori în comună. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că este foarte necesar să se atragă noi investitori în comună.

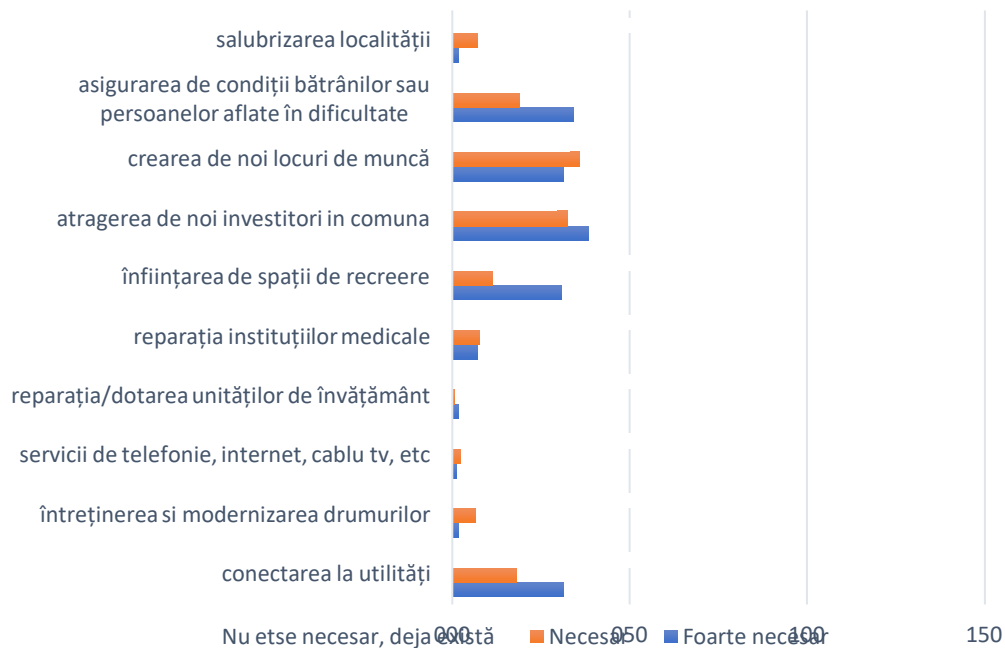
Din totalul respondenților 31% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **crearea de noi locuri de muncă**, 36% declară că este necesară, 33% declară că nu este necesară, deja există locuri de muncă în comună. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că este necesar să se creeze noi locuri de muncă în localitate.

Din totalul respondenților 34% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **asigurarea de condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate**, 19% declară că este necesară, 47% declară că nu este necesară, deja există astfel de servicii în comună. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că sunt asigurate condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate.

Din totalul respondenților 2% sunt, în egală măsură, de părere că este foarte necesară **salubritatea localității**, 7% declară că este necesară, 91% declară că nu este necesară, deja există astfel de servicii în comună. Prin urmare, se remarcă faptul că repondenții consideră că serviciile de salubritate există în localitate.

Reprezentare grafică:

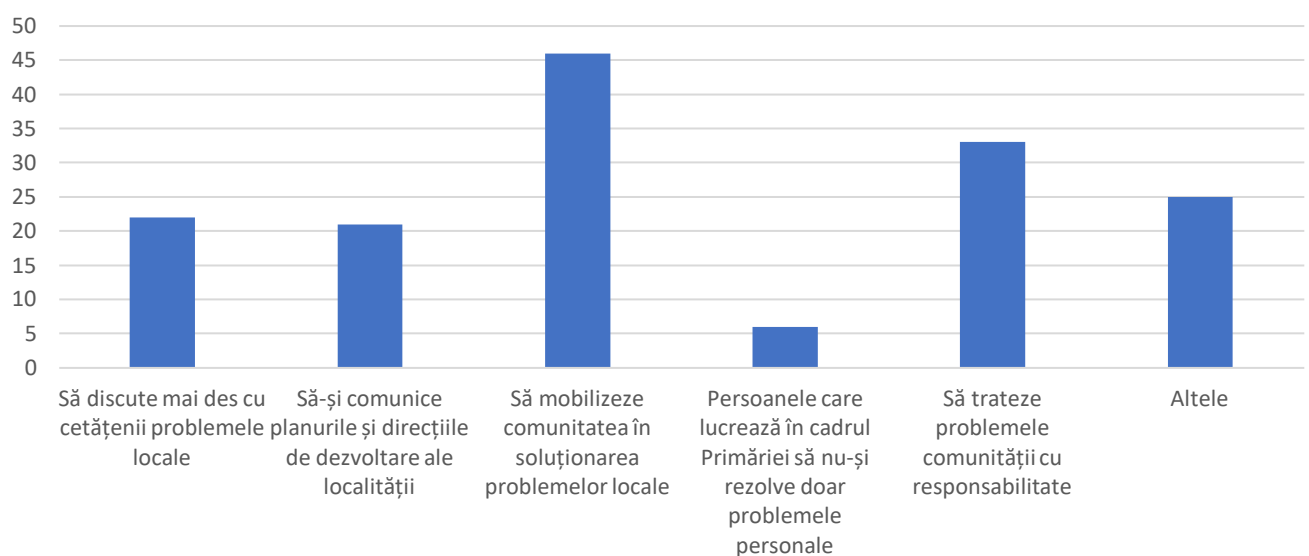
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea Ce așteptați, în mod special, de la Primăria Crasnași Serviciile publice locale?

Din totalul respondenților 22% au răspuns că așteaptă de la Primăria Crasnași Serviciile publice locale să discute mai des cu cetățenii problemele locale, 21% au răspuns că așteaptă să le fie comunicate planurile și direcțiile de dezvoltare ale localității, 46% au răspuns că așteaptă să fie mobilizată comunitatea în soluționarea problemelor locale, 6% au răspuns că așteaptă ca persoanele care lucrează în cadrul Primăriei să nu-și rezolve doar problemele personale, 33% au răspuns că așteaptă ca problemele comunității să fie tratate cu responsabilitate, 0% au alte așteptări.

Reprezentare grafică:

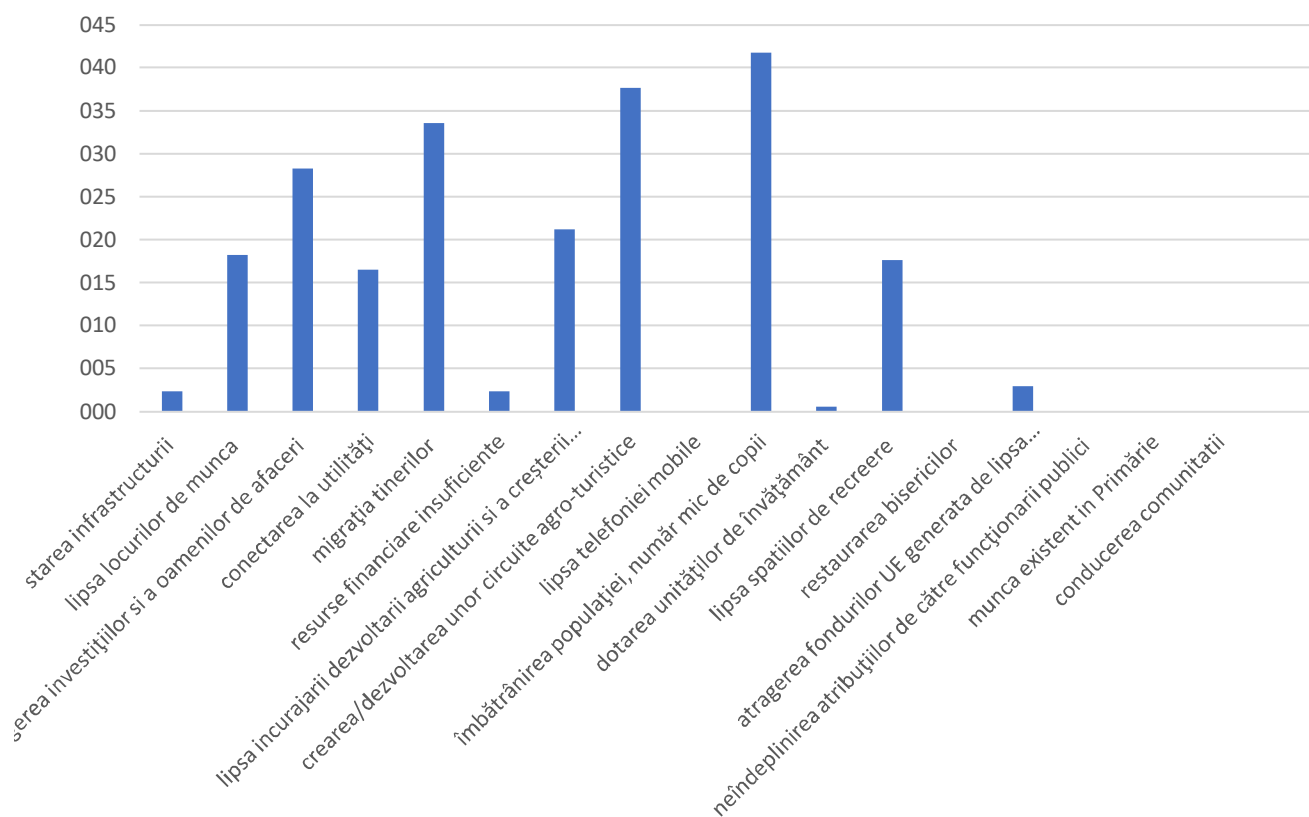

Întrebarea -Care considerați că sunt principalele problemele la nivelul comunei?*

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Din totalul respondenților 2% sunt de părere că **starea infrastructurii** este principală problemă cu care se confruntă în prezent Comuna Crasna, 18% consideră că **lipsa locurilor de munca** reprezintă o problemă importantă, 28% au indicat că **atragera investițiilor și a oamenilor de afaceri** este o problemă importantă, 16% consideră o problemă **conectarea la utilități**, 34% sunt de părere că **migrația tinerilor** constituie principala problemă, 2% consideră o problemă **resursele financiare insuficiente**, 21% consideră că **lipsa incurajării dezvoltării agriculturii și a creșterii animalelor** reprezintă o problemă importantă, 38% consideră o problemă **crearea/dezvoltarea unor circuite agro-turistice**, 0% au indicat că **lipsa telefoniei mobile**, 42% consideră o problemă **îmbătrânirea populației, număr mic de copii**, 1% sunt de părere că **dotarea unităților de învățământ** constituie principala problemă, 18% sunt de părere că **lipsa spațiilor de recreere** este principală problemă, 0% au indicat că **restaurarea bisericilor** este o problemă importantă, 3% au indicat că **atragera fondurilor UE generata de lipsa programelor de finantare** este o problemă importantă, 0% sunt de părere că **neîndeplinirea atribuțiilor de către funcționarii publici** reprezintă o problemă importantă, 0% consideră o problemă **climatul de munca existent în Primărie**, 0% au indicat că **dotarea precară a instituțiilor** este o problemă importantă și 0% consideră o problemă **conducerea comunitatii**.

Reprezentare grafică:

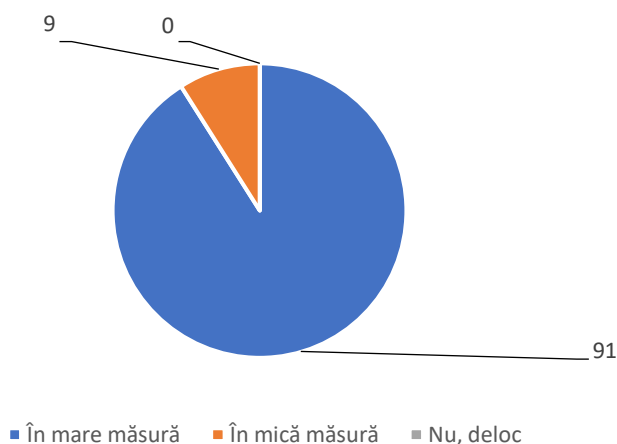
Întrebarea nr. 17

Aveți cunoștință despre proiectele care se realizează la nivelul comunei Dumneavoastră?*

91% dintre respondenți au răspuns afirmativ la această întrebare, restul de 9% au precizat că nu au cunoștință despre proiectele pe care Primăria le realizează la nivelul comunei.

Reprezentare grafică:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

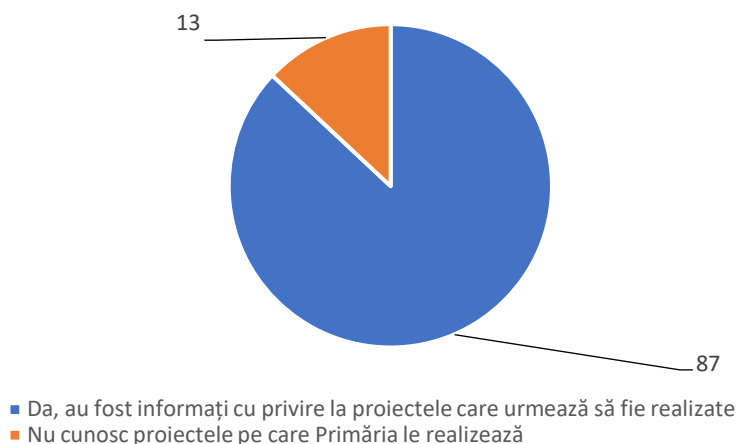

Întrebarea nr. 18

Ați fost informat cu privire la proiectele pregătite care urmează să fie realizate în cadrul comunei Dumneavoastră?*

Un procent de 87% dintre respondenți au răspuns afirmativ la această întrebare, restul de 13% au precizat că nu au fost informați cu privire la proiectele pregătite pentru comuna dumneavoastră.

Reprezentare grafică:

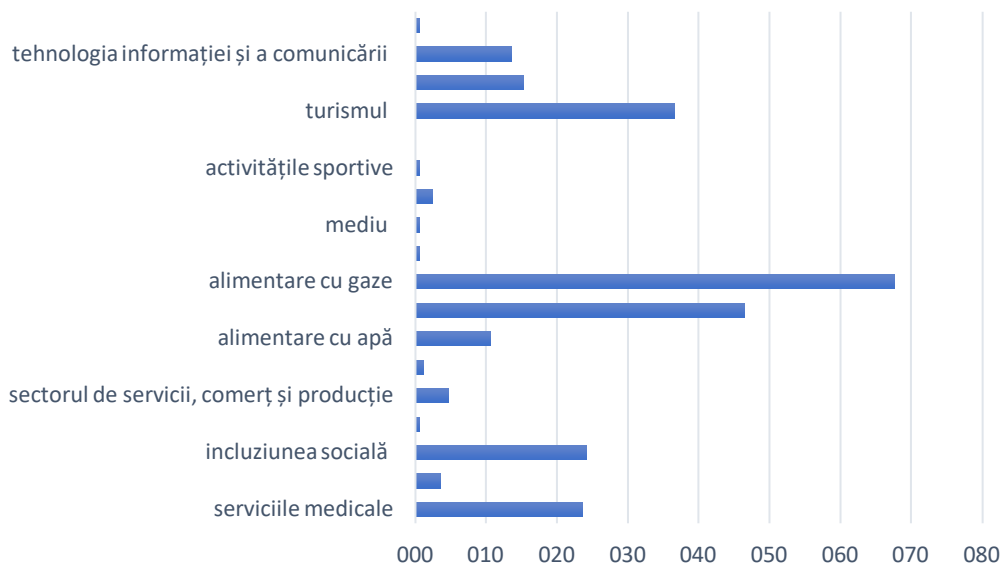
Întrebarea -Care dintre următoarele domenii ar trebui să reprezinte o prioritate de investiții la nivelul Comunei Crasna?

Pentru 24% dintre respondenți o prioritate de investiții la nivelul comunei Crasna este reprezentată de **serviciile medicale**, 4% consideră o prioritate **sistemul de educație**, 24% consideră **incluziunea socială** o prioritate, 1% au indicat ca prioritate **infrastructură locală de transport**, 5% sunt de părere că o prioritate reprezintă **sectorul de servicii, comerț și producție**, 1% au indicat ca prioritate **serviciile de salubritate**, 11%

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

consideră o prioritate **alimentare cu apă**, 46% consideră o prioritate **canalizare**, 68% au indicat drept prioritate **alimentare cu gaze**, 1% sunt de părere că o prioritate este **energie termică**, 1% aspectele de **mediu** o prioritate, 2% consideră **aspectele culturale** o prioritate, 1% au indicat ca prioritate **activitățile sportive**, 0% consideră **capacitatea administrativă a instituțiilor publice** o prioritate, 36% sunt de părere că **turismul** este o prioritate, 15% consideră o prioritate **agricultura**, 14% sunt de părere că **tehnologia informației și a comunicării** este o prioritate și 1% din respondenți consideră **alte activități** ca fiind priorități.

Reprezentare grafică:

Întrebarea -Vă rugăm să menționați un tip de proiect care doriți să fie pus în practică la nivelul comunei Crasna:

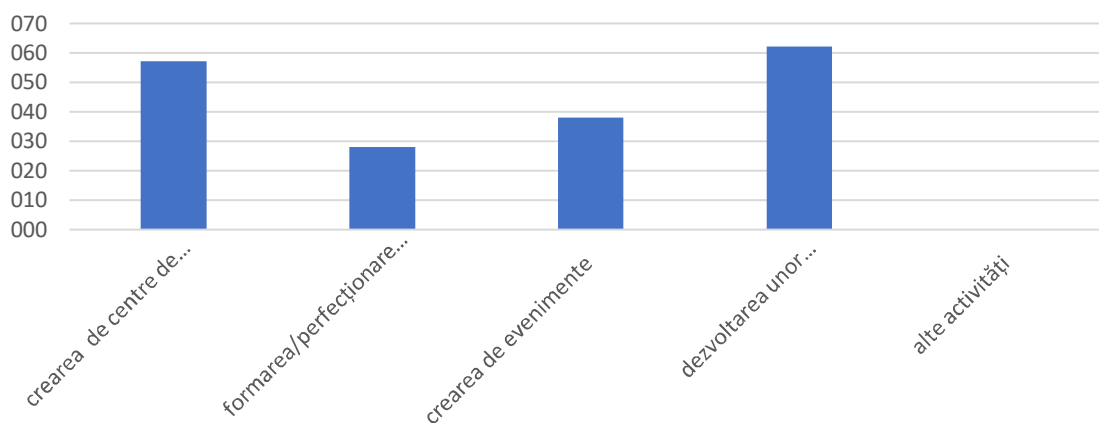
Răspunsurile respondenților cu privire la tipurile de proiect care se doresc a fi implementate la nivelul comunei Crasnase răgăsesc în fișele de proiect.

Întrebarea -Care tipuri de activități pentru turism considerați că sunt prioritare? (notati de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 57% consideră **crearea de centre de informare** o activitate cu prioritate maximă pentru susținerea turismului în comună, 28% consideră **formarea/perfecționarea populației locale în domeniul turismului** ca fiind prioritatea maximă pentru susținerea acestuia, 38% sunt de părere că prin **crearea de evenimente** se atrag turiști în comună, 62% sunt de părere că **dezvoltarea unor puncte de atracție pentru turiști** reprezintă o activitate de prioritate maximă pentru susținerea turismului în comună, iar 0% consideră ca prioritate maximă **alte activități** pentru susținerea turismului în Comuna Crasna.

Reprezentare grafică:

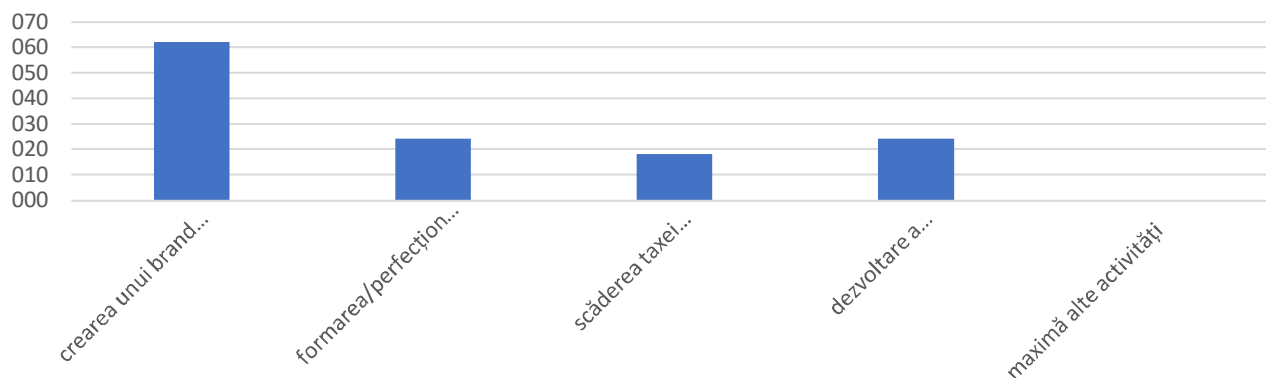
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea -Care tipuri de acțiuni pentru agricultură considerați că sunt prioritare? (notați de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă iar 5 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 62% consideră **crearea unui brand local** o prioritate maximă pentru susținerea agriculturii în comună, 24% consideră că pentru dezvoltarea agriculturii **formarea/perfecționarea populației locale în acest domeniu** reprezintă o prioritate maximă, 18% sunt de părere că prin **scăderea taxei pentru utilizarea terenurilor din domeniu public și privat** se dezvoltă agricultura la nivelul comunei Crasna, 24% sunt de părere că o mai bună **dezvoltare a rețelelor de utilități (drumuri agricole, sisteme de irigații, energie electrică și termică, apă)** se susține dezvoltarea agriculturii, iar 0% consideră ca prioritate maximă **alte activități** pentru susținerea agriculturii în Comuna Crasna.

Reprezentare grafică:

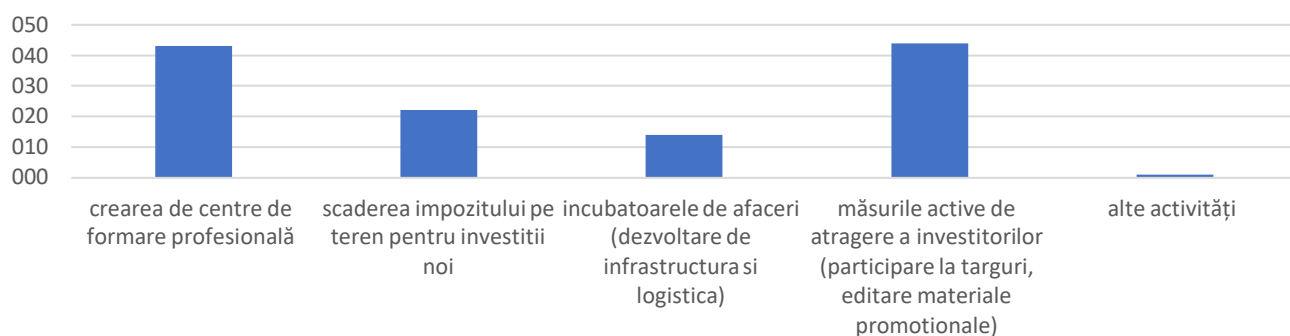
Întrebarea - Care tipuri de infrastructura pentru crearea locurilor de munca și pentru economia locala considerați ca sunt prioritare?: (notați de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 43% consideră **crearea de centre de formare profesională** o prioritate maximă de infrastructură atât pentru crearea de locuri de muncă cât și pentru economia locală, 22% consideră ca prioritate maximă **scaderea impozitului pe teren pentru investitii noi**, 14% sunt de părere că **incubatoarele de afaceri (dezvoltare de infrastructura și logistica)** reprezintă o prioritate maximă atât pentru crearea de locuri de muncă cât și pentru economia locală, 44% sunt de părere că **măsurile active de atragere a investitorilor (participare la targuri, editare materiale promotionale)** susțin crearea de locuri de muncă și economia locală,

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

iar 1% consideră ca prioritate maximă **alte activități** pentru crearea de locuri de muncă și economia din Comuna Crasna.

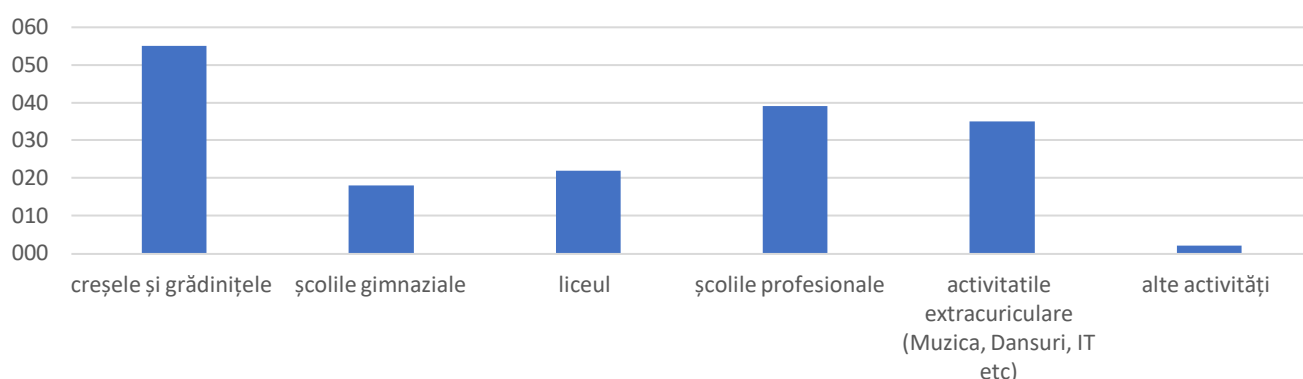
Reprezentare grafică:

Întrebarea-Care tipuri de infrastructura pentru educație considerați că sunt prioritare?: (notați de la 1 la 5, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 5 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 55% consideră **creșele și grădinițele** o prioritate maximă de infrastructură pentru susținerea educației, 18% consideră ca prioritate maximă **școlile gimnaziale**, 22% sunt de părere că **liceul** reprezintă o prioritate maximă de infrastructură pentru susținerea educației, 39% sunt de părere că **școlile profesionale** susțin educația în comună, 35% consideră ca prioritate maximă **activitățile extracuriculare (Muzica, Dansuri, IT etc)** pentru susținerea educației, iar 2% consideră ca prioritate maximă **alte activități** pentru susținerea educației în Comuna Crasna.

Reprezentare grafică:

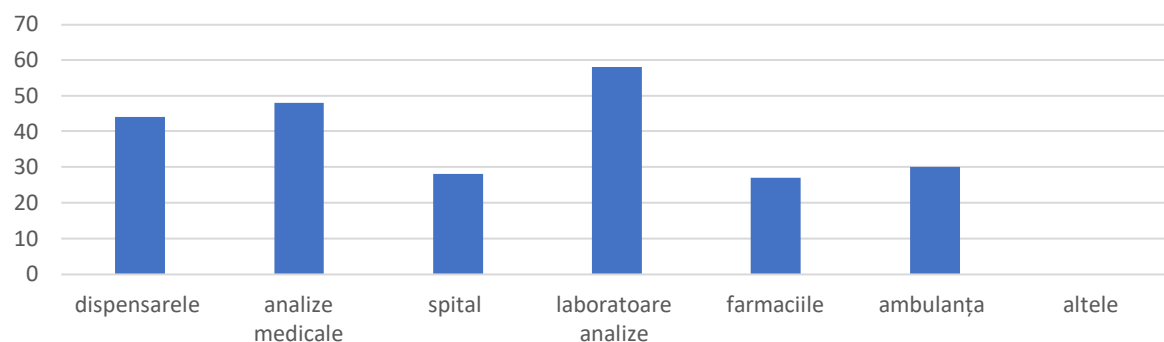
Întrebarea - Care tipuri de infrastructura pentru sănătate umană considerați că sunt prioritare: (notați de la 1 la 7, 1 fiind cu prioritate maximă iar 7 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 44% consideră **dispensarele** drept o activitate cu prioritate maximă susținerea sănătății umane în comună, 48% consideră ca prioritate maximă **analize medicale**, 28% sunt de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

păreră că un **spital** reprezintă o prioritate maximă susținerea sănătății umane în comună, 58% sunt de părere că **laboratoarele de analize** susțin sănătatea umană în comună, 27% consideră ca prioritate maximă **farmaciile**, 30% consideră ca **ambulanța** reprezintă o prioritate maximă, iar 0% consideră ca prioritate maximă **altele** pentru susținerea sănătății umane în Comuna Crasna.

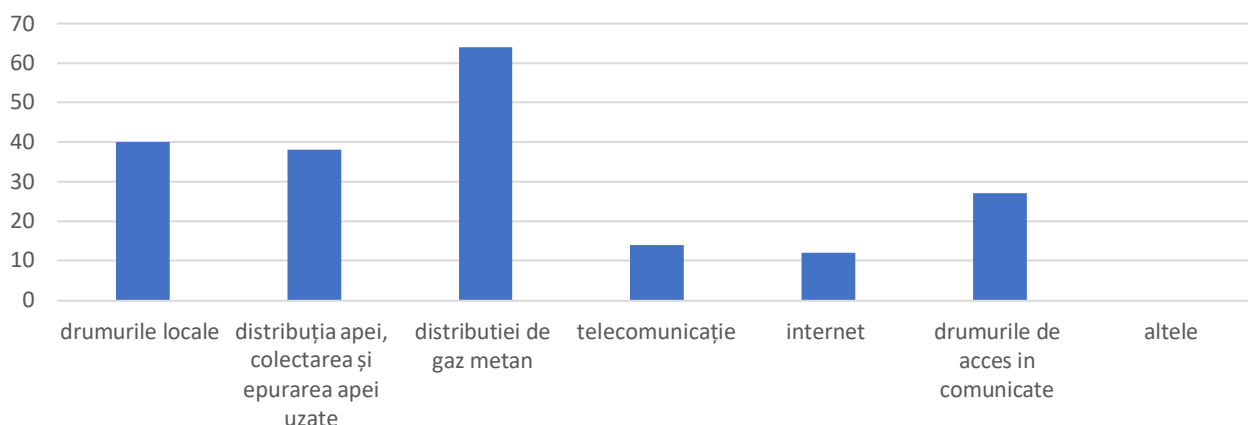
Reprezentare grafică:

Întrebarea-Ce considerati prioritar din enumerarea de mai jos?: (notați de la 1 la 7, 1 fiind cu prioritate maximă, iar 7 cu prioritate minimă)

Din totalul respondenților 40% consideră **drumurile locale** o prioritate, 38% sunt de părere că **distribuția apei, colectarea și epurarea apei uzate** sunt o prioritate, 64% au atras atenția asupra **distributiei de gaz metan** drept prioritate maximă, 14% au subliniat ca importanță maximă serviciile de **telecomunicație**, 12% sunt de părere că **internetul** reprezintă o prioritate de investiție, 27% sunt de părere că **drumurile de acces in comunitate** reprezintă o prioritate de investiție, iar 0% consideră **alte** priorități de investiții în comuna Crasna.

Reprezentare grafică:

Întrebarea - Aveți cunoștința despre proiectele pe care Primaria Crasna le propune a fi realizate pentru următoarea perioada de 7 ani la nivelul comunei dumnevoastră?

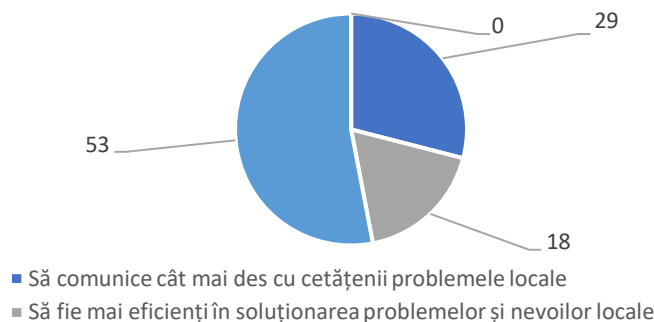
La această întrebare 78% dintre respondenți au răspuns afirmativ, iar diferența de 22% au răspuns că nu au cunoștință despre proiectele pe care Primaria Crasna le propune a fi realizate pentru următoarea perioada de 7 ani.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Întrebarea - Ce așteptări au cei din generația tânără, în opinia dumneavoastră, în mod special, de la Primăria și Consiliul Local din Comuna Crasna?

La această întrebare 29% dintre respondenți au răspuns că așteptările generației tinere de la Primăria și Consiliul Local ale Comunei Crasna sunt să comunice cât mai des cu cetățenii problemele comunității, 18% au răspuns că se așteaptă reprezentanții UAT Crasna să fie eficienți în soluționarea problemelor și nevoilor locale, 53% au indicat că se așteaptă să mobilizeze comunitatea în soluționarea problemelor locale, 0% au alte așteptări.

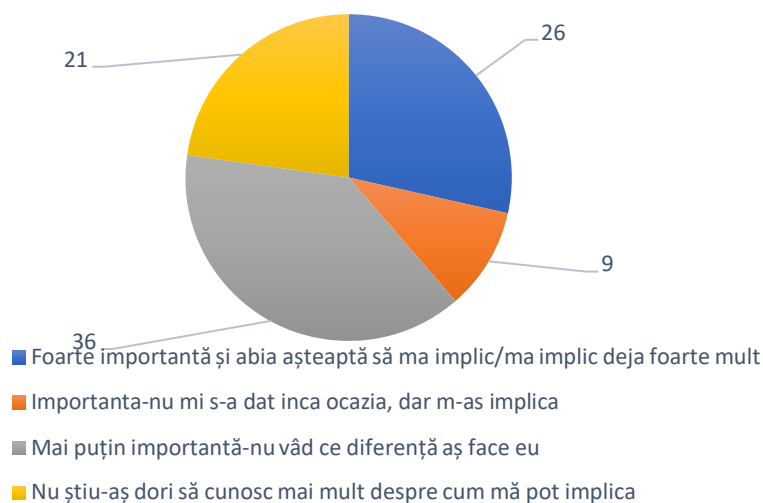
Reprezentare grafică:

Întrebarea - Considerați că implicarea dumneavoastră în luarea deciziilor la nivel local este:

Din totalul persoanelor care au completat chestionarul, 26% au răspuns că implicarea lor este **foarte importantă și abia așteaptă să se implice sau implicarea lor există deja**, 9% au răspuns că implicarea lor este **importantă dar nu au avut ocazia să o exercite**, 36% au răspuns că implicarea lor este mai puțin importantă, 21% au indicat că nu știu și ar dori să cunoscă mai mult despre cum să se poată implica și 7% au răspuns nu sunt interesați.

Reprezentare grafică:

Întrebarea - Propuneți o idee de proiect care ar putea prinde viață în comuna Crasna

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Ideile de proiect menționate de respondenți se răgasesc în fișele de proiect.

Întrebarea - Care probleme ar trebui să se rezolve în regim de urgență? (notați de la 1 la 3 -foarte necesar, 2 – necesar, 3 – nu e necesar/exista deja)

Din totalul respondenților, 20% consideră **conectarea la utilități** foarte necesară, 30% au indicat conectarea la utilități ca fiind necesară, iar 25% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 35% consideră **înfiintarea de spatii de recreere** foarte necesară, 25 % au indicat această activitate ca fiind necesară, iar 15% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 45% consideră **atragera de noi investitori in comuna** foarte necesară, 33% au indicat că este necesară, iar 4% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 40% consideră **crearea de noi locuri de munca** in comuna foarte necesară, 44% au indicat că este necesară, iar 5% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 50% consideră **asigurarea de condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate** foarte necesară, 25% au indicat că este necesară, iar 20% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

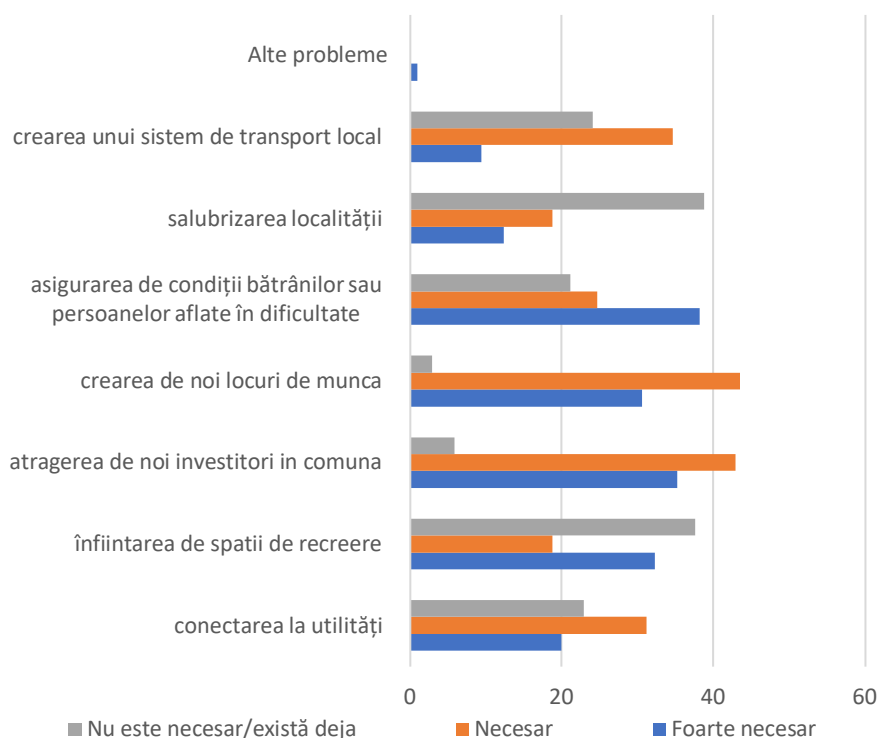
Din totalul respondenților, 25% consideră **salubritizarea localității** foarte necesară, 19% au indicat că este necesară, iar 39% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 9% consideră **crearea unui sistem de transport local** foarte necesară, 35% au indicat că este necesară, iar 24% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Din totalul respondenților, 1% consideră că alte probleme trebuie rezolvate urgent.

Prin urmare, principalele 3 probleme care ar trebui să se rezolve în regim de urgență la nivelul comunei Crasnasunt: asigurarea de condiții bătrânilor sau persoanelor aflate în dificultate, atragera de noi investitori in comuna, crearea de noi locuri de munca in comuna.

Reprezentare grafică:

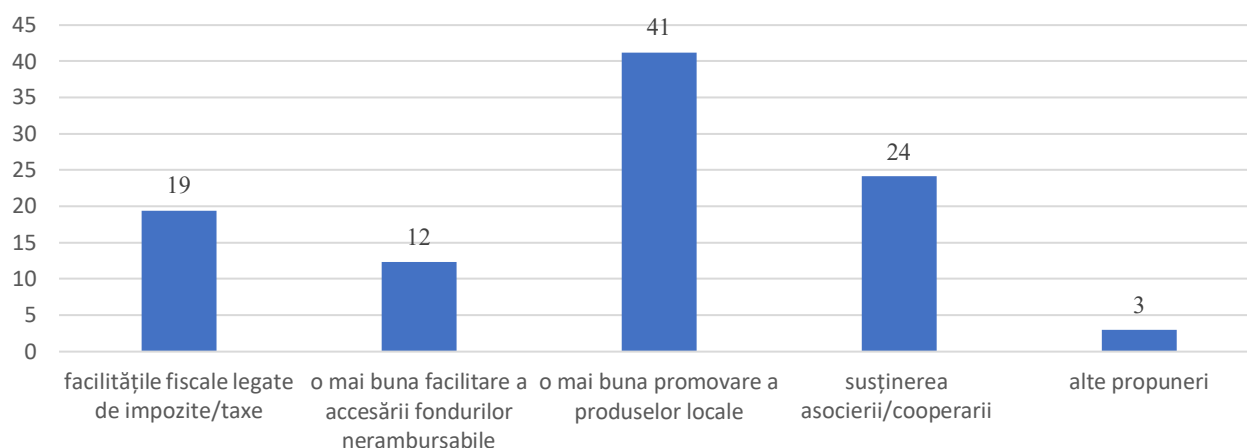

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Intrebarea - Cum considerati ca ar trebui sa se implice autoritatile locale pentru a veni in sprijinul fermierilor? (facilitati fiscale legate de impozite/taxe, o mai buna facilitare a accesarii fondurilor nerambursabile, o mai buna promovare a produselor locale, sustinerea asocierii/cooperarii, alte propuneri)

Din totalul respondenților, 19% sunt de părere ca susținerea fermierilor de către autoritățile locale să se facă prin **facilitățile fiscale legate de impozite/taxe**, 12% consideră prin **o mai buna facilitare a accesării fondurilor nerambursabile** autoritatile locale sprijină fermierii, 41% din respondenși sunt de părere că **o mai buna promovare a produselor locale**, activitate prijită de autoritățile locale asigură dezvoltarea fermierilor, 24% sunt de părere ca **susținerea asocierii/cooperarii** de către autoritățile locale asigură dezvoltarea fermierilor, 3% au indicat **alte propuneri**.

Reprezentare grafică:

Intrebarea -Imaginați-vă că sunteți primar pentru o zi. Ce decizii ați lua și ce proiecte ați iniția pentru a aduce îmbunătățiri comunei noastre?

Respondenții au subliniat următoarele decizii și proiecte pe care le-ar iniția în calitate de primar al Comunei Crasna pentru o zi:

1. Dezvoltarea turismului;
2. Centru de documentare și informare;
3. Crearea de noi locuri de muncă;
4. Atragerea de investitori în comună;
5. Înființare servicii sociale în comunitate;
6. Dezvoltarea industriei și a agriculturii în comună;
7. Îmbunătățirea rețelei de apă;
8. Rețea de gaze naturale;
9. Cantină pentru elevi și persoane aflate în dificultate;
10. Canalizare, trotuare și parcări;
11. Susținerea dezvoltării sustenabile a afacerilor locale.

1.4.2. Colectarea de provocari si solutii

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Provocările și soluțiile au fost colectate la întâlnirile din satele componente ale Comunei Crasna. Întâlnirile s-au desfășurat liber, în spații publice și au adus laolaltă actori din comunitatea locală.

Dezvoltarea rurală reprezintă un domeniu complex care abordează o serie de provocări și soluții. Iată o listă cu câteva dintre cele mai comune provocări întâmpinate în dezvoltarea rurală, împreună cu soluțiile propuse:

Provocări identificate în dezvoltarea rurală (locală), provocări analizate comparativ cu zonele urbane:

1. **Dezvoltarea economică inegală:** Regiunile rurale care înregistrează un progres economic lent comparativ cu zonele urbane.

2. **Migrația tinerilor:** Tinerii părăsesc zonele rurale în căutarea unor oportunități mai bune în orașe.

3. **Acces limitat la serviciile de sănătate:** Există adesea o lipsă de facilități medicale în zonele rurale.

4. **Infrastructură:** Drumuri, transport public, utilități și rețele edilitare care limitează dezvoltarea economică.

5. **Agricultură sustenabilă:** Provocări legate de adaptarea la schimbările climatice și necesitatea de a utiliza practici agricole mai sustenabile.

6. **Educație și formare profesională:** Accesul limitat la educație și formare profesională de calitate în zonele rurale.

7. **Lipsa diversificării economice:** Dependența excesivă de agricultura tradițională și lipsa diversificării economiei locale.

Soluții propuse pentru dezvoltarea rurală:

1. **Crearea de locuri de muncă:** Promovarea antreprenoriatului prin programe de sprijin pentru micile afaceri și start-up-uri.

2. **Investiții în educație și formare:** Oferirea de cursuri de formare profesională și educație continuă pentru tineri și adulți.

3. **Îmbunătățirea infrastructurii:** Investiții în drumuri, transport public utilități, rețele edilitare, piețe locale, pentru a facilita accesul la servicii și locuri de muncă.

4. **Programe de atragere a tinerilor:** Crearea de oportunități, cum ar fi locuri de muncă atractive și condiții de trai, pentru a-i convinge pe tineri să rămână în zonele rurale.

5. **Agricultură sustenibilă și inovatoare:** Promovarea tehnicilor agricole sustenabile, cum ar fi agricultura ecologică și agroecologia.

6. **Protejarea și reabilitarea resurselor naturale:** Implementarea de politici de mediu care să protejeze biodiversitatea și să restabilească ecosistemele degradate.

7. **Acces la servicii de sănătate:** Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate, fie prin crearea de centre de sănătate comunitare, fie prin telemedicină.

8. **Colaborare între comunități:** Încurajarea cooperării între membrii satelor și alte comunități rurale pentru a împărtăși resurse și bune practici.

Aceste provocări și soluții sunt esențiale pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a zonei rurale și pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor din Comuna Crasna.

Implementarea acestor soluții necesită implicarea comunităților locale, autorităților guvernamentale și a sectorului privat.

1.4.3. Consultări tematice

Consultările tematice pe domeniul dezvoltării rurale au fost esențiale pentru formularea și implementarea politicilor care să sprijine comunitatea rurală. Aceste consultări au abordat o varietate de subiecte, cum ar fi:

9. Agricultură durabilă: Discuții despre practici agricole ecologice, utilizarea eficientă a resurselor și promovarea produselor locale.

10. Infrastructură rurală: Identificarea nevoilor de infrastructură, inclusiv drumuri, apă, canalizare, energie și telecomunicații.

11. Dezvoltarea economică: Strategii pentru a sprijini micile afaceri și antreprenoriatul în zonele rurale, inclusiv accesul la credite și finanțare.

12. Turismul rural: Promovarea agroturismului, a turismului gastronomic, a turismului de drumeție și a altor forme de turism sustenabil care să contribuie la dezvoltarea economiei locale.

13. Educație și formare profesională: Oferirea de programe educaționale și de formare pentru a dezvolta abilitățile populației din mediul rural.

14. Protecția mediului: Măsuri pentru conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

15. Inovație și tehnologie: Implementarea de soluții tehnologice moderne în agricultură și alte domenii care pot sprijini dezvoltarea rurală.

16. Participarea comunității: Modalități de implicare a comunităților locale în procesul de planificare și decizie.

Pentru a dezvolta inițiative eficiente, este important să se continue cadrul de consultare și participare care să implice toate părțile interesate, inclusiv agricultori, autorități locale, organizații non-guvernamentale și universități.

Aceste consultări pot fi realizate periodic, în sate, prin ateliere, întâlniri sau forumuri online, iar rezultatele pot fi utilizate pentru a orienta și prioritiza proiectele de dezvoltare rurală.

1.4.4. Bugetarea participativă

Autonomia locală este percepută la nivel european ca fiind principalul element ce stă la baza principiilor democratice, a statului de drept clar consfințit la nivelul Uniunii Europene, care, prin reglementarea sa legală și aplicarea concretă, face posibilă descentralizarea puterii¹. Necesitatea participării cetățenilor în actul de guvernare este evidențiată de Cartea Europeană a Autonomiei Locale, transpusă în legislația românească prin Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985. Cartea Europeană a Autonomiei Locale definește autonomia locală ca „dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice. Acest drept este exercitat de consilii sau adunări compuse din membrii aleși prin sufragiu liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive care

¹ Autonomia locală în România, Editura All Beck, București, 1999 – Eugen POPA

răspund în fața lor. Această dispoziție nu prejudiciază decurgerea adunărilor cetățenești, referendumul sau orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde ea este permisă de lege”².

Constituțiile statelor lumii acordă un loc primordial principiului autonomiei locale, care se află la baza organizării și funcționării autorităților administrației publice locale. Art. 120 din Constituția României consacră drept principiu de bază „Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și desconcentrării serviciilor publice.” Cu toate că principiul autonomiei locale este clar consfințit în legislația românească, aceasta nu cuprinde prevederi specifice pentru reglementarea conceptului de bugetare participativă. Bugetarea participativă în sens larg poate fi regăsită la nivelul Legii nr. 273 din 2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, precum și la nivelul Ordonanței de Urgență nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, potrivit art. 75 din OUG 57 din 2019 se consfințește faptul că „Administrația publică locală din unitățile administrativ-teritoriale se organizează și funcționează în temeiul principiilor generale ale administrației publice prevăzute la partea I titlul III și al principiilor generale prevăzute în Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei Europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, precum și a următoarelor principii specifice:

- a) principiul descentralizării;
- b) principiul autonomiei locale;
- c) principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit;
- d) principiul eligibilității autorităților administrației publice locale;
- e) principiul cooperării;
- f) principiul responsabilității;
- g) principiul constrângerii bugetare.”

Conform acestui articol, autoritățile locale servesc interesele comunității, comunitate pe care trebuie să o consulte înainte de luarea oricăror decizii pentru soluționarea problemelor cu care aceasta se confruntă. Cetățenii sunt consultați inclusiv în procesul de adoptare al bugetului local, căci, potrivit art. 8 din Legea nr. 273 din 2006 privind finanțele publice locale, „Procesul bugetar este deschis și transparent, acesta realizându-se prin:

- a) Publicarea în presa locală, pe pagina de internet a instituției publice, sau afișarea la sediul autorității administrației publice locale respective a proiectului de buget local și a contului anual de execuție a acestuia;
- b) Dezbateră publică a proiectului de buget local, cu prilejul aprobării acestuia;
- c) Prezentarea contului anual de execuție a bugetului local în ședință publică”.

Mai mult decât atât, Legea nr. 52 din 2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare, include principiile și procedurile ce trebuie urmate de către autoritățile publice pentru a asigura publicitatea și consultarea cetățenilor cu privire la proiectele de acte normative. Bugetul local, fiind un proiect de hotărâre supus aprobării consiliului județean, se încadrează în această categorie. Legea nr. 273 din 2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, stabilește, în cadrul art. 11, principiul anualității, potrivit căruia, „Veniturile și cheltuielile bugetare sunt aprobate, în condițiile legii, pe o perioadă de un an, care corespunde exercițiului bugetar.” Astfel, ținând cont de această prevedere, este foarte important ca în procesul de

² Art. 3 din Cartea Europeană a Autonomiei Locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

bugetare participativă să fie incluse proiecte care se pot implementa pe parcursul unui an de zile. Art. 14 din cadrul aceleiași legi prevede că „Nicio cheltuială din fonduri publice nu poate fi angajată, ordonanțată și plătită dacă nu este aprobată, potrivit legii, și dacă nu are prevederi bugetare și surse de finanțare.”

Înainte de lansarea procesului de bugetare participativă este absolut necesar ca suma cuvenită acestui mecanism să fie prinsă în bugetul local. În situația în care bugetul autorității publice locale înregistrează foarte multe arierate, este puțin probabil ca implementarea unui astfel de mecanism să fie posibil.

Cunoașterea legislației este foarte importantă în procesul de implementare al mecanismului de bugetare participativă. În acest proces, un rol primordial este ocupat de cunoașterea principiilor de funcționare a bugetelor locale, așa cum sunt ele enunțate de legea finanțelor publice locale mai sus referite, aceasta oferind cadrul pentru organizarea unui proces de transparentizare a finanțelor publice locale și de organizare a unui mecanism de bugetare participativă.

De-a lungul timpului au fost dezvoltate mai multe definiții și concepte ale procesului de bugetare participativă, dintre care amintim: „Bugetarea participativă reprezintă un mecanism (sau un proces) prin care populația decide sau contribuie în luarea deciziei cu privire la destinația unei părți sau a tuturor resurselor publice disponibile”³ sau „Bugetarea participativă împuternicește cetățenii să aloce porțiuni din bugetele publice într-un mod care să se potrivească cel mai bine nevoilor lor”⁴ sau „Bugetarea participativă reprezintă un proces de democrație directă, în cadrul căruia dezbaterile publice nu mai este limitată de aspecte ce țin de buget și politici publice, cuprinzând zona priorităților financiare și a controlului guvernării de către cetățeni”⁵.

Bugetarea participativă constituie un instrument inovator pentru promovarea unei democrații incluzive, precum și pentru modernizarea și creșterea capacității de răspundere a autorităților publice locale. Concret, inițiativa de bugetare participativă are ca principal scop implicarea activă a cetățenilor într-un proces de deliberare și de decizie pentru stabilirea modalității optime de cheltuire a unei părți din bugetul local.

Elementul comun al acestor definiții și concepte privind bugetarea participativă este reprezentat de implicarea cetățenilor în luarea deciziilor. Astfel, putem concluda că bugetarea participativă este procesul prin care cetățenii, prin implicarea lor directă, contribuie la dezvoltarea localităților în care trăiesc, această dezvoltare fiind posibilă în urma unui parteneriat între autoritățile locale și cetățeni. Parteneriatul între administrație publică și cetățeni este posibil printr-un act bilateral, respectiv, pe de o parte administrația locală alocă resursele financiare necesare (o parte din bugetul anual al instituției), iar pe de altă parte, cetățenii propun proiecte care să contribuie la rezolvarea unor probleme/necesități și care totodată să facă posibilă dezvoltarea localităților în care aceștia trăiesc.

Implementarea bugetării participative urmărește respectarea următoarelor principii:

- Transparența – garantarea accesului la informații tuturor cetățenilor interesați și derularea unui proces decizional cât mai transparent;
- Incluziunea – favorizarea unui cadru care să permită participarea tuturor cetățenilor interesați prin eliminarea oricăror obstacole din procesul de participare;

³ Participatory Budgeting – A powerful and expanding contribution to the achievement of SDGs and primarily SDG 16.7, Yves Cabannes

⁴ Participatory Budgeting - <https://www.opengovpartnership.org/people/brian-wampler/>, Brian Wampler

⁵ Participatory Budgeting, Ubiratan de Souza

➤ Echitatea – procesul decizional de alocare a unei părți din bugetul local pentru investiții este accesibil tuturor persoanelor, indiferent dacă în trecut au fost discriminați pe considerente etnice, de gen, religie, de vârstă, de dizabilitate, de statut socioeconomic, de marginalizare spațială, deciziile fiind în interesul tuturor;

➤ Comunitatea – apropierea comunității pentru bunăstarea generală comună.

În fapt, bugetarea participativă reprezintă modalitatea în care cetățenii sau locuitorii unui sat/comună/oraș/județ se pot implica în procesul bugetar și pot influența astfel alocarea fondurilor financiare publice pentru realizarea proiectelor de interes public.

În atenția cetățenilor comunei trebuie adusă și Bugetarea Participativă.

Bugetarea participativă este un proces prin care cetățenii comunei Crasna au ocazia să se implice activ în gestionarea resurselor publice, având astfel un cuvânt de spus asupra modului în care sunt alocate fondurile pentru diferite proiecte și inițiative în comunitatea lor.

Este necesar a fi prezentați pașii esențiali pentru implementarea unui astfel de proces la comuna CRASNA:

1. Informarea și conștientizarea comunității: Organizarea de întâlniri, ateliere sau sesiuni de informare pentru a explica conceptul de bugetare participativă, beneficiile acesteia și modul în care cetățenii pot contribui la proces.

2. Crearea unui cadru organizatoric: Formarea unui grup de lucru responsabil cu coordonarea procesului de bugetare participativă. Acesta poate include reprezentanți ai autorităților locale, organizații non-guvernamentale și cetățeni activi.

3. Stabilirea priorităților: Realizarea consultărilor publice pentru a identifica nevoile și prioritățile comunității. Acestea pot include infrastructură, educație, sănătate, mediu etc.

4. Colectarea de propuneri: Lansare de invitații către cetățeni pentru a propune proiecte sau inițiative care ar putea fi finanțate din bugetul local. Acestea pot fi prezentate în scris sau în cadrul unor întâlniri publice.

5. Evaluarea și selectarea proiectelor: Stabilirea de criterii clare pentru evaluarea propunerilor. Un comitet format din membri ai comunității poate ajuta la selecționarea proiectelor care merită a fi finanțate.

6. Votul public: Organizarea unui vot în care cetățenii să-și exprime preferințele pentru proiectele propuse. Acesta poate avea loc online sau prin intermediul unor întâlniri fizice.

7. Implementarea proiectelor: După vot, proiectele selectate trebuie implementate de către autoritățile locale, cu participarea activă a comunității.

8. Monitorizarea și raportarea: Asigurarea transparenței procesului prin raportarea periodică a progresului în implementarea proiectelor și prin monitorizarea utilizării fondurilor.

9. Evaluarea procesului: După finalizarea proiectelor, organizați o evaluare pentru a identifica lecțiile învățate și modul în care procesul poate fi îmbunătățit în viitor.

Mecanismul de bugetare participativă este un proces complex, care necesită o permanentă sincronizare între autoritatea locală și cetățeni. În acest context, existența unei bune comunicări și coordonări la fiecare pas este cea mai bună metodă pentru a asigura derularea optimă a procesului, conform cu calendarul de lucru, astfel încât să fie atinse rezultatele preconizate.

Implementarea bugetării participative nu doar că îmbunătățește transparența și responsabilitatea în gestionarea fondurilor publice, dar contribuie și la creșterea implicării cetățenilor în

viața comunității lor. Acest proces poate, de asemenea, să construiască un sentiment mai puternic de apartenență și de comunitate.

Mecanismul de Bugetare Participativă aduce o serie de beneficii atât în rândul administrației publice locale care gestionează acest proces, cât și în rândul cetățenilor, în calitate de parteneri ai administrației publice locale în implementarea acestui proces.

Cel mai important beneficiu adus de implementarea mecanismului de bugetare participativă este reprezentat de creșterea responsabilității și transparenței în procesul de guvernare – implicarea activă a cetățenilor ajută la o eficientizare a actului de guvernare, prin cunoașterea reală a problemelor cu care comunitatea se confruntă și prin sprijinirea comunității în vederea rezolvării acestor probleme/necesități. O transparență în actul de guvernare aduce un alt beneficiu, respectiv în conștientizarea, de către cetățeni, a rolurilor și responsabilităților administrației publice locale. Cetățenii sunt informați astfel în legătură cu limitările pe care administrația publică locală le are, care este costul proiectelor publice, ceea ce poate conduce la o guvernare mai aproape de cetățean, contribuind astfel și la o creștere a eficienței actului administrativ. Derularea mecanismului de bugetare participativă contribuie așadar la crearea unei legături de încredere între administrația publică locală și cetățeni, susținând totodată o alocare eficientă a resurselor în funcție de nevoile cetățenilor.

1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente

Dezvoltarea locală durabilă depinde de existența unor documente de bază cum ar fi:

- Plan Urbanistic General, Plan de Amenajarea Teritoriului,
- Strategii de Dezvoltare Locală, Județeană și Regională.

Comuna Crasna are un Plan Urbanistic General (PUG) care reglementează dezvoltarea Urbanistică a localității. Pe baza acestui Plan Urbanistic General este reglementată activitatea de Urbanism și amenajarea teritoriului.

Pentru fiecare proiect/investiție se întocmesc documentări tehnice bazate pe prevederile PUG în așa fel încât dezvoltarea comunei să fie cât mai eficientă și să se respecte specificul local.

Documentațiile de organizare a comunității locale au la bază următoarele principii:

1. Îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei prin asigurarea accesului la utilitățile de bază, dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă;
2. Realizarea creșterii economice prin atragerea de noi investitori în turism, în agricultură, producție, servicii, prin atragerea de fonduri nerambursabile, prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comună;
3. Crearea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în parteneriat cu administrația publică locală, fie sub forma investițiilor directe în proiecte punctuale, fie sub forma asocierilor pe termen lung pentru obiective strategice locale;
4. Sprijinirea transformărilor din învățământul local și menținerea calității actului didactic și a condițiilor de derulare a acestuia, prevenirea și combaterea abandonului școlar și promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socioprofesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
5. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, asigurarea unor condiții adecvate pentru toți locuitorii care au nevoie de asistență medicală;
6. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de cultură;
7. Creșterea accesului la bunăstare al grupurilor dezavantajate;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

8. Implicarea activă a comunității în protejarea mediului înconjurător, respectarea normelor de dezvoltare durabilă și utilizarea eficientă a tuturor resurselor existente.

9. Asigurarea unui climat de siguranță și ordine în localitate prin conștientizare și servicii publice adecvate.

10. Implicarea cetățenilor comunei în deciziile și proiectele din comunitate în așa fel încât atractivitatea comunei să fie cât mai mare pentru generația tânără. Stabilitatea populației și atragerea de noi familii în mediul rural asigură cadrul propice de dezvoltare viitoare a comunei.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

- 2.1. Profil socio-demografic
- 2.2. Profil economic
- 2.3. Profil spațial și funcțional
- 2.4. Infrastructura de transport și mobilitate
- 2.5. Echiparea tehnico-edilitară
- 2.6. Servicii publice
- 2.7. Mediu și schimbări climatice
- 2.8. Profil și capacitate administrativă
- 2.9. Analiza SWOT

Descriere generală a comunei

Din punct de vedere al asezarii geografice teritoriul acoperit de Comuna Crasna este pozitionat in Regiunea de Dezvoltare Sud - Vest Oltenia, in partea de nord-est a judetului Gorj si partea vestica a judetului Valcea; este un teritoriu omogen, coeziv din punct de vedere geografic, social si economic, caracterizat prin traditii comune, identitate locala, simtul apartenentei, nevoi si asteptari comune.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Comuna Crasna are ca vecini orașul Novaci spre est, comuna Voineasa / județul Vâlcea spre nord-est, orașele Petrila și Petroșani spre nord și nord-vest, comuna Crasna spre vest, comuna Bălănești spre sud-vest, Stațiunea balneoclimatică Săcelu și comuna Ciocadia Benghești spre sud.

Datorită așezării geografice, teritoriul comunei este bine adăpostit la nord de culmile viguroase ale Parângului ce se înalță la peste 2500 m, beneficiind în același timp de un climat blând, cu ploi suficiente și la timp, cu temperaturi moderate în care se resimt unele influențe ale alunecării maselor de aer rece de la nord spre sud, ceea ce face în final să se încălzească simțitor la coborâre. Am putea vorbi chiar de un climat cu influență mediteraneeană din moment ce în aceste locuri crește alunul, liliacul, iedera și carpenul de pădure. În munții înalți, coniferele sunt la întrecere cu fagul, mesteacănul și plopul chiar mai sus de 1600 metri. Ele urcă până spre 2000 de metri, lucru rar în Carpații noștri.

Șoseaua județeană Curtișoara - Polovragi care străbate comuna Crasna ondulează ca un cântec de baladă printre dealuri. Ici-colo se intersectează cu pâraie care vin din munte, iar satele nu țin de firul văilor, ci de coamele de plai.

Localitatea se află la circa 33 km spre nord-est de Târgu-Jiu - reședința județului Gorj, la 12 km de orașul Bumbești-Jiu, 15 km de orașul Novaci, circa 112 km de municipiul Craiova și la circa 59 km de municipiul Petroșani. Distanța până la cea mai apropiată stație de cale ferată este între 20-22 km respectiv stațiile CFR Sadu, Bumbești-Jiu, Parângu.

Din punct de vedere geomorfologic, comuna Crasna este situată în depresiunea subcarpatică denumită "Depresiunea Tismana - Bumbești-Jiu - Novaci".

La limita vestică, dinspre Curtișoara trece DJ 665, prin satul Crasna Deal, care leagă comuna Crasna în partea vestică de comuna Polovragi. Comuna este situată pe marginea de nord a județului Gorj, vecină cu județul Hunedoara, respectiv cu municipiul Petroșani.

Datorită așezării sale geografice, teritoriul comunei este bine adăpostit la nord de culmile viguroase ale Parângului ce se înalță la peste 2500 m, beneficiind de un climat blând, cu plai suficient și la timp, cu temperaturi moderate, chiar cu influențe mediteraneene din moment ce în aceste locuri crește alunul, liliacul, iedera, dudul, carpenul de pădure, chiar smochinul.

2.1. Profil socio-demografic

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Ca Unitate Administrativa, Comuna Crasna este alcătuita din șapte sate: Satele ce compun comuna Crasna, formează o unitate nu numai din punct de vedere al așezării în cadrul depresiunii subcarpatice, ci și din punct de vedere economic, politic și istoric, ele fiind așezate într-o adevărată zonă de convergență a căilor de comunicație. Satele componente sunt: Crasna, Aninișu din Deal, Aninișu din Vale, Buzești, Cărpiniș, Crasna din Deal, Drăgoiești, Dumbrăveni și Radoși

Coordonate geografice: comuna este străbătută de paralela 45°-12'-52" latitudine nordica și meridianul de 23°-33'-48" longitudine estica ;

Unitatea administrativ teritorială se învecinează cu :

- la Nord – județul Hunedoara;
- la Vest – Comuna Musetesti;
- la Sud – comuna Bălăneșt sacelu și bengesti Ciocadai ;
- la Est – Orasul Novaci.

Comuna are o suprafață de 20.908,47 ha din care:

- 11.215 ha sunt împădurite
- 8.473,19 ha sunt terenuri agricole
- intravilanul reprezintă aproximativ 757 ha.

Atestare istorică

Teritoriul din componenta comunei Crasna este locuit de peste cinci mii de ani (în satul Radoși au fost descoperite unelte din perioada neoliticului sub formă de ciocane de piatră cu două tășuri șlefuite și perforate), dar satele componente sunt atestate documentar de aproximativ cinci sute de ani.

Reședința comunei este satul Cărpiniș, care inițial s-a numit Carpen, denumire ce are cu siguranță legătură cu pădurea de carpeni aflată pe teritoriul său. Deși, numele ar putea veni și de la "carpi", un trib al dacilor liberi, care formaseră un fel de rezistență împotriva stăpânirii romane. Mai există și azi un punct din vatra satului Carpen care se numește Carpen și în care pe la 1710 exista și primăria de atunci.

Comuna Cărpinișu s-a numit în vechime Cărpinișu. Acest fapt reiese și dintr-un act de dotă din 16 mai 1864. Ulterior, pe o carte de judecată, a judeului de pace al plaiului Novaci, din 30 august 1878, precum și pe un act de vânzare-cumpărare, autentificat cu numărul 419/23.03.1883, pe ștampila aplicată scrie: "Districtul Gorj, plasa Novaci, primăria comunei Cărpinișu".

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

La fel, pe un alt document din 3 martie 1889, autentificat sub numărul 95/1889, semnat primarul Ștefan Gruiescu, notar Dumitru Vamvulescu, ștampila are următoarea inscripție: "Regatul României județul Gorj, plasa Novaci comuna Cărpiniș".

Satul este atestat documentar din secolul al XVII-lea, când într-un document din 16 mai 1632 Leon Vodă confirmă lui Stoica Postelnicu stăpânirea peste niște rumâni, iar Malin din Carpenul semna ca martor. Cărpiniș a avut în mai multe rânduri statut de comună, dar la alcătuirea actualei împărțiri administrative, prin unirea cu comuna Dumbrăveni a dat naștere comunei Crasna. Vatra satului a rămas aici peste veacuri, dovadă a statorniciei locuitorilor. Faptul că în acest areal nu au existat mari familii boierești, arată că moșnenii, țărani liberi și mândri, au știut întotdeauna să-și apere drepturile și pământul.

Și despre satul Radoși localnicii susțin că ar fi fost cândva comună, dar acest fapt nu reiese din documente, ci mai degrabă provine dintr-o legendă, conform căreia numele așezării ar fi venit de la stră – strămoșul Radosu, care se găsește în multe hrisoave, privitoare la munții Cărpinișenilor și Radoșenilor, hrisoave care s-au găsit în arhiva fostului tribunal Novaci.

Aniniș, un alt sat al comunei Crasna, este pomenit în unele documente slavo-romane, care îl situează, ca orizont de timp, încă de la întemeierea țării. Un document datând din 16 mai 1632, emis de către Leon Vodă, face referire la satul Aninișul.

Numele său este pomenit și în hrisovul lui Matei Basarab, din 18 ianuarie 1644, dat la Târgoviște, în care numește pe Ilie Bobican și Dan Boată din Aniniș să caute și să "adevereze" unde-i dreptatea în pricina dintre Udrea Postelnicu Bibescu și Cănepă din Novăcești pentru muntele Cibinul.

Așa cum numele satului Cărpiniș provine de la pădurea de carpeni, cel al Aninișului vine de la mulțimea aninilor ce se înșiruie pe malurile râurilor Valea Mare, Izvorul Aninișului și Ciocăzeaua Aninișului.

Satul Drăgoești este un sat vechi de moșneni care datează, după unele informații, din jurul anului 1500. Numele său provine de la un anume boier Dragu, care stăpâna moșii întinse, frații acestuia, Oprea și Holtea, dând și ei numele altor așezări, și anume cătunul Oprișești, respectiv satul Hotini. Drăgoeștiul a intrat în componența comunei Crasna în anul 1968.

Așezat pe malul drept al râului Sunătoarea, satul Crasna și-a luat numele după a doua familie venită din Valea Jiului, din localitatea Malaia, familia Mălăienilor și a Cătușoilor din localitatea Cătuș din Vâlcea.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Denumirea acestui sat este de origine slavonă și înseamnă “frumoasă”. Un document din 30 iunie 1486, emis de Vlad Vodă Călugărul, pomenește această așezare: *“Această poruncă a domniei mele, boierului domniei mele, Jupân Roman, cu fii săi Dan și Deatcu și Șerban, și alții, dacă le va da Dumnezeu și lui Jupân Jiteanu, cu frații săi ... și cu verii lor, pentru ca să le fie ... Crasna toată”*. Numele satului este pomenit, printre altele, și într-un document din iulie 1520, din timpul lui Neagoe Vodă, dar și într-un act emis la 30 iunie 1546 de către Mircea Vodă: *“Cu mila lui Dumnezeu eu Mircea Voievod fiului marelui și preabunului Radu Voievod, dă domnia mea această poruncă a Domniei mele, lui Stanciu, cu fii lui, câți îi va da Dumnezeu pentru ca să le fie moșie în Crasna, partea fratelui său Arcă...”*

Satul Crasna Deal a fost reședință de comună sub numele de Crasna din 1896 până în 1950, când devine sat component al comunei Cărpiniș, iar din 1968 este sat component al actualei comune Crasna.

Satul Buzești datează din 1550, iar numele său provine de la Șerban Buză, care formează aici o armată în sprijinul voievodului Mihai Viteazul.

Numit până în anul 1965 Turbați, satul Dumbrăveni este un sat de moșneni, care inițial și-au avut locuințele pe dealul Curmăturii, la est de actuala așezare, care a devenit teritoriu locuit abia după anul 1800.

Satul Hotini este așezat pe ambele părți ale râului Scurta pe șoseaua ce duce spre Dumbrăveni, iar numele său vine, așa cum spuneam, de la boierul Holtea, care stăpânea împreună cu cei doi frați, Dragoș și Oprea, moșia Drăgoeștilor și a Hotinilor.

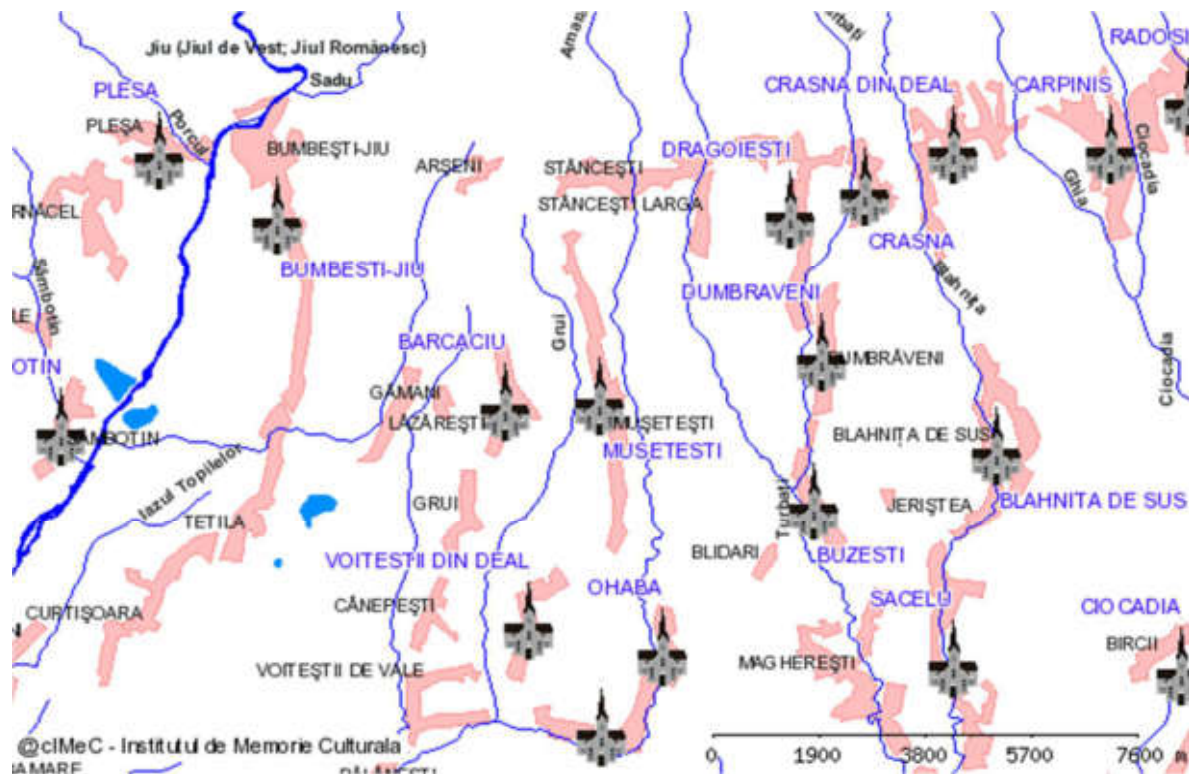
De-a lungul timpului, moșenilor de baștină li s-au alăturat oieri veniți de peste munte, din Ardeal, fapt ce face ca din punct de vedere etnocultural, comuna Crasna să fie o interferență între zona etnografică a Olteniei de sub Munte și zona etnografică a Mărginimii Sibiului.

În teritoriul Comunei Crasna, ca și în așezările învecinate, toponimia, obiceiurile și credința au tinut locul istoriei nescrise, dar vorbită și transmisă prin grai viu, printr-un lant lung de generații, până în zilele noastre. De-a lungul timpului comuna a evoluat, iar în ziua de azi a devenit una modernă, cu o infrastructură bine dezvoltată și cu utilități disponibile pe toată suprafața acesteia.

Binecuvântată de natură cu o climă temperat- continentală, așezată în mijlocul unei naturi devalmase de subcarpați, în lunga depresiune dintre Târgu Jiu și Novaci face să se stingă dealurile,

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

iar muntele sa inceapa brusc din mijlocul unei campii. Aria montană adapostește adevarate capodopere ale naturii: peșteri, avene, cascade, pășuni alpine. Din punct de vedere istoric și cultural comuna Crasna este cunoscută atât la nivel regional cât și la nivel național datorita istoricului și a obiectivelor culturale religioase de pe raza comunei:

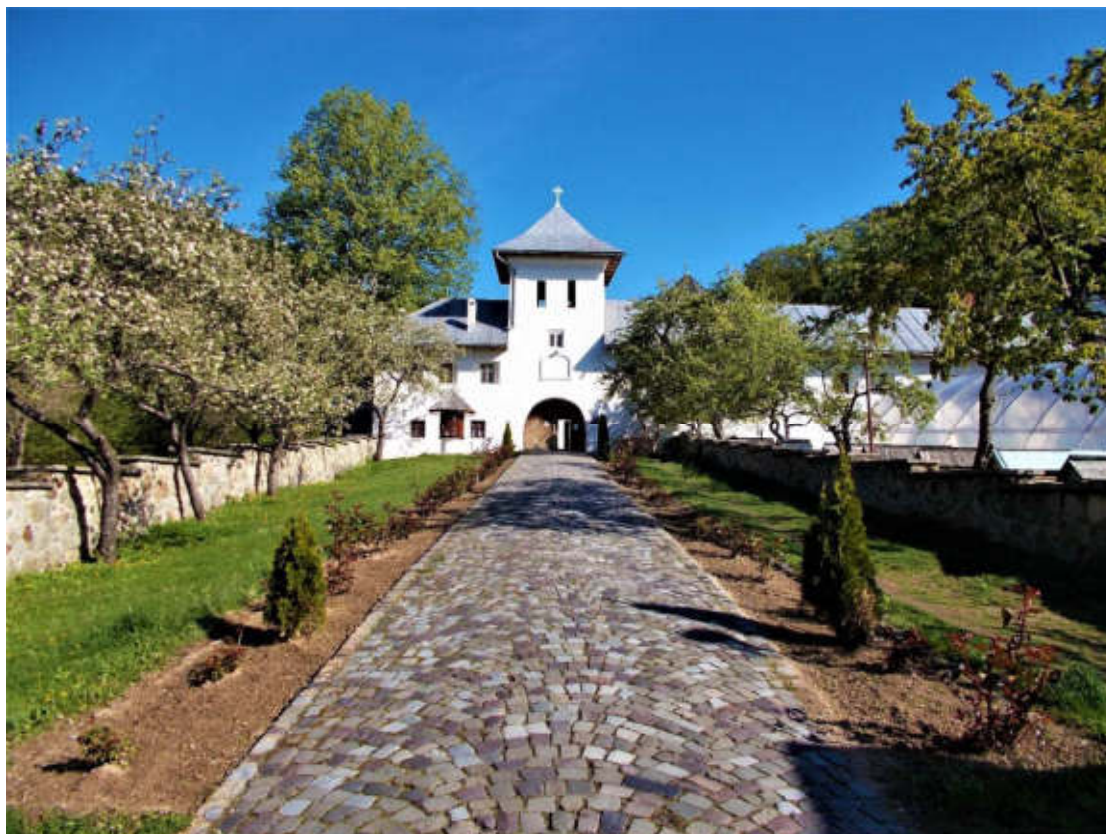

Mănăstirile și schiturile constituie o componentă importantă a patrimoniului cultural al Comunei Crasna. De numele lor se leagă evenimente importante din istoria națională, dar și personalități marcante ale culturii, istoriei și civilizației românești

- Manastirea Crasna, construita in anul 1636 de catre marele pitar Dumitru Filisanu
- Biserica de lemn *Intrarea in Biserica* datata din secolul al XIX-lea
- Biserica de lemn *Cuvioasa Paraschiva* din Aninisu din Vale datata in anul 1800
- Manastirea Icoana din satul Carpinis
- Biserica de lemn *Intrarea in Biserica* datata in 1738
- Biserica de lemn *Izvorul Tamaduirii* din satul Dragoiesti datata in 1760
- Biserica *Cuvioasa Paraschiva* din satul Dragoiesti datata in 1760

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Biserica din lemn *Sfintii Ingeri* din satul Dragoiesti datata in 1833
- Biserica de lemn *Adormirea Maicii Domnului* din satul Dumbraveni de la 1768
- Monumentul lui *Constantin Ivanus* din satul Buzesti
- Monumentul Fratilor Buzesti din satul Buzesti

Printre obiectivele turistice ale zonei, poate cel mai cunoscut este **Schitul Crasna**, mănăstire de călugări ctitorită de proprietarul satului Crasna, Dumitru Filișanu, nepotul marelui ban al Olteniei, Dobromir, văr cu Doamna Stanca, soția Domnului Mihai Viteazul. Biserica, de tip bizantin, are pereții decorați cu arcuri și cu un brâu de cărămidă sub streșină, iar catapeteasma, înaltă până la boltă, este de lemn, cu o sculptură ornamentală, poleită cu foiță de aur.

Numit manastire in secolele trecute, sfantul schit Crasna se afla in satul Ungureni, comuna Crasna, in nord-vestul judetului Gorj. Manastirea Crasna, cu hramul Sfantul Nicolae, ocrotitorul spiritual al manastirii, este situata la poalele munților Parâng, la 30 km est de Târgu Jiu și 15 km vest de orașul Novaci. Biserica schitului a fost zidită în anul 1636, de Pitarul Dimitrie Filișanu. Biserica este în formă de

cruce, cu pridvor închis; pictură în frescă. Se remarcă tabloul votiv și tâmpla cu portretul lui Matei Basarab și al Mitropolitului Ștefan.

Între anii 1642-1643, Matei Basarab atestă dreptul schitului asupra moșiilor lui Dimitrie Filișanu. Pe tăblița de la intrare citim că acest schit este monument istoric, atestat documentar pentru prima dată în anul 1486. La sfârșitul secolului al XVI-lea apare documentar pentru prima dată biserica din lemn, închinată Sfântului Nicolae, unde se rugau câțiva călugări retrași de lume. În anul 1636 apar primele chilii ale călugărilor și se începe la construcția noii biserici din piatră de râu și cărămidă. Ctitorul bisericii este Dumitru Filișteanu, proprietarul satului Crasna, văr cu doamna Stanca, soția lui Mihai Viteazul.

Datorită influenței bizantine biserica a fost inițial sfințită fără pictură, împodobită fiind numai cu icoane. Mult mai târziu a fost pictată de Grigore Zograf și fiul lui, astfel pe pereții bisericii apar portretele lui Matei Basarab Voievod și al lui Ștefan, Mitropolitul Țării Românești.

Manastirea Icoana din satul Carpinis

Este așezată în zona pitorească din nordul județului Gorj, în Sat Cărpiniș, Comuna Crasna, la poalele muntelui Parâng și a fost înființată în anul 1996 la inițiativa Comitetului de binefacere „Icoana” din București, cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ca mănăstire de maici cu viață de obște.

Apoi a fost adusă și biserica din lemn căreia i s-a dat hramul „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”, iar în anul 2008 a început ridicarea bisericii celei mari. Arhitectura bisericii amintește de caracteristicile stilului brâncovenesc: forma de treflă, o singură turlă pe naos și pridvor în față.

Pictura bisericii este în stil bizantin, realizată în frescă. În 2014 s-au finalizat lucrările de construcție și pictură a bisericii. Sfânta mănăstire are hramul „Sfinți Martiri Brâncoveni” (16 august)

Biserica de lemn din Crasna din Deal, comuna Crasna, județul Gorj, a fost construită între 1797-1798. Are hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”. Biserica se află pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: GJ-II-m-B-09289.

Biserica e situată într-un peisaj deosebit, la poalele muntelui, pe valea Ciocăzanei. Este datată de o inscripție, pe o bârnă, în dreapta intrării: „Pahomie ermonah ot Crazna 7306” (1797-1798). Este o mărturie a rolului avut de schitul pitarului Grigore Filișeanu în viața spirituală a satelor de la poalele Parângului.

Biserica, care în prezent deservește doar cimitirul și slujbele de pomenire, are temelia așezată direct pe pământ. Clopotnița este separată, iar pantele acoperișului sunt acum învelite în tablă. În 1893 biserica a fost tencuită; se mai pot observa însă uriașele console de la altar, cele în formă de cap de cal de la navă, cosoroabele cu două rânduri adânci de zimți. Nava este acoperită de o boltă semicilindrică, cu un arc pe console; altarul are o boltă asemănătoare, cu tavane peste proscomidie și diaconicon, și fâșii curbe, tangente la pereții poligonali.

Prispa este bogat decorată, fruntarele, stâlpii, stenapii fiind sculptați cu motive denticulare. O capodoperă a artei lemnului este și ușa de la intrare și ancadramentul acesteia. Montanții intrării au un profil sculptat în frânghie ce urcă în pragul de sus până la crucea săpată în grosimea lemnului. Marginea interioară a cadrului este acoperită cu pervaze ornate, cu profile și rozete reluate și la panourile ușii.

Biserica păstrează un bogat inventar pictat în naos, pronaos și altar. Pe peretele despărțitor al pronaosului se află tâmplișoara, alcătuită din crucea Răstignirii și molenii, friză de mucenici și mucenițe, în medalioane, cu flori între ele, iar deasupra ușii sunt zugrăviți Sfinții Împărați Constantin și Elena. Icoanele din pronaos sunt: Sfântul Nicolae, Maica Domnului Hodighitria pe tron, Iisus Hristos Pantocrator.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Tâmpla principală cuprinde Răstignirea și Moleniile, friza cu apostolii în medalioane, icoanele de praznice, cu scenele delimitate între colonete decorative. Icoanele împărătești sunt: Sfântul Dumitru, Deisis, icoana de hram, Intrarea Maicii Domnului în Biserică și Maica Domnului Hodighitria, pe tron, cu arhangheli deasupra umărului. Din însemnarea de pe această icoană cunoaștem și numele pictorului care a lucrat la Crasna din Deal: „Dimitrie zugravu, 7305, platnic Ion ot Cernei”. Același Dimitrie zugrav a realizat și icoana de praznice de pe tetrapod și icoanele din altar. Ușile împărătești, cu Buna Vestire în decor arhitectural și busturile regilor David și Solomon, par a data din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Biserica de lemn din Drăgoiești, comuna Crasna, județul Gorj, a fost construită în 1760. Are hramul „Sf.Cuvioasă Paraschiva” (14 octombrie). Biserica se află pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: GJ-II-m-B-09297.

Îndeplinește rolul de capelă de cimitir; a fost închisă cultului după 1922 când a fost construită biserica parohială de zid din Dumbrăveni (Deal). Datează din anul 1720, în unele surse anul reparației din 1829 fiind socotit al ridicării.

Are bârnele aparente (a existat doar intenția de tencuire), astfel încât se pot observa îmbinările în coadă de rândunică și consolele cu profile curbe. Nava este dreptunghiulară, cu dimensiunile de 7,60 m/4 m, absida altarului poligonală, decroșată, cu cinci laturi.

Acoperirea interioară cuprinde bolți semicilindrice, retrase de la linia pereților, în navă, iar la altar boltă semicilindrică, tangentă la traseul pereților prin fâșiile curbe. O intervenție inestetică este învelitoarea de țiglă peste acoperiș.

Din tâmpla veche se păstrează Crucea Răstignirii și moleniile. Icoanele de praznice, ușile împărătești, cu Buna Vestire în decor arhitectural și busturile regilor David și Solomon, poalele de icoane aparțin începutului de secol XIX, fiind realizate de un zugrav care a mai lucrat în zonă.

Vechile icoane au fost alterate de repictarea făcută de Gheorghe Ciocârlan în anul 1987. Biserica deține și un candelabru de lemn, cu brațele cruci și decor floral, semnat de „Dumitru 1865 iunie 25”.

Biserica de lemn „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din Crasna-Ungureni

Biserica de lemn „Intrarea în biserică a Maicii Domnului” din cimitirul Ungureni-Oprișești (după numele cătunelor între care este situat), se află în imediata vecinătate a Schitului Crasna, dincolo de valea pârâului Sunătoarea, la poalele muntelui Muncel.

Conform sistemului constructiv, biserica aparține primei jumătăți a secolului al XVIII-lea; inscripția de datare s-a pierdut, posibil în timpul reparațiilor de la 1828. În naos se află piatra de mormânt, cu chenar în opturi, a unui postelnic, care este cel ce a dăruit locul de cimitir.

Pereții bisericii au temelia nordică și vestică așezată direct pe pământ, iar în rest, pe rânduri de piatră. Ei înscriu un plan dreptunghiular, altarul fiind retras doar în registrul de jos al laturilor de nord și de sud, nedecroșat în cel superior. Remarcabil este modul prin care se îmbină în console, crestate în unghi drept, capetele alungite ale bânelor navei cu cele sud-estice și nord-estice ale altarului.

Icoanele din registrul actual al tâmplei sunt de dată mai recentă, dintre cele vechi s-a păstrat în biserică și icoana de hram „Aducerea în biserică”; ele pot fi datate de la începutul secolului al XIX-lea și pot fi atribuite zugravului Constandin, foarte activ în zonă, primele icoane realizate de acesta, care s-au păstrat, fiind la Novaci, una din 1796, cealaltă din 1799.

Statuia Fratilor Buzesti – Acesta a fost ridicat în curtea școlii din satul Buzești. Potrivit istoricilor, frații Buzești – Radu, Preda și Stroe – sunt fiii Banului Radu Buzea și nepoți ai Banului Vlad, descendent al lui Litovoi. Ei s-au născut în satul Buzești, care face parte acum din comuna Crasna și, împreună cu tatăl lor, au ridicat o casă gen culă chiar pe locul actualei școli generale din localitate. Cunoscuți în istorie ca „Frații Buzești”, aceștia s-au aflat, potrivit lui Nicolae Iorga, în fruntea taberei războinice a „boierilor cei noi”, fiind unii dintre oamenii de nădejde ai domnitorului Mihai Viteazul în realizarea Unirii Țărilor Române de la 1600.

precipitații este mai mică.

Populația – evoluție demografică

La nivel național populația rurală a început să înregistreze o creștere, dar înregistrează o diferență majoră față de populația urbană. La 1 ianuarie 2024, populația după domiciliu din mediul urban a fost de 12.187,4 mii persoane, în scădere față de 1 ianuarie 2023 (1,0%); cea din mediul rural a fost de

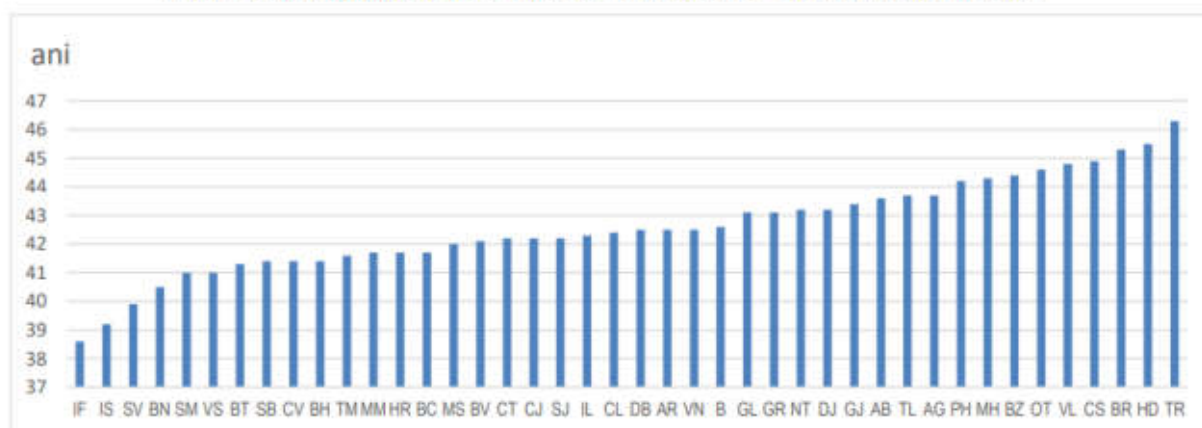
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

9.645,9 mii persoane, în creștere ușoară față 1 ianuarie 2023 (0,2%). Conform datelor oficiale furnizate de Institutul Național de Statistică prin baza de date Tempo Online, pe intervalul de timp 2018-2022, la nivelul județului Gorj s-a înregistrat o creștere la nivelul populației rurale cu 1472 persoane, în timp ce populația urbană a înregistrat o diminuare cu 7008 persoane. La nivelul anului 2022, la nivelul județului Gorj 56,28% reprezintă populația rurală.

POP106A - Populația rezidentă la 1 iulie pe grupe de vârstă și varste, sexe, medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe								
Varste și grupe de vârstă	Sexe	Medii de rezidență	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Perioade				
				Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
UM: Numar persoane								
Total	Total	Total	Gorj	317800	313869	310101	310594	312264
-	-	Urban	Gorj	143544	142384	139584	137055	136536
-	-	Rural	Gorj	174256	171485	170517	173539	175728

Sursa: www.insse.ro

Figura 1. Distribuția județelor după vârsta medie, rezultate provizorii RPL2021

www.recensamantulromania.ro

Rezultatele provizorii ale Recensământului Populației și Locuințelor runda 2021 (RPL2021) arată o populație rezidentă a județului Gorj de 314.684 persoane, în scădere cu 26.910 locuitori (7,9%), față de recensământul precedent (octombrie 2011). Majoritatea populației rezidente este de sex feminin (159.346 persoane, reprezentând 50,6%). Pe medii de rezidență, populația rezidentă a județului Gorj este distribuită astfel: în mediul urban (137500 persoane, reprezentând 43,7%), în mediul rural (177184 persoane, reprezentând 56,3%).

Din punctul de vedere al mărimii populației rezidente, județul Gorj se situează pe locul 31 în ierarhia județelor. Fenomenul de îmbătrânire s-a accentuat, vârsta medie a populației rezidente pentru județul Gorj

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

crescând la 43,4 ani (față de 40,4 ani la RPL2011). Față de vârsta medie pe țară, vârsta medie a județului nostru este mai mare cu 1,0 ani. În ierarhizarea județelor după vârsta medie la RPL2021, județul Gorj se plasează pe locul 30. În cadrul Regiunii de Sud-Vest Oltenia din care face parte și județul nostru, vârsta medie este de 43,7 ani, județul nostru poziționându-se pe locul al doilea.

Comuna Crasna avea, în anul 2014, 4961 locuitori, iar în 2020 cu 5,14% mai puțini (4706 locuitori). În această comună ponderea femeilor este ușor mai mare decât cea a bărbaților (50,2% femei, față de 49,8%

bărbați). Numărul nou-născuților a crescut în 2019 față de 2014 cu 1,41%, cel mai mare număr de nou-născuți fiind în anul 2017, când s-au înregistrat cu 1,6% mai multe persoane comparativ cu anul 2014. Față de 2017, în 2019 s-a înregistrat o scădere cu 14% a numărului de nou-născuți.

Raportat a suprafața totală a comunei 20.908,47 ha, rezultă o densitate medie de 23,40 locuitori / km², mult inferioară densității medii pe județ (71,00 loc/ km²), ceea ce caracterizează un spațiu de o concentrare redusă a populației și cu mult sub media pe județ din mediul rural (47.00 loc/ km²).

Repartizarea locuitorilor pe satele din comuna Crasna conform datelor de la recensământul din anul 2021

1.22. POPULATIA REZIDENTA PE SEXE, JUDETE, MUNICIPII, ORASE, COMUNE SI SATE, LA 1 DECEMBRIE 2021				
Denumire judet	COMUNA/ SAT	POPULATIA REZIDENTA TO- TAL	SEXE	
			Masculin	Feminin
GORJ	CRASNA	4698	2363	2335
GORJ	CRASNA	747	380	367
GORJ	ANINIȘU DIN DEAL	283	148	135
GORJ	ANINIȘU DIN VALE	457	226	231
GORJ	BUZEȘTI	277	142	135
GORJ	CĂRPINIȘ	858	426	432
GORJ	CRASNA DIN DEAL	407	202	205
GORJ	DRĂGOIEȘTI	480	245	235
GORJ	DUMBRĂVENI	488	239	249
GORJ	RADOȘI	701	355	346

* <https://gorj.insse.ro>

Asezarea în teritoriu, condițiile naturale și funcționale plasează comuna în raza de influență a orașelor Târgu-Jiu și Bumbăești-Jiu, Novaci și Târgu Carbonești

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Populația după domiciliu, din Comuna Crasna, este în descreștere, conform datelor de la INSSE, baza de date Tempo online

Varste si grupe de varsta	Sexe	Judete	Localitati	Perioade					
				Anul 1992	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024
				UM: Numar persoane					
				Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
Total	Total	Gorj	TOTAL	384550	354347	350154	346208	343509	340385
-	-	-	79834 CRASNA	5932	4694	4625	4587	4550	4483
-	Masculin	Gorj	TOTAL	189619	175606	173413	171392	170006	168408
-	-	-	79834 CRASNA	2934	2349	2311	2302	2301	2266
-	Feminin	Gorj	TOTAL	194931	178741	176741	174816	173503	171977
-	-	-	79834 CRASNA	2998	2345	2314	2285	2249	2217

Varste si grupe de varsta	Sexe	Judete	Localitati	Perioade					
				Anul 1992	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024
				UM: Numar persoane					
				Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
Total	Total	Gorj	TOTAL						
-	-	-	79834 CRASNA	5932	4694	4625	4587	4550	4483
-	Masculin	Gorj							
-	-	-	79834 CRASNA	2934	2349	2311	2302	2301	2266
-	Feminin	Gorj							
-	-	-	79834 CRASNA	2998	2345	2314	2285	2249	2217

Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă în Comuna Crasna conform datelor de la INSSE, baza de date Tempo online

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Rezultatele cautării - POPULATIA DUPA DOMICLIU la 1 iulie pe grupe de varsta si varste, sexe, judete si localitati

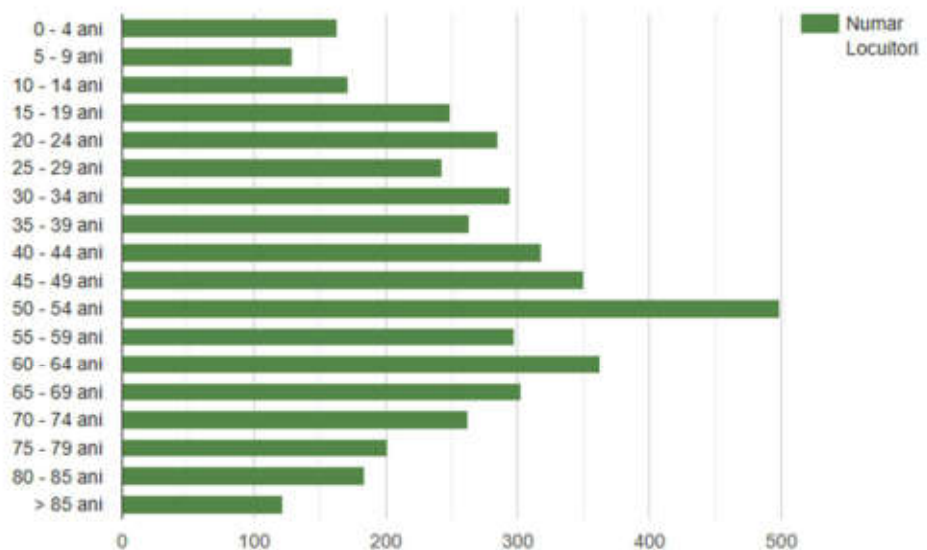
Varste si grupe de varsta	Sexe	Judete	Localitati	Perioade				
				Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024
				UM: Numar persoane				
				Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
0- 4 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	151	169	160	164	165
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	85	94	91	94	88
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	66	75	69	70	77
5- 9 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	133	123	133	131	127
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	71	67	69	71	76
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	62	56	64	60	51
10-14 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	184	160	151	154	140
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	95	83	80	80	75
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	89	77	71	74	65
15-19 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	236	249	217	197	204
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	116	124	107	101	107
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	120	125	110	96	97
20-24 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	290	293	303	273	247
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	141	141	151	136	121
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	149	152	152	137	126
25-29 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	296	249	248	265	263
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	163	141	138	145	143
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	133	108	110	120	120
30-34 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	316	329	295	285	267
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	176	181	162	159	151
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	140	148	133	126	116
35-39 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	326	288	297	300	311
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	184	159	166	164	166
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	142	129	131	136	145
40-44 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	297	314	324	320	318
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	154	170	179	182	176
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	143	144	145	138	142
45-49 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	400	363	349	335	308
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	216	200	186	168	156
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	184	163	163	167	152
50-54 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	437	480	502	449	429
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	226	244	263	246	239
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	211	236	239	203	191
55-59 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	291	283	293	360	391
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	156	154	159	187	200
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	135	129	134	173	191
60-64 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	329	323	307	303	288
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	158	153	136	146	147
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	171	170	171	157	141
65-69 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	250	249	267	276	301
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	104	106	122	127	137
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	146	143	145	149	164
70-74 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	252	257	246	253	226
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	104	112	109	113	98
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	148	145	137	140	128
75-79 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	192	194	210	198	205
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	72	68	74	71	79
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	120	126	136	127	126
80-84 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA	198	176	152	158	145
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	79	65	60	60	48
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	119	111	92	98	97
85 ani si peste	Total	Gorj	79834 CRASNA	116	126	133	129	148
-	Masculin	Gorj	79834 CRASNA	49	49	50	51	60
-	Feminin	Gorj	79834 CRASNA	67	77	83	78	88

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Tabel și grafic cu structura pe grupe de vârstă a locuitorilor din comuna Crasna, jud. Gorj:

Grupa de vârstă	Locuitori
0 - 4 ani	163 locuitori
5 - 9 ani	129 locuitori
10 - 14 ani	172 locuitori
15 - 19 ani	249 locuitori
20 - 24 ani	285 locuitori
25 - 29 ani	243 locuitori
30 - 34 ani	294 locuitori
35 - 39 ani	263 locuitori
40 - 44 ani	318 locuitori
45 - 49 ani	350 locuitori
50 - 54 ani	499 locuitori
55 - 59 ani	298 locuitori
60 - 64 ani	363 locuitori
65 - 69 ani	303 locuitori
70 - 74 ani	262 locuitori
75 - 79 ani	201 locuitori
80 - 85 ani	184 locuitori
> 85 ani	122 locuitori

Structura populației din comuna Crasna pe grupe de vârstă

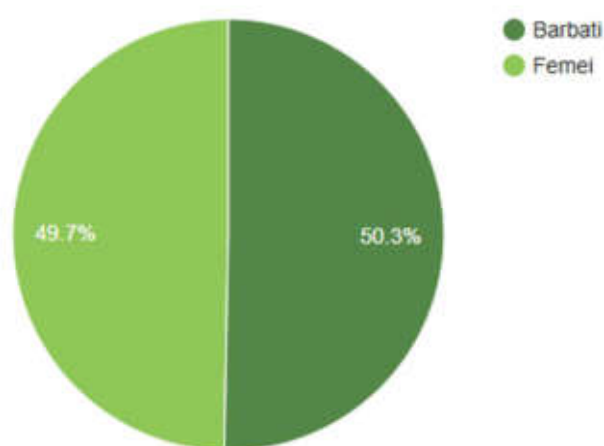

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Tabel și grafic cu structura populației pe sexe în comuna Crasna, jud. Gorj:

Femei / Barbati	Numar și Procent
Femei în comuna Crasna	2.335 femei (49.7%)
Barbati în comuna Crasna	2.363 barbati (50.3%)
Total locuitori în comuna Crasna	4.698 locuitori (100%)

Structura populației pe sexe în comuna Crasna

Comuna Crasna se încadrează în localitățile mijlocii, între 3000 și 5.000 locuitori.

În acest context, populația comunei Crasna a cunoscut de asemenea o scădere majoră a populației, afectată de sporul natural scăzut și rata de migrație ridicată.

Denumire judet	Cod SIRUTA	JUDET MUNICIPIU, COMUNA SAT	ORAS,	POPULATIA RE- ZIDENTA TO- TAL	SEXE	
					Masculin	Feminin
A	B	C		1	2	3
		GORJ		314685	155339	159346
GORJ	79834	CRASNA		4698	2363	2335
GORJ	79843	CRASNA		747	380	367
GORJ	79852	ANINIȘU DIN DEAL		283	148	135
GORJ	79861	ANINIȘU DIN VALE		457	226	231
GORJ	79870	BUZEȘTI		277	142	135

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

GORJ	79889	CĂRPINIȘ	858	426	432
GORJ	79898	CRASNA DIN DEAL	407	202	205
GORJ	79905	DRĂGOIEȘTI	480	245	235
GORJ	79914	DUMBRĂVENI	488	239	249
GORJ	79923	RADOȘI	701	355	346

Structura populației pe sexe este echilibrată, numărul bărbaților din recesământul din 2021 fiind de persoane 2348 bărbați (50,52) față de 2345 femei (49,47%), raportat total populație a comunei – 4694 persoane. În anul 2024 se constată o creștere ușoară a numărului de persoane de sex masculin – 2266 persoane față de 2217 persoane de sex feminin.

Varste și grupe de vârstă	Sexe	Judete	Localitati	Perioade					
				Anul 1992	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024
				UM: Numar persoane					
				Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
Total	Total	Gorj	TOTAL						
-	-	-	79834 CRASNA	5932	4694	4625	4587	4550	4483
-	Masculin	Gorj							
-	-	-	79834 CRASNA	2934	2349	2311	2302	2301	2266
-	Feminin	Gorj							
-	-	-	79834 CRASNA	2998	2345	2314	2285	2249	2217

Rezultatele caștării - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 Ianuarie pe grupe de vârstă și vârstă, sexe, judete și localitati							
Varste și grupe de vârstă	Sexe	Judete	Localitati	Perioade:			
				Anul 1992	Anul 2024	Anul 2025	
				UM: Numar persoane			
				Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	
Total	Total	Gorj	79834 CRASNA		5961	4533	4490
0- 4 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		425	174	182
5- 9 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		376	130	131
10-14 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		361	148	138
15-19 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		440	200	194
20-24 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		659	269	239
25-29 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		345	269	266
30-34 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		377	271	264
35-39 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		316	307	317
40-44 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		320	324	324
45-49 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		302	332	336
50-54 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		411	430	419
55-59 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		438	375	409
60-64 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		356	304	291
65-69 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		313	279	210
70-74 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		183	245	222
75-79 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		185	210	208
80-84 ani	Total	Gorj	79834 CRASNA		109	143	138
85 ani și peste	Total	Gorj	79834 CRASNA		45	142	152

Legenda: ' ' - date lipsă; 'c' - date confidentiale; 9999,00 - normal - date definitive; 9999,00 - înregistrat subînțeles - date semidefinite; 9999,00 - înregistrat - date revizuite; 9999,00 - subînțeles - date provizorii

Așa cum rezultă din detalierea prezentată mai jos, comuna are în prezent următoarea structură:

- ❖ populație vârstnică - 1040 locuitori cu vârste peste 65 ani – 23,16 % din total
- ❖ populație adultă aptă de muncă – 1739 locuitori cu vârsta cuprinsă între 40 și 65 de ani -38,73 % din total populație comuna.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- ❖ populație tânără – 1086 locuitori cu vârste cuprinse între 20 și 39 ani - o pondere de 24,18 % din total.
- ❖ copii și adolescenți 625 locuitori – cu vârste cuprinse între 0 și 19 ani - reprezentand 13,92 % din populația totală a comunei.

Structura demografică arată că populația din grupa de vârstă 16-60 ani este majoritară (2728 persoane / 60,75%) iar “raportul de dependenți” (1762 persoane/), respectiv raportul dintre populația adultă (16-60 ani) și populația sub 16 ani și de peste 60 de ani și peste este favorabil (1762 persoane/39,24)

Din aceste date rezultă că UAT Comuna Crasna este o comună cu populație **preponderant tanară**, cu un raport echilibrat între populația activă și populația varstnică. La nivelul comunei predomină populația instruită, cu nivel mediu și superior de studii, atât în rândul populației de genul masculin cât și în rândul populației de genul feminin.

Există un număr important de persoane care au locuința atât pe raza comunei cât și pe raza orașelor din apropiere (Novaci, Targu Jiu, etc). Acest fapt contribuie la diminuarea scriptică a numărului de locuitori. Faptic se constată o stabilitate bună a locuitorilor comunei Crasna, stabilitate favorizată de apropierea de municipiul reședință de județ, rețele de utilități de pe raza comunei și infrastructura de transport județeană/locală bună și foarte bună.

Reforma în domeniul învățământului, în desfășurare și în prezent, conturează unele schimbări în orientarea școlară a tineretului, aceasta răspunzând cerințelor economice de piață legate de solicitările crescânde de specialiști în economie, administrație, justiție, etc.

Totuși, trebuie făcute următoarele precizări:

- există un număr mare de persoane care sunt plecate în străinătate, și nu s-au regăsit în cifrele confirmate de recensământ.
- Există un număr important de persoane care au locuința atât pe raza comunei cât și pe raza orașelor din apropiere. Acest fapt contribuie la diminuarea scriptică a numărului de locuitori. Faptic se constată o stabilitate bună a locuitorilor comunei Crasna, stabilitate favorizată de apropierea de municipiul reședință de județ și infrastructura de transport județeană/națională foarte bună.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Ca o caracteristică specifică se remarcă faptul că, datorită mono-ocupării populației din mediul rural în activități agricole pe cont propriu, **rata șomajului în aceste zonele rurale**, este mult mai scăzută decât în cazul populației urbane din zonele învecinate.

Măsurile întreprinse în domeniul politicii de ocupare a forței de muncă trebuie să urmărească, în principal:

- creșterea gradului de ocupare a acestora, precum și măsuri de sprijinire a șomerilor;
- creșterea ocupării forței de muncă;
- dezvoltarea spiritului întreprinzător al angajatorilor și al persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- creșterea mobilității, flexibilității și a adaptabilității forței de muncă;
- garantarea șanselor egale;
- aplicarea de măsuri de asigurare pentru șomaj.

Migratia populației - Județul Gorj se confruntă cu o diminuare a numărului de locuitori, tendință manifestată și pe parcursul ultimilor ani. În plus, județul Gorj a cunoscut și o scădere a populației active, aceasta înregistrând în anul 2019 cea mai scăzută valoare din ultimii 5 ani (61,7 mii persoane).

Soldul migrator în județul Gorj a rămas constant negativ în ultimii 5 ani (-2790 persoane în 2019), ca urmare a unei tendințe asemănătoare urmată atât de plecările, cât și de sosirile din mediul urban (-1272 persoane în 2019) și rural (-1518 persoane în anul 2019).

Din punct de vedere al structurii de vârstă, la nivel național se constată:

- O scădere a populației cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani.
- un trend ascendent pentru populația cu vârste cuprinse între 15 și 64 ani;
- o evidentă diminuare și îmbătrânire a populației rurale. Populația cu vârste peste 65 de ani se menține la niveluri de peste 18%: 18,7% în anul 2005, în anul 2012 – 18,3%) îmbătrânirea se manifestă diferit în profil teritorial, regiunile Sud-Est, Sud-Vest Oltenia și Vest fiind cele mai afectate.

2.2. Profil economic

Economia județului Gorj se caracterizează printr-o structură industrial-agrară. Pe teritoriul județului Gorj la nivelul anului 2018 erau 6784 de unități active.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Din totalul de 75145 salariați câți erau înregistrați în județul Gorj în 20192 (de 1,03 ori mai mulți comparativ cu anul 2018):

- 2,17% erau în agricultură și silvicultură;
- 17,1% în industria energetică;
- 13% în industria prelucrătoare;
- 12,7% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat;
- 2,4% în distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare;
- 8,18% în construcții;
- 14,7% în comerț cu ridicata și cu amănuntul;
- 4,9% în transport și depozitare;
- 3,4% în hoteluri și restaurante;
- 0,8% în informații și comunicații;
- 1% în intermediere financiare și asigurări;
- 0,3% în tranzacții imobiliare;
- 2,4% în activități profesionale, științifice și tehnice;
- 6,7% în activități de servicii administrative și servicii de suport;
- 4,8% în administrație publică, apărare și asigurări sociale din sistemul public;
- 7,5% în învățământ;
- 9,2% în sănătate și asistență socială;
- 1,1% în activități de spectacole, culturale și recreative;
- 0,6% în alte tipuri de activități în afara celor menționate.

Diversificarea redusă a sectorului servicii în ansamblu este consecința dezvoltării cu precădere a serviciilor conexe sectoarelor economice dominante (producție de energie și industrie extractivă).

În județul Gorj industria s-a dezvoltat cu precădere pe baza valorificării resurselor naturale locale, și anume: cărbune (lignit), hidrocarburi, materiale de construcții, lemn, cât și a unor produse agricole, acestea fiind la baza apariției anumitor tipuri de activități integrate din domeniul energetic (exploatarea lignitului și utilizarea lui în termocentrale pentru producerea de energie electrică și termică; producția de mașini și utilaje, piese de schimb pentru industria extractivă și energetică), materialelor de construcții (utilizarea calcarului în industria cimentului și a argilei refractare pentru obținerea cărămizilor refractare), masei lemnoase (fabrici de prelucrare a lemnului provenit din exploatarea forestieră) etc.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

In contextul județean prezentat , comuna Crasna înregistrează probleme similare cu localitățile rurale din județul Gorj.

Pentru o analiză corectă a locului pe care îl ocupă economic comuna Crasna în ansamblul județului Gorj, trebuie amintit faptul că, pe ansamblu, județul beneficiază de un potențial natural, care a determinat dezvoltarea unor activități economice de bază: industrie extractivă (lignit și resurse de balastiere), exploatare masă lemnoasă, agricultura.

- **Industria** - Pe teritoriul comunei industria prelucrătoare poate constitui un sector de creștere economică, obținut mergând către:
 - ❖ Promovarea și sprijinirea unor activități agro-silvice,
 - ❖ valorificarea resurselor naturale din zonă,
 - ❖ dezvoltarea parteneriatului public privat,
 - ❖ susținerea și încurajarea întreprinderilor mici și mijlocii pot constitui un complement viabil pentru activitatea industrială viitoare a comunei.

- **Agricultura**

Condițiile climatice permit plantelor de cultură să dezvolte întreg ciclul vegetativ, putându-se obține producții mari. Se practică cultivarea plantelor pentru înmulțire, cultivarea legumelor, a rădăcinoaselor și a tuberculilor, cultivarea fructelor semintoase și sămburoase.

Este necesar un complex de măsuri pentru a deveni cu adevărat o activitate economică ce permite dezvoltarea comunei în următorii ani cum ar fi:

- exploatarea viabilă și asigurarea de servicii necesare acestora;
- formarea unor structuri de producție corespunzătoare condițiilor pedoameliorative și nevoilor de consum ale populației
- măsuri de protecție a terenurilor agricole valoroase și sporirea calității solurilor degradate prin lucrări de îmbunătățire funciare și pedoameliorative;
- formarea profesională a lucrătorilor agricoli;
- revigorarea terenurilor destinate plantațiilor viticole, pomicele, pajști naturale, izlazuri comunale;
- stoparea declinului efectivelor de animale;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- crearea unei rețele de colectare, depozitare și valorificare a producției agricole și zootehnice.

Așezarea localităților componente ale comunei, relieful și solul asigură condiții pentru desfășurarea unor activități agricole cu productivitate ridicată. Terenul agricol, aflat în cea mai mare parte în proprietate privată, este cultivat cu : cereale, leguminoase, pomi fructiferi și viță de vie. O suprafață considerabilă este acoperită cu pășuni și fânețe ce asigură posibilități de creștere a animalelor .

Comuna are o dezvoltare echilibrată , cu activități derulate de societăți comerciale (servicii, comerț, lucrări, turism) dar și cu activități agricole și forestiere. Lipsesc unități industriale. Comuna are potențial turistic remarcabil ce poate fi pus în valoare. Mediul este propice dezvoltării ecoturistice a localității

Comuna Crasna se bucură de o așezare geografică dintre cele mai fericite care îi conferă un potențial turistic de invidiat aflându-se trasee montane de frumusețe fără seamăn. Aici se perindă anual un număr impresionant de turiști atrași de frumusețile locului. Tot aici se pot desfășura partide de vânătoare organizate de Asociația vânătorilor și pescarilor din România.

O bogăție naturală de mare însemnatate o reprezintă resursele forestiere care detin o mare suprafață 53,64 % în raport cu suprafața totală a teritoriului, influențând în acest mod viața și activitatea locuitorilor, înregistrându-se eforturi pentru valorificarea pădurilor, amenajarea locurilor de odihnă și agrement, de valorificare a funcțiilor de protecție contra forțelor naturale cu efect distructiv și de asigurare a rezervelor de apă potabilă.

Agricultura este caracterizată printr-o suprafață de teren agricol cu soluri de slabă calitate. Fertilitatea scăzută a terenurilor agricole, lipsa unor lucrări de îmbunătățiri funciare, precum și populația îmbătrânită implicată în agricultura au condus la producții mici ce nu asigură necesarul de produse agricole pentru locuitorii din comună.

Zootehnia reprezentată prin creșterea ovinelor, caprinelor, bovinelor, cabalinelor, porcinelor și creșterea pasărilor are o pondere deosebită în activitatea populației din comuna Crasna.

Pe raza comunei nu există activitate industrială, populația comunei este angrenată în activități industriale, în afara localității, în zonele urbane din apropiere, fapt ce a condus la dezvoltarea unor rețele de transport private ce asigură necesarul zilnic de curse în afara localității.

Primordial în dezvoltarea comunei și poate una din puținele alternative la dezvoltarea locală, o reprezintă dezvoltarea turismului și a agroturismului, asta coroborat cu dezvoltarea infrastructurii locale și creșterea nivelului calității vieții, aflate într-o creștere în ultima vreme, a ofertei de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

servicii, a condițiilor de trai din zonă. Numai prin implementarea unor măsuri strategice de dezvoltare, urmărirea cu strictețe a planurilor propuse și implementarea acestor măsuri se va putea realiza o creștere rapidă și vizibilă a nivelului vieții cetățenilor comunei, lucru care ar da aripi dezvoltării economice, singura cale de dezvoltare pe termen lung a comunității locale.

Sunt bine știute interesele turiștilor în a vizita locuri noi, de a gusta din produsele tradiționale iar acest lucru poate stimula micile afaceri. Turismul este una din ramurile economice care are ca potențial de creștere cea mai rapidă expansiune în ultimele decenii. Motivațiile turiștilor sunt foarte diverse: unii turiști caută odihnă și relaxare, alții aventură, unii turiști preferă natura, în timp ce alți turiști vor să descopere locuri noi, sau sunt interesați de obiectivele culturale – istorice sau de manifestările culturale. Refacerea sănătății se numără de asemenea, printre motivațiile turistice frecvent întâlnite.

În comuna Crasna nu se poate vorbi de existența unei baze turistice apte să producă un flux turistic mare. Turismul este încă slab dezvoltat în localitățile comunei, deși poziția geografică, amplasamentul într-o zonă cu potențial natural, obiectivele turistice și istorice prezente în localitățile comunei și în zona, ar permite dezvoltarea semnificativă a acestei ramuri. Pentru comună, sub aspect strict economic, turismul ar reprezenta numeroase avantaje față de alte domenii de activitate, ar putea fi o șansă de dezvoltare și de creștere economică. În localitate sunt obiective naturale și istorice care se pot constitui în atracții turistice de mare interes.

Pentru care :

- se reiterează ideea exploatarea turistice a comunei, ca alternativă prioritară de dezvoltare
- exista oportunitatea valorificării multilaterale, prin exploatarea tradițiilor, valorificarea potențialului natural, introducerea obiectivelor de patrimoniu într-un circuit turistic cultural, promovarea turismului de drumeție

Principalele resurse locale ce pot revitaliza sectorul turistic sunt:

- Produse agricole
- Produse lactate – în comună existând numeroși crescători de animale;
- Fructele naturale;
 - Produsele alimentare tradiționale;
- Meșteșuguri tradiționale
 - economice;
 - reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeuri;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate.

Cele mai importante aspecte vulnerabile care se încadrează în domeniul managementului deșeurilor municipale sunt:

- nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului;
- număr insuficient al punctelor de colectare selectivă a deșeurilor;
- inexistența unei strategii coerente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor biodegradabile;
- lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru înființarea sistemelor de gestionare a deșeurilor și uneori slaba implicare a acestora în înființarea serviciilor de salubritate;
- apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare” a deșeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu.

Mediu și schimbări climatice avute în vedere în elaborarea Strategiei

Aer și schimbări climatice - Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la sursele staționare și sursele mobile (traficul rutier), precum și de transportul pe distanțe lungi a poluanților atmosferici.

Atmosfera poate fi afectată de o multitudine de substanțe solide, lichide sau gazoase, dat fiind faptul că atmosfera este cel mai larg și în același timp cel mai imprevizibil vector de propagare al poluanților, ale căror efecte sunt resimțite în mod direct și indirect de om și de către celelalte componente ale mediului, se impune ca prevenirea poluării atmosferei să constituie o problemă de interes public, național și internațional. poluarea aerului este cea mai gravă problemă, întrucât are efecte pe termnele curte, medii și lungi.

Monitorizarea calității aerului implică urmărirea elementelor incluse în cele patru categorii de probleme:

- sursele și emisiile de poluanți atmosferici;
- transferul poluanților în atmosferă;
- *nivelul concentrațiilor de poluanți în atmosferă și distribuția spațio-temporală a acestora;*
- *efectele poluanților atmosferici asupra omului și mediului biotic și abiotic.*

Aerul este factorul de mediu care condiționează în cea mai mare măsură existența vieții pe pământ. Totodată, este factorul de mediu cel mai important pentru transportul poluanților, deoarece constituie suportul pe care are loc transportul cel mai rapid al acestora în mediu

înconjurător, acesta fiind motivul pentru care supravegherea calității aerului este de primă importanță.

În prezent, în România, domeniul „calitatea aerului” este reglementat prin Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 452 din 28 iunie 2011. Prin această lege au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. Legea nr. 152 din 11 iunie 2008 și ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. Legea nr. 23 din 25 ianuarie 2005.

În județul Gorj există 3 stații automate, de tip industriale, de monitorizare a calității aerului (GJ-1, GJ-2 și GJ-3), dintre care una amplasată în municipiul Târgu Jiu, respectiv stația GJ-1. Prin aceste stații sunt monitorizați poluanți precum: SO₂, NO, NO_x, NO₂, CO, O₃, pulberi (PM₁₀), cât și parametrii meteorologici, meniți să ajute la interpretarea datelor (temperatură, precipitații, direcția și viteza vântului, umiditatea relativă, presiunea, radiația solară ș.a.).

Comuna Crasna nu are unitati industrial care sa polueze aerul, zona montana si cadrul natural nealterat contribuie la o calitate foarte buna a aerului.

Schimbările climatice reprezintă una din cele mai importante probleme de mediu, cu efecte economice și sociale însemnate la nivel global, regional și local.

Diminuarea efectelor schimbărilor climatice asupra mediului în ansamblu (mediul natural, mediul construit, ființe umane, biodiversitatea etc.) poate fi realizată prin două categorii de măsuri care sunt bazate pe obiectivele generale din domeniul schimbărilor climatice: măsuri de reducere a emisiilor de GES și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, precum și măsuri de atenuare a efectelor generate de schimbările climatice.

Măsurile de reducere și cele de atenuare au în vedere acțiuni care să conducă la diminuarea impactului activităților antropice asupra sistemului climatic și acțiuni care să conducă la evitarea impactului schimbărilor climatice asupra mediului.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Apă - Apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, element indispensabil pentru viață și pentru societate, materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinant în menținerea echilibrului ecologic.

Noua strategie și politică europeană în domeniul gospodăririi apelor - *Directiva Cadru 60/2000/CEE în domeniul apei* - constituie o abordare nouă în domeniul gospodăririi apelor, bazându-se pe principiul bazinal și impunând termene stricte pentru realizarea programului de măsuri.

Resursele naturale de apă reprezintă rezervele de apă de suprafață și subterane ale unui teritoriu care pot fi folosite pentru diverse scopuri. Resursa naturală este cantitatea de apă exprimată în unități de volum acumulată în corpuri de apă, într-un interval de timp dat. Resursa teoretică este dată de stocul mediu anual reprezentând totalitatea resurselor naturale de apă atât de suprafață cât și subterane.

Resursele de apă de pe teritoriul comunei Crasna utilizate în prezent și potențiale pentru etapele de perspectivă sunt atât apele de suprafață cât și cele subterane.

Reteaua hidrografică a apelor de suprafață este tributară în totalitate râului Gilort iar principalul sau afluent care preia multitudinea cursurilor de apă de pe teritoriul comunei Crasna este râul Blahnița la care se adaugă și alte numeroase cursuri de apă cu debite variabile.

Teritoriul comunei Crasna este traversat de numeroase pâraie (Blahnița, Aniniș, Ghia, Radoșu), afluenți de dreapta ai râului Gilort, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, pâraie ale căror trasee sunt deosebit de pitorești.

Cele mai multe ape curgătoare sunt paraie care seacă vara, iar în timpul ploilor devin torente datorită extensiunii mari a cuverturii piemontane.

Debitul apelor curgătoare este determinat de apele carstice din munte și de influența climatului submediteranean, cu maximum pluviometric din lunile de toamnă și primăvară, când au loc creșteri ale debitelor. Pe raza comunei există surse destul de însemnate de ape subterane, reprezentate prin ape freatică, cu ape de suprafață în mare măsură la nivelul apei din râu și ape de adâncime în satele situate între cursurile de apă.

Artera colectoare Blahnița de pe raza comunei este tributară Gilortului ca întreaga rețea hidrografică ce drenează depresiunea subcarpatică. Alimentarea râurilor și paraielor are un caracter

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

mixt, pluvio-nival, cu alimentare mai însemnată din izvoarele carstice. În lunile martie-aprilie, toate au ape mari datorită topirii zăpezilor și ploilor, iar în mai-iunie din cauza ploilor torențiale.

O scurgere mai mare au apele în semestrul rece. Vara, scurgerea este mai redusă, întrucât cantitatea de precipitații este mai mică.

Calitatea apelor subterane este influențată în mod direct de sursele de poluare :

- depozitare necontrolată de deseuri - pe raza comunei sunt puține zone cu depozitare necontrolată de deseuri.
- poluare din agricultura și practici neconforme (utilizare excesivă de îngrășăminte, ierbicide, pesticide, deșeurile de animale și pasări). Acest tip de poluare nu poate fi încă monitorizat și controlat
- stațiile de epurare – prin namoluri, reziduuri menajere și industriale, slabă epurare/lipsa de epurare/ eficiență scăzută a stațiilor de epurare . Stația de epurare de pe raza comunei Crasna este nouă, are parametri de funcționare foarte buni. Se lucrează la bransarea populației la sistemul de canalizare .

Sol și utilizarea terenului - Calitatea solurilor din comuna nu este afectată decât în mică măsură de diferite activități industriale și agricole. În domeniul protecției solurilor, prin poluare înțelegem orice dereglare care afectează calitatea acestora din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ.

Obiectivele specifice de mediu pentru comunitate în ceea ce privește solul sunt:

- Reducerea suprafețelor contaminate;
- Îmbunătățirea calității factorilor de mediu din zonele amplasate și implementarea unei gestionări unitare la nivel local.

Obiective specifice socio-economice:

- Asigurarea protecției resurselor de apă, a solurilor;
- Promovarea utilizării eficiente și nepoluante pentru terenuri productive.

Biodiversitatea Biodiversitatea este amenințată constant de o gamă largă de amenințări precum schimbările climatice, distrugerea și fragmentarea habitatelor, modificările de utilizare a terenurilor, introducerea de specii invazive etc. Biodiversitatea este, de asemenea, esențială pentru protejarea securității alimentare la nivelul UE și la nivel mondial. Pierderea biodiversității amenință sistemele alimentare, punând în pericol securitatea noastră alimentară și nutriția⁶.

La nivelul comunei Crasna ariile naturale protejate sunt:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Locul fosilifer Buzești** este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a a [IUCN](#) (rezervație naturală de tip paleontologic), situată în [judetul Gorj](#), pe teritoriul administrativ al [comunei Crasna](#). Rezervația naturală are o suprafață de 1 ha și a fost declarată [arie protejată](#) prin *Legea Nr.5 din 6 martie 2000* (privind aprobarea *Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate*)

Locul Fosilifer este situat în partea central-nordică a județului Gorj și cea sud-vestică a satului [Buzești](#).

- O parte importantă a teritoriului comunei Crasna, zona montană se regăsește în Situl Natura 2000, respectiv în situl Nordul Gorjului de est (62 %) și Sit Parang (13%)

Principalele cauze care determină modificarea structurilor habitatelor sunt reprezentate de:

- dezvoltarea zonelor rezidențiale;
- tăieri ilegale de arbori;
- poluarea apelor de suprafață, subterane și a solului cu produse petroliere sau apă sărată, ape menajere, deșeuri;
- modificarea morfologiei terenurilor datorită activității de exploatare a unor resurse minerale (cariere, balastiere);
- schimbarea categoriei de folosință a terenurilor (extinderea intravilanului, scoaterea temporară sau definitivă din circuitul silvic);
- aplicarea necorespunzătoare a tehnologiilor agricole; - folosirea pesticidelor; - turismul necontrolat în zonele de agrement

Viziunea de dezvoltare a comunei Crasna are în vedere respectarea principiilor de a nu afecta / prejudicia semnificativ mediul înconjurător și implicit biodiversitatea.

Managementul deșeurilor

Managementul deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, inclusiv monitorizarea acestor operații. Responsabilitatea pentru activitățile de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”. Gestionarea acestora este o problemă acută la nivelul României, din punct de vedere al protecției mediului, mai ales în contextul cererii crescânde pentru toate produsele alimentare și nealimentare.

În cadrul comunei Crasna colectarea deșeurilor se face pe baza planurilor de gestionare aprobate și puse în aplicare de ADIS Gorj (asociație în care Comuna Crasna are calitate de membru).

Colectarea selectivă este deficitară, nu există infrastructura adaptată care să asigure colectarea la sursă, pe mai multe fracții. Nu există infrastructura pentru colectare și transformare resturi vegetale în compost.

În elaborarea Strategiei s-a ținut cont de faptul că Problemele de mediu generate de nerezolvarea într-un termen rezonabil a aspectelor vulnerabile din domeniul gestionării deșeurilor vor fi următoarele:

- poluarea aerului cu mirosuri neplăcute și cu suspensii antrenate de vânt (în zona depozitelor neconforme);
- poluarea cu nitrați, nitriți, substanțe organice și alte elemente poluante a apelor subterane;
- poluarea cu substanțe organice și suspensii a apelor de suprafață;
- consumarea unor cantități mari de resurse naturale neregenerabile;
- influențarea negativă a calității solului și subsolului de pe terenurile ocupate cu deșeuri și limitrofe depozitelor de deșeuri.

Prezenta strategie propune dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor:

- intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din acest domeniu;
- respectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deșeurilor (cu accent pe colectarea selectivă);
- respectarea de către operatorii economici care desfășoară activități cu impact nesemnificativ a obligațiilor privind colectarea selectivă și valorificarea deșeurilor;
- cointeresarea populației pentru colectarea selectivă prin aplicarea de către operatorii serviciilor de salubritate a unor tarife diferențiate pentru modul de colectare a deșeurilor (selectiv sau în amestec);
- creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;
- promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice;
- reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeuri;
- încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate.

Cele mai importante aspecte vulnerabile care se încadrează în domeniul managementului deșeurilor municipale sunt:

- nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului;
- număr insuficient al punctelor de colectare selectivă a deșeurilor;
- inexistența unei strategii coerente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor biodegradabile;
- lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru înființarea sistemelor de gestionare a deșeurilor și uneori slaba implicare a acestora în înființarea serviciilor de salubritate;
- apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare” a deșeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu.

2.3. Profil spațial și funcțional

Relief

Relieful comunei Crasna prezintă o armonie și o frumusețe rară care atrage atenția oricărui călător. Cam la jumătatea distanței dintre Târgu Jiu și Novaci, acolo unde dealurile încep să se îngemăneze cu munții, pe câteva coline și pe versantele lor scăldate în soare și pline de verdeață se află această așezare frumoasă. Privită de departe, comuna Crasna îți deșteaptă în minte imaginea minunată a unei scoarțe românești țesută în alesături măiestre.

Comuna Crasna face parte din salba satelor așezate în văile dealurilor, în umbra pădurilor și la adăpostul munților în care s-a plămădit neamul românesc și, odată cu plămădirea lui, a avut loc și plămădirea credinței creștine ortodoxe. De aceea, toată moștenirea cea mai bună a credinței creștine ortodoxe, a obiceiurilor creștine din primele veacuri se păstrează cu atâta sfințenie în satele de la poalele munților.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Este situată în depresiunea subcarpatică denumită Depresiunea Tismana – Bumbesci Jiu – Novaci. Specificul zonei este reprezentat de amplasarea ei într-un relief submontan mai înalt decât restul regiunilor turistice ale județului, clima sa fiind propice practicării agroturismului pe tot timpul anului. Zona mai înaltă determină un climat mai răcoros vara și mai cald iarna față de zonele depresionare învecinate unde aerul rece staționează. În general este o zonă bine împădurită cu un domeniu de agrement vast. Din punct de vedere climatologic, zona este ferită de curenți reci, având o climă mai blândă față de regiunile înconjurătoare, un climat de adăpost, climat cu influență submediteraneană, fapt dovedit de speciile de floră și faună adecvate acestui tip climateric.

Ca forma de relief, comuna Crasna se plasează în zona de sub poalele muntelui Parâng, zona muntoasă ce se continuă cu zona dealurilor submontane.

Munții Parâng prezintă înălțimi de peste 2000 m; pe aceste altitudini găsindu-se platforme netede, cât și versanți abrupti cu zone bogat împadurite cu plaiuri prelungi cu pasuni naturale, ceea ce a dus la practicarea pastoritului și activităților forestiere.

Analizând zona studiată a teritoriului administrativ al comunei Crasna se poate constata că aceasta se înscrie în două unități geografice principale și anume:

- Masivul Parâng din Carpații Meridionali
- Sectorul Subcarpatic din Piemontul Getic.

Datorită așezării geografice, teritoriul comunei este bine adăpostit la nord de culmile viguroase ale Parângului ce se înalță la peste 2500 m, beneficiind în același timp de un climat blând, cu ploi suficiente și la timp, cu temperaturi moderate în care se resimt unele influențe ale alunecării maselor de aer rece de la nord spre sud, ceea ce face în final să se încălzească simțitor la coborâre.

Cele mai multe ape curgătoare sunt paraie care seacă vara, iar în timpul ploilor devin torente datorită extensiunii mari a cuverturii piemontane.

Teritoriul comunei Crasna este traversat de numeroase pâraie (Blahnița, Aniniș, Ghia, Radoșu), afluenți de dreapta ai Gilortului, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, pâraie ale căror trasee sunt deosebit de pitorești.

Comuna Crasna se bucură de o așezare geografică dintre cele mai fericite care îi conferă un potențial turistic de învidiat aflându-se trasee montane de frumusețe fără seamăn. Aici se perindă anual

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

un număr impresionant de turiști atrași de frumusețile locului. Tot aici se pot desfășura partide de vânătoare organizate de Asociația vânătorilor și pescarilor din România.

O bogăție naturală de mare însemnatate o reprezintă resursele forestiere care dețin o mare suprafață 53,64 % în raport cu suprafața totală a teritoriului, influențând în acest mod viața și activitatea locuitorilor, înregistrându-se eforturi pentru valorificarea pădurilor, amenajarea locurilor de odihnă și agrement, de valorificare a funcțiilor de protecție contra forțelor naturale cu efect distructiv și de asigurare a rezervelor de apă potabilă.

Așezările rurale ale comunei sunt situate în zona Subcarpaților Getici, într-un cadru natural variat ca morfologie și vegetație, dar teritoriul administrativ al comunei, dispus în trepte de altitudine, se extinde spre nord până în creasta principală a Munților Parâng, la altitudini ce depășesc frecvent 2.000 m (Vf. Gruiu, 2.345 m, Vf. Pâcleșa – 2.335, Vf. Mândra – 2.360 m, ș.a.). Acest areal montan creează în viitor premise suplimentare dezvoltării turismului în localitate. Este traversat de numeroase pâraie (Blahnița, Aniniș, Ghia, Radoșu), afluenți de dreapta ai Gilortului, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, pâraie ale căror trasee sunt deosebit de pitorești.

Satele comunei Crasna, la fel ca și întreaga zonă a Subcarpaților Getici, beneficiază de condiții naturale deosebit de favorabile pentru practicarea turismului în toate perioadele anului, fiind avantajată de lipsa factorilor de poluare și de un potențial turistic natural care permite practicarea unor variate forme de turism.

Principalele resurse turistice legate de cadrul natural al localității sunt:

- formele de relief submontan și montan (Munții Parâng), având ca suport o structură geologică complexă, dispus în trepte de altitudine, îmbogățesc aspectul peisagistic al zonei și creează oportunități pentru turismul de odihnă și recreere;
- domeniul schiabil amenajabil în arealul Muntele Molidvișu (1.757 m – 1.300 m alt.), este o premisă favorabilă pentru dezvoltarea sporturilor de iarnă, având avantajul distanței relativ mici față de DJ 665 – aproximativ 10 km, pe cursul pârâului Blahnița;
- primele zăpezi apar aici la sfârșitul lunii noiembrie și se topesc în luna martie; traseele principalelor cursuri de apă, însoțite de cele mai multe ori de drumuri forestiere, deosebit de pitorești, sunt locuri de petrecere a weekend-ului la iarbă verde sau locuri de camping;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- pâraiele Blahnița și Cărpiniș prezintă spectaculoase zone de chei pe cursurile superioare; fondul forestier bogat, reprezentat prin păduri de foioase și conifere, îmbracă versanții sudici ai Munților Parâng, creează un mediu ambiant atractiv, curat, recomandat pentru vacanțe active;
- având în vedere suprafața mare ocupată de pădure (53,64 %), există multiple posibilități de valorificare economică și implicit turistică a acestei resurse naturale; flora pajiștilor montane și a fânețelor, de o diversitate impresionantă, în funcție de altitudine, îmbogățesc peisajul cadrul natural cu specii floristice multicolore; elementele climatice ale zonei, fără valori extreme, sunt favorabile practicării turismului în tot timpul anului, pentru repunere în formă a organismului după stres (climat de dealuri – sedativ de cruțare, cu temperatură medie anuală de aproximativ 8°C); fondul de vânătoare (specii cu valoare cinegetică – capră neagră, cerb lopătar, căpriori, urși, mistreți ș.a.) și de pescuit sportiv, mai ales pe cursul superior al pâraielor, în amonte de așezările umane. Resurse turistice naturale cu regim protectiv

Unicitatea și valoarea unor fenomene naturale geologice cu valoare științifică, a determinat includerea în categoria arii protejate, în conformitate cu Legea nr. 5/2000, a obiectivului:

⇒ Locul fosilifer Buzești, rezervație geologică, cu suprafața de 1,00 ha

Imaginile de mai jos redau frumusețea peisajului din aceasta localitate :

Ca forma de relief comuna Crasna se afla la poalele muntelui Parâng, zona muntoasa continuata cu zona dealurilor submontane. Teritoriul comunei Crasna se inscrie in doua unități geografice principale si anume:

- Masivul Parâng din Carpatii Meridionali
- Subcarpatii din Piemontul Getic

Peisajul geografic al comunei este un peisaj muntos (in partea de nord a comunei) si un peisaj de deal si depresiune (in partea de sud a comunei).

O bogatie naturala de mare insemnatate pentru localitate o reprezinta resursele forestiere fapt ce influenteaza atât viața cat si activitatea locuitorilor.

In acest domeniu se impun eforturi deosebite pentru valorificarea fondului forestier, pentru amenajarea locurilor de odihna si agrement cat si pentru valorificarea functiei de protectie a fondului forestier impotriva fortelor naturale cu efect distructiv.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Prin poziția geografică pe care o ocupa și prin rețeaua de drumuri de care dispune comuna Crasna are reale posibilități și condiții de dezvoltare a turismului aflându-se în apropierea zonelor de agrement Sacelu, Ranca, Novaci.

In contextul Județului Gorj, relieful teritoriului este marcat în imaginea de mai jos.

Solul și resursele solului

Cea mai mare parte a teritoriului comunei este ocupat de soluri brune de pădure care s-au dezvoltat datorită umezelii suficiente, a temperaturilor relative ridicate ce au determinat dezvoltarea intensă a proceselor de alterare, de terasă slab înclinată (format din pietrisuri).

Având suficiente substanțe nutritive, solul brun de pădure se caracterizează printr-o fertilitate ridicată. Astfel în zona sunt soluri brune eubazice și mezobazice dar și soluri argiloiluviale podzolice și argiloiluviale brune podzolite.

Solul brun de pădure podzolic se datorează umezelii mai ridicate din această zonă ca și temperaturii ridicate ce determină dezvoltarea intensă a proceselor de alterare, de transformare a mineralelor primare în minerale argiloase.

Acest tip de sol este mai slab productiv și este acoperit cu păduri de foioase.

Resurse naturale remarcabile

- **ale subsolului**- este o zonă în care nu au fost dezvoltate extracții de zăcăminte.

- **de suprafață**- o bogată vegetație forestieră, păduri de conifere, fag, păduri amestecate de fag și gorun, de cer, garnita, precum și zăvoaie, în palcuri întrerupte cu sălcii, răchite, arin, plop etc. în suprafață de 11.215,00 ha, adică 53,64 % din suprafața totală a localității;

Economia localității este determinată de economia forestieră (53,64% din teritoriu este ocupat de păduri). Fructele de pădure reprezintă, de asemenea, o sursă importantă care nu este însă valorificată. Acestea sunt folosite de femeile din zonă pentru gemuri, sucuri sau alte produse de patiserie, reprezentând în unele cazuri sursa alternativă de venit. Produsele locale (gemuri, branzeturi etc.) rezultă din agricultura neintensivă practică în mod tradițional, reprezentând punctul forte în promovarea agroturismului în zonă.

Vegetație și faună

Flora și fauna sunt strâns legate de existența ansamblului muntos. În partea de nord-est a comunei predomină pădurile de conifere: molid, bradul alb, pinul, iar în aval vegetația spontană, arbuști fructiferi.

Vegetația și flora prezintă o etajare în funcție de altitudine și climat. Zona montană înaltă, situată la peste 1.600 m, este ocupată de golul alpin unde se întâlnesc pajistile alpine și subalpine cu vegetație ierboasă, la care se mai adaugă uneori grohotisuri și stâncării. Numeroase plante erbacee cu flori multicolore sporesc frumusețea naturală a acestor locuri (bujorul de munte, vulturica, sângele voinicului). Pădurile de foioase și conifere, mai larg dezvoltate pe versanții sudici, ocupă în funcție de altitudine, etajele dintre 850 m – 1.600 m altitudine. Vegetația dealurilor subcarpatice este reprezentată în cea mai mare parte de livezi de pomi fructiferi, păduri de foioase în amestec (gorun, fag, carpen, salcam) și, pe suprafețe restrânse, de culturi agricole.

Dezvoltarea vegetației de foioase favorizează procesul de bioacumulare în partea superioară a profilului de sol și o bună descompunere a substanțelor organice. Având suficiente substanțe nutritive, solul brun de pădure se caracterizează printr-o fertilitate ridicată. O bogăție importantă a comunei o reprezintă ciupercile comestibile, manatarcile, fructele de pădure precum zmeura, murele, macesele și trufele de pădure. Acestea asigură consumul populației, consumul întreprinderilor specializate cât și pentru export.

Calitatea pământului determină profilul agricol al localității, remarcând în acest sens o pondere ridicată a creșterii animalelor în raport cu producția vegetală. Pe raza localității se înregistrează și o gamă variată de culturi (porumb, graș, cartofi, legume) cu producții anuale mici de subsistență.

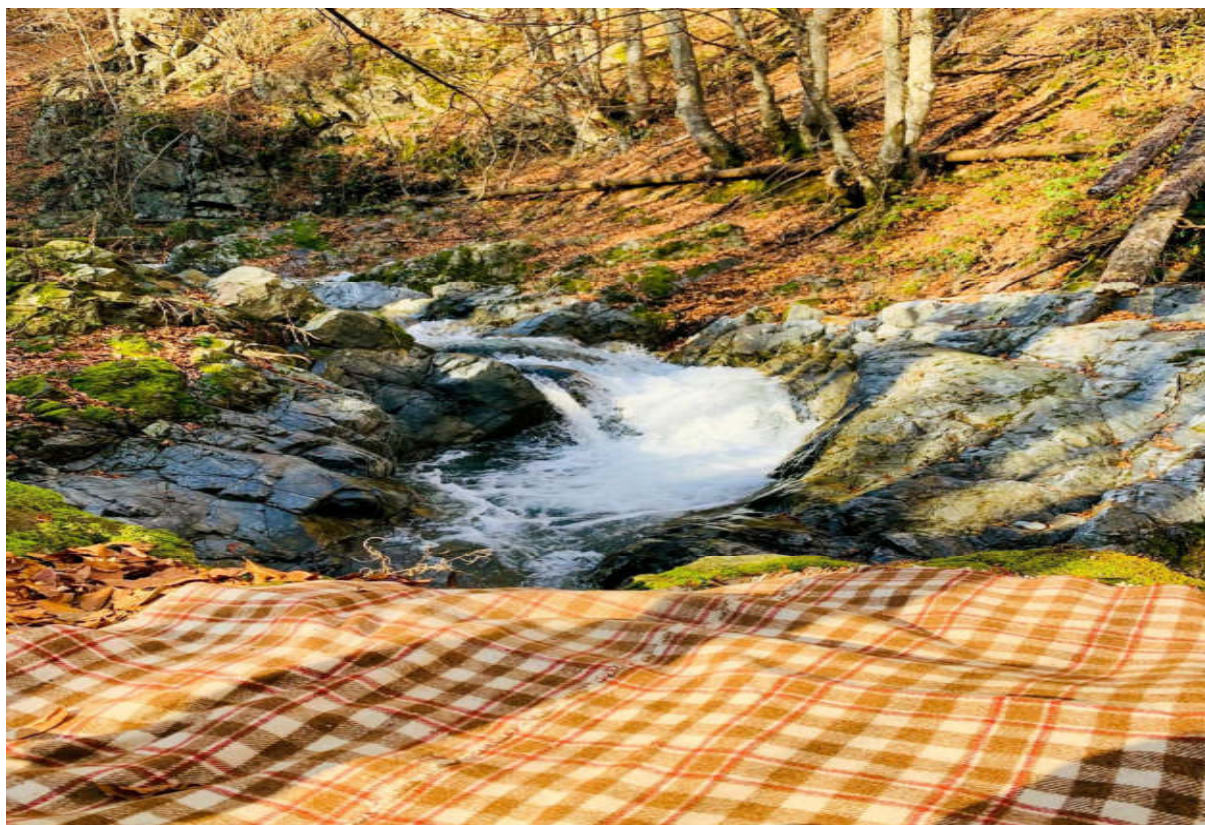
Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Agricultura este caracterizată printr-o suprafață de teren agricol cu soluri de slabă calitate. Fertilitatea scăzută a terenurilor agricole, lipsa unor lucrări de îmbunătățiri funciare, precum și populația îmbătrânită implicată în agricultură au condus la producții mici ce nu asigură necesarul de produse agricole pentru locuitorii din comună. Zootehnia reprezentată prin creșterea ovinelor, caprinelor, bovinelor, cabalinelor, porcinelor și creșterea pasărilor are o pondere deosebită în activitatea populației din comuna Crasna.

Pe raza comunei nu există activitate industrială, populația comunei este angrenată în activități industriale, în afara localității, în zonele urbane din apropiere, fapt ce a condus la dezvoltarea unor rețele de transport private ce asigură necesarul zilnic de curse în afara localității.

Fructele de pădure reprezintă, de asemenea, o sursă importantă care nu este însă valorificată. Acestea sunt folosite de femeile din zonă pentru gemuri, sucuri sau alte produse de patiserie, reprezentând în unele cazuri sursa alternativă de venit. Produsele locale (gemuri, branzeturi etc.) rezultat al agriculturii neintensive practicate în mod tradițional reprezintă punctul forte în promovarea agroturismului în zonă.

Teritoriul prezintă, de asemenea, un potențial ridicat pentru dezvoltarea turismului rural sau cultural datorită peisajelor și numărului mare de monumente istorice.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Vegetatia si flora prezinta o etajare in functie de altitudine si climat. Zona montana inalta, situata la peste 1.600 m, este ocupata de golul alpin unde se intalnesc pajistile alpine si subalpine cu vegetatie ierboasa, la care se mai adauga uneori grohotisuri si stancarii. Numeroase plante erbacee cu flori multicolore sporesc frumusetea naturala a acestor locuri (bujorul de munte, vulturica, sangele voinicului). Padurile de foioase și conifere, mai larg dezvoltate pe versantii sudici, ocupa în functie de altitudine, etajele dintre 850 m – 1.600 m altitudine. Vegetatia dealurilor subcarpatice este reprezentata in cea mai mare parte de livezi de pomi fructiferi, paduri de foioase in amestec (gorun, fag, carpen, salcam) si, pe suprafete restranse, de culturi agricole.

Dezvoltarea vegetatiei de foioase favorizeaza procesul de bioacumulare in partea superioara a profilului de sol si o buna descompunere a substantelor organice. Avand suficiente substante nutritive, solul brun de padure se caracterizeaza printr-o fertilitate ridicata.

O bogatie importanta a comunei o reprezinta ciupercile comestibile, manatarcile, fructele de padure precum zmeura, murele, macesele si trufele de padure. Acestea asigura consumul populatiei, consumul intreprinderilor specializate cat si pentru export.

Calitatea pamantului determina profilul agricol al localității, remarcand in acest sens o pondere ridicata a cresterii animalelor in raport cu productia vegetala. Pe raza localității se inregistreaza si o gama variata de culturi (porumb, grau, cartofi, legume) cu productii anuale mici de subzistenta.

Agricultura este caracterizata printr-o suprafata de teren agricol cu soluri de slaba calitate. Fertilitatea scazuta a terenurilor agricole, lipsa unor lucrări de imbunatatiri funciare, precum si populatia imbatranita implicata in agricultura au condus la productii mici ce nu asigura necesarul de produse agricole pentru locuitorii din comuna.

Zootehnia reprezentata prin cresterea ovinelor, caprinelor, bovinelor, cabalinelor, porcinelor si cresterea pasarilor are o pondere deosebita in activitatea populatiei din comuna Crasna.

Pe raza comunei nu exista activitate industriala, populatia comunei este angrenata in activități industriale, in afara localității, in zonele urbane din apropiere, fapt ce a condus la dezvoltarea unor rețele de transport private ce asigura necesarul zilnic de curse in afara localității.

Cea mai mare parte a teritoriului comunei este ocupat de soluri brune de padure care s-au dezvoltat datorita umezelii suficiente, a temperaturilor relative ridicate ce au determinat dezvoltarea intensa a proceselor de alterare, de terasa slab inclinata (format din pietrisuri).

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Leguminoasele: mazarea, fasolea, ardeiul castravetele, laptuca, ceapa, telina, patrunjelul, morcovul se cultiva in gradinile caselor.

Vita de vie se intalneste in abundenta pe pantele dealurilor insozite.

Fauna salbatica in pădurile localității

Fauna se distribuie tot in functie de altitudine, de la capra neagra, specifică zonei alpine si subalpine, la mamiferele mari (urs, cerb, caprioara, lup, mistret) care populeaza padurile de conifere si cele de foioase, pana la 700 – 800 m altitudine. Dintre pasari, se aminteste cocosul de munte si ierunca, ce traiesc în preajma golurilor alpine sau ciocanitoarea de munte, gaita si cinteza, adapostite de fagete si molivisuri. În apele reci de munte traiesc pastravul indigen si curcubeu, zglavoaca, scobaru, cleanul.

Din categoria mamiferelor intalnim:

- Mamifere mici ca popandaul, harcogul, soareci mari de miriste, sobolani acvatici, dihorul de stepe sic el domestic, nevasuica;
- Pasari de diverse specii:
- specii cantatoare - privighetoarea mica, pupaza, specii de mierle, sticleti, scatii, sfranciacul, bot-grosul, cristeiul;
- pasari insectivore – ciocanitoarea, ghionoia, pitigoi verzi cu guler alb, ciufii, joimarita, caprimurgul, porumbeii domestici si salbatici, graurii, porumbeii de scorbura, turturelele;
- pasari de talie mare de interes gospodaresc;
- pasari rapitoare – specii de ghindari, vanturelul de seara, soimi diversi, ciorile, stancutele, corbii;

Reptile- serpi veninosi, sarpele comun neveninos, soparle, gusterul; Insecte; Pesti.

Flora zonei in care este inclus si teritoriul administrativ al comunei Crasna are aceeași mare diversitate de specii comune si rare ca si fauna prezentata mai sus, iar explicatia acestui fapt este data de microclimatul creat de influentele “submediteraneene”, de prezenta nu prea indepartata a Dunarii si a Peninsulei Balcanice, dar si de climatul continental – excesiv al teritoriului romanesc, in genere.

O clasificare a florei arata astfel:

- a) vegetația acvatica si de lunca este compusa din plante submerse si de suprafata:

b) vegetația de pajisti si campie – stepe

Deși stepa este reprezentată pe teritoriul comunei Crasna, pajistile și câmpia obișnuită sunt deseori întâlnite și sunt presărate cu covoare florale care în general s-au păstrat în zonele în care nu s-a făcut destelenirea pajistilor.

c) vegetația de subarborete și arborete formează de obicei centuri ce înconjoară pădurile sau se găsește în interiorul acestora și sunt formate din măceș, floarea de răsună, păducelul, drobul, drobusorul, sângerul, lemnul căinesc, porumbarul, hameiul, mărul, socul, liliacul, etc.

- d) zona pădurilor are flora influențată de pătrunderile submediteraneene reprezentată de arbori termofili (stejarul pufos și cel brumăriu) ca și de alte foioase (teiul comun, teiul argintiu, artarul, jugastrul, gorunul, cerul, frasinul, ulmul, carpenul, fagul, gârnița, pinul, un complex întreg de plante agatatoare).

Teritoriul comunei Crasna este o zonă cu puternice valențe turistice, recreative, prin așezare, prin căile de acces către zona montană de care dispune, prin condițiile climatice, prin frumusețile naturale, o natură sălbatică, prin curiozitățile floristice și faunistice mai ales.

Clima - este clima continentală de pădure și se caracterizează prin dominarea circulației maselor de aer sudic, sud-vestic și vestic. Am putea, vorbi chiar de un climat cu influență mediteraneeană din moment ce în aceste locuri crește alunul, liliacul, iedera și carpenul de pădure. În munții înalți, coniferele sunt la întrecere cu fagul, mesteacănul și plopul chiar mai sus de 1600 metri. Ele urcă până spre 2000 de metri, lucru rar în Carpații noștri.

Factorul geografic local este un element activ în modificarea climei.

Existența culoarului Văii Jiului duce la formarea vânturilor locale de vale în condițiile creării unei diferențe de presiune între aria depresionară puternic încălzită vara, Târgu Jiu-Campu Mare și Depresiunea Petroșani, situată la altitudini mai mari.

Analizând datele climatice ale stațiunii meteorologice Tg-Jiu privind regimul termic și datele stațiunii pluviometrice Dumbrăveni, se constată următoarele:

- Temperatura medie anuală 7°C.
- Temperatura medie în luna iulie (cea mai caldă lună), cca. 19°C., iar în luna ianuarie (cea mai răcoroasă medie), coboară până la -2°C.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Data ultimului îngheț - 13 aprilie, cel mai timpuriu – 20 martie, cel mai târziu – 22 mai.
- Data primului îngheț – 2 octombrie, cel mai timpuriu 23 septembrie, cel mai târziu 19 noiembrie.

Ninsorile cad în depresiune în perioada noiembrie - martie și sunt neregulate. În zona de munte durata și intensitatea ninsorilor este mult mai mare.

Vânturile: - Austrul - de la vest la sud-vest; - Crivățul - de la răsărit.

Existența ulucului depresionar duce la formarea de vânturi locale, la brize, la schimbări bruște de temperatură, la averse puternice, la grindină. În linii mari, clima comunei Crasna este de tip continental - temperat.

Incalzirea teritoriului comunei se produce mai târziu față de vestul județului, datorită așezării comunei pe pantele dealurilor, aici nu se întâlnesc inversiuni de temperatură, iar gerurile iernii nu sunt puternice. Temperatura medie anuală are valori cuprinse între 8-9 grade Celsius, iarna 2 grade, vara 20-21 grade.

Teritoriul comunei Crasna beneficiază de veri moderate, dar suficient de caldușoase, cu ierni nu prea reci, fără diferențe termice mari de la un anotimp la altul.

Hidrografia

Resursele de apă de pe teritoriul comunei Crasna utilizate în prezent și potențiale pentru etapele de perspectivă sunt atât apele de suprafață cât și cele subterane.

Reteaua hidrografică a apelor de suprafață este tributară în totalitate râului Gilort iar principalul sau afluent care preia multitudinea cursurilor de apă de pe teritoriul comunei Crasna este râul Blahnița la care se adaugă și alte numeroase cursuri de apă cu debite variabile.

Teritoriul comunei Crasna este traversat de numeroase pâraie (Blahnița, Aniniș, Ghia, Radoșu), afluenți de dreapta ai Gilortului, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, pâraie ale căror trasee sunt deosebit de pitorești.

Cele mai multe ape curgătoare sunt paraie care seacă vara, iar în timpul ploilor devin torente datorită extensiunii mari a cuverturii piemontane.

Debitul apelor curgătoare este determinat de apele carstice din munte și de influența climatului submediteranean, cu maximul pluviometric din lunile de toamnă și primăvară, când au loc creșteri ale debitelor.

Pe raza comunei există surse destul de însemnate de ape subterane, reprezentate prin ape freatice, cu ape de suprafață în mare măsură la nivelul apei din râu și ape de adâncime în satele situate între cursurile de apă.

Artera colectoare Blahnita de pe raza comunei este tributara Gilortului ca întreaga rețea hidrografică ce drenează depresiunea subcarpatică. Alimentarea raurilor și paraielor are un caracter mixt, pluvio-nival, cu alimentare mai însemnată din izvoarele carstice. În lunile martie-aprilie, toate au ape mari datorită topirii zăpezilor și ploilor, iar în mai-iunie din cauza ploilor torențiale.

O scurgere mai mare a apelor în semestrul rece. Vara scurgerea este mai redusă, întrucât cantitatea de

Patrimoniul de mediu - Mediu și probleme de mediu

Poluarea este rezultatul direct sau indirect al activității umane de pe teritoriul localității și constă în prezența în concentrații ce depășesc anumite valori a unor substanțe produse de om, ce pot constitui pericole pentru viața umană, vegetală și animală.

Poluarea apei: apele de suprafață sunt cel mai adesea poluate, datorită deversării apelor menajere și tratării inadecvate a apelor menajere. Poluarea aerului, ca și contaminarea solului, induc și poluarea apelor freatice. La nivelul comunei, apele sunt curate, foarte slab poluate.

Din punct de vedere al inundațiilor, comuna Crasna nu a fost afectată major în ultimii ani de acest fenomen. De asemenea alunecările de teren au frecvență redusă.

Problematika de mediu este dată în general de depozitățile necontrolate de deșeurii.

Colectarea deșeurilor - Primăria comunei are contract de servicii încheiat cu o societate, care se ocupă de gestionarea deșeurilor prin colectare selectivă (două fracții) și transport a deșeurilor comunale. Este necesară o abordare integrată a gestionării deșeurilor: colectare selectivă pe mai multe fracții, depozitare controlată, recuperare, reciclare, valorificare deșeurii.

2.4. Infrastructura de transport și mobilitate

Infrastructura fizică de bază

Infrastructura constituie un element de bază în asigurarea condițiilor necesare pentru un trai decent dar și pentru dezvoltarea economică a comunităților rurale. Infrastructura neadecvată este unul din elementele principale care contribuie la menținerea decalajului accentuat dintre zonele rurale și cele urbane și reprezintă o piedică în calea procesului de dezvoltare socio-economică.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

La nivel național se constată că zonele rurale din România sunt afectate de lipsa sau deficiențele majore ale infrastructurii, fapt ce are un impact negativ asupra dezvoltării economice și a calității vieții.

În cadrul Regiunii Sud – Vest Oltenia, județul Gorj are o infrastructură rutieră bine dezvoltată. În privința densității drumurilor publice la 100 km², cea mai mare densitate a regiunii se înregistrează la nivelul județului Gorj, de 39,3 km/100 km², valoare ușor peste media națională (35,8 km/100 km²).

Drumurile județene și comunale au o lungime de 67. 298 km (10,6% din infrastructura națională modernizată) din care 48% sunt pietruite și 29% de pământ (fiind de multe ori impracticabile în perioadele cu precipitații).

Un avantaj îl reprezintă distribuția relativ armonioasă a infrastructurii de transport pe teritoriul județean. Analiza stării de viabilitate a drumurilor județene și comunale (aproape 40% din drumurile județene au o stare de viabilitate redusă) a relevat faptul că, în mare parte, aceasta nu corespunde cerințelor de capacitate portantă și cerințelor traficului actual. Viabilitatea redusă a drumurilor județene îngreunează mult desfășurarea activităților socio-economice, mobilitatea forței de muncă, atragerea investitorilor străini la nivelul județului Gorj.

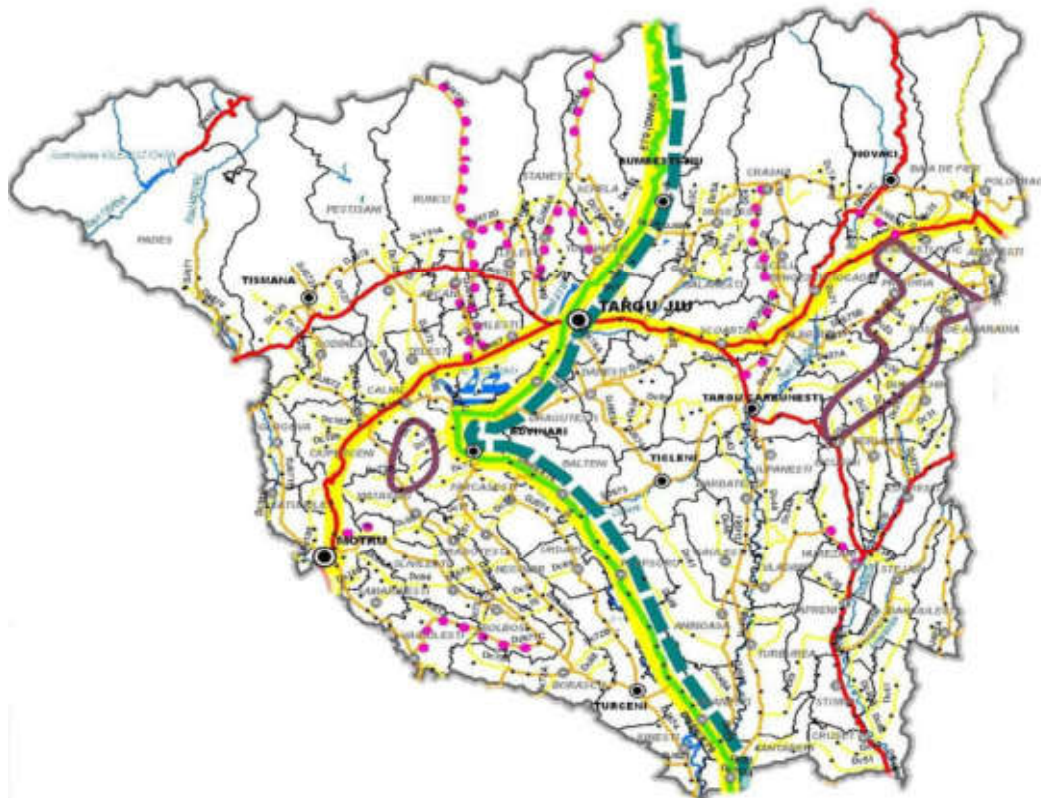
Legătura cu municipiul Tg Jiu, care este reședința de județ, se face prin intermediul drumului județean DJ 661 prin sudul comunei dar și a drumurilor județene DJ 665 și DJ 665 C. Comuna Crasna se afla în sfera de influență a municipiului Târgu Jiu față de care se afla la cca. 35 km și a orașului Bumbăești Jiu față de care se afla la cca. 10 km. Caile de acces în Comuna sunt asigurate în principal prin drumuri județene :

– DJ 665 (DN 67 / Horezu – Vaideeni – Polovrași – Baia de Fier – Novaci – Crasna – Curtișoara / DN 66 / E 79), din care circa 13 km sunt pe teritoriul administrativ al comunei;

– DJ 661 (Crasna – Săcelu – Tg. Cărbunești – Țânțăreni / DN 66) – cu aproximativ 4 km pe teritoriul administrativ al comunei, între satul Crasna și limita administrativă a comunei / Stațiunea Săcelu;

– DJ 665C (Crasna/DJ 665 – Dumbrăveni – Buzești – Mogoșani – Colibași – Pojogeni/Dc 20), între satele Drăgoești – Buzești, aproximativ 5 Km lungime pe teritoriul comunei

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

LEGENDA

CAI DE TRANSPORT RUTIER

	Drum European
	Drum National
	Drum Judetean
	Drum Comunal
	Reteaua TEN - R

DISFUNCIONALITATI

	Tronsoane de drum national care necesita lucrari pentru imbunatatirea infrastructurii rutiere de transport
	Drumuri judetene cu probleme de acces pe timpul iernii
	Zone cu pondere mare a drumurilor de pamant

Infrastructura rutieră locală - Cai de comunicare rutiere

Caile de acces judetene sunt completate de drumurile comunale:

- Dc 7A – Aninișul din Deal – Radoși, de 2 km lungime;
- Dc 9 – Huluba/DN 67C – Aniniș / DJ 665 – din care aproximativ 2 km sunt pe teritoriul administrativ al comunei;
- drumurile forestiere ce însoțesc pâraiele Aniniș, Radoși, Blahnița cu afluenții lor.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Aceste drumuri sunt modernizate, asigurand o accesibilitate buna . Exista sectoare de drum satesti si vicinale

Teritoriul administrativ al comunei nu dispune de transport pe cale ferata.

In interiorul intravilanelor localităților componente, tramele stradale reflecta dezvoltarea in timp a acestora, trama stradala fiind influentata de formele de relief(zona dealuri).

Exista deasemenea o serie de drumuri interioare locale ce asigura legaturi intre zonele de locuit. Circulatia interioara in cadrul localităților, si in afara acestora necesita intervenții, modernizari, corectari de trasee, panta, curbe, imbracaminti, elemente geometrice.

Se observa lipsa trotuarelor a unor piste pentru biciclete a drumurilor agricole, si silvice. Se impune crearea unor trasee si circuite rutiere pentru ciclism si a unor amenajari adecvate pentru sport cu motor si nu numai.

Toate drumurile locale au fost identificate, măsurate, sunt în curs de elaborare documentații topografice care să confirme elementele de bază ale fiecărui drum. Ulterior finalizării lucrărilor topografice și de cadastru se va proceda la actualizarea domeniului public al comunei Crasna, în așa fel încât acesta să reflecte cu loialitate toate drumurile din localitate.

Trebuie avut în vedere faptul că atragerea potențialilor investitori, dezvoltarea localității și valorificarea potențialului local nu se poate realiza fără o infrastructură rutieră corespunzătoare. Transportul de persoane și marfă este asigurat numai cu mijloace auto, aparținând persoanelor fizice și juridice. Exista operatori de transport care

asigură curse regulate atât din comună către reședința de județ, cât și din orașele apropiate și reședința de județ către Comuna Crasna.

Sunt necesare piste de biciclete și trasee turistice dedicate cicloturismului, turismului de drumeție și de observație. De asemenea pentru dezvoltarea integrată a zonei este de dorit realizarea unui complex care să asigure servicii și infrastructura adecvată pentru turism, sport cu motor, carting și alte activități.

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

Infrastructura fizică – alimentare cu apă și canalizare

Sistemul public de alimentare cu apă și canalizare face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și are ca obiectiv principal captarea, tratarea, transportul, înmagazinarea și distribuția apei potabile tuturor utilizatorilor de pe teritoriul localității Crasna, respectiv colectarea, transportul, epurarea și evacuarea apelor uzate. Serviciul de alimentare cu apă de pe raza comunei Crasna se organizează pentru satisfacerea nevoilor comunității locale și cuprinde următoarele activități :

- captarea apei brute, din surse de suprafață sau subterane;
- tratarea apei brute
- transportul apei potabile;
- înmagazinarea apei;
- distribuția apei potabile

Comuna Crasna are o infrastructură rutieră de peste 112 km de drumuri (în afara drumurilor forestiere), rețea alimentare cu apă în sistem centralizat cu o lungime de peste 11 km, fiind în execuție extinderea rețelei de alimentare cu apă la nivelul întregii comune și execuția sistemului de canalizare.

Alimentarea cu apă în sistem centralizat – se face din mai multe izvoare, captate într-un rezervor de 150 mc, din care apă pornește gravitațional în rețea, a cărei lungime are 11 km, sunt alimentate în prezent satele Crasna, Cărpiniș, Radoși, Crasna din Deal și Dumbrăveni; se află în execuție extinderea rețelei de distribuție și pentru satele Crasna, Drăgoești și Buzești.

Comuna dispune în prezent de sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă și parțial de canalizare care acoperă doar unele sate. În momentul de față se află în derulare un proiect ce propune

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

extinderea sistemului de canalizare menajera din satul Dragoiesti si realizarea unui sistem de canalizare nou, cu statie de epurare in satul Carpinis.

Autoritatile locale din Comuna Crasna au solicitat finantare pentru modernizarea sistemului de alimentare cu apa;

- In localitate sunt patru sisteme care furnizeaza apa potabila
- trei sisteme care dau apa menajera, acestea urmand sa fie modernizate
- vor fi forate puturi industriale pentru a rezolva problema apei in perioadele secetoase.

Sistemul de alimentare cu apa este format din:

- Sistem de alimentare cu apa Crasna,Dragiesti,Dumbraveni,Buzesti cu 2 surse :
 - Captare de suprafata din paraul Sunatoarea;
 - Sursa de alimentare cu apa subterana – put forat (Sunatoarea);
 - Captarea de suprafata din paraul Blahnita;
 - Sursa de alimentare cu apa subterana – put forat (la Carstoc)

Sistemul deservește 690 gospodarii, toate bransate si contorizate cu un volum de apa autorizat de 130000 mc/an.

- Sistem de alimentare cu apa Aninis Deal si Aninis Vale : captare de suprafata din paraul Aninis, volum anual 42.942 mc/am

Sistemul deservește un numar de 320 gospodarii, din care toate realizate bransament, fara camin de vizitare si fara control cu un volum de apa autorizat de 65211 mc/an

- Sistem de alimentare cu apa satele Radosi si Carpinis – sursa de alimentare cu apa, paraul Ghia.

Sistemul deservește un numar de 610 gospodarii, din care 350 avand realizate bransamente, fiind contorizate din acestea 120 gospodarii, diferenta neavand amplasat camin de vizitare si nici contor cu un volum de apa autorizat de 100622 mc/an.

Serviciul de canalizare de pe raza comunei Crasna se organizeaza pentru satisfacerea nevoilor comunitatii locale si cuprinde urmatoarele activitati:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- colectarea, transportul și evacuarea apelor uzate de la utilizatori la stația de epurare;
- epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar;
- evacuarea, tratarea și depozitarea namolurilor și a altor deseuri similare derivate din activități
- evacuarea apelor pluviale și de suprafață din intravilanul localităților

Comuna Crasna beneficiază în acest moment de un sistem de canalizare clasic de 2.6 km. Se află în implementarea unui proiect prin care s-au gândit rețele individuale pentru fiecare sat sau catun, cu scurgere stanga-dreapta, cu 7 sisteme stil container SBR.

De asemenea este necesar să se identifice o soluție care să rezolve și problema apelor pluviale, în așa fel încât și acestea să fie preluate din rigole și deversate organizat, în emisar.

Extinderea canalizării, bransarea populației constituie priorități viitoare.

Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică este asigurată pentru toți locuitorii comunei Crasna, indiferent de locația acestora. Se dorește extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică în zonele ce reprezintă interes pentru dezvoltarea turismului, agriculturii, zootehniei, dezvoltare industrială.

Iluminatul public este la parametri buni prin grija permanentă a autorităților locale pentru asigurarea luminii în locurile publice, pe timp de noapte, cu protejarea mediului înconjurător prin consumarea economică, fără risipă a energiei.

Asigurarea unui iluminat inteligent, a unor rețele eficiente se constituie în priorități viitoare pentru comuna.

Toate satele comunei sunt conectate la Sistemul Energetic Național, prin Linii Electrice Aeriene (LEA) de joasă și medie tensiune și 8 posturi de transformare, linia de alimentare fiind axul Tg. Cărbunești – Novaci, de 20 kW;

Alimentarea gaze naturale

Nu există rețeaua de distribuție a gazelor naturale. Este necesară introducerea și realizarea unei rețele inteligente de alimentare și distribuție gaze naturale. Se vor pregăti documentațiile necesare pentru a obține aprobările necesare introducerii gazelor naturale, la nivel de comuna.

Telefonie și telecomunicații și Poșta

Reteaua de telecomunicații este caracterizată printr-o evoluție pozitivă în perioada ultimilor ani, atât din punct de vedere al ariei de acoperire cât și din punct de vedere calitativ, astfel sistemul de telecomunicații aferent teritoriului comunei Crasna asigură în prezent un acces sporit și rapid locuitorilor regiunii la rețeaua națională și internațională de telecomunicații.

Pe teritoriu sunt recepționate principalele posturi de televiziune, rețeaua de televiziune prin cablu fiind funcțională în toate localitățile aparținând comunei. O evoluție spectaculoasă care se înscrie în tendințele existente la nivel național a avut-o telefonie mobilă, astfel conectarea la internet se face prin telefonie fixă și mobilă, aceasta fiind disponibilă și funcțională în toate localitățile.

Telefonie fixă și mobilă, internetul și televiziunea prin cablu sunt servicii care nu lipsesc de pe raza comunei. Rețeaua de telefonie fixă digitală precum și rețelele de telefonie mobilă cu acoperire pe toată raza comunei satisfac pe deplin necesitatea comunicării. Internetul atât prin rețeaua de telefonie fixă, internetul mobil cât și cel prin fibră optică, este de asemenea accesibil în orice punct al comunei.

2.6. Servicii publice

Aspecte generale

Consiliul local al comunei Crasna se ocupă de activitățile aferente, în vederea realizării serviciilor publice de interes, care asigură, în principal:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor;
- Dezvoltarea economico-socială a comunei;
- Protejarea și refacerea mediului;
- Gestionarea și valorizarea patrimoniului comunei.

Consiliul local al comunei Crasna este autoritatea construită la nivelul comunei pentru coordonarea activității comunei în vederea realizării serviciilor publice de interes local. De asemenea, ca autoritate deliberativă îndeplinește principalele atribuții prevăzute de O.U.G. nr. 57 din data de 3 iulie 2019, privind Codul administrativ cu modificările și completările ulterioare.

Autoritățile administrației publice din comuna Crasna sunt Consiliul local, ca autoritate deliberativă și Primarul, ca autoritate executivă.

Domeniul public

1. Apa

1.A. Alimentare cu apă gospodăriei și agenții economici

Prioritățile în domeniul alimentării cu apă a gospodăriilor și a agenților economici sunt:

- Asigurarea alimentării continue cu apă a folosințelor și, în special, a populației. Extinderea investiției existente, îmbunătățirea acesteia și utilizarea de noi surse de apă captări suplimentare pentru a asigura necesarul întregii comunități locale;
- Realizarea unei documentații privind posibilitatea utilizării apei din izvoare termale subterane, în diverse domenii;
- Economisirea apei și prevenirea pierderilor din rețeaua de distribuție a apei.

Resursele financiare necesare sunt – buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile.

1.B. Amenajarea ecologică a râurilor

Prioritățile în domeniul amenajării ecologice a râurilor sunt:

- Amenajarea ecologică a râurilor și reducerea riscului producerii de inundații - estimarea se va face numai după realizarea unui studiu de fezabilitate în acest sens, în raport cu lungimea cursurilor de apă și cu suprafețele afectate de inundații;
- Amenajarea ecologică a râurilor: îmbunătățirea și realizarea de habitate corespunzătoare conservării biodiversității; asigurarea de debite corespunzătoare pe cursurile de apă, în scopul protecției ecosistemelor acvatice; asigurarea continuității debitului pe cursurile de apă.
- Reducerea riscului producerii de inundații: colaborarea cu Apele Române și instituțiile de la nivel Județean/regional, în vederea realizării de lucrări de protecție contra inundațiilor, realizarea de îndiguiuri, concomitent cu protejarea zonelor umede; interzicerea amplasării construcțiilor în zonele inundabile.

2. Canalizare

Canalizare menajeră, canalizare ape pluviale.

Prioritățile în domeniul canalizării sunt:

Crearea și modernizarea infrastructurii locale, a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală. Acestea sunt necesare pentru a asigura condiții de sănătate, protecția mediului, accesibilitatea și, în general, condiții optime de trai. Infrastructura asigură, de asemenea, premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

În urma nevoilor identificate, pentru noua perioadă de programare se are în vedere extindere rețelelor de canalizare/tratare a apei reziduale întrucât acestea, pot contribui la eforturile comune de asigurare a unei dezvoltări durabile în comunitățile rurale.

Rezultatul acestor investiții va fi concretizat într-o infrastructură de apă/apă uzată viabilă, funcțională, care va contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale.

Estimarea se va face numai după realizarea unui studiu de fezabilitate în acest sens, în raport cu lungimea rețelelor de distribuție, tipul de stație de epurare, necesarul de stații de pompare pe rețea. De asemenea, este foarte importantă identificarea de terenuri care să fie puse la dispoziție pentru realizarea stațiilor de epurare, întrucât investițiile publice trebuie amplasate pe terenuri ce aparțin domeniului public local.

3. Infrastructura rutieră

Prioritățile în domeniul infrastructurii rutiere sunt:

- Modernizarea drumurilor comunale din interiorul comunei
- Reabilitarea și modernizarea drumurilor sătești, vicinale și de acces la proprietăți.
- Amenajarea unor parcări auto în zonele în care există instituții publice.
- Realizarea unor zone pietonale (trotuare).
- Realizarea de piste de biciclete, pentru promovarea utilizării acestor mijloace ecologice.

4. Servicii publice Gestionarea deșeurilor și protecția mediului

Managementul deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare

și eliminare a deșeurilor, inclusiv monitorizarea acestor operații. Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”. Gestionarea acestora este o problemă acută la nivelul României, din punct de vedere al protecției mediului, mai ales în contextul cererii crescânde pentru toate produsele alimentare și nealimentare.

În cadrul Primăriei există personal angajat cu atribuții în domeniul managementului mediului.

Problemele de mediu generate de nerezolvarea într-un termen rezonabil a aspectelor vulnerabile din domeniul gestionării deșeurilor sunt următoarele:

- poluarea aerului cu mirosuri neplăcute și cu suspensii antrenate de vânt (în zona depozitelor neconforme);
- poluarea cu nitrați, nitriți, substanțe organice și alte elemente poluante a apelor subterane;
- poluarea cu substanțe organice și suspensii a apelor de suprafață;
- consumarea unor cantități mari de resurse naturale neregenerabile;
- influențarea negativă a calității solului și subsolului de pe terenurile ocupate cu deșeuri și limitrofe depozitelor de deșeuri.

Prezenta strategie propune dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor:

- intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din acest domeniu;
- respectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deșeurilor (cu accent pe colectarea selectivă);
- respectarea de către operatorii economici care desfășoară activități cu impact nesemnificativ a obligațiilor privind colectarea selectivă și valorificarea deșeurilor;
- cointeresarea populației pentru colectarea selectivă prin aplicarea de către operatorii serviciilor de salubritate a unor tarife diferențiate pentru modul de colectare a deșeurilor (selectiv sau în amestec);
- creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;
- promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje;
- acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice;
- reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeuri;
- încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate.

Cele mai importante aspecte vulnerabile care se încadrează în domeniul managementului deșeurilor municipale sunt:

- nivelul scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului;
- număr insuficient al punctelor de colectare selectivă a deșeurilor;
- inexistența unei strategii coerente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor biodegradabile;
- lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru înființarea sistemelor de gestionare a deșeurilor și uneori slaba implicare a acestora în înființarea

serviciilor de salubritate;

➤ apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare” a deșeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu.

Prioritățile în domeniul gestionării deșeurilor și a protecției mediului sunt:

➤ Realizarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor și valorificarea acestora;

➤ Acțiuni de educație, informare și conștientizare privind importanța protejării mediului înconjurător.

Resursele financiare necesare sunt – buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile.

Evaluarea și protejarea Zonelor expuse riscurilor naturale și antropice

➤ Regularizare de cursuri de apă, îndigui și lucrări de prevenire a inundațiilor

➤ Lucrări de desecare și eliminare a excesului temporar de apă de pe terenurile agricole.

Resursele financiare necesare sunt – buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile.

5.Serviciile de educație

Prioritățile în domeniul educației sunt:

➤ asigurarea unei infrastructuri de învățământ moderne, cu personal didactic calificat și cu dotări adaptate nevoilor de învățare ale elevilor;

➤ accesarea de fonduri nerambursabile în vederea modernizării/extinderii infrastructurii educaționale;

➤ asigurarea de mobilier modern și materiale de lucru noi la nivelul atelierelor școlare și al sălilor de clasă;

➤ investiții în vederea creșterii gradului de digitalizare în școli, prin achiziția de noi calculatoare, tablete etc.;

➤ mai bună cooperare între administrația locală și directorii unităților de învățământ pentru semnalarea problemelor cu care aceștia se confruntă;

➤ asigurarea condițiilor minime de igienă la nivelul tuturor școlilor;

➤ asigurarea unor unități sanitare moderne;

➤ dezvoltarea de parteneriate între mediul privat și unitățile de învățământ liceal pentru a asigura și facilita tranziția elevilor de la sistemul educațional către piața muncii;

➤ dezvoltarea de parteneriate între unitățile școlare și organizațiile/asociațiile de profil pentru a asigura un cadru prielnic elevilor din învățământul special, precum și cadre didactice specializate;

➤ modernizarea instituțiilor de învățământ existente;

➤ creșterea gradului de calificare a personalului didactic;

➤ sprijinirea cadrelor didactice pentru a participa la programe de formare, schimburi de experiență etc. în vederea îmbunătățirii/diversificării metodelor didactice.

6.Educația permanentă și formarea profesională

Prioritățile în domeniul educației și formării profesionale sunt:

➤ Dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor dintre instituțiile de învățământ și administrația locală. Depistarea la nivelul comunității locale a necesităților și priorităților de formare profesională.

➤ Realizarea unui sistem de asistență și educație, tip centre de zi – after school pentru copiii din localitățile componente ale comunei Crasna.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Utilizarea spațiilor de învățământ dezafectate prin restrângerea activității, pentru activități de formare profesională în domeniul agricol și non agricol, în raport cu cerințele comunității.
- Identificarea unor resurse financiare extrabugetare pentru susținerea acțiunilor de educație și formare profesională continuă.
 - Derularea de programe de formare continuă a cadrelor didactice
 - Modernizarea infrastructurii și dotărilor sistemului de învățământ
 - Modernizarea și actualizarea programelor de educație, a bazei materiale și tehnologice, în acord cu cerințele pregătirii pentru societatea informațională.
 - Furnizarea fundamentelor pentru educația ulterioară și pentru atitudinile necesare viitorului loc de muncă, prin consilierea în vederea orientării spre programe de formare profesională adaptate cerințelor socio-economice ale localității.
- Realizarea unui catalog cu ofertele educaționale alternative
- Crearea unui web-site privind posibilitățile de educație în afara sistemului școlar.
- Organizarea de cursuri de recalificare în diverse meserii, pentru care există cerere pe piața muncii.
- Asistarea psihologică și socială pentru prevenirea apariției fenomenelor deviate.
- Monitorizare permanentă a pieței locurilor de muncă și o accesibilitate mai mare la aceasta.
- Educarea tinerilor în scopul învățării cât mai multor meserii, având în vedere schimbările permanente care au loc în societate. Promovarea învățării continue și a recalificării, în raport cu cerințele de piață.

7.Sănătatea publică

Prioritățile în domeniul sănătății publice sunt:

- Realizarea de programe comune ale unităților sanitare și organizațiilor neguvernamentale în vederea obținerii de fonduri necesare îmbunătățirii bazei materiale. Promovarea unui proiect pentru realizarea unui dispensar medical comunal care să asigure atât diagnosticarea cât și tratamentul ambulatoriu al persoanelor din comună, în condiții optime. Un asemenea dispensar ar crea atât locuri de muncă la nivel local și ar contribui la atragerea personalului calificat (cabinete specializate: stomatologie, cardiologie, neurologie, etc).
- Realizarea de programe de educație pentru sănătate
- Demersuri pentru creșterea fondurilor alocate sănătății
- Realizarea unui dispensar medical la nivelul comunei și a unei „farmacii sociale” pentru persoanele defavorizate
- Acordarea de facilități cadrelor medicale care doresc să lucreze în mediul rural.

8.Cultură, sport

Comuna Crasna are infrastructura adecvata derularii activitatilor sportive

Prioritățile în domeniul culturii, sportului, religiei și spiritualității sunt:

- Identificarea unor soluții alternative pentru finanțarea activității instituțiilor de cultură (cămin cultural, bibliotecă comunală);
- Organizarea unui forum al instituțiilor și organizațiilor;
- Realizarea de proiecte comune de promovare a obiceiurilor și tradițiilor locale;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Corelarea activității instituțiilor de cultură și artă cu condițiile socio-economice actuale;
- Amenajarea și dotarea locurilor de joacă și a terenurilor destinate inițierii sportive în grădinițe și școli;
- Amenajarea și dotarea terenurilor și a sălilor de sport în școli;
- Implicarea bisericii și cultelor în realizarea de programe (separate sau comune) de prevenire a delincvenței juvenile, consiliere familială, reintegrare socială, prevenire a abandonului copiilor;
- Realizarea de programe de creștere a nivelului spiritual, prin implicarea tuturor membrilor comunității în viața spiritual – religioasă;
- Scutirea/reducerea taxelor și impozitelor locale pentru imobilele în care se desfășoară activități sociale, educative, de învățământ, de către culte;
- Crearea unui climat în care fiecare cetățean să se simtă acasă, prin promovarea egalității de șanse;
- Intensificarea activităților educaționale în familie, școală, biserică și media;
- Sincronizarea mai bună a acțiunilor administrației publice locale și a organelor ordinii publice;
- Crearea de locuri de muncă, prin investiții noi și înlesniri acordate investitorilor;
- Îmbunătățirea sistemului de iluminat public în toate zonele;
- Îmbunătățirea dotării cu mijloace auto, tehnică de comunicare, dotare individuală de autoapărare și intervenție a agenților de ordine, gardienilor publici și jandarmilor.

2.7. Mediu și schimbări climatice

Obiectivele de mediu relevante pentru Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024-2030 au fost stabilite luând în considerare obiectivele existente la nivel național, comunitar sau internațional. Impactul implementării acestei strategii asupra mediului și sănătății umane este evaluat cu aceste obiective, evidențiind pentru fiecare componentă punctele slabe și punctele forte. Obiectivele de mediu relevante pentru Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024-2030 sunt prezentate în tabelul de mai jos

Aspecte de mediu	Obiective de mediu propuse
Aer	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate de către trafic, activitățile industriale, încălzirea locuințelor cu combustibili solizi etc. OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea infrastructurii verzi și reducerea poluării.
Apă (de suprafață și subterană)	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de alimentare cu apă și a sistemului de canalizare OM.4 Îmbunătățirea stării corpurilor de apă și nedeteriorarea stării corpurilor de apă (Directiva Cadru Apă)
Sol	OM.5 limitarea și reducerea poluării punctiforme a solului OM.6 Menținerea stării ecologice ale solului
Schimbări climatice	OM.7 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	de activitate (transport, încălzirea rezidențiatului, gestionarea deșeurilor) pentru atingerea țintelor impuse de U.E. OM.8 Adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice și de anticipare a efectelor schimbărilor climatice și de luare de măsuri adecvate pentru a preveni sau minimiza efectele
Zgomot	OM.9 Limitarea zgomotului generat de diferite activități
Biodiversitate	OM.10 Îmbunătățirea și menținerea statutului de conservare pentru habitate și specii de floră și faună de importanță comunitară și națională
Peisaj	OM.11 Protejarea și conservarea peisajului natural
Aspecte culturale	OM.12 Păstrarea și conservarea peisajului natural OM.13 Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin turism durabil
Conservarea resurselor naturale	OM.14 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile
Deșeuri	OM.15 Prevenirea generării deșeurilor și promovarea conceptului de “economie circulară”, reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare, pentru toate tipurile de deșeuri, integrând soluțiile economiei circulare.
Populația și sănătatea umană	OM.16 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții OM.17 Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate
Aspecte privind transportul sustenabil	OM.18 Facilitarea infrastructurii pentru asigurarea transportului electric și cu vehicule nemotorizate
Eficiență energetică	OM.19 Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor

Obiectivele de mediu relevante pentru Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei pentru perioada programatică 2024-2030 au fost stabilite luând în considerare obiectivele existente la nivel național, comunitar sau internațional. Impactul implementării acestei strategii asupra mediului și sănătății umane este evaluat cu aceste obiective, evidențiind pentru fiecare componentă punctele slabe și punctele forte.

Prioritățile în domeniul mediului sunt:

Poluarea este rezultatul direct sau indirect al activității umane de pe teritoriul localității și constă în prezența în concentrații ce depășesc anumite valori a unor substanțe produse de om, ce pot constitui pericole pentru viața umană, vegetală și animală.

Poluarea aerului: în atmosferă s-au identificat sute de compuși chimici, dar numai câteva zeci au o importanță ecologică esențială. În analiza acestor substanțe, trebuie făcută distincția între cele gazoase și particule. Principalii responsabili pentru poluarea atmosferei sunt oxizii de carbon, azot și sulf.

În același context se poate încadra și poluarea sonoră. Zonarea funcțională rezolvă parțial problema zgomotelor și vibrațiilor produse de industrie, în schimb zgomotul produs de trafic este prezent practic în majoritatea zonelor locuite. Habitatele naturale sunt puternic afectate, fenomenul ducând la părăsirea lor de către viețuitoare, în special mamifere și păsări, deci la reducerea biodiversității în orașe.

Din punct de vedere al inundațiilor, comuna Crasna nu a fost afectată major în ultimii ani de acest fenomen. De asemenea alunecările de teren au frecvență redusă.

Pot constitui potențiale surse de poluare:

- Inexistența unei rețele de canalizare complete, în toată comuna, în sistem unitar care să asigure preluarea apelor menajere/pluviale;
- Potențiale defrișări/despăduriri necontrolate care pot avea ca efect atât modificarea microclimatului zonei cât și alunecări de teren.
- Insuficiența lucrărilor de regularizare și îndiguire a apelor, în zonele expuse inundațiilor;

În cadrul Primăriei comunei Crasna este creată o structură specializată și anume Serviciul de Utilități Publice, care se ocupă de gestionarea serviciului public de pre colectare, colectare și transport a deșeurilor municipale, dar și de serviciul public de alimentare cu apă.

2.8. Profil și capacitate administrativă

Administrația publică a Unității Administrativ Teritoriale a Comunei Crasna este formată din Consiliul Local ca autoritate deliberativă și Primarul ca autoritate executivă. Instituția primarului - Primăria este o instituție publică ce reprezintă structura funcțională cu activitate permanentă care aduce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale din comuna Crasna.

Consiliul local - Consiliul Local reprezintă autoritatea legislativă a comunei, are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale.

Atribuțiile consiliului local sunt reglementate de cap. III din Ordonanța de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Comisiile de specialitate ale Consiliului local al comunei Crasna sunt:

- Comisia pentru activități economico-financiare, amenajarea teritoriului și urbanism, agricultură, gospodărire comunală, protecția mediului și turism;
- Comisia pentru învățământ, sănătate și familie, activități social-culturale, culte, muncă și protecție copii, tineret și sport;
- Comisia pentru administrație publică, juridică și de disciplină, apărarea ordinii și liniștii publice și a drepturilor cetățenilor.

Primarul

Atribuțiile Primarului sunt reglementate de cap. IV din Ordonanța de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare. Primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție. Primarul este stabilit prin vot public uninominal de către locuitorii comunei, pe o perioadă de patru ani.

Pentru exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor sale, primarul colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, precum și cu consiliul județean.

În această calitate, primarul poate solicita prefectului, în condițiile legii, sprijinul conducătorilor serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, dacă sarcinile ce îi revin nu pot fi rezolvate prin aparatul de specialitate.

Aparat de specialitate

Pentru îndeplinirea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, Primăria Comunei Crasna, organizează și asigură funcționarea unui aparat de specialitate subordonat Primarului Comunei Crasna.

Aparatul de specialitate al Primarului Comunei Crasna este structurat pe compartimente funcționale, în condițiile legii. Compartimentele funcționale ale acestuia sunt încadrate cu funcționari publici și personal contractual.

Structura organizatorică a aparatului de specialitate al primarului :

- **Primar**
- **Viceprimar**
- **Secretar general al comunei – Funcție publică de conducere**
- **Serviciul financiar-contabilitate, salarizare, resurse umane, și deservire**
- **Compartiment urbanism**
- **Compartiment achizitii publice si investitii**
- **Compartiment agricol**
- **Compartiment relații publice ;**
- **Compartiment protecția mediului ;**
- **Compartiment asistență socială**
- **Compartiment juridic**
- **Compartiment cultură**

În exercitarea atribuțiilor ce le revin, compartimentele de specialitate, funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate al Primarului Comunei Crasna, vor colabora permanent.

Dezvoltarea capacității administrative - Acțiuni derulate în vederea îmbunătățirii serviciilor publice:

Modernizarea infrastructurii și dotărilor administrației publice:

- Reabilitare, lucrări de întreținere, modernizare a clădirii Primăriei;
- Reabilitarea și modernizarea clădirilor unităților de învățământ; Achiziția dotărilor necesare desfășurării activităților, cu echipamente IT și software specializat;

- Reabilitarea spațiilor publice;
- Digitalizare.

Îmbunătățirea capacității de planificare strategică și bugetară la nivelul Primăriei:

- Organizarea de cursuri în domeniul planificării strategice, cu accent pe corelarea politicilor publice cu managementul financiar.

Îmbunătățirea procesului consultativ al administrației publice locale:

- Dezvoltarea mecanismului de consultare și participare a părților interesate în procesul decizional. Eficientizarea procesului de consultare prin crearea de instrumente și metodologii moderne:

- Asigurarea transparenței procesului decizional în elaborarea politicilor publice inclusiv prin organizarea de campanii de conștientizare care să conducă la intensificarea implicării actorilor relevanți în procesul de luarea a deciziilor.

2.9. Analiza SWOT

SWOT este o metodă utilizată pentru a ajuta la proiectarea unei viziuni de ansamblu asupra comunității locale. Ea funcționează ca o radiografie a comunei și evaluează în același timp factorii de influență interni și externi precum și poziția comunității locale în raport cu celelalte localități din zonă, cu scopul de a pune în lumină punctele tari și slabe ale comunității, în relație cu oportunitățile și amenințările existente la un moment dat.

SWOT este un acronim pentru puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări. Prin definiție, punctele tari (S) și punctele slabe (W) sunt factori interni ca bază de control. De asemenea, prin definiție, oportunități (O) și amenințări (T) sunt factori externi asupra cărora, în esență, nu poate exista nici un control.

Analiza SWOT sprijină planificarea strategică în următorul mod:

- a. Este o sursă de informare pentru planificarea strategică.
- b. Construiește punctele tari ale organizației.
- c. Reversarea punctelor sale slabe.
- d. Maximizarea răspunsului său la oportunități.
- e. Depășirea amenințărilor organizației.
- f. Ajută la identificarea competențelor de bază ale organizației.
- g. Ajută la stabilirea obiectivelor pentru planificarea strategică.
- h. Ajută la cunoașterea trecutului, prezentului și viitorului și astfel, valorificând datele din trecut și cele actuale, viitorul poate fi conturat.

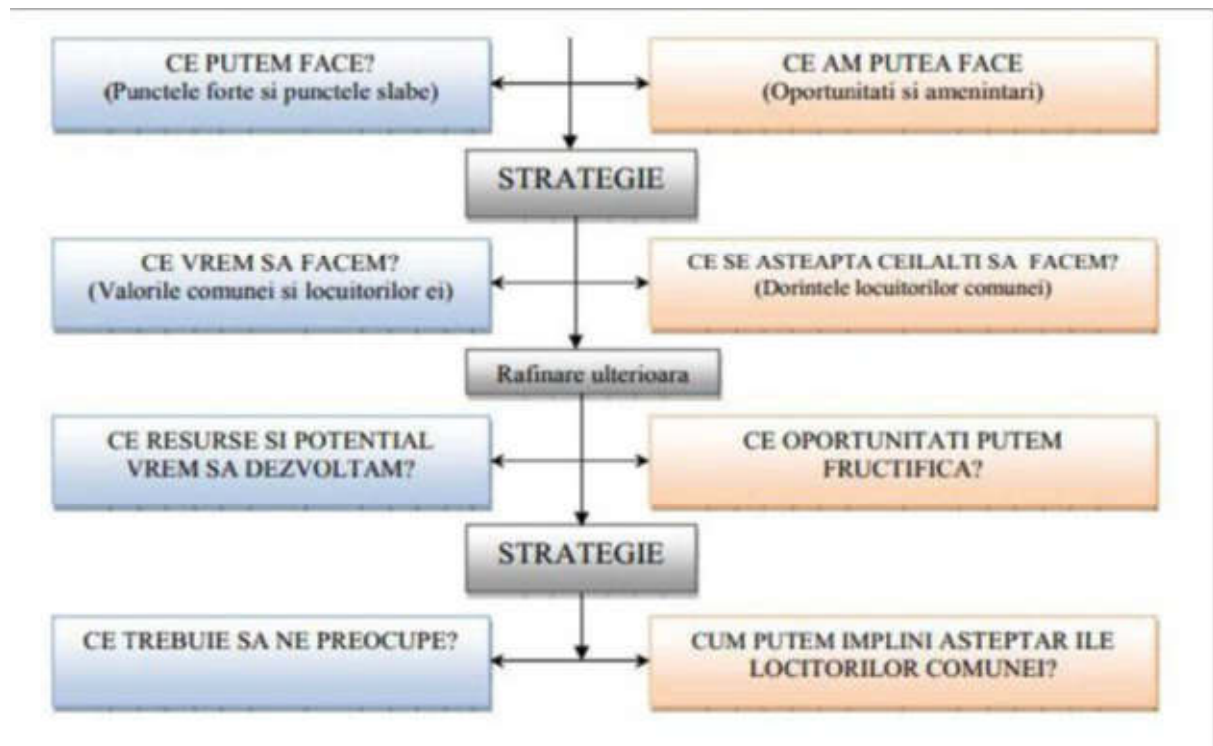
Vom încerca să stabilim punctele tari și slabe ale comunei, precum și oportunitățile prezente și viitoare, dar, și ce s-ar întâmpla, dacă am urmări planul de dezvoltare propus de prezenta strategie. De la bun început trebuie spus că, fără o strategie, nu te poți nici dezvolta, nici atrage investitori și nici fonduri europene. De aceea, conducerea primăriei Crasna a înțeles importanța acestui document și a făcut demersuri pentru realizarea acestei Strategii de Dezvoltare Locală.

Ceea ce dorim noi să evidențiem, sunt concluziile, analiza informațiilor cunoscute și sinteza lor printr-o altă perspectivă, mai aplecată spre dezvoltare, spre cerințele secolului XXI, spre programe și proiecte. Analiza de față stă la baza întregii lucrări și este forma modernă de a justifica proiectele.

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic. Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de cel puțin 5 ani. Etapele metodologice principale ale Procesul de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Întrebări cheie care le utilizăm în realizarea analizei:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Punctele forte și cele slabe sunt legate de comună și de strategiile acesteia, și de modul cum se compară cu concurența.

Oportunitățile și amenințările vin dinspre mediul de piață și din direcția concurenței; de regulă, sunt factori asupra cărora zona, în general, nu are niciun control.

Analiza SWOT ia în considerare organizarea așezării, performanțele acesteia, produsele cheie și piețele strategice. Analiza SWOT permite concentrarea atenției asupra zonelor cheie și realizarea de prezumții (presupuneri) în zonele asupra cărora există cunoștințe mai puțin detaliate. În urma acestei analize se poate decide dacă zona își poate îndeplini planul, și în ce condiții.

Unele „oportunități” și „amenințări” vor apărea din „punctele tari” și „punctele slabe” ale comunei. Analiza își propune o prezentarea punctelor tari, slabe, a oportunităților și a riscurilor care determină spațiul geografic și socio-uman al comunei Crasna, împărțită pe capitolele, în vederea atragerii investitorilor și investițiilor în zonă.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

✓ Analiză SWOT socio-demografică – Comuna Crasna (județul Gorj)

■ Puncte tari (Strengths)

- **Poziție geografică favorabilă:** situată într-o zonă montană pitorească (Subcarpații Gorjului și Munții Parâng), cu potențial turistic și natural ridicat.
- **Infrastructură rutieră relativ bună** pentru o zonă de munte (legături cu Novaci, Baia de Fier, Polovragi), accesibilitate rezonabilă.
- **Servicii publice funcționale:** școli, dispensar medical, primărie activă, investiții în infrastructură locală.
- **Tendință de implicare comunitară:** proiecte locale cu implicarea cetățenilor și a autorităților în modernizarea comunei.
- **Migrație de revenire:** tineri sau familii întoarse din străinătate care au investit în gospodării sau afaceri locale.
- **Fond forestier și agricol extins:** resurse naturale pentru dezvoltarea durabilă (păduri, pășuni, terenuri agricole).
- **Tradiție în meșteșuguri și agricultură locală:** care poate susține dezvoltarea unei economii circulare locale.

▣ Puncte slabe (Weaknesses)

- **Îmbătrânirea populației:** ca în multe comune montane, populația este în scădere numerică și în curs de îmbătrânire.
 - **Migrarea tinerilor:** continuă plecarea a tinerilor spre orașe sau străinătate în căutarea unor oportunități mai bune.
 - **Lipsa unei diversificări economice:** economie bazată în principal pe agricultură de subsistență și mic comerț.
 - **Acces limitat la servicii specializate:** lipsa accesului rapid la spitale, licee, transport public frecvent.
 - **Grad redus de digitalizare:** conectivitate digitală și adoptare scăzută a tehnologiilor moderne în administrație sau economie locală.
 - **Dependența de fonduri externe pentru investiții majore:** infrastructura modernă este adesea realizată doar prin proiecte europene sau guvernamentale.
-

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

■ Oportunități (Opportunities)

- **Acces la finanțări prin PNRR, PNDR și Tranziție Justă:** pentru digitalizare, turism verde, antreprenoriat local, infrastructură.
- **Dezvoltarea turismului montan, agroturismului și ecoturismului:** peisajele, tradițiile și ospitalitatea locală pot atrage vizitatori.
- **Proiecte educaționale și culturale:** prin ONG-uri sau programe de revitalizare rurală (cluburi pentru copii, ateliere meșteșugărești etc.).
- **Energie verde și eficiență energetică:** potențial pentru microhidrocentrale, panouri solare, pompe de căldură în zone izolate.
- **Crearea de cooperative sau întreprinderi sociale:** pentru valorificarea produselor locale (miere, lactate, lemn, fructe de pădure etc.).

■ Amenințări (Threats)

- **Depopularea accelerată:** risc de pierdere a vitalității comunitare dacă nu se opresc migrația și îmbătrânirea.
- **Instabilitate legislativă sau lipsa de coerență în politicile rurale:** care poate descuraja inițiativele private sau publice.
- **Schimbări climatice:** afectează ecosistemele montane, culturile agricole, riscuri de alunecări de teren sau secetă.
- **Izolare economică și culturală:** în lipsa unor politici de integrare rural-urban sau de conectare la piețe mai largi.
- **Pierderea patrimoniului cultural local:** dacă nu sunt promovate tradițiile, meșteșugurile și identitatea locală.

Analiză SWOT socio-economică – Comuna Crasna, județul Gorj

■ Puncte tari (Strengths)

- **Poziționare geografică avantajoasă:** situată într-o zonă de munte cu peisaje deosebite, favorabilă turismului rural și montan.
- **Acces la resurse naturale variate:** păduri, pășuni, ape, potențial pentru agricultură ecologică, creșterea animalelor și exploatarea lemnului.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Nivel relativ bun de infrastructură locală:** drumuri modernizate în multe sate, acces la rețele de apă și electricitate, proiecte în curs pentru canalizare.
 - **Administrație locală activă:** interes constant pentru atragerea de fonduri europene și modernizarea serviciilor publice.
 - **Creșterea investițiilor individuale:** revenirea unor familii din diaspora care au investit în locuințe, pensiuni, afaceri agricole.
 - **Activitate economică diversificată:** prezența unor IMM-uri, ateliere, activități în domeniul construcțiilor, transportului și alimentației publice.
 - **Forță de muncă cu experiență în domenii externe:** datorită migrației temporare, locuitorii au dobândit abilități diverse (construcții, horeca, agricultură intensivă).
-

■ Puncte slabe (Weaknesses)

- **Depopulare și îmbătrânire demografică:** scăderea constantă a populației tinere active, creșterea ponderii pensionarilor.
 - **Lipsa unui sector economic puternic local:** economia se bazează preponderent pe agricultură de subsistență, pensii și venituri din străinătate.
 - **Servicii publice limitate:** lipsa unor servicii medicale permanente sau specializate, absența unor facilități moderne pentru tineri (centre educaționale, spații culturale).
 - **Transport public deficitar:** conectivitate redusă cu orașele din jur (Târgu Jiu, Novaci) pentru naveta zilnică sau acces la servicii.
 - **Nivel scăzut de digitalizare economică și administrativă:** acces redus la soluții digitale în afaceri, agricultură sau educație.
 - **Lipsa forței de muncă calificate la nivel local:** dificultate în menținerea unor afaceri locale din cauza plecării tinerilor și a lipsei de personal specializat.
-

■ Oportunități (Opportunities)

- **Finanțări disponibile prin PNRR, PNDR, Tranziție Justă:** pentru dezvoltare locală durabilă, turism, digitalizare, antreprenoriat rural.
- **Valorificarea potențialului turistic:** dezvoltarea de pensiuni, agroturism, trasee montane, evenimente culturale locale.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Produse tradiționale și lanțuri scurte de aprovizionare:** potențial pentru miere, lactate, ciuperci, fructe de pădure, conserve – promovate ca brand local.
- **Cooperative agricole sau sociale:** pentru a eficientiza agricultura, procesarea și distribuția produselor locale.
- **Programe de formare profesională și reinserție:** pentru șomeri sau persoane revenite din diaspora, prin cursuri și sprijin pentru afaceri mici.
- **Proiecte de eficiență energetică:** modernizarea locuințelor, utilizarea resurselor verzi (panouri solare, pompe de căldură).

■ Amenințări (Threats)

- **Dependența de fonduri externe pentru dezvoltare:** investițiile sunt încetinite în lipsa accesului sau a capacității administrative pentru a atrage fonduri.
- **Riscuri naturale specifice zonei montane:** alunecări de teren, inundații, secetă, care pot afecta grav infrastructura sau agricultura.
- **Instabilitate economică la nivel național:** inflație, scăderea puterii de cumpărare, migrarea continuă a tinerilor.
- **Potențial de izolare economică:** fără conectivitate fizică și digitală bună, comuna poate pierde oportunitățile economice regionale.
- **Pierderea patrimoniului local (cultural și economic):** lipsa unor inițiative de conservare și promovare a identității locale.
- **Sărăcie persistentă în unele gospodării:** venituri mici, dependență de ajutoare sociale, lipsa perspectivei de dezvoltare economică personală.

Excelent! Comuna **Crasna** din județul **Gorj** are un potențial turistic și agroturistic semnificativ, datorită poziției sale montane, cadrului natural, tradițiilor și ospitalității locale. Mai jos este o **analiză SWOT detaliată pentru turism și agroturism** în Crasna, utilă pentru strategii de dezvoltare locală, investiții sau aplicații pentru finanțare.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

✓ Analiză SWOT – Turism și Agroturism în comuna Crasna (Gorj)

■ Puncte tari (Strengths)

- **Peisaj natural deosebit:** localizată în zona submontană, cu dealuri, păduri, pajiști alpine, trasee pitorești și aer curat.
- **Tradiții și cultură autentică:** păstrarea obiceiurilor locale, port popular, gastronomie tradițională, meșteșuguri.
- **Există pensiuni sau gospodării turistice funcționale:** unele deja clasificate, altele în dezvoltare.
- **Ospitalitate locală recunoscută:** spiritul comunității și primirea călduroasă a turiștilor, specific zonei Olteniei de sub munte.
- **Proximitate față de obiective importante:** aproape de stațiunea Rânca, Peștera Muierilor, Cheile Oltețului, mănăstiri (Polovragi, Crasna), Culele de la Groșerea.
- **Resurse pentru turism activ și ecoturism:** drumeții, cules de ciuperci și fructe de pădure, plimbări cu bicicleta, turism ecvestru.
- **Teren agricol și forestier disponibil:** pentru activități de agroturism, ferme demonstrative, experiențe „de la fermă la furculiță”.

■ Puncte slabe (Weaknesses)

- **Infrastructură turistică insuficient dezvoltată:** număr mic de spații de cazare clasificate, lipsa unui centru de informare turistică.
- **Lipsa promovării profesionale:** comuna nu are un brand turistic, o prezență online clară sau o strategie de marketing coerentă.
- **Capacitate redusă de organizare a activităților turistice:** lipsa ghizilor locali, a programelor structurate (trasee, ateliere, evenimente).
- **Transport public rar sau inexistent:** accesibilitatea este limitată fără mașină personală.
- **Personal necalificat în servicii turistice:** puține persoane formate în ospitalitate, management turistic, ghidaj.
- **Sezonalitate mare:** activitatea turistică este concentrată pe weekend-uri de vară și sărbători, în lipsa unui calendar turistic anual.

■ Oportunități (Opportunities)

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Finanțări europene și guvernamentale disponibile (PNDR, Tranziție Justă, PNRR):** pentru modernizarea gospodăriilor turistice, promovare și formare profesională.
- **Creșterea cererii pentru turism autentic și ecologic:** turiștii caută experiențe rurale, produse locale, detox digital, liniște și natură.
- **Dezvoltarea unei rețele locale de agropensiuni:** parteneriate între gospodării pentru oferte turistice integrate (cazare + masă + activități).
- **Colaborare cu școli și ONG-uri pentru turism educațional:** tabere rurale, ateliere pentru copii, excursii tematice.
- **Crearea unui brand local turistic „Crasna – Sat de Munte cu Gust și Poveste”** – ce poate include produse tradiționale, trasee tematice și evenimente anuale.
- **Integrarea într-un circuit turistic regional:** legat de Râncă, Polovragi, Novaci, Transalpina, Culele Olteniei.

■ Amenințări (Threats)

- **Exodul populației tinere:** lipsa forței de muncă în domeniul turistic, risc de pierdere a cunoștințelor tradiționale.
- **Dependența de turismul de weekend:** lipsa unei strategii pe tot parcursul anului duce la venituri instabile.
- **Condiții meteo imprevizibile:** care pot afecta accesul sau activitățile turistice outdoor.
- **Dezvoltare necontrolată:** construcții fără integrare peisagistică, poluarea mediului natural prin turism masiv neplanificat.
- **Lipsa cooperării între gospodăriile locale:** care poate duce la concurență neloială, haos în prețuri și lipsă de coerență în ofertă.

Comuna Crasna are toate atuurile pentru a deveni o **destinație de agroturism autentic** din județul Gorj. Totuși, este nevoie de:

- investiții în **infrastructură turistică și digitală**,
- formare profesională în ospitalitate,
- promovare coerentă și profesională,
- crearea de **experiențe turistice integrate** (natură + gastronomie + tradiție),
- și cooperare între gospodării, primărie și antreprenori.

Perfect, iată o **analiză SWOT detaliată pentru dezvoltarea sectorului privat în comuna Crasna** – cu accent pe IMM-uri, agenți economici și atragerea de investiții private. Analiza ține cont de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

realitățile economice locale, resursele naturale și umane disponibile, infrastructura, contextul regional și oportunitățile de finanțare.

✓ Analiză SWOT – Dezvoltarea sectorului privat / IMM-uri / Investiții private în comuna Crasna, județul Gorj

■ Puncte tari (Strengths)

- ✓ **Poziționare geografică strategică:** aproape de Transalpina, între zone turistice și comerciale (Novaci, Polovragi, Târgu Jiu), cu potențial logistic și agroindustrial.
- ✓ **Disponibilitate de terenuri și spații** pentru investiții (hale, ateliere, terenuri agricole și extravilane).
- ✓ **Experiență acumulată în diaspora:** mulți localnici revin cu know-how în construcții, alimentație publică, servicii și producție artizanală.
- ✓ **Sprijin constant din partea autorității locale** pentru investitori mici și mijlocii – deschidere către proiecte, fonduri, parteneriate.
- ✓ **Costuri reduse cu forța de muncă și chirii** comparativ cu mediul urban.
- ✓ **Tradiție în meșteșuguri, prelucrarea lemnului, agricultură montană** – puncte de pornire pentru microproducție locală (mobilier, lactate, conserve).
- ✓ **Inițiative locale deja active** în comerț, brutărie, ateliere de tâmplărie, transport, turism rural.

■ Puncte slabe (Weaknesses)

- ⚠ **Piață locală de desfacere limitată** – populație redusă, cu putere de cumpărare mică.
- ⚠ **Forță de muncă activă în scădere** – din cauza îmbătrânirii populației și migrației externe.
- ⚠ **Lipsa de capital inițial** pentru antreprenori locali, în special pentru tineri.
- ⚠ **Lipsa de consultanță locală specializată** în atragerea de fonduri sau dezvoltarea de afaceri.
- ⚠ **Infrastructură digitală parțială** – conexiuni slabe în unele sate, digitalizare scăzută în afaceri și administrație.
- ⚠ **Mentalitate tradiționalistă în unele zone** – reticență față de inițiative private noi sau colaborative (ex. cooperative).
- ⚠ **Formare profesională inexistentă sau greu accesibilă local** (cursuri antreprenoriale, IT, management).

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

■ Oportunități (Opportunities)

- **Finanțări nerambursabile disponibile:** prin Tranziție Justă, Start-Up Nation, PNRR, PNDR 2023–2027 (măsurile 6.2 și 6.4), granturi pentru digitalizare sau microfabrici.
- **Creșterea cererii pentru produse locale autentice, bio sau artisanale** – oportunitate pentru microproducție și brand local.
- **Dezvoltarea agroturismului și a economiei circulare rurale** – potențial pentru afaceri conexe (alimentație, producție agro, recondiționare, mobilitate electrică).
- **Crearea unui incubator rural de afaceri sau a unui hub local** (coworking, formare, consultanță) cu sprijin public sau ONG.
- **Creșterea conectivității rutiere și turistice (Transalpina, Rânca)** – stimul pentru investiții în servicii, logistică, comerț local.
- **Cooperare între gospodării și firme mici** în rețele de aprovizionare, promovare comună și transport.
- **Digitalizarea serviciilor și vânzărilor** – prin e-commerce rural, vânzare online a produselor sau promovare pe rețele sociale.

■ Amenințări (Threats)

- **! Instabilitate economică națională și fiscală** – taxe imprevizibile, lipsă de predictibilitate pentru micii antreprenori.
- **! Dependența de un singur sector** (ex. construcții sau agricultură sezonieră) – lipsa diversificării economice.
- **! Riscuri climatice și de mediu** – secetă, alunecări, lipsa apei pentru procesare sau irigații.
- **! Competiție neloială sau prețuri scăzute de dumping** din partea unor furnizori externi sau firme mari.
- **! Exodul tinerilor continuă**, în lipsa unor oportunități locale rapide sau atractive.
- **! Lipsa unei politici coerente de dezvoltare economică locală** – fără o strategie integrată, investițiile rămân izolate sau ineficiente.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **! Costuri mari cu birocrăția și avizele** pentru afaceri mici, în special în construcții, alimentație publică sau prelucrare.

Comuna Crasna are un **potențial solid de dezvoltare economică privată**, bazat pe:

- resurse naturale,
- costuri reduse,
- experiență externă acumulată,
- și o administrație locală deschisă.

Este nevoie însă de:

- sprijin în formarea tinerilor antreprenori,
- crearea unui ecosistem colaborativ pentru IMM-uri,
- promovarea produselor și serviciilor locale,
- și atragerea de investiții în infrastructură digitală și logistică.

Analiza PESTLE

Comuna Crasna, județul Gorj

P – Politic

- **Stabilitate administrativă locală:** autoritățile locale sunt implicate în proiecte de dezvoltare, colaborări cu Consiliul Județean, GAL-uri și structuri regionale.
- **Sprijin pentru fonduri europene și investiții în infrastructură:** proiecte PNDR, fonduri AFIR, PNRR sau Tranziție Justă în derulare sau pregătire.
- **Dependenta de fonduri publice pentru investiții majore:** lipsa capitalului privat necesită sprijin constant din surse guvernamentale sau UE.
- **Birocrație și durate lungi pentru avize/autorizări,** în special pentru antreprenori sau investitori privați.

E – Economic

- **Costuri reduse pentru terenuri, forță de muncă și utilități:** avantajos pentru IMM-uri și activități agroindustriale sau turistice.
- **Oportunități în domenii-cheie:** agricultură montană, prelucrarea lemnului, turism, agroturism, artizanat.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Creșterea interesului pentru produse locale și experiențe autentice** – deschide piața pentru producători și servicii.
- **Putere de cumpărare redusă a populației locale** – piață internă slabă, necesar orientare spre piețe externe (Târgu Jiu, online).
- **Exodul forței de muncă și migrația economică** – duce la dificultăți în recrutare, mai ales în servicii și industrie mică.

S – Social

- **Comunitate tradițională, unită și ospitalieră** – importantă pentru turism, colaborare în proiecte și promovarea brandului local.
- **Prezență activă a diasporei** – posibili investitori în gospodării turistice sau micro-afaceri.
- **Educație de bază asigurată (școală, acces digital)** – punct de pornire pentru proiecte educaționale sau sociale.
- **Îmbătrânirea populației și scăderea natalității** – afectează sustenabilitatea pe termen lung a dezvoltării.
- **Nivel redus de formare profesională modernă** – nevoi crescute de cursuri pentru antreprenariat, digitalizare, turism.

T – Tehnologic

- **Acces la rețele de internet în expansiune** – condiție esențială pentru digitalizarea serviciilor și vânzările online.
- **Oportunitate de a aduce tehnologii verzi, autonome** – energie solară, irigații inteligente, prelucrare artizanală asistată digital.
- **Lipsa infrastructurii digitale moderne în toate satele** – în unele cătune semnalul este slab sau inexistent.
- **Nivel scăzut de utilizare a tehnologiei în afaceri** – puține IMM-uri locale folosesc site-uri, marketing online, CRM etc.

L – Legal

- **Reglementări clare privind înființarea PFA/II/IMM-uri în mediul rural** – ușor de aplicat în comune ca Crasna.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Programe de sprijin legal prin PNDR, PNRR, Start-Up Nation** – cu ghiduri detaliate și asistență oferită de GAL-uri sau consultanți.
- **Legislație fiscală și agricolă deseori schimbătoare** – creează incertitudine pentru investitori sau fermieri.
- **Lipsa unui punct local de informare sau asistență juridico-economică** – antreprenorii se bazează pe consultanți externi, adesea inaccesibili financiar.

E – Ecologic (Environmental)

- **Zonă cu biodiversitate și mediu natural valoros** – ideal pentru turism sustenabil, agricultură ecologică, proiecte educaționale.
- **Interes local pentru păstrarea mediului curat și valorificarea resurselor** (fructe de pădure, ciuperci, lemn, fânețe).
- **Posibilitate de proiecte cu energie verde / compost / reciclare** – pentru școli, ferme sau afaceri.
- **Expunere la riscuri de mediu specifice zonei montane:** alunecări de teren, perioade de secetă.
- **Lipsa unui sistem modern de colectare selectivă a deșeurilor sau de compostare** – afectează imaginea de „sat ecologic”.

Concluzie generală PESTLE – Crasna

Comuna Crasna se află într-un context **favorabil pentru dezvoltare** – mai ales în:

- agroturism,
- producție artizanală,
- activități agroalimentare mici,
- și microinvestiții private.

Are un **cadru politic stabil, resurse naturale excelente**, dar trebuie să atenueze:

- riscurile demografice,
- lipsa infrastructurii digitale moderne,
- și slaba capacitate de promovare și atragere a investițiilor.

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

3.1.1. Principii de planificare integrată

- 3.2. Concept de dezvoltare spațială
- 3.3. Viziunea 2030
- 3.4. Obiective strategice și specifice de dezvoltare

Aspecte cheie în formularea obiectivelor de dezvoltare

Nevoile grupurilor-țintă sunt cele care ghidează prioritățile unei comunități. Ca atare, primul pas pentru o strategie de dezvoltare urbană implică inventarierea și definirea acestor nevoi. În acest sens, modelul piramidei lui Abraham Maslow, care continuă să fie folosită în științele sociale de peste 70 de ani, se află la baza stabilirii **nevoilor cetățenilor**, **sectorului privat** și **al turiștilor**.

Identificarea nevoilor acestor trei grupuri este esențială, deoarece, potrivit lui Philip Kotler, autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii, sectorul privat și turiștii.

Nevoile locuitorilor/cetățenilor ce pot fi atrași sunt grupate în următoarele categorii:

Piramida Nevoilor Cetățenilor

Aspecte Transversale

- Incluziune socială – aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă, la servicii și utilități publice și de combatere a sărăciei
- Schimbări climatice – controlul poluării datorate consumatorilor casnici și emisiilor de gaze cu efect de seră

Nevoile oamenilor de afaceri/reprezentanți ai companiilor private sunt grupate în următoarele categorii:

Piramida Nevoilor sectorului privat

Aspecte Transversale

- Incluziune socială – aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă și de stimulare a activităților economice în zone marginalizate, sau în localități mai sărace
- Schimbări climatice – controlul poluării industriale și al emisiilor de gaze cu efect de seră

Nevoile turiștilor pot fi grupate în următoarele categorii:

Piramida Nevoilor turiștilor

Aspecte transversale

- Incluziune socială – aspecte legate de oportunitățile pe care acest sector le poate oferi grupurilor dezavantajate care trăiesc în zone marginalizate sau mai sărace.
- Schimbări climatice – controlul poluării datorate turiștilor.

Întreaga dezvoltare a comunității trebuie să se structureze în zona rezolvării nevoilor detaliate mai sus

Dezvoltarea teritoriului ca zona rurală, montană este direcția pe care comunitatea o propune și care va fi bazată pe:

- Consolidarea unei baze economice sustenabile - printr-o infrastructură adecvată care să permită promovarea și valorificarea potențialului turistic al comunei.
- Trecerea de la agricultura de subsistență la un sector agro-alimentar viabil;
- Diversificarea bazei economice în mediul rural, prin dezvoltarea IMM-urilor și a artizanatului, pentru susținerea valorilor și tradițiilor locale.
- Valorificarea potențialului turistic, Crearea unor produse turistice integrate;
- Dezvoltarea turismului în plan spațial prin crearea și corelarea factorilor turistici: relief, obiceiuri și tradiții locale, infrastructura de turism adecvată.

- proiecte care vizează reabilitarea și dotarea unităților de învățământ, extindere rețele tehnico-utilitare, reabilitare urbană, infrastructură pentru stații de încărcare vehicule electrice, reabilitare infrastructură.

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

Viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel trebuie să reflecte cât mai bine nevoile reale ale comunității, precum și ceea ce se înțelege prin „binele comun”, așa cum este reprezentat și imaginat de către aceasta. În completarea analizei datelor statistice și evoluțiilor din ultimii ani, exercițiul consultărilor este esențial în formularea unor obiective comune de dezvoltare, validând ipoteze și configurând în mod pragmatic cea mai bună versiune posibilă a comunei pentru următorii șase ani. Binele comun este greu de estimat și este evident faptul că nu va exista o strategie greșită sau corectă pe deplin, așa cum nevoile subiective ale fiecăruia sunt, în sine, valide. Pentru ca o strategie să își îndeplinească însă scopul, este important ca aceasta să fie elaborată pe baza unui proces cât mai incluziv, care să acopere nevoile diferiților actori și cât mai transparent. Aceasta presupune un set clar de priorități, cu o perioadă definită de implementare, bugete aferente și o comunicare continuă a stadiului implementării.

Menirea unei strategii nu este de a fi un document rigid, ci de a ghida dezvoltarea pe termen mediu, astfel încât resursele și oportunitățile să poată fi utilizate în mod eficient și să se poată răspunde cu agilitate noilor provocări. Având o strategie bazată pe priorități și o viziune comună, dezvoltarea unei comune va fi mai ușor de susținut chiar și în perioade cu schimbări și provocări majore.

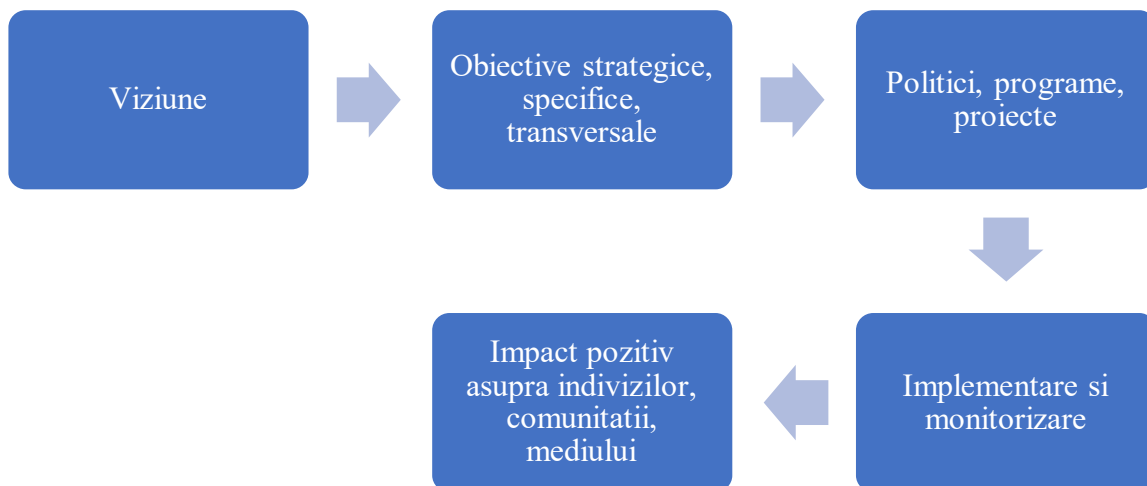

Figura nr. 1 Elemente de planificare strategică

3.1.1. Principii de planificare integrată

Dezvoltarea viziunii, identificarea obiectivelor strategice și a mecanismelor de realizare a acestora se bazează pe un set de principii ce susțin abordarea integrată și un proces de planificare

eficientă:

(a) Abordare participativă. În cadrul procesului de elaborare a strategiei, au fost facilitate diverse procese de consultare și implicare a părților interesate (cercetări, chestionare, sondaje, consultări tematice, soluții), care au avut ca scop reflectarea nevoilor și priorităților identificate de către cetățeni și diverse grupuri-țintă. De asemenea, strategia propune măsuri de susținere și simplificare a procesului de participare prin accelerarea digitalizării instituțiilor publice și oferă o listă de proiecte prioritare, a căror implementare poate fi monitorizată ușor.

(b) Prioritizare și responsabilitate asumată. Unul dintre instrumentele esențiale pentru o strategie de succes, care să reprezinte mai mult decât o pre-condiție pentru accesare de fonduri este exercițiul prioritizării și asumării unei liste scurte de proiecte, ușor de monitorizat de către cetățeni. Procesul vizează obținerea unui portofoliu de proiecte prioritare care să se încadreze în bugetul de investiții estimat pentru perioada 2024 - 2030 și care să fie asumate ca atare, cu responsabilități și termene clare. Prioritizarea ar trebui să urmeze nevoile reale ale comunității, pentru care se vor identifica ulterior diverse surse de finanțare, preferabil externe.

(c) Integrare orizontală și verticală. Planificarea eficientă necesită coordonarea instituțiilor și departamentelor cu responsabilități în acest sens de la nivel local, din diferite domenii, precum și a celor de la nivel județean, regional, național și european. Astfel, procesul de elaborare a strategiei a avut la bază identificarea și analiza diferitelor documente strategice relevante, cu scopul coordonării cu politicile regionale și cu obiectivele prioritare de la nivel național și european.

(d) Abordare inter-jurisdicțională. Fără o zonă turistică puternică, o regiune nu poate performa. Zonele turistice rurale cele mai dinamice au și cel mai mare succes în a atrage oameni și investiții, iar la baza dezvoltării acestora stă cooperarea și planificarea inter-jurisdicțională.

(e) Complementaritatea măsurilor hard și soft. Pentru a elabora o strategie integrată, este important să se mențină un echilibru între investițiile „hard”, cum ar fi parcuri de afaceri, parcuri industriale, dezvoltări rezidențiale, rețele de transport și investițiile „soft”, precum programe de sprijinire a afacerilor și inovării, crearea de programe pentru calificarea forței de muncă și facilitarea accesului grupurilor defavorizate pe piața muncii, programe și activități culturale.

(f) Continuitatea procesului de planificare. Planificarea dezvoltării rurale este un proces ciclic, ce necesită o întoarcere regulată către viziunea, obiectivele și măsurile propuse anterior, astfel încât să se asigure o evaluare realistă a acestora și o actualizare, în funcție de situația existentă la nivel local și direcțiile strategice relevante de la nivel regional, național și european.

3.2. Concept de dezvoltare spațială

Dezvoltarea spațială poate fi definită ca acea dezvoltare care asigură un echilibru teritorial al satisfacerii necesităților economice, sociale și ecologice ale generațiilor prezente și viitoare la aceeași rată.

Conceptul de dezvoltare spațială - În contextul politicilor de dezvoltare spațială, în majoritatea țărilor europene se folosesc frecvent o serie de expresii și concepte, unele fiind expresii de specialitate folosite în mod curent și introduse recent în vocabularul de specialitate, în special prin elaborarea și publicarea Principiilor Directoare sau a ESDP (Perspectiva asupra Dezvoltării Spațiale Europene). O

definiție a acestor termeni și expresii a fost făcută abia în anul 2006 prin intermediul lucrării *Glosarul expresiilor cheie utilizate în domeniul politicilor de dezvoltare spațială din Europa*.

Înainte de a defini termenilor utilizați în domeniul dezvoltării spațiale, conform *Glosarului expresiilor cheie utilizate în domeniul politicilor de dezvoltare spațială din Europa*, este realizată o scurtă trecere în revistă a istoriei și semnificației unor termeni utilizați înainte de apariția materialului amintit mai sus.

Conceptul de dezvoltarea spațială se referă la evoluția teritoriilor, sub toate aspectele (economic, social, de mediu, fizic), iar politica dezvoltării spațiale este un termen destul de recent, apărut în anii '90 (când au fost adoptate Perspectiva Europeană de Dezvoltare Spațială – PEDS și Principiile directoare de la Hanovra).

Aceste concepte nu au o definiție clară, fiind foarte adesea compuse din termeni cu multe sensuri, alăturați, ca majoritatea conceptelor europene legate de dezvoltarea teritorială – *coeziune teritorială, dezvoltare policentrică*. În cele ce urmează, este prezentată o definiție a termenului de dezvoltare spațială, concept care este echivalent cu cele de dezvoltare teritorială durabilă, dezvoltare durabilă în context teritorial, dezvoltare spațială sustenabilă și oricare altă combinație a termenilor sinonimi. Pentru a realiza enunțarea cât mai exactă a acestui concept, pornim de la definiția fiecărui termen în parte, urmând ca apoi să continuăm cu definirea conceptelor rezultate prin alăturarea lor.

➤ *Dezvoltare* - reprezintă acțiunea de a (se) dezvolta și rezultatul ei. „A se dezvolta” înseamnă „a trece de la o stare calitativă veche la alta nouă, de la o treaptă inferioară la alta superioară, de la simplu la complex”, dar și „a se extinde, a crește, a se mări”. Cele două sensuri nu sunt însă perfect sinonime. Dezvoltarea presupune creștere, dar ceea ce o diferențiază de aceasta este tocmai schimbarea, trecerea la o stare nouă, la o treaptă superioară, la complexitate. În acest sens, vorbind despre dezvoltarea spațială trebuie să facem diferența între simpla creștere a unui oraș și dezvoltarea acestuia prin apariția de noi funcțiuni, a unor elemente inovatoare în plan arhitectural sau urbanistic.

➤ *Spațial* - este termenul cu cele mai multe probleme, deoarece există mai multe interpretări ale spațiului:

- Bidimensională – spațiul ca „loc, suprafață, întindere limitată”;
- Tridimensională – spațiul ca „întreg neîntrerupt cu trei dimensiuni”;
- n-dimensională (multidimensională) – spațiul ca „formă fundamentală de existență a materiei în cadrul căreia are loc mișcarea acesteia”;

În spiritul acestor interpretări, dezvoltarea spațială este înțeleasă ca fiind:

➤ Fenomenul de extindere spațială a așezărilor omenești, urmată (sau nu) de salturi calitative (de exemplu, trecerea de la sat la oraș);

➤ Dezvoltarea pe verticală a așezărilor omenești (presupune atât un salt calitativ la conceptul de locuință colectivă, precum și progresul tehnologic care să permită realizarea acestora);

➤ Dezvoltarea așezărilor omenești într-un spațiu multidimensional guvernat de legi naturale, economice, sociale, culturale, fiecare dintre acești determinanți înregistrând salturi calitative odată cu evoluția așezărilor omenești.

Având în vedere complexitatea așezărilor omenești contemporane, dacă conceptul de dezvoltare spațială poate fi înțeles în toate cele trei ipostaze determinate de interpretarea spațialității, dezvoltarea spațială durabilă presupune cel de-al treilea sens al dezvoltării spațiale prin înțelegerea corectă a durabilității.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

➤ *Durabil* - este un termen care nu lasă loc de interpretări: „care ține mult timp; trainic, rezistent”.

➤ *Sustenabil* - Având în vedere că „sustainable” provine din „sustain” – a (se) susține și „able” – capabil, din definiția acestuia derivă două interpretări care conduc la același rezultat, respectiv acela de „dezvoltare în limitele capacității de suport”:

➤ *„Capacitatea de a susține”* – se referă la capacitatea resurselor naturale de a susține dezvoltarea societății omenеști pe timp nelimitat, adică la o utilizare durabilă a resurselor naturale. Altfel spus, se vorbește despre o utilizare a resurselor naturale în limitele capacității de suport.

➤ *„Capacitatea de autosusținere”* – presupune o dezvoltare care să asigure evoluția sistemului socio-economic uman fără schimbări majore care ar putea periclita existența generațiilor viitoare.

Pentru o înțelegere completă a conceptului este necesară definirea capacității de suport.

Din punct de vedere economic, aceasta reprezintă capacitatea dinamică a mediului de a disponibiliza în condiții de echilibru resursele necesare consumului, pentru un număr bine definit de indivizi ai unei populații, precum și de a absorbi impacturile pozitive, și de a elimina pe cele negative generate de aceasta.

Următorul termen care necesită de asemenea clarificare, este cel de *„durabilitate spațială”*. Conform studiilor europene pe această temă, durabilitatea spațială este strâns legată de alte două concepte:

➤ *Coeziune teritorială* – „distribuția echilibrată a activităților umane în teritoriu”- echilibrul fiind obținut prin policentricitate;

➤ *Sistem urban policentric* – „organizare spațială de orașe caracterizată prin diviziunea funcțională a muncii, integrare economică și instituțională, cooperare politică”.

Deși definiția conceptului face referire strictă la așezările urbane, se consideră că aspectele de policentricitate se reflectă la diferite niveluri – continental, regional, local, putând vorbi și despre un sistem policentric **de așezări rurale**.

Altfel spus, durabilitatea spațială este echivalentă cu un echilibru în plan teritorial.

Și în cazul dezvoltării durabile factorii de comandă sunt definiți de cei trei piloni – economic, social și ecologic.

De exemplu, problemele economice determină ca problemele de mediu să fie neglijate, ceea ce determină periclitaarea și chiar dispariția unor probleme. Factorii sociali determină anumite atitudini față de mediu cu consecințe asupra presiunilor exercitate asupra sistemelor ecologice. Determinanții ecologici includ factori naturali (temperatură, erupții vulcanice etc.) și artificiali (modificarea celor naturali prin acțiunea omului – efect de seră, reducerea stratului de ozon stratosferic, etc).

Strategiile de dezvoltare durabilă evidențiază interdependența între local și global, accentuând necesitatea cooperării în cadrul și între sectoarele economic, social și de mediu și urmărește distribuirea corectă a costurilor și beneficiilor dezvoltării.

Aceasta reprezintă un ansamblu de procese ce implică toate persoanele sau grupurile de persoane din interiorul sau exteriorul comunității interesate (stakeholders), prin care se stabilește o strategie cu obiective clare de atins într-o anumită perioadă determinată, precum și măsurile ce trebuie întreprinse pentru a le atinge.

Planificarea poate fi de tip:

1. expert (realizată de un grup de experți în domeniul planificării strategice a dezvoltării, utilizată în general atunci când strategia este cerută din exterior);

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

2. consultativ;

3. participativ (cu participarea tuturor factorilor interesați ai comunității, demers care cere timp dar care este și cel mai recomandat pentru a avea susținerea întregii comunități și pentru o viziune cât mai realistă a viitorului acceptat de toți).

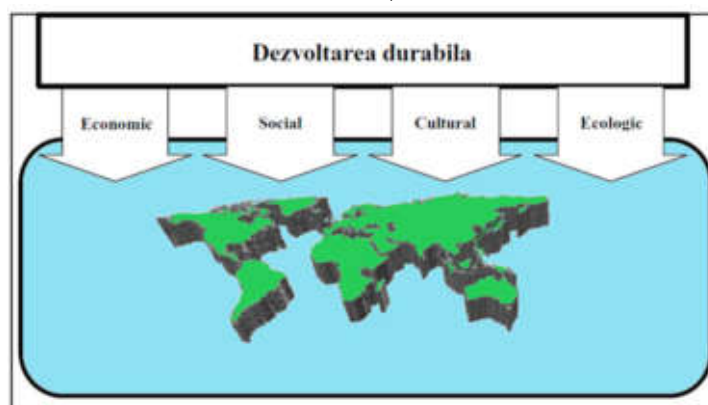
Strategiile locale de dezvoltare durabilă Strategiile locale de dezvoltare durabilă au următoarele caracteristici:

➤ Constituie un ansamblu de procese participative, care implică analiza și dezbateră problemelor comunității, planificarea și consolidarea capacităților având ca obiectiv progsul comunității;

➤ Este un proces pe termen lung, care reprezintă viziunea viitorului comunității, transpusă în obiective strategice și planuri de acțiune concrete.

➤ Presupune un angajament politic puternic.

Conceptul de dezvoltare durabilă este evidențiat prin intermediul figurii de mai jos:

Sursa: Către o definiție a dezvoltării spațiale durabile, Conf. dr.Alexandru-Ionuț PETRIȘOR

Figura nr. 2 Conceptul de dezvoltare durabilă – dimensiunea spațială (2005)

Toți pilonii menționați anterior au o formă de materializare spațială. Activitățile economice sunt dispersate în teritoriu sub influența unor fenomene economice (con competiție, disponibilitate a resurselor și a piețelor de desfacere) și sociale (preferințele consumatorilor). În mod asemănător, fenomenele sociale și ecologice se materializează în spațiu. Din aceste motive, componenta spațială a dezvoltării durabile este o dimensiune și nu un al patrulea pilon așa cum se poate observa în imaginea de mai sus.

Dezvoltarea spațială poate fi definită ca acea dezvoltare care asigură un echilibru teritorial al satisfacerii necesităților economice, sociale și ecologice ale generațiilor prezente și viitoare la aceeași rată.

3.3. Viziunea 2030

VIZIUNE 2030

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Comuna Crasna o zonă rurală care își pastrează specificul, o zonă verde care valorifică eficient relieful și potențialul turistic, care creează oportunități pentru cetățenii săi și asigură o calitate a vieții în continuă creștere.

Viziunea privind dezvoltarea unui UAT este un exercițiu de imaginație colectivă care exprimă sintetic rezultatele planificate ale unei arii vaste de măsuri.

Întrebările au stat la baza formulării viziunii pleacă de la un nivel general - *Cum va fi zona montana a Județului Gorj, a comunei Crasna peste câțiva ani?* la un nivel concret: *Ce își doresc locuitorii? Cum se poate răspunde nevoilor acestora și cum poate fi îmbunătățită calitatea vieții?*

Răspunsurile relevante oferite de către cetățenii din Comuna au fost selectate și prezentate în tabelul de mai jos.

Viziunea cetățenilor pentru Comuna Crasna

„Un UAT orientat spre binele cetățenilor.”

„O comuna civilizată, în care trecutul și viitorul să poată conviețui în armonie”.

„O comuna curată - Îmi doresc un sat curat, cu străzi fără gropi în asfalt, cu spații verzi . .”

„O comuna ecologică, curată, organizată, cu multe spații verzi aerisite și amenajate peisagistic, cu copaci verzi pe toate arterele de circulație, cabluri electrice îngropate, parcuri organizate , fără aglomerație de mașini parcate. Trotuare curate, străzile la fel. ”

„Îmi doresc să realizăm piste pentru biciclete nu doar în scop recreativ, ci ca mijloc de transport spre locul de muncă, măcar acolo unde va fi posibil. De asemenea îmi doresc înființarea unor cluburi recreative și de socializare pentru diferite categorii de vârstă, fie că ne referim la tineri, adulți sau la seniori, să reînșulețim viața artistică și culturală a comunei”

„Sper ca oamenii să fie responsabili în ceea ce privește selectarea gunoierului și să putem trai într-un mediu curat. Spații de joacă cât mai multe pentru copii și diferite activități extra pentru copii; să investim în educație”

Astfel, pentru orizontul de timp 2030, viziunea de dezvoltare a continuă liniile trasate anterior și își propune să devină „o zonă turistică atractivă, o zonă în care tradițiile și meseriile sunt definitorii , o comuna care identifică și creează oportunități pentru cetățenii săi pentru a asigura o calitate a vieții în continuă creștere”.

Viziune de dezvoltare pentru comuna Crasna – Orizont 2035

„Crasna – comună verde, activă și antreprenorială, un model de dezvoltare rurală durabilă la poalele munților, care valorifică inteligent resursele locale, atrage tineri, investitori și turiști, și oferă locuitorilor săi condiții moderne de viață în armonie cu tradițiile și natura.”

Elemente-cheie ale viziunii pe termen lung

1. ● Dezvoltare durabilă și economie verde

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Promovarea unei economii locale bazate pe resurse regenerabile, agricultură ecologică, turism responsabil și energie verde.
- Combaterea depopulării prin oportunități de muncă și trai decent în mediul rural.

2. Revitalizarea economică prin IMM-uri și investiții locale

- Transformarea comunei într-un **hub rural pentru microproducție artizanală, agroturism, servicii și digitalizare.**
- Sprijinirea și profesionalizarea tinerilor antreprenori locali și atragerea investitorilor din diaspora.

3. Turism autentic, sustenabil și identitar

- Dezvoltarea Crasnei ca destinație turistică de ecoturism, drumeții, agroturism și turism culinar, bazată pe brandul „Crasna – gust, liniște și tradiție”.
- Integrarea comunei în circuite culturale, gastronomice și de natură (Transalpina, Râncea, Polovragi, Peștera Muierilor etc.)

4. Infrastructură modernă și digitalizare rurală

- Asigurarea accesului la utilități de bază, internet de mare viteză, transport ecologic, infrastructură educațională și medicală.
- Dezvoltarea unui „sat inteligent” cu servicii digitalizate, automatizări în agricultură și platforme de e-commerce rural.

5. Educație, cultură și coeziune socială

- Consolidarea identității locale prin educație rurală de calitate, activități culturale, centre de formare și incluziune socială.
- Implicarea activă a tinerilor, a femeilor și a diasporei în procesele decizionale și în dezvoltarea comunitară.

3.4 Obiective strategice și specifice de dezvoltare

Obiective strategice pe termen lung 2035

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Domeniu	Obiectiv
 Infrastructură	100% acoperire cu utilități și internet, drumuri modernizate
 Economie locală	Creșterea cu 200% a numărului de IMM-uri active
 Mediu	Comună neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon la nivel instituțional
 Turism	Creșterea cu 300% a numărului de turiști/an; minim 30 structuri de cazare locale
 Educație	Centru educațional și formare profesională rurală funcțional
 Populație	Stagnare/dinamizare demografică prin reîntoarcerea tinerilor și atractivitate rezidențială

Principii directoare

- **Sustenabilitate** – economică, socială, de mediu.
- **Participare comunitară activă** – dezvoltare de jos în sus.
- **Identitate locală și inovare** – tradiții reinterpretate modern.
- **Acces echitabil la oportunități și resurse.**
- **Colaborare public-privat și intercomunală.**

Corelare Obiective Strategice de Dezvoltare pentru comuna Crasna, județul Gorj – Orizont 2025–2035, cu domeniile - cheie :

1. Infrastructură și servicii publice moderne

Cod Obiectiv strategic

IS1 Modernizarea a 100% din rețeaua de drumuri comunale și vicinale până în 2030.

IS2 Asigurarea accesului la apă, canalizare și energie electrică pentru toate gospodăriile până în 2027.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Cod Obiectiv strategic

IS3	Extinderea și digitalizarea iluminatului public cu sisteme LED și fotovoltaice până în 2026.
IS4	Realizarea unei rețele de transport verde (microbuze electrice) pentru navetă și turism până în 2028.

2. Economie locală, antreprenariat și investiții private

Cod Obiectiv strategic

ECO1	Dublarea numărului de IMM-uri și PFA-uri active până în 2030.
ECO2	Înființarea unui incubator rural de afaceri (cu accent pe agroalimentar, artizanat, turism) până în 2027.
ECO3	Atragerea a minimum 10 investiții private în domenii strategice (turism, prelucrare locală, comerț) până în 2030.
ECO4	Crearea unui parc agroindustrial mic cu spații de producție și depozitare până în 2032.

3. Turism și agroturism

Cod Obiectiv strategic

TUR1	Creșterea capacității de cazare locală la minimum 150 de locuri până în 2030.
TUR2	Lansarea brandului turistic local: „Crasna – Gust, Liniște și Tradiție” până în 2025.
TUR3	Dezvoltarea a 5 circuite turistice tematice (natură, gastronomie, meșteșuguri, spiritualitate, drumeții) până în 2027.
TUR4	Organizarea a cel puțin 2 evenimente turistico-culturale anuale începând cu 2026.

4. Mediu, agricultură și economie verde

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Cod	Obiectiv strategic
ENV1	Implementarea unui sistem modern de colectare selectivă și compostare a deșeurilor până în 2026.
ENV2	Sprijinirea tranziției către agricultura ecologică pentru cel puțin 30% din ferme până în 2030.
ENV3	Amenajarea a 3 hectare de pășuni și livezi comunitare ecologice până în 2027.
ENV4	Instalarea de panouri solare/fotovoltaice pe toate clădirile publice până în 2030.

5. 🎓 Educație, tineret, cultură și digitalizare

Cod	Obiectiv strategic
EDU1	Reabilitarea și digitalizarea tuturor unităților de învățământ din comună până în 2026.
EDU2	Crearea unui Centru de Resurse pentru Tineret și Educație Nonformală până în 2027.
EDU3	Derularea anuală a unui program local de formare antreprenorială și profesională pentru tineri (Start Rural) începând cu 2025.
EDU4	Asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru 100% din gospodării și spații publice până în 2026.

6. 🏛️ Bună guvernare, participare și incluziune

Cod	Obiectiv strategic
GOV1	Implementarea unui sistem digital de gestionare a relației cetățean–primărie (platformă digitală + aplicație mobilă) până în 2026.
GOV2	Crearea unui Consiliu Consultativ Local format din tineri, antreprenori, diaspora și seniori până în 2025.
GOV3	Transparență totală: publicarea tuturor cheltuielilor și proiectelor pe site-ul comunei, în format deschis.

Cod Obiectiv strategic

GOV4 | Accesibilizarea tuturor spațiilor publice pentru persoane cu dizabilități până în 2028.

SECȚIUNEA 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

4.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor

ASPECTE CHEIE IN FORMULAREA POLITICILOR SI PROGRAMELOR

DIRECȚII DE ACȚIUNE

1. DEZVOLTARE ȘI INOVARE:

- CREAREA ȘI CONSOLIDAREA UNEI BAZE ECONOMICE SUSTENABILE -infrastructura fizica de baza eficienta, servicii publice active, in sprijinul cetateanului, facilitarea cooperării și parteneriatului între firme, autorități publice locale, instituții publice, instituții de educație și sănătate;
- ABORDAREA INTEGRATĂ A ASPECTELOR SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE – creșterea accesului la servicii sociale, la servicii de asistență medicală, sistem de educație orientat către toate nivelurile și spre întreg parcursul vieții, promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere.

2. SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI ENERGIE:

- Reducerea presiunii generate de factorii socio-economici asupra mediului și respectarea principiilor de dezvoltare durabilă;
- Reducerea progresivă a efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului respectiv reducerea efectelor negative ale activităților industriale asupra aerului, apei și solului;
- Management sustenabil al resurselor naturale și a spațiilor protejate - Îmbunătățirea gestiunii și cooperării asupra resurselor naturale și spațiilor protejate;
- Programe de informare și conștientizare privind o abordare durabilă a mediului;
- Acțiuni de eficientizare energetica a clădirilor de interes public și a fondului locativ.

3. EDUCAȚIE, SERVICII SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE

- Abordare integrată a aspectelor sociale - Sporirea accesului la serviciile de sănătate și educație, investiții în infrastructură în special pentru zonele defavorizate și grupurile vulnerabile;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Sistem de educație dezvoltat pentru toate nivelurile - Crearea premizelor pentru promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere;
- Consiliere și asistență pentru integrarea socială a grupurilor vulnerabile, Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;
- Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație;
- Dezvoltare antreprenorială multisectorială - Promovarea culturii antreprenoriale respectiv educarea timpurie, din școală, a calităților antreprenoriale ale tinerilor;
- Digitalizare sistem educațional și de sănătate ;
- Eficientizare energetică a clădirilor din sistemul educațional, de sănătate și a celor de interes public.

4.CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ ȘI COMBATEREA SĂRĂCIEI

- Dezvoltare și coeziune comunitară în jurul identității locale
- Programe pentru îmbătrânirea activă în cadrul comunităților afectate de restructurări masive;
- Implicarea societății civile în viața comunității;
- Cooptarea sectorului privat în comunitate prin acțiuni de responsabilitate socială corporatistă;
- Consiliere și asistență pentru integrarea socială a grupurile vulnerabile;
- Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;
- Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație;
- Promovarea incluziunii sociale active;
- Susținerea dezvoltării organizațiilor sociale;
- Infrastructura adecvată pentru activități sportive și turistice care să aducă venituri suplimentare și să contribuie la noi afaceri sustenabile în zona.

Directii de actiune propuse

1. Reducerea presiunii generate de factorii socio-economici asupra mediului :

- respectarea principiilor de dezvoltare durabilă;
- Reducerea progresivă a efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului;
- Management sustenabil al resurselor naturale și a spațiilor protejate;
- Infrastructura adecvată pentru colectare selectivă, pentru recuperare, valorificare deșeuri și transformare în materie primă.

2. Valorificarea potențialului turistic:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Crearea unor produse turistice integrate, a unor complexe care sa asigure servicii multiple menite sa crească numărul de zile de cazare in localitate.
- Dezvoltarea turismului în plan spațial prin crearea și corelarea unor poli turistici - naturali si antropici.
- Dezvoltarea infrastructurii generale de acces la principalele obiective turistice din comuna si din județ;
- Dezvoltarea infrastructurii necesare corelării obiectivelor turistice prezente pe teritoriul județului (centre de informare turistică, oficiu de turism județean, puncte zonale de informare turistică, foișoare de observare, trasee marcate);
- Digitalizare si creare aplicații care sa asigure vizibilitate si promovare turistica.

3.Consolidarea unei baze economice sustenabile

- Susținerea dezvoltării unor ramuri de producție, drept sectoare alternative domeniilor de bază (energetică și extractivă);
- Promovare și suport pentru crearea de noi zone de producție si servicii.
- Întărirea capacității administrative pentru o abordare proactivă și coerentă a problemelor de dezvoltare a comunei și județului.

4. Trecerea de la agricultura de subzistentă la un sector agro-alimentar viabil:

- Stimularea asocierii fermierilor, Dezvoltarea lanțului producție – depozitare – procesare;
- Susținerea culturilor ecologice, a turismului si agroturismului.
- Diversificarea bazei economice în mediul rural, prin dezvoltarea microîntreprinderilor și a artizanatului, pentru susținerea valorilor și tradițiilor locale;
- Îmbunătățirea gestionarii resurselor naturale și evitarea exploatării lor excesive, recunoașterea valorii serviciilor furnizate de ecosisteme.

5. Valorificarea terenurilor și resurselor :

- Asistentă pentru pregătirea viabilizării terenurilor și includerea lor în circuitul economic;
- Atragerea de investiții și formarea de parteneriate public-privat pentru valorificarea resurselor (terenuri, resurse naturale);
- Consolidarea lanțurilor valorice la nivelul comunei si la nivelul județului Gorj.

6.Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și îmbunătățirea serviciilor sociale:

- Dezvoltare antreprenorială ca alternativă de ocupare; Reconvertire profesionala.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Facilitarea formării de competente specifice, în vederea recalificării forței de muncă în sectoarele industriale alternative;
- Formarea abilităților antreprenoriale, corelate cu cerințele pieței.
- Sporirea accesului la serviciile de sănătate și educație;
- Investiții în infrastructură în special pentru zonele defavorizate și grupurile vulnerabile;
- Sistem de educație dezvoltat pentru toate nivelurile; educație non-formală și dezvoltare personală continuă.
- Crearea premizelor pentru promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere;
- Dezvoltare și coeziune comunitară în jurul identității locale;
- Programe pentru îmbătrânirea activă în cadrul comunităților afectate de restructurări masive;
- Implicarea societății civile în viața comunității;
- Cooptarea sectorului privat în comunitate prin acțiuni de responsabilitate socială corporatistă;
- Consiliere și asistență pentru integrarea socială a grupurilor vulnerabile .
- Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;
- Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație;
- Dezvoltarea economiei sociale, Promovarea incluziunii sociale active;
- Susținerea dezvoltării organizațiilor sociale;

4.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare

Politici de dezvoltare locală prioritare – viziune 2030

1. COMUNA CRASNA - SPATIU PROSPER

Strategiile de Dezvoltare Durabilă Județeană și cea a Comunei Crasna își propune să fie un traseu de urmat pentru a crește stilul de trai și calitatea vieții pentru toți locuitorii județului Gorj. Un grad crescut de prosperitate va fi atins printr-o valorificare mai bună a resurselor existente și prin crearea de oportunități pentru comunitățile locale

Obiectivul strategic 1

- Consolidarea unei baze economice sustenabile, prin *Valorificarea terenurilor* și *resurselor*
- Trecerea de la agricultura de subsistență la un sector agroalimentar viabil prin

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- ✚ Stimularea asocierii fermierilor
- ✚ Dezvoltarea lanțului producție - depozitare - procesare desfacere
- ✚ Susținerea culturilor energetice
- ✚ Diversificarea bazei economice în mediul rural, prin dezvoltarea microîntreprinderilor și a artizanatului, pentru susținerea valorilor și tradițiilor locale

2. COMUNA CRASNA – O COMUNA ACCESIBILA ANTREPRENORILOR

Susținerea dezvoltării antreprenoriatului local - micii întreprinzători, organizați sub forma de start-up-uri (firme nou -- înființate), micro-întreprinderi, întreprinderi, etc. - este o componentă vitală pentru o economie care are nevoie de diversificare, și în mod special pentru o economie care își propune să urmeze un model de dezvoltare durabilă și sustenabilă.

Obiectiv strategic 2 - Dezvoltarea antreprenorială multisectorială va fi implementată prin următoarele domenii prioritare:

Domeniul prioritar 2.1 Dezvoltare antreprenorială ca alternativă de ocupare

- Acțiunea 2.1.1 Facilitarea formării de competențe specifice, recalificării forței de muncă în sectoarele industriale alternative
- Acțiunea 2.1.2 Formarea abilităților antreprenoriale

Domeniul prioritar 2.2 Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a întreprinderilor mici și mijlocii

- Acțiunea 2.2.1 Facilitarea accesului la finanțare
- Acțiunea 2.2.2 Asistență și dezvoltare antreprenorială

Domeniul prioritar 2.3 Promovarea culturii antreprenoriale

- Acțiunea 2.3.1 Promovarea unei atitudini antreprenoriale și creșterea gradului de conștientizare a gorjenilor asupra oportunităților antreprenoriale
- Acțiunea 2.3.2 Educarea timpurie, din școală, a calităților antreprenoriale ale tinerilor

3. COMUNA ATRACTIVA TURISTIC

Atât rolul economic major pe care îl detine în prezent turismul, cât și impactul de pe care îl poate exercita asupra acestui teritoriu în continuare, motivează includerea turismului printre obiectivele strategice de dezvoltare în cadrul Strategiei Dezvoltare a județului Gorj.

Pe termen scurt și mediu, acest sector poate aduce un aport semnificativ la creșterea economică a județului. Unul din factorii cheie în procesul de relansare a economiei gorjene poate fi reprezentat de turism, prin prisma potențialului pe care îl are județul și care permite practicarea unei game largi de tipuri de turism. De asemenea, unul din principalele aspecte care trebuie abordate în cadrul strategiei îl reprezintă utilizarea insuficientă a potențialului turistic sau utilizarea acestuia în condiții neadecvate.

Obiectiv strategic 3 - Valorificarea potențialului turistic

Domeniul prioritar 3.1 Susținerea unei dezvoltări coerente a sectorului turistic

- Acțiunea 3.1.1 încurajarea asocierii în rândul actorilor din sectorul turistic
- Acțiunea 3.1.2 Implicarea factorilor decizionali în sprijinirea dezvoltării Sectorului turistic
- Acțiunea 3.1.3 Implementarea sistemului de management al calității serviciilor de turism oferite în județ
- Acțiunea 3.1.4 Identificarea și dezvoltarea serviciilor conexe din sectorul turistic

Domeniul prioritar 3.2 Crearea unor produse turistice integrate

- Dezvoltarea turismului în plan spațial prin crearea și corelarea a trei poli turistice (Zona Ranca - Zona Novaci - Zona Targu Jiu)
- Dezvoltarea infrastructurii generale de acces la principalele obiective turistice din județ
- Dezvoltarea infrastructurii necesare corelării obiectivelor turistice prezente pe teritoriul județului (OMD)

4. COMUNA CRASNA – ZONA ECOLOGICA

Acest obiectiv se fundamentează pe ideea că județul Gorj poate fi regenerat și transformat, păstrându-și în același timp identitatea dată de moștenirea industrială. În prezent județul este presărat de situri industriale abandonate, dezafectate sau folosite la capacitate minimă, care afectează la calitate mediul înconjurător și a peisajului general. Acestea pot fi integrate într-un nou peisaj rural, pentru crearea de noi oportunități, deopotrivă pentru locuitorii zonei și pentru turiști, de a avea acces la structuri cu funcții culturale, recreative și rezidențiale. Prin aceste acțiuni, se urmărește asigurarea faptului că mediul natural și construit este protejat și îmbunătățit.

5. SERVICII SOCIALE DE CALITATE

Un alt aspect important integrat vieții sociale sunt nevoile sistemului de educație. În acest sens, considerăm că o abordare integrată a vieții sociale reprezintă un obiectiv esențial dezvoltarea echilibrată a județului. Obiectivul strategic este fundamentat pe aplicarea unei serii de acțiuni la nivel județean și local care vor genera o dezvoltare susținută a vieții sociale.

În contextul procesului actual de descentralizare a serviciilor sociale, asigurarea la un nivel ridicat de competență a acestor servicii este condiționată atât de cadrul de reglementare existent cât și de disponibilitatea autorităților publice de a dezvolta parteneriate.

Viziunea strategiei în acest domeniu urmărește dezvoltarea unei oferte complexe de servicii sociale la nivelul județului. Acest obiectiv strategic asigură creșterea competențelor de furnizare a acestui tip de servicii. Pentru aceasta este necesară asigurarea unui cadru de reglementare care să sprijine parteneriate pentru implementarea obiectivului dar și derularea de proiecte comune între instituțiile publice și cele din sectorul nonprofit.

Obiectiv strategic 5 - Abordare integrată a aspectelor sociale, se împarte în următoarele domenii prioritare:

Domeniul prioritar 5.1 Sporirea accesului la serviciile sociale, de sănătate și educație

- Investiții în infrastructură în special pentru zonele defavorizate și grupurile vulnerabile
- Sistem de educație dezvoltat pentru toate nivelurile
- Crearea premizelor pentru promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere

Domeniul prioritar 5.2 Dezvoltarea și coeziunea comunitară în jurul identității locale

- Programe pentru imbatranirea activă în cadrul comunităților afectate de restructurări masive
- Implicarea societății civile în viața comunității
- Cooptarea sectorului privat în comunitate prin acțiuni de responsabilitate socială corporativă

Domeniul prioritar 5.3 Consilierea și oferirea de asistență pentru integrarea socială a grupurilor vulnerabile

- Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile
- Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație

Domeniul prioritar 5.4 Dezvoltarea economiei sociale

- Promovarea incluziunii sociale active .
- Susținerea dezvoltării organizațiilor sociale .

Programe si proiecte de dezvoltare locala prioritare pentru urmatoarea perioada

I. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii fizice de baza :

I.1. Modernizarea infrastructurii rutiere :

- a). *Reparatii, reabilitare , modernizare infrastructura rutiera de interes local(drumuri vicinale, satesti, ulite);*
- b). *Accesibilizare zone cu potential agricol prin infiintare si modernizare drumuri agricole .*
- c) *Accesibilizare teritoriu , zone montane si forestiere prin infiintare si modernizare drumuri forestiere .*
- d) *Identificare sprijin si dezvoltare servicii de transport in interiorul localității si in afara acesteia;*
- e) *Accesibilizare obiective de interes public .*
- f) *accesibilizare zone turistice prin creare de trasee, amenajare de poteci, drumuri si trasee turistice.*
- g) *Infiintare Infrastructura de turism - piste de biciclete, trasee de ciclism, alte activități sportive*

I.2. Crearea, reabilitarea si modernizarea infrastructurii edilitare

- a) *Cresterea capacității de stecare si distributie a apei prin modernizarea capacităților existente ;*
- b) *Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apa, modernizarea acesteia;*
- c) *Extinderea rețeloor de alimentare cu apa si identificarea de soluții pentru utilizarea eficienta a apei.*

- d) *Extinderea, dezvoltarea si modernizarea sistemului de canalizare a apelor uzate. Rețele noi de canalizare pentru toate gospodăriile, sisteme modern de epurare si tartare a apelor uzate, reducerea la maxim a deversarii necontrolate a apelor menajere.*
- e) *Standarde de viața ridicate, pentru toți locuitorii comunei prin aducerea infrastructurii existente la standard europene in domeniul calității apei potabile si a tratarii apelor uzate ;*
- f) *Asigurarea accesului populatiei la utilitati, prin nrtansament destinate fiecarei gospodarii in parte.*
- g) *Dezvoltarea, modernizarea si extinderea retelor de energie electrica si iluminat public stradal;*
- h) *Cresterea gradului de siguranta si confort al cetetenilor prin asigurarea unor condiții de iluminat public in toate localitatile comunei.*
- i) *Infiintare retea dedistributie gaze naturale si asigurarea accesului populatiei la gaze naturale*
- j) *Dezvoltarea , modernizarea si asigurarea accesului la servicii de telecomunica-tii, access la internet in toate localitatile comunei.*

I.3. Dezvoltarea si modernizarea clădirilor publice si private, asigurarea accesului la servicii de calitate prin :

- a) *Finalizarea procesului de eliberare a documentelor de proprietate si inregistrarea proprietatilor in sistemul integrat de cadastru si carte funciara;*
- b) *Modernizarea si renovarea imobilelor , cladiri publice si private, aducerea acestora la un nivel de eficienta energetica ridicat;*
- c) *Dezvoltarea unui sistem de gestionarea a resurselor locale; utilizarea echilibrata a resurselor din teritoriu ; valorificare potential local (economic, social, uman si cultural).*
- d) *Renovarea, modernizarea si dotarea unitatilor de invatamant, digitalizarea si modernizarea sistemului educațional;*

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- e) *Renovarea, modernizarea, construirea unor spatii destinate asistentei medicale, asistentei sociale si spatii culturale;*
- f) *Creare infrastructura de agrement, sport, recuperare prin valorificarea potențialului natural al comunei.*
- g) *Infiintare , dezvoltare, renovare si modernizare capacitate de cazare pe raza comunei .*
- h) *Infiintare , dezvoltare, renovare si modernizare structure de sport, agrement , recreere si recuperare .*
- i) *Infiintare infrastructura Parcuri in aer liber , Tabere pentru copii si alte structuri destinate petrecerii timpului liber ;*
- j) *Unitati scolare, unități de invatamant nonformale, modernizate, dotate , eficiente energetic, nepoluante;*
- k) *Inovare si utilizare energie verde in cladirile publice si private*

II. Protectia Mediului , Dezvoltare Durabila

II.1.Managementul deșeurilor publice :

- a. *Crearea unui sistem efficient de gestionare a deșeurilor, de colectare selectiva, direct de la sursa a deșeurilor menajere, eliminarea depozitarii necontrolate la nivel de comune;*
- b. *Dezvoltarea de sisteme integrate de colectare, tratare si eliminare a deșeurilor din localitatile comunei. Îmbunătățirea serviciilor de salubritate existente prin dotare corespunzatoare cu mijloace de colectare selective si mijloace de transport.*
- c. *Crearea de condiții de depozitare , reciclare si reutilizare a deșeurilor din gospodarii si din exploatațile Agricole;*
- d. *Sisteme inovative de reciclare si reutilizare a deșeurilor reciclabile;*
- e. *Scaderea cantitatii de deșeuri ce ajung la gropile de gunoi;*
- f. *Infiintarea de puncte de compostare a deșeurilor menajere perisabile;*

- g. Creare de spatii pentru depozitare si colectare deșeuri electronice ;*
- h. Cresterea calității mediului prin reducerea cantitativa si calitativa a deșeurilor menajere si prin colectarea selective a acestora.*

II.2. Eficienta Energetica, energie verde si iluminat public eficient

- a. Acțiuni concentrate pe reducerea emisiilor cu efect de sera;*
- b. Adoptarea de tehnologii si procurarea de echipamente care sa asigure reducerea consumului de energie in cladirile/ institutiile publice ;*
- c. Eficientizare energetica a clădirilor publice si cresterea gradului de independenta energetica a acestora ;*
- d. Dezvoltarea inteligenta a serviciilor publice, climat adecvat de desfasurare a activitatii in perioade calde (vara) si reci (iarna)*
- e. Reducerea efectelor energiei termice asupra mediului inconjurator prin eficientizare energetica a clădirilor, utilizare energie verde, nepoluanta ;*
- f. Construire de cladiri verzi, adaptare sisteme de alimentare cu energie pentru mijloace de transport auto nepoluante .*

III. Servicii de calitate si o viața mai buna in mediul rural

III.1. Servicii educationale la nivel European :

- a. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în vederea asigurării unui cadru propice de desfășurare a actului educațional în unitățile de învățământ de pe raza comunei ;*
- b. Îmbunătățirea calității actului educațional , asigurarea unui mediu benefic dezvoltării educaționale și personale a elevilor ;*
- c. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în vederea asigurării unui cadru propice de desfășurare a actului educațional în unitățile de învățământ de pe raza comunei ;*
- d. Asigurarea accesului la educație a populației aflate în situații de risc, implicit prevenirea abandonului școlar ;*

- e. *Digitalizare, tehnologii avansate, si dotari care sa asigure impulsionarea activitatii educationale si de studiu , la nivel local;*
- f. *Dotari si masuri de siguranta si prevenire a imbolnavirilor la copii si cadre didactice.*
- g. *Educatie non formala, afterschool , activități educationala in afara scolii cu precadere in spatii libere, amenajate corespunzator.*

III.2. Asistenta medicala si asistenta sociala accesibile pentru toți membrii comunității

- a. *servicii medicale moderne, acces la mijloace si aparatura medicala performanta pentru toți locuitorii comunei , centre / spatii medicale dotate corespunzator;*
- b. *.asistenta medicala si monitorizare persoane vulnerabile prin telemedicina si mijloace moderne de consiliere , diagnosticare si tratare ;*
- c. *Sistem de servicii medicale accesibile destinate prevenirii imbolnavirilor, diagnosticarii precoce si indrumare in tratament. Îmbunătățirea starii de sănătate a populatiei si asigurarea unor servicii accesibile (prevenire,diagnosticare, tratare, monitorizare);*
- d. *Infiintarea, crearea si dezvoltarea unor servicii sociale conforme cu cerintele de calitate si cu nevoile comunității locale, adaptate nevoilor tuturor categoriilor de grupuri vulnerabile ;*
- e. *Infiintare, dotare Centre de zi pentru copii, adulti si varstnici, care sa raspunda nevoilor sociale si sa previna marginalizarea ;*

III.3. Pastrare identitate comunitate - valorificare patrimoniul material si imaterial local

- a. *Pastrarea arhitecturii si specificului local;*
- b. *Dezvoltarea si diversificarea activităților culturale;*
- c. *Pastrarea si valorificarea mostenirii culturale, istorice si spirituale;*
- d. *Promovarea traditiilor si obiceiurilor locale;*
- e. *Renovarea, modernizarea, dotarea si promovarea patrimoniului local , material si imaterial;*
- f. *Cresterea calității vieții socio-culturale , diversificarea activităților artistice si mestesugaresti, promovarea comunei si atragerea de turisti in zona;*
- g. *Valorificarea produselor gastronomic specifice zonei si a ospitalitatii locale prin incurajarea si sprijinirea agropensiunilor, fermelor si bucatariilor tradiționale, a punctelor gastronomic locale.*
- h. *Infiintarea si promovarea unor puncte / spatii de expunere si vizitare a elementelor de patrimoniul;*
- i. *Sprijin si promovare pentru renovarea caselor de locuit si pastrarea specificului arhitectural local.*

III.4. Timp liber de calitate in mediul rural – facilitati de agrement si petrecere a timpului liber

- *Renovarea si dotarea spatiilor de joaca si a terenurilor sportive existente;*

- *Infiintarea , dotarea si utilizarea eficienta a noi spatii destinate petrecerii timpului liber : parcuri, locuri de joaca, locuri de antrenament, piste de biciclete, etc.*
- *Infiintarea si sustinerea activităților de agrement si a celor recreative;*
- *Facilitati destinate petrecerii timpului liber in mediu curat, la tara, atât pentru copii cat si pentru adulti - spatii multifunctionale destinate activităților recreative si sportive;*
- *Infrastructura sportiva moderna si accesibila ;*
- *Incurajarea si sustinerea competițiilor sportive si a activităților specifice.*

IV.Dezvoltare economica si reducere diferente intre sat si oras

IV.1. Spatiu rural atractiv – combaterea migrării populatiei

- a. *Sprijinirea accesului la finantari nerambursabile destinate instalarii tinerilor fermieri sau activităților non agricole care sa conduca la stabilirea tinerilor in mediul rural;*
- b. *Sporirea participării tinerilor la viață economică prin proiecte pilot în afaceri și experimentarea unor centre pentru dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane ;*
- c. *Stimularea formării profesionale continue prin implementarea unor programe de consiliere, orientare și reorientare a carierei pentru tineri și adulți .*
- d. *Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și ISJ în vederea analizării situației și elaborării unor strategii comune și eficiente ;*
- e. *Extinderea funcției educative a societății la un ansamblu de instituții formative (școală, mass-media, familie, instituții, societăți comerciale, ONG)*
- f. *Activitati de tipul invatarii pe tot parcursul vieții destinate creșterii capacității de adaptare la cerințele socio-economice ale zonei.*

IV.2. Dezvoltarea unui mediu de afaceri stabil, competitiv si implicat social

- a) *Sprijinirea afacerilor si investițiilor private care utilizeaza resurse locale;*
- b) *Cresterea numarului de afaceri de familie si dezvoltarea culturii antreprenoriale;*
- c) *Stimularea infiintarii de intreprinderi sociale ;*
- d) *Îmbunătățirea colaborării între institutiile publice si agentii economici.*
- e) *Crearea unui cadru unitar de colaborare si dezvoltare a relatiilor între societati , in cadrul mediului de afaceri local si județean;*

- f) *Atragerea de investitori si investiții private in domeniul agriculturii, turismului, productiei , mestesugurilor si educatiei;*
- g) *Informare si promovare a surselor de finantare ce vor putea fi accesate de persoanele fizice, persoanele juridice care vor sa dezvolte afaceri in comuna.*
- h) *Creare de Spatii de dezvoltare a afacerilor de tipul incubatoarelor de afaceri pentru sprijinirea micilor intreprinzatori;*
- i) *Sprjinierea investitorilor si facilitati pentru centre de prelucrare legume, fructe, produse animale (lana, piei, etc).*
- j) *Unitati de comert moderne, cu diversitate mare de produse ;*
- k) *Unitati de servire masa, restaurante, spatii organizare evenimente*

IV.3. Agricultura – potential de dezvoltare viitoare

- *Îmbunătățirea cooperarii intre fermieri si stimularea asocierii in vederea accesarii de fonduri europene si dezvoltării organizate;*
- *Îmbunătățirea accesului la investiții prin stimularea si incurajarea infiintarii de cooperative ;*
- *Spatii de preluare, prelucrare, procesare si vanzare legume;*
- *Spatii de preluare, prelucrare, procesare si vanzare fructe;*
- *Spatii de preluare, prelucrare, procesare si vanzare plante medicinale si fructe de padure;*
- *Stimularea infiintarii de pepiniere pomicole si livezi de pomi fructiferi;*
- *Stimularea infiintarii de societati care sa asigure servicii in agricultura;*
- *Infiintarea de unități de panificatie , prelucrare si producție patiserie;*
- *Targuri de produse tradiționale, agricole , locale .*
- *Stimularea crescatorilor de animale , sustinerea acestora ;*
- *Asigurarea conditiilor de colectare a gunoii de grajd, transformarea acestuia in ingrasaminte naturale, in scopul imbunatatirii calității solului ;*
- *Sprijin pentru infiintare unități de abatorizare si prelucrare a carni;*
- *Îmbunătățirea capacității de producție a fermelor mici, mijlocii si mari.*

V. ADMINISTRATIA PUBLICA IN SLUJBA CETATEANULUI

V.1. Administratie publica moderna, digitalizata, competenta si atenta la nevoile comunității prin :

- a). *Îmbunătățirea continua a cunostintelor functionarilor publici;*
- b). *selectarea functionarilor si motivarea acestora in raport cu performantele obtinute;*

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- c) dotare cu mijloace si echipamente moderne care sa simplifice activitatea administrativa si comunicarea cu cetateanul ;
- d) digitalizare la nivelul administratiei publice locale care sa permită o comunicare si o simplificare birocratica substantiala; Dotare cu echipamente, soft si acces imbunatatit la internet si telecomunicatii.
- e) fluidizarea comunicarii intre institutiile publice de ;a nivel local, județean si central;
- f) Servicii publice diversificate, specializate, dotate corespunzator, deservite de functionari profesionisti, implicati, cu orientare spre rezolvarea problemelor comunității.
- g) dotarea cu utilaje si echipamente pentru serviciile publice de intretinere a spatilor publice, deservire , utilitati si situatii de urgenta;
- h) Initierea si dezvoltarea activităților de voluntariat in cadrul comunității locale, activități menite sa implice întreaga comunitate locala;
- i) cresterea transparentei decizionala in administratia publica locala;
- j) servicii de urbanism si arhitectura care sa contribuie la pastrarea arhitecturii locale si imbunatatirea calității fondului construit al comunei.

V.2. Îmbunătățirea si modernizarea serviciilor pentru prevenirea si interventia in situatii de urgenta:

- a). Procurarea de echipamente de comunicare, avertizare, interventie, in raport cu tipurile de riscuri (incendii, accidente rutiere, alunecari de teren, inundatii, etc)
- b). Crearea unui serviciu voluntar de situatii de urgenta eficient. Îmbunătățirea gradului de operativitate si interventie in situatii de urgenta, dotari corespunzatoare, inclusiv mijloace de transport;
- c). Informare si dotarea pentru acțiuni de prevenire imbolnaviri, interventie si deplasare in cel mai scurt timp către unitatile medicale a cazurilor ce necesita interventie medicala;
- d). Acțiuni de constientizare, informare, dotare a cetatenilor cu mijloace de preventive, curateniem dezinfectare, dezinsectie in scopul prevenirii imbolnavirilor si limitarii efectelor bolilor si daunatorilor.

V.3. Parteneriate pentru dezvoltare locala

- Sprijin pentru infiintare, consolidare si colaborare , de tipul parteneriate publice, parteneriate public - privat si parteneriate private ;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Participarea la constituirea de parteneriate de tipul Grupurilor de Acțiune Locala (GAL);
- Consituirea de parteneriate cu entitati publice in scopul accesarii de fonduri europene, implementarii strategiilor locale si strategiilor de dezvoltare integrate, in vederea dezvoltării teritoriului.

VI.Turismul , agroturismul si agrementul - soluții de dezvoltare viitoare

VI.1. Valorificare si punere in valoare patrimoniu cultural existent prin :

- Sprijinirea actiunilor si proiectelor care contribuie la renovarea, pastrarea si punerea in valoare a fondului locuit al comunei, cu pastrarea arhitecturii locale;
- Proiecte si activități menite sa restaureze si sa valorifice specificul local al satelor de munte si al vieții la tara;
- Conservarea si punerea in valoare a patrimoniului material si imaterial al comunei .Recuperarea, reconditionarea si valorificarea portului popular, a traditiilor locale si a intalnirilor intre generatii.
- Reabilitare, intretinere, crearea si modernizare cai de access către obiective de interes local . Amenajare de parcuri, de poteci, de trasee , drumuri pietonale, adaposturi, piste pentru cicloturism si alte elemente de infrastructura care sa contribuie la vizibilitatea si accesibilitatea teritoriului.
- Organizarea de evenimente culturale, sportive, gastronomice , expozitionale si alte tipuri de manifestări care sa contribuie la cresterea interesului turistic si a numarului de nopti de cazare in zona;
- Infintarea de tabere pentru copii, copii si parinti, pentru diverse activități recreative in aer liber;
- Infiintarea si sprijinirea initiativelor/proiectelor ce vizeaza activități de agrement ;
- Susținerea proiectelor de inchiriere echipamente sportive si de agrement in scopul facilitarii activităților sportive si de agrement in zona;
- Crearea de spatii de agrement, recuperare fizica si recreere . Sprijinirea proiectelor pentru structura de cazare, agroturism agrement, sport, alte activități recreationale.

VII.Comuna Crasna – zona de investitii verzi

- a).Susținerea investițiilor verzi, nepoluante, a proiectelor prietenoase cu mediul;
- b) Sprijin pentru exploatarele Agricole care doresc sa obtina certificare BIO pentru procesele, produsele fermelor;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- c) Sprijin pentru activitățile meșteșugărești, cu materiale locale, nepoluante.
- d) Ecoturism și tehnologii prietenoase cu mediul în toate sectoarele de activitate;
- f) proiecte și acțiuni de ecologizare, curățare și regularizare a apelor de suprafață din teritoriu.
- g) Acțiuni și activități care să valorifice materialele reciclabile și să contribuie la reducerea poluării în teritoriu.

SECȚIUNEA 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

În baza centralizării informațiilor din etapa de culegere date pentru realizarea Strategiei de Dezvoltare Locale a Comunei Crasna, Județul Gorj s-au identificat următoarele idei de proiect:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Rezultate directe	Surse de finanțare Estimate
1.	Consolidare, restaurare și punere în valoare Biserica "Sf. Nicolae" din sat Crasna, comuna Crasna, județul Gorj	<ul style="list-style-type: none"> ○ Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice din patrimoniul cultural național (categoria A) din mediul rural; ○ Restaurarea, protecția, conservarea a plasticii fațadelor, picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostas etc.; ○ Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antifracție); ○ Restaurarea, protecția, conservarea unor dotări specifice, cu valoare de patrimoniu (de ex. mobilier specific, icoane, elemente de orfevrerie, fond carte veche etc.); ○ Asigurarea iluminatului interior și exterior și a celui arhitectural, ca parte a activității de bază; ○ Reabilitarea rețelelor de utilități ca parte a activității de bază; ○ Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil; ○ Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia; ○ Infrastructura digitală interactivă pentru vizitatori; ○ Delimitarea și împrejmuirea obiectivelor de patrimoniu, dacă este cazul; 	<p>Fondurile europene structurale și de investiții 2021-2027</p> <p>Programul Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <p>Buget de stat</p> <p>Buget local</p>
2.	Amenajare camping și spații de campare	<ul style="list-style-type: none"> ● Amenajare/construire camping ● Construire foișoare ● Construire grup sanitar ● Construire casute tematice ● Amenajare parcare ● Amenajare loc de joacă pentru copii ● Amenajare zonă de aventură ● Amenajare spațiu pentru colectare deșeurilor 	<p>Fondurile europene structurale și de investiții 2021-2027</p> <p>Programul Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <p>Buget de stat</p> <p>Buget local</p>

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> • Lungime/suprafață alei pietonale • Suprafață împrejmuire • Placuțe informative 	
3.	Crearea pistelor pentru bicicliști, în zona turistică Crasna, județul Gorj, prin realizarea unui parc cu piste de cicloturism.	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajare/construire pista de biciclete • Amenajarea spațiu verde • Lungime/suprafață alei pietonale realizate • Creare spații pentru recreere/agrement <p>Amenajare suprafață locuri de recreere și popas</p>	Programul Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027 Buget de stat Buget local
4.	Crearea infrastructurii publice de agrement inclusiv a utilitatilor aferente ,prin realizarea unui centru de aventura si educatie senzoriala	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajare zonă de agrement și aventură cu diferite tiroliene, trambuline și piste de bob). • Construire clădire principală cu zonă de informare, toalete, spații de depozitare, spațiu expozițional; • Achiziție și montaj 10 casuțe tematice pentru educație senzorială (toate categoriile de vârstă vor putea experimenta lucrul cu diferite materiale: lut, lemn, metal, papură, etc). • Construire parcare. 	Programul Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027 Buget de stat Buget local
5.	Centru de zi pentru vârstnici în in Comuna Crasna , județul Gorj.	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea de centre de zi pentru vârstnici • Suprafața totală amenajată • Dotări <p>Proiectul are drept scop ameliorarea stării psihologice a bătrânilor singuri și vulnerabili prin diverse activități distractive, creative și spirituale, precum și îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice și prevenirea instituționalizării acestora. Realizarea infrastructurii va fi completata de Activitati socio-culturale care sa asigure pe timpul zilei cadru de socializare, recreere și petrecerea timpului liber, consiliere socială, suport emoțional, consiliere psihologică, activități socio-medicale și consiliere juridică.</p>	Finantari nerambursabile Buget de Stat Buget Local
6.	Restaurare / Modernizare Biserici si construire capele in Comuna Crasna, Judetul Gorj	<ul style="list-style-type: none"> - Restaurarea, protecția, conservarea a plasticii fațadelor, picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostas etc.; - Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție); - Restaurarea, protecția, conservarea unor dotări specifice, cu valoare de patrimoniu (de ex. mobilier specific, icoane, elemente de orfevrerie, fond carte veche etc.); - Asigurarea iluminatului interior și exterior și a celui arhitectural, ca parte a activității de bază; - Reabilitarea rețelelor de utilități ca parte a activității de bază; - Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil; - Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia; - Infrastructura digitala interactivă pentru vizitatori; - Delimitarea și împrejmuirea obiectivelor de patrimoniu, dacă este cazul; 	Programe operationale Programe de finantare nerambursabile Finantari atrase Buget de stat Buget Local

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

7.	Infiintare piata locala pentru expunere si vanzare fructe, legume si alte produse traditionale, precum si organizarea unor festivaluri tematice	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea pietei agro-alimentare; • Amenajarea parcare; • Achizitionare casute rustice din material lemnos, local; • Achizitionare stand expunere marfa; • Achizitionare rafturi pentru expunerea prodeselor; • Amplasarea de panouri informative; 	Fondurile europene structurale și de investiții 2021-2027 Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027 Buget de stat Buget local
8.	Modernizare și întreținere drumuri și poduri în comuna Crasna, județul Gorj.	Modernizare și întreținere drumuri locale Modernizare și întreținere poduri Asigurare acces facil pentru toate localitatile comunei Crasna	Fondurile europene structurale și de investiții 2021-2027 Bugetul de stat Buget local
9.	Extinderea rețelilor de apa și canalizare în comuna Crasna, județul Gorj	Rezultate directe: Extinderea rețelei de alimentare cu apa și canalizare canalizare 10 (km)	Fonduri europene Bugetul de stat
10.	Modernizarea sistemului de iluminat public stradal în comuna Crasna, județul Gorj	Rezultate directe: Modernizarea iluminatului public stradal în eficientizării optime a acestuia prin: stalpi de iluminat public, lampi, puncte de alimentare.	Fonduri europene Bugetul de stat
11.	Infiintarea distributiei de gaze naturale si racorduri în comuna Crasna, județul Gorj	Rezultate directe: R1: Construirea unei rețele de distribuție gaze naturale R2: Bransamente	Fonduri europene Bugetul de stat
12.	Crearea infrastructurii publice de agrement, în zona turistică Crasna, Județul Gorj, prin amenajarea unei părți de sanius precum și pentru alte sporturi de iarnă	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajare parte pentru săniuș • Amenajare parte pentru snow tubing • Amenajare parte pentru zorbing • Patinoar • Nocturna 	Programe naționale și europene
	Propunere fara investitii in iferastructura fizica Implicarea mediului privat, cetățenilor comunei, pentru implementare procesului de bugetare	Așteptările pe care cetățenii contribuabili le au de la administrație în general și de la administrația locală în special cresc de la un an la altul. Este necesar ca locuitorii să se asigure de faptul că se folosesc resursele publice în concordanță cu nevoile și dorințele cetățenilor înainte de a cheltui resursele respective. Pentru asta este nevoie să se pună în practică metodele cele mai potrivite pentru a-i consulta pe cetățeni și chiar pentru a-i implica pe cei mai activi dintre ei, în elaborarea bugetului comunei.	Buget local

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

participativă în comuna Crasna , județul Gorj.		
--	--	--

Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

Proiecte ce presupun investiții și **infrastructura fizică**

IDEILE DE PROIECT IDENTIFICATE ÎN PROCESUL DE CONSULTARE DETALIAȚE ÎN CADRUL FIȘELOR DE PROIECT

1. Consolidare, restaurare și punere în valoare Biserica "Sf. Nicolae" din sat Crasna, comuna Crasna, județul Gorj
2. Amenajare camping și spații de campare - Crearea și extinderea infrastructurii publice de agrement, inclusiv a utilităților aferente prin creare / amenajare camping și spații de campare.
3. Crearea pistelor pentru bicicliști, în zona turistică Crasna, județul Gorj, prin realizarea unui parc cu piste de cicloturism.
4. Crearea infrastructurii publice de agrement inclusiv a utilitatilor aferente ,prin realizarea unui centru de aventura și educație senzorială
5. Centru de zi pentru vârstnici în în Comuna Crasna , județul Gorj.
6. Restaurare / Modernizare Biserici și construire capele în Comuna Crasna, Județul Gorj
7. Inițierea pieței locale pentru expunere și vânzare fructe, legume și alte produse tradiționale, precum și organizarea unor festivaluri tematice.
8. Modernizare și întreținere drumuri și poduri în comuna Crasna, județul Gorj.
9. Extinderea rețelelor de apă și canalizare în comuna Crasna, județul Gorj.
10. Modernizarea sistemului de iluminat public stradal în comuna Crasna, județul Gorj.
11. Inițierea distribuției de gaze naturale și racorduri în comuna Crasna, județul Gorj
12. Crearea infrastructurii publice de agrement, în zona turistică Crasna, Județul Gorj , prin amenajarea unei părți de sanii precum și pentru alte sporturi de iarnă

Propunerea ce vizează implicarea mediului privat, cetățenilor comunei, pentru implementare procesului de bugetare participativă în comuna Crasna , județul Gorj a fost integrată în Mecanismul de Implementare a SDL . S-a ținut cont de impactul acestei propuneri - Așteptările pe care cetățenii contribuabili le au de la administrație în general și de la administrația locală în special cresc de la un an la altul.

Este necesar ca locuitorii să se asigure de faptul că se folosesc resursele publice în concordanță cu nevoile și dorințele cetățenilor înainte de a cheltui resursele respective. Pentru asta este nevoie să se pună în practică metodele cele mai potrivite pentru a-i consulta pe cetățeni și chiar pentru a-i implica pe cei mai activi dintre ei, în elaborarea bugetului comunei.

Fișe de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

SCHITUL CRASNA, JUD. GORJ

1.	Titlul proiectului	Consolidare, restaurare și punere în valoare Biserica "Sf. Nicolae" din sat Crasna, comuna Crasna, județul Gorj.
2.	Localizarea proiectului (inclusiv hartă/poză)	Comuna Crasna, județul Gorj, Strada Schitului
3.	Perioada de implementare estimată	Data estimată pentru depunerea cererii de finanțare • Octombrie 2025 Durata estimată de realizare a investiției • 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare
4.	Solicitantul proiectului /Parteneri propuși	Unitatea de cult - Schitul Crasna "Sf. Nicolae", din comuna Crasna, jud. Gorj.
5.	Obiectivele proiectului	Obiectivul general al proiectului îl reprezintă realizarea tuturor activităților și lucrărilor necesare pentru consolidarea, restaurarea și punerea în valoare a Bisericii Sf. Nicolae, sat Crasna, comuna Crasna (datare 1636), cod LMI GJ-II-m-A-09288.01, parte componentă a Ansamblului Schitul Crasna, cod LMI GJ-II-a-A-09288.
6.	Încadrarea proiectului cu obiectivele strategice și prioritățile Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană	<p>Proiectul are în vedere realizarea, urmărind o abordare integrată, a unor lucrări pentru consolidarea, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural a monumentului istoric de importanță națională Biserica Sf. Nicolae", sat Crasna, comuna Crasna, cod LMI GJ-II-m-A-09288.01.</p> <p>Realizarea proiectului contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice prevăzute în cadrul Strategiei pentru dezvoltarea locală a comunei, cu privire la obiectivul specific Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane.</p> <p>Prin proiect integrat de dezvoltare teritorială se înțelege un proiect care îndeplinește cel puțin una dintre următoarele condiții:</p> <p>a) proiectul implică diferite sectoare (cum ar fi sectoarele sociale, economice și de mediu),</p> <p>b) proiectul implică diferite teritorii administrative și</p> <p>c) proiectul implică mai multe tipuri de părți interesate (autorități publice, actori privați, ONG-uri).</p> <p>În acest sens, prin realizarea proiectului se urmărește implicarea comunității locale în participarea la activitățile religioase culturale specifice realizate în cadrul unității de cult, contribuția la îndeplinirea principiilor de protejare a mediului, precum și crearea premiselor sustenabile în vederea susținerii antreprenorialului local prin crearea unei infrastructuri de turism ofertante și valorificabilă.</p>

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		De asemenea, realizarea proiectului implică inclusiv autoritatea publică locală, respectiv întregul teritoriul administrativ al acesteia, prin valorificarea ulterioară a infrastructurii de turism directe și conexe rezultate ca urmare a introducerii obiectivului de patrimoniu în circuitul public pentru vizitare.
7.	Situația juridică a terenului/clădirii obiect al investiției	Parohia deținător al dreptului de proprietate asupra obiectivului de patrimoniu.
8.	Justificarea necesității proiectului / Modul în care acesta răspunde la nevoile specifice ale zonei	<p>Acțiunile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural vor aduce beneficii comunităților locale și vor contribui la îmbunătățirea gradului de utilizare a patrimoniului cultural și la creșterea dinamicii turistice și a eficienței economice a acestora.</p> <p>Astfel, sprijinul oferit dezvoltării infrastructurii de turism și obiectivelor de patrimoniu din mediul rural ar putea veni în completarea profilului valoric rural, prin creșterea potențialului zonei, care ar deveni atractive.</p> <p>În cazul în care proiectul nu primește finanțare, starea avansată de degradare a obiectivului de patrimoniu poate aduce în timp nu numai dezavantaje pentru beneficiarii direcți ai activității curente (Beneficiarul obiectivului de patrimoniu, membrii parohiei, populația din imediata vecinătate etc), dar și beneficiarilor indirecti autoritatea publică locală a comunei, prin imposibilitatea valorificării întregului potențial turistic creat ca urmare a realizării proiectelor proprii prioritare în cadrul Strategiei pentru dezvoltare locală.</p>
9.	Grupul țintă al proiectului	<p>Principalele grupuri țintă vizate sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Populația comunei Crasna • Turiștii din județul Gorj, Dolj și regiunea SV Oltenia
10.	Scurtă descriere a activităților din cadrul proiectului	<p>În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice din patrimoniul cultural național (categoria A) din mediul rural; ○ Restaurarea, protecția, conservarea a plasticii fațadelor, picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostas etc.; ○ Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție); ○ Restaurarea, protecția, conservarea unor dotări specifice, cu valoare de patrimoniu (de ex. mobilier specific, icoane, elemente de orfevrerie, fond carte veche etc.); ○ Asigurarea iluminatului interior și exterior și a celui arhitectural, ca parte a activității de bază; ○ Reabilitarea rețelelor de utilități ca parte a activității de bază; ○ Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia; ○ Infrastructura digitală interactivă pentru vizitatori; ○ Delimitarea și împrejmuirea obiectivelor de patrimoniu, dacă este cazul; <p>De asemenea, în cadrul proiectului pot fi cuprinse și Activități conexe (auxiliare) investiției de bază precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea/modernizarea căilor de acces (rutier) direct către obiectivele de patrimoniu sau către elementele din sit reabilite, fără creșterea capacității de transport, sau pentru asigurarea deplasării pietonale sau cu bicicleta; ○ Reabilitarea/modernizarea de parcări pentru autovehicule de transport colectiv; ○ Reabilitarea/modernizarea de parcări pentru mijloace de transport individuale care să nu conducă la creșterea capacității de parcare; ○ Amenajarea de standuri de biciclete; <p>Amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele de patrimoniu reabilite.</p>
11.	Bugetul estimativ	3.500.000 Euro
12.	Surse de finanțare potențiale, inclusiv cheltuieli de operare și mentenanță	<p>Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritorială sustenabilă <p>SPRIJIN PENTRU DEZVOLTARE TERITORIALĂ INTEGRATĂ</p> <p>APEL DE PROIECTE DEDICAT PATRIMONIULUI CULTURAL ÎN MEDIUL RURAL, PR SV/RURAL/1/7/5.2B/2024</p> <p>Obiectiv specific 5.2. : Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane.</p>

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Amenajare camping si spatii de campare.
2.	Beneficiar direct/ Beneficiar indirect/ Parteneri	Din categoria beneficiarilor direcți/indirecți și partenerilor fac parte: <ul style="list-style-type: none"> • UAT Comuna Crasna, județul Gorj; • Turistii care viziteaza zona; • Cetatenii comunei Crasna;
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Creșterea atractivității turistice în comuna Crasna prin amenajarea unui camping si a unor spatii de campare prin diversificarea utilizarii resursei peisagistice pentru odihna si recreere.</p> <p>Obiectivul general este reprezentat de cresterea numarului de turisti care frecventeaza zona prin asigurarea unor conditii de campare la standarde europene, precum si cresterea competitivitatii economiei si a atractivitatii, reducerea disparitatilor existente intre mediul urban si rural, in scopul crearii unui climat favorabil dezvoltarii comunei Crasna.</p> <p>Obiectivul general este realizat prin obiective specifice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Crearea unei facilitati moderne de recreere si petrecere a timpului liber 2. Cresterea numarului de turisti care frecventeaza zona <p>Principalele lucrari si activitati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Managementul si monitorizarea proiectului 2. Proiectare spatiu si amenajari conexe (studiu de fezabilitate, documentatie, avize si acorduri, proiect tehnic 3. Lucrari de constructii: <ul style="list-style-type: none"> - Amenajarea unui camping în comuna Crasna județul Gorj - Construcția unor foișoare și grătare - Construcția grupurilor sanitare pentru locurile la cort/rulotă - Constructie casute tematice - Crearea unor spații de recreere - Amenajarea unei parări și alei - Amenajarea unui loc de joacă pentru copii; - Amenajare zona de aventura; - Amenajare spatii pentru colectare deseuri; - Imprejmuire - Utilitati - Montare placute informative cu privire la urmatoarele: obiectivele turistice care se pot vizita pe raza comunei, protejarea mediului inconjurator, colectarea desurilor. - Alte dotari (utilaje si echipamente cu sau fara montaj)

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<p>4. Alte activitati eligibile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bransamente la utilitati - Obținere avize, acorduri, autorizatii.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Rezultate directe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amenajare/construire camping • Construcție foisoare • Construcție grup sanitar • Construcție casute tematice • Amenajare parcare • Amenajare loc de joaca pentru copii • Amenajare zona de aventura • Amenajare spatiu pentru colectare deseuri • Lungime/suprafata alei pietonale • Suprafata imprejmuire • Placute informative
6.	<p>Sursele de finanțare identificate</p> <p>Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:</p> <p>P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde</p> <p>P4 - Mobilitate urbană sustenabilă</p> <p>P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila</p>	<p>Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritoriala sustenabila
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – în curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	<p>Data de inceput estimata – decembrie 2024</p> <p>Data de finalizare – decembrie 2027</p> <p>Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare.</p>
9.	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	<p>Prin proiect sunt vizate urmatoarele modalitati de dezvoltare durabila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestionarea responsabilă a resurselor naturale: Implementează practici de economisire a apei, reciclare și gestionare adecvată a deșeurilor. Promovează utilizarea durabilă a resurselor naturale, cum ar fi apa și solul, pentru a preveni degradarea și epuizarea acestora;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> • Eficiența energetică: Adoptă tehnologii și practici care reduc consumul de energie și promovează utilizarea surselor de energie regenerabilă; • Educație și conștientizare: Dezvoltă programe educaționale pentru a informa și a sensibiliza oamenii cu privire la problemele și soluțiile de dezvoltare durabilă. Promovează conștientizarea și schimbările de comportament prin campanii de informare cu privire la protejarea mediului inconjurator;
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	<p>Proiectul are un impact social pozitiv prin creșterea nivelului calitatii vietii cetatenilor si turistilor ca urmare a accesului la un spatiu de campare special amenajat care va deveni mult mai atractiv prin facilitatile pe care le va pune la dispozitie.</p> <p>La implementarea proiectului se va asigura egalitatea de sanse si de tratament intre angajati, femei si barbati in cadrul relatiilor de munca de orice fel, inclusiv prin introducerea de dispozitii pentru interzicerea discriminarilor bazate pe criterii de sex, apartenente la grupuri minoritare, rasa, religie, dizabilitati, etc.</p>
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Ideea de proiect are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice, Parteneri privati - Agenti economici din domeniul turismului, G.A.L. ,Obsti, Persoane fizice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	<p>Plan de marketing</p> <p>Planul de marketing vizeaza beneficiarii finali. Planul creaza si mentine un mix de marketing (produs, preț, imagine, distribuție, promovare, comunicare, impresii etc.) este esențială pentru dezvoltarea semnificativă a destinației turistice.</p> <p>Activități de marketing și promovare turistică a proiectului, inclusiv digitizarea acestuia în cadrul proiectului.</p>
14.	Alte informații relevante	

Imagine cu caracter informativ

**Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru
perioada programatică 2024 – 2030**

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Crearea pistelor pentru bicicliști, in zona turistica Crasna, judetul Gorj, prin realizarea unui parc cu piste de cicloturism.
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri/Agenti economici din domeniul turismului.
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	<p>Creștere atractivității turistice în comuna Crasna prin modernizarea infrastructurii turistice a comunei Crasna prin realizarea unei parc cu piste de cicloturism cu diferite grade de dificultate.</p> <p>Obiectivul general este reprezentat de cresterea competitivitatii economiei si a atractivitatii, reducerea disparitatilor existente intre mediul urban si rural, in scopul crearii unui climat favorabil dezvoltarii comunei Crasna.</p> <p>Obiectivul general este realizat prin obiective specifice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Crearea unei facilitati moderne de recreere si petrecere a timpului liber <p>Principalele lucrari si activitati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Management si monitorizare proiect 3. Proiectare spatiu si amenajari conexe (studiu de fezabilitate, documentatie, avize si acorduri, proiect tehnic 4. Lucrari de constructii: <ul style="list-style-type: none"> - Pentru realizarea/modernizarea infrastructurii pentru biciclete: piste pentru biciclete - Montare indicatoare de directie - Imprejmuire - Utilitati - Dotari (utilaje si echipamente cu montaj) 5. Echipamente fara montaj: <ul style="list-style-type: none"> - De accesorii de mobilier: rasteluri pentru biciclete, iluminat public, banci etc. 6. Alte activitati eligibile: <ul style="list-style-type: none"> - Bransamente la utilitati - Obtinere avize, acorduri, autorizatii.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Amenajare/construire pista de bicicleta pe o suprafata de 20.000 mp.</p> <p>Amenajarea spatiu verde</p> <p>Lungime/suprafata alei pietonale realizate</p> <p>Creare spatii pentru recreere/agrement</p> <p>Amenajare suprafata locuri de recreere si popas</p>
6.	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:	<p>Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <p>• Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritoriala sustenabila</p>

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde P4 - Mobilitate urbană sustenabilă P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – in curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata – septembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2027 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Spatiile verzi contribuie la conceptul de protectia a mediului, dezvoltare mediu natural. Prin proiect sunt vizate obiective care vizeza accesibilitatea, siguranta si securtatea in circulatie, mediu, eficienta economica.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Proiectul are un impact social pozitiv prin cresterea nivelului calitatii vietii cetatenilor ca urmare a accesului la un spatiu dedicat biciclistilor, care va deveni mult mai atractiv. La implementarea proiectului se va asigura egalitatea de sanse si de tratament intre angajati, femei si barbati in cadrul relatiilor de munca de orice fel, inclusiv prin introducerea de dispozitii pentru interzicerea discriminarii bazate pe criteriile de sex, apartenente la grupuri minoritare, rasa, religie, dizabilitati, etc.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice parteneri privati - Agenti economici din domeniul turismului.
13.	Modul de îndeplinire al condițiilor specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Plan de marketing, plan de dezvoltare urbana durabila. Planul de marketing vizeaza beneficiarii finali. Planul creaza si mentine un mix de de marketing (produs, preț, imagine, distribuție, promovare, comunicare, impresii etc.) este esențială pentru dezvoltarea semnificativă a destinației turistice. Activități de marketing și promovare turistică a proiectului, inclusiv digitizarea acestuia în cadrul proiectului.
14.	Alte informații relevante	

Imagine cu caracter informativ

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Crearea infrastructurii publice de agrement, inclusiv a utilităților aferente, prin realizarea unui centru de aventura si educatie senzoriala
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privati - Agenti economici din domeniul turismului, Persoane fizice
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Creștere atractivității turistice în comuna Crasna prin crearea unui centru de agrement compus din zona de aventura (tiroliana, pista de bob), cladire principala, casute pentru educatie senzoriala si parcare. Obiectivul general este reprezentat crearea unei zone de agrement cu scopul atragerii de turisti si vizitatori.</p> <p>Obiectivul general este realizat prin obiective specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amenajare zona de agrement si aventura cu diferite tiroliene, trambuline si piste de bob). - Construire cladire principala cu zona de informare, toaleta, spatii de depozitare, spatiu expozitional; - Achizitie si montaj 10 casute tematice pentru educatie senzoriala (toate categoriile de varsta vor putea experimenta lucrul cu diferite materiale: lut, lemn, metal, papura, etc). - Construire parcare. <p>Principalele lucrari si activitati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Management si monitorizare proiect 2. Proiectare spatiu si amenajeri conexe (studiu de fezabilitate, documentatie avize si acorduri, proiect tehnic 3. Lucrari de constructii: <ul style="list-style-type: none"> - Edificarea cladirilor - Amenajarea parcarii - Amplasarea de panouri informative 4. Alte activitati eligibile: <ul style="list-style-type: none"> - Bransamente la utilitati - Obtinere avize, acorduri, autorizatii.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Rezultate estimate:</p> <p>Creare spatiu de agrement</p> <p>Cresterea numarului de turisti ce viziteaza Comuna Crasna.</p>
6.	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:	<p>Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <p>• Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritoriala sustenabila</p>

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde P4 - Mobilitate urbană sustenabilă P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – in curs de documentare pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimat – decembrie 2025 Data de finalizare – decembrie 2028 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare
9.	Bugetul estimat al investiției și sustenabilitatea financiara a proiectului	800.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Spatiile verzi contribuie la conceptul de protectia a mediului. In proximitatea centrului vor fi amenajate spatii verzi si parcuri prietenoase cu mediul.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se vor incheia parteneriate cu alte entitati pentru implicarea tuturor categoriilor de persoane, pentru participare in cadrul activitatilor. Se va asigura accesibilitatea pentru toate categoriile de persoane. Proiectul respecta principiul DNSH.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Ideea de proiect are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice, Parteneri privati - Agenti economici din domeniul turismului.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Activități de marketing și promovare turistică a proiectului, inclusiv digitizarea acestuia în cadrul proiectului.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

14.	Alte informații relevante	Prin înființarea acestui centru de agrement se dorește creșterea ofertei de agrement pentru oaspeții sosiți în comuna Crasna și reducerea segregării dintre diferitele categorii de vârstă (adolescenți, tineri, bătrâni) ce pot socializa în cadrul evenimentelor organizate în zona de educație senzorială.
-----	---------------------------	---

Imagine cu caracter informativ

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Centru de zi pentru varstnici în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri ONG
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Centru de zi pentru varstnici porneste de la abordarea centrata pe prevenția declinului funcțional asigurând servicii de îngrijire de lungă durată pentru toți cei care au nevoie de îngrijire pe tot parcursul vieții.</p> <p>Proiectul are drept scop ameliorarea stării psihologice a bătrânilor singuri și vulnerabili prin diverse activități distractive, creative și spirituale, precum și îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice și prevenirea instituționalizării acestora.</p> <p>Acest centru previne excluderea socială sau marginalizarea persoanelor vârstnice care la un moment dat se pot afla într-o situație de dificultate, singurătate, abandon, lipsă de sprijin psihosocial, prin asigurarea pe timpul zilei a unor activități de socializare, recreere și petrecerea timpului liber, consiliere socială, suport emoțional, consiliere psihologică, activități socio-medicale și consiliere juridică.</p> <p>Principalele lucrări și activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Management și monitorizare proiect - Proiectare spațiu și amenajări conexe (studiu de fezabilitate, documentație, avize și acorduri, proiect tehnic) - Lucrări de construcții și instalații - Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care necesită montaj - Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care nu necesită montaj și echipamente de transport - Dotări - Alte activități eligibile: - Bransamente la utilități - Obținere avize, acorduri, autorizații.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Rezultate directe:</p> <p>Creare de zi pentru varstnici</p> <p>Suprafața totală amenajată</p> <p>Dotări</p> <p>Număr persoane care vor beneficia de servicii</p>
6.	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:	Finanțări nerambursabile / buget de stat / buget local

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	P3 - Eficienta energetica si in- frastructura verde P4 - Mobilitate urbană sustena- bilă P7 - Dezvoltare teritoriala suste- nabila	
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – in curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata – 2024 Data de finalizare –2027 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 Euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Serviciul de socializare și petrecere a timpului liber pentru persoane vârstnice din cadrul centrelor de zi are are impact in limitarea unor situații de dificultate și vulnerabilitate, care pot duce la marginalizarea sau excluziune socială, promovând participarea persoanelor vârstnice la viața socială și cultivarea relațiilor interumane. Centru de zi pentru varsnici se bazează pe responsabilitatea persoanei și a comunităților, obligația de întreținere prevăzută de Codul Civil, accesul la servicii de prevenire și, complementar, asistența socială.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Proiectul urmareste ingrijirea centrata pe persoana, ceea ce preusupune că beneficiarii de servicii sunt tratați cu respect și demnitate și că serviciile de îngrijire trebuie să fie acordate în concordanță cu nevoile, dorințele și preferințele acestora. La implementarea proiectului se va asigura egalitatea de sanse si de tratamentul intre angajati, femei si barbati in cadrul relatiilor de munca de orice fel, inclusiv prin introducerea de dispozitii pentru interzicerea discriminarii bazate pe criteriile de sex, apartenente la grupuri minoritare, rasa, religie, dizabilitati, etc.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are carcter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice parteneri privati - Agenti economici
13.	Modul de îndeplinire al condițiilor specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul	Planul creaza si mentine un mix de de marketing (produs, preț, imagine, distribuție, promovare, comunicare, impresii etc.) este esențială pentru dezvoltarea sociala a zonei/

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	
14.	Alte informații relevante	

Imagine cu caracter informativ -

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Restaurare/Modernizare biserici si construire capele în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri/Parohia Crasna/ Mitropolia Olteniei/ G.A.L. /Persoane fizice
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Obiectivul proiectului îl reprezintă realizarea tuturor activităților și lucrărilor care sunt necesare pentru renovarea/modernizarea bisericilor și pentru construirea capelelor.</p> <p>Proiectul are în vedere realizarea, urmărind o abordare integrată, a unor lucrări pentru renovarea bisericilor și construirea capelelor.</p> <p>Realizarea proiectului contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice prevăzute în cadrul Strategiei pentru dezvoltarea locală a comunei.</p> <p>În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Restaurarea, protecția, conservarea a plasticii fațadelor, picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostas etc.; - Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție); - Restaurarea, protecția, conservarea unor dotări specifice, cu valoare de patrimoniu (de ex. mobilier specific, icoane, elemente de orfevrerie, fond carte veche etc.); - Asigurarea iluminatului interior și exterior și a celui arhitectural, ca parte a activității de bază; - Reabilitarea rețelelor de utilități ca parte a activității de bază; - Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil; - Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia; - Infrastructura digitală interactivă pentru vizitatori; - Delimitarea și împrejmuirea obiectivelor de patrimoniu, dacă este cazul; <p>De asemenea, în cadrul proiectului pot fi cuprinse și Activități conexe (auxiliare) investiției de bază precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizarea căilor de acces (rutier) - Modernizarea de parcuri pentru mijloace de transport individuale care să nu conducă la creșterea capacității de parcare; - Amenajarea de standuri de biciclete. <p>Principalele lucrări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Management și monitorizare proiect

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> - Proiectare spatiu si amenajari conexe (studiu de fezabilitate, documentatie, avize si acorduri, proiect tehnic - Lucrari de constructii si instalatii - Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care necesită montaj - Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care nu necesită montaj și echipamente de transport - Dotari - Alte activitati eligibile: - Bransamente la utilitati - Obținere avize, acorduri, autorizatii.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Rezultate directe: Biserici Restaurarea / Modernizate Cai de acces / Dotari
6.	Sursele de finanțare identificate	Programe Operaționale Programe de finanțare nerambursabile Finantari atrase Buget de stat Buget Local
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – in curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata – septembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2027 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 ron
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Acțiunile de renovare/modernizare a bisercilor vor aduce beneficii comunităților locale și vor contribui la îmbunătățirea gradului de utilizare a patrimoniului cultural si la creșterea dinamicii turistice și a eficienței economice a acestora. Construirea capelelor se impune ca urmare a aplicării normelor sanitare conforme cu legislația europeană, devenită obligatorie după aderarea la Uniunea Europeană și a apariției Legii 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare, a devenit necesară construirea capelelor mortuare care să satisfacă necesitățile privind securitatea sanitară și sănătatea publică, precum și cele legate de desfășurarea ceremoniei de înmormântare pentru locuitorii Comunei Crasna.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Acțiunile de restaurare/modernizare a bisericilor și construirea capelilor vor aduce beneficii comunităților locale și vor contribui la îmbunătățirea gradului de utilizare a patrimoniului cultural și la creșterea dinamicii turistice și a eficienței economice a acestora. Astfel, sprijinul oferit dezvoltării infrastructurii de turism și obiectivelor de patrimoniu din mediul rural ar putea veni în completarea profilului valoric rural, prin creșterea potențialului zonei, care ar deveni atractive.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de partii interesate: Autorități publice, Parohia Crasna, Mitropolia Olteniei, / Persoane fizice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz	Plan de marketing, plan de dezvoltare urbană durabilă. Planul de marketing vizează beneficiarii finali.
14.	Alte informații relevante	

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Infiintare piata locala pentru expunere si vanzare fructe, legume si alte produse traditionale, precum si organizarea unor festivaluri tematice
2.	Beneficiar direct/ Beneficiar indirect/ Parteneri	<ul style="list-style-type: none"> • UAT Comuna Crasna, județul Gorj; • Parteneri privati - Agenti economici din mediul privat; • Cetatenii comunei Crasna; • Turistii care viziteaza zona;
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Infiintarea unei piete locale reprezintă o motrice pentru dezvoltarea locală , creează potențial și impact economic, social, turistic și cultural.</p> <p>Obiectivul general al proiectului este acela de a demonstra fezabilitatea unei piețe locale de produse agro-alimentare și de artizanat concepute sustenabil, concomitent cu impulsivarea afacerilor producătorilor de produse locale si produse tradiționale “Produs în Crasna- Gorj”.</p> <p>Obiectivele specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elaborarea unui Plan de acțiuni pentru sprijinirea dezvoltării Piețelor locale agro-alimentare și de produse de artizanat; • constientizarea publică privitor la potențialul pe care îl poate oferi acest sector pentru dezvoltarea economiei locale; • informarea și promovarea proiectului prin activități de încurajare și sprijinire a afacerilor producătorilor de produse alimentare, a meșteșugarilor creatori de obiecte de artizanat, pentru păstrarea și perpetuarea obiceiurilor tradiționale locale și dezvoltarea pieței; • organizarea festivalului „Tinutul Vinului de Crasna”, „Ziua recoltei”; <p>Principalele lucrari si activitati:</p> <p>Proiectare spatiu si amenajeri conexe (studiu de fezabilitate, documentatie avize si acorduri, proiect tehnic);</p> <p>Lucrari de constructii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amenjarea pietei agro-alimentare; - Amenajarea parcarii; - Achizitionare casute rustice din material lemnos, local; - Achizitionare stand expunere marfa; - Achizitionare rafturi pentru expunerea produselor; - Amplasarea de panouri informative;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> - Diseminare și informare publică prin roll-up, comunicate de presă (scrisă și online), broșuri, pliante, bannere; <p>Alte activitati eligibile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bransamente la utilitati - Obținere avize, acorduri, autorizatii.
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Rezultatele implementării acestei investiții sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Venituri echitabile pentru fermieri și agricultori; • Cooperarea între partenerii locali și regionali în vederea promovării produselor locale, precum și a schimbului de bune practice; • Sprijinirea unor venituri agricole viabile; • Stimularea competitivității; • Crearea brandului turistic zonal; • Turism cu potențial ridicat de atractivitate; • Dezvolta un context favorabil creșterii economice și dezvoltării turismului; - • Deveni o zonă de interes pentru investitori; <p>Activitățile vizate se vor corela cu indicatorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea pieței agro-alimentare; • Amenajarea parcare; • Achiziționare casute rustice din material lemnos, local; • Achiziționare stand expunere marfa; • Achiziționare rafturi pentru expunerea produselor; • Amplasarea de panouri informative; • Diseminare și informare publică prin roll-up, comunicate de presă (scrisă și online), broșuri, pliante, bannere;
6.	<p>Sursele de finanțare identificate</p> <p>Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:</p> <p>P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde</p> <p>P4 - Mobilitate urbană sustenabilă</p> <p>P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila</p>	<p>Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027</p> <p>• Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritoriala sustenabila</p>
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/	Idee de proiect – în curs de documentație pentru pregătire nota conceptuală și tema de proiectare

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de început estimat – decembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2026 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare
9.	Bugetul estimat al investiției și sustenabilitatea financiară a proiectului	800.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Dezvoltarea durabilă implică integrarea unor principii și practici care asigură conservarea resurselor naturale, protejarea mediului, promovarea justiției sociale și a bunăstării economice. Aceasta se bazează pe ideea că dezvoltarea economică și progresul social trebuie să se desfășoare în armonie cu mediul înconjurător, asigurând că resursele naturale sunt utilizate în mod responsabil și că impactul asupra ecosistemelor este minim. În urma implementării acestui proiect se va sprijini dezvoltarea durabilă prin creșterea volumului de servicii oferite comunității și turistilor care tranzitează zona, stimularea competitivității, realizarea unor venituri echitabile pentru fermieri și agricultori, dezvoltarea unui context favorabil creșterii economice și dezvoltării turismului.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Proiectul are un impact social pozitiv prin diversificarea și creșterea calitatii serviciilor oferite cetățenilor, dar și turistilor ca urmare a accesului la piața locală modernă special amenajată care va deveni mult mai atractiv prin facilitățile pe care le va pune la dispoziție. La implementarea proiectului se va asigura egalitatea de șanse și de tratament între angajați, femei și bărbați în cadrul relațiilor de muncă de orice fel, inclusiv prin introducerea de dispoziții pentru interzicerea discriminărilor bazate pe criterii de sex, apartenențe la grupuri minoritare, rasă, religie, dizabilități, etc.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Ideea de proiect are caracter integrat. Proiectul implică mai multe tipuri de părți interesate: Autorități publice, Obștea Muntele Crasna, Parteneri privați - Agenți economici din domeniul turismului, G.A.L. .
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Planul de marketing vizează beneficiarii finali. Planul creează și menține un mix de marketing (servicii, tarif, imagine, distribuție, promovare, comunicare, impresii etc.) este esențială pentru dezvoltarea semnificativă a destinației turistice. Activități de marketing și promovare turistică a proiectului
14.	Alte informații relevante	

Imagine cu caracter informativ

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Modernizare si intretinere drumuri și poduri în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privati - Agenti economici / /Persoane fizice
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Modernizare si intretinere drumuri și poduri</p> <p>Proiectul vizeaza imbunatatirea accesibilitatii comunei Crasna prin cresterea calitatii infrastructurii</p> <p>În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de lucrari: modernizare, reparatii si intretinere drumuri si poduri.</p> <p>Prin intermediul proiectului se urmareste cresterea calitatii rețelei stradale la nivelul comunei Crasna, cresterea și exploatarea potențialului turistic cu efecte pozitive asupra bugetului, optimizarea transportului local.</p> <p>Principalele lucrari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Management si monitorizare proiect - studiu de fezabilitate, proiect tehnic și detalii de execuție <p>Avizele de specialitate necesare obținerii autorizațiilor de construire.</p>
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Rezultate directe: Modernizare si intretinere drumuri Modernizare si intretinere poduri
6.	Sursele de finanțare identificate	Fonduri europene Bugetul de stat
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – în curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata – decembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2030 Durata de implementare - 72 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției și susținabilitatea financiară a proiectului	400,000 Euro/ km
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Proiectul contribuie la dezvoltarea durabilă a localitatii si este un instrument foarte important pentru implementarea strategiei nationale si a politicilor de dezvoltare regionala. Prin proiect se asigura cresterea mobilitatii prin investitii.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	<ul style="list-style-type: none">- Utilizarea de materiale prietenoase cu mediul (ecologice sau reciclate) și de soluții inovative în construcții și în construcția de infrastructură, indiferent de tipul acesteia;- Reutilizarea deșeurilor provenite de pe urma construcției infrastructurii edilitare;- Construirea de infrastructură verde.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice/Persoane fizice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Prin proiect se promovează acțiuni prin care se asigura creșterea mobilitatii la nivelul insfrastructurii rutiere obtinuta prin investitii.
14.	Alte informații relevante	

Imagine cu caracter informativ

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna - pentru perioada programatică 2024-2030

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

1.	Titlul proiectului	Extinderea rețelelor de apa si canalizare în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privati - Agenti economici
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	Extinderea rețelelor de apa si canalizare Proiectul are ca si obiectiv imbunatatirea accesului la infrastructura edilitara – apa si canalizare in conformitate cu practicile si politicile UE in domeniu. În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de lucrari: lucrari pentru extinerea rețelei de alimentare cu apa si a rețelei de canalizare ,cu efecte pozitive asupra creșterii și exploatarii potențialului turistic, implicit cu efecte pozitive asupra bugetului local. Principalele activitati : <ul style="list-style-type: none"> - studiu de fezabilitate, proiect tehnic și detalii de execuție ; - Executie lucrari; - Bransamente la retele; - Montare echipamente .
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Rezultate directe: Extinderea rețelei de alimentare cu apa si canalizare canalizare 10 (km)
6.	Sursele de finanțare identificate	Buget local, Buget de stat, fonduri nerambursabile Fonduri europene Bugetul de stat
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – în curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata –2024 Data de finalizare –2030 Durata de implementare - 72 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției și susținabilitatea financiară a proiectului	300.000 euro / km de retea
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Proiectul contribuie la dezvoltarea durabilă a localitatii si este un instrument foarte important pentru implementarea strategiei nationale si a politicilor de dezvoltare regionala. Prin proiect se asigura utilizarea eficienta a resurselor si principiul poluatorul plateste.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Evaluarea proiectului asupra mediului se realizează în conformitate cu prevederile legislației din domeniu și cerințele Comisiei Europene.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice, Persoane fizice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Prin proiect se urmărește creșterea ratei de conectare la utilitati (apa și canalizare) a populației din localitatea Crasna.
14.	Alte informații relevante	

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Modernizarea sistemului de iluminat public stradal în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privati - Agenti economici
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Propunerea de modernizare a sistemului de iluminat public stradal vine în contextul necesității scaderii consumului de energie electrică și a gazelor cu efect de seră.</p> <p>În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de lucrări: stalpi de iluminat public.</p> <p>Prin intermediul proiectului se urmărește modernizarea sistemului de iluminat public din localitatea Crasna, cu efecte pozitive asupra creșterii gradului de securitate a cetățenilor din cadrul comunității și a creșterii gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale, asupra creșterii și exploatării potențialului turistic, implicit cu efecte pozitive asupra bugetului local.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activități de procurare, montare și punere în funcțiune rețele de iluminat stradal; - Activități de asistență tehnică prin proiectant și diriginți de șantier
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Rezultate directe: Modernizarea iluminatului public stradal în eficientizarea optimă a acestuia prin: stalpi de iluminat public, lămpi, puncte de alimentare.
6.	Sursele de finanțare identificate	Fonduri europene Bugetul de stat
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – în curs de documentație pentru pregătire nota conceptuală și tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de început estimată – decembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2030 Durata de implementare - 72 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției și susținabilitatea financiară a proiectului	300.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Prin proiect se asigură utilizarea eficientă a resurselor și principiul poluatorul plătește. În plus, consumul redus de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		energie electrica este, de asemenea, o caracterista ce pune o eticheta ecologica acestor corpuri pentru iluminat.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	In implementarea proiectului se vor respecta principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are carcter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publicePersoane fizice care locuiesc pe raza localitatii si turistii sau cetatenii care se afla in localitate pentru activitati socio-culturale si economice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Prin proiect se urmareste modernizare sistemului de iluminat public serviciu necesar pentru dezvoltarea unei localitati moderne prin sporirea a sigurantei traficului, a cetatenilor, prin cresterea confortului si orientarii in teren, prin cresterea beneficiilor aduse de intensificarea activitatii umane in exterior dincolo de lasarea intunericului.
14.	Alte informații relevante	

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna -pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Infiintarea distributiei de gaze naturale si racorduri în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privati - Agenti economici Persoane fizice
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Propunerea de Infiintarea distributiei de gaze naturale si racorduri se incadreaza in prevederile tratatului de aderare a Romaniei la Uniunea Europeana. Romania s-a angajat sa imbunatateasca calitatea si accesul la infrastructura de gaze naturale, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu gaze naturale in majoritatea zonelor urbane si ruralesi stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de gaze naturale.</p> <p>Data fiind situatia dificila din transporturi, cu implicatii in aprovizionare cu butelii de aragaz si reducerea la minim a taierilor de lemn din paduri si totodata protejarea acestora, prin confortul teminc necesar unui trai civilizatat, pentru inlocuirea acestor tipuri de combustibili, se propune alimentarea cu gaze naturale a comunei Crasna, județul Gorj.</p> <p>Prin intermediul proiectului se urmareste dezvoltarea spațiului rural, atragerea investitiilor in zonelor rurale, crearea de noi locuri de munca, diminuarea tendintelor de declin social si economic, realizarea unui impact pozitiv asupra mediului uman, asupra starii de sanatate a populatiei, cat si asupra mediului fizic, inclusiv asupra cresterii și exploatarii potențialului turistic, cu efecte pozitive asupra bugetului local.</p> <p>Principalele lucrari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - managementul si monitorizarea proiectului - studiu de fezabilitate, proiect tehnic și detalii de execuție - executia unei retele de distributie gaze naturale care sa permita distributia gazelor naturale pentru consumatorii din cladirile civile, industriale si alte amenajari din intravilanul si extravilanul comunei Crasna. <p>Avizele de specialitate necesare obținerii autorizațiilor de execuție retea de distribuire gaze naturale.</p>
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	<p>Rezultate directe:</p> <p>R1: Construirea unei retele de de distributie gaze naturale</p> <p>R2: Bransamente</p>
6.	Sursele de finanțare identificate	Fonduri europene/Bugetul de stat
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect	Idee de proiect – in curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	tehnice și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de început estimată – decembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2030 Durata de implementare - 72 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției și sustenabilitatea financiară a proiectului	3.000.000 Euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Proiectul contribuie la dezvoltarea durabilă a localității și este un instrument foarte important pentru implementarea strategiei naționale și a politicilor de dezvoltare regională. Prin proiect se asigură utilizarea eficientă a resurselor și principiul poluatorul plătește. În plus, proiectul asigură ridicarea standardului de viață a populației prin îmbunătățirea nivelului de trai, asigură stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor etc.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	În cadrul proiectului se va face o descriere a modului în care proiectul respectă legislația (acte normative, politici publice) în domeniul egalității de șanse și dezvoltării durabile. Proiectul va promova dezvoltarea durabilă, în primul rând, prin finanțarea unor activități orientate direct spre susținerea acesteia, urmărind în principal protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, biodiversitatea, rezistența în fața dezastrelor, prevenirea și gestionarea riscurilor.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implică mai multe tipuri de părți interesate: Autorități publice / Persoane fizice care locuiesc pe raza localității și turiștii sau cetățenii care se află în localitate pentru activități socio-culturale și economice.
13.	Modul de îndeplinire al condițiilor specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Prin proiect se urmărește înființarea unui sistem de distribuție a gazelor naturale în comuna Crasna, județul Gorj pentru a asigura un grad sporit de confort, pentru a reduce substanțial cheltuielile pentru încălzire și preparare hrană, pentru reducerea poluării mediului și protejarea stratului de ozon, prin micșorarea suprafețelor de pădure care se vor defrișa.
14.	Alte informații relevante	

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna -pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Extinderea rețelilor de apă și canalizare în comuna Crasna, județul Gorj
2.	Beneficiarul proiectului/Parteneri	UAT Comuna Crasna, județul Gorj/ Parteneri privați - Agenți economici
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	UAT Comuna Crasna, județul Gorj
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	Extinderea rețelilor de apă și canalizare Proiectul are ca și obiectiv îmbunătățirea accesului la infrastructura edilitară – apă și canalizare în conformitate cu practicile și politicile UE în domeniu. În cadrul proiectului sunt vizate realizarea următoarelor tipuri de lucrări: lucrări pentru extinderea rețelei de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare ,cu efecte pozitive asupra creșterii și exploatarei potențialului turistic, implicat cu efecte pozitive asupra bugetului local. Principalele activități : <ul style="list-style-type: none"> - studiu de fezabilitate, proiect tehnic și detalii de execuție ; - Execuție lucrări; - Bransamente la rețele; - Montare echipamente .
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Rezultate directe: Extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare canalizare 10 (km)
6.	Sursele de finanțare identificate	Buget local, Buget de stat, fonduri nerambursabile Fonduri europene Bugetul de stat
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – în curs de documentație pentru pregătire nota conceptuală și tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de început estimată –2024 Data de finalizare –2030 Durata de implementare - 72 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției și sustenabilitatea financiară a proiectului	300.000 euro / km de rețea
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabilă	Proiectul contribuie la dezvoltarea durabilă a localității și este un instrument foarte important pentru implementarea strategiei naționale și a politicilor de dezvoltare regională. Prin proiect se asigură utilizarea eficientă a resurselor și principiul poluatorului plătește.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Evaluarea proiectului asupra mediului se realizează în conformitate cu prevederile legislației din domeniu și cerințele Comisiei Europene.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de partii interesate: Autoritati publice, Persoane fizice.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Prin proiect se urmărește creșterea ratei de conectare la utilități (apa și canalizare) a populației din localitatea Crasna.
14.	Alte informații relevante	

Fișa de proiect – SIDL a comunei Crasna -pentru perioada programatică 2024-2030

1.	Titlul proiectului	Crearea infrastructurii publice de agrement în zona turistică Crasna, județul Gorj, prin amenajarea unei partii pentru sanius, precum și pentru alte sporturi de iarnă
2.	Beneficiar direct/ Beneficiar indirect/ Parteneri	<ul style="list-style-type: none"> • UAT Comuna Crasna, județul Gorj; • Turistii care vizitează zona; • Cetățenii comunei Crasna; • Agenții economici din domeniul turismului; • Persoane fizice
3.	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	<ul style="list-style-type: none"> • UAT Comuna Crasna, județul Gorj;
4.	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, în câteva fraze)	<p>Creșterea atractivității turistice din comuna Crasna prin amenajarea unei partii pentru sanius, precum și pentru alte sporturi de iarnă care are ca scop principal diversificarea timpului alocat recreere.</p> <p>Zona turistică Crasna are potențialul să-și creeze o identitate turistică unitară ce utilizează imaginea naturii și a comunităților locale. În acest mod, respectul pentru natură și oamenii locului devine valoarea esențială a acestui tip de dezvoltare și devine parte din mediul local de afaceri cât și din activitățile administrației publice.</p> <p>Obiectivul general este reprezentat de creșterea numărului de turiști care frecventează zona prin asigurarea unor zone de agrement în scopul creării unui climat favorabil dezvoltării comunei Crasna.</p> <p>Obiectivul general este realizat prin obiective specifice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Crearea unei facilități moderne de recreere și petrecere a timpului liber prin amenajarea unei

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

		partii pentru sanius, precum si pentru alte sporturi de iarna; 2. Cresterea numarului de turisti care frecventeaza zona
5.	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Acest obiectiv va contribui la cresterea interesului din punct de vedere turistic si implicit a numarului de turisti care vor vizita zona. Activitatile vizate se vor corela cu indicatorii: <ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea partie pentru sanius • Amenajarea partie pentru snow tubing • Amenajarea partie pentru zorbing • Patinoar • Nocturna • Placute informative
6.	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde P4 - Mobilitate urbană sustenabilă P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Programul Operațional Regional Sud - Vest Oltenia 2021-2027 • Prioritatea de investiții 7. Dezvoltare teritoriala sustenabila
7.	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de fezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Idee de proiect – in curs de documentatie pentru pregatire nota conceptuala si tema de proiectare
8.	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Data de inceput estimata – decembrie 2024 Data de finalizare – decembrie 2027 Durata de implementare - 36 de luni de la semnarea contractului de finanțare.
9.	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	2.500.000 euro
10.	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Dezvoltarea durabilă implică integrarea unor principii și practici care asigură conservarea resurselor naturale, protejarea mediului, promovarea justiției sociale și a bunăstării economice. In urma implementarii acestui proiect se va sprijini dezvoltarea durabila prin cresterea volumului de servicii cerute de turisti, implicit de noi locuri de munca si venituri crescute la bugetul local.
11.	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă,	Proiectul are un impact social pozitiv prin diversificarea si cresterea calitatii serviciilor oferite turistilor ca urmare a accesului la servicii de agrement intr-un cadru special

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

	accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	amenajat care va deveni mult mai atractiv prin facilitatile pe care le va pune la dispoziție.
12.	Ideea de proiect are caracter integrat ?	Ideea de proiect are caracter integrat. Proiectul implica mai multe tipuri de parti interesate: Autoritati publice, Parteneri privati - Agenti economici din domeniul turismului, G.A.L.
13.	Modul de îndeplinire al condiționalităților specifice fiecărei priorități, după caz (Plan de mobilitate urbană durabilă, Registrul spațiilor verzi, Plan de marketing, etc)	Planul de marketing vizeaza beneficiarii finali. Planul creaza si mentine un mix de marketing (servicii, tarif, imagine, distribuție, promovare, comunicare, impresii etc.) este esențială pentru dezvoltarea semnificativă a destinației turistice. Activități de marketing și promovare turistică a proiectului
14.	Alte informații relevante	

5.2. Mecanismul de prioritzare

Cadrul de prioritzare al intervențiilor propuse a fost realizat în contextul asigurării unui nivel bugetar disponibil pentru *Strategia națională integrată 2024-2030 pentru comuna Crasna județul Gorj* la nivelul ariei de studiu, proiectele fiind la final eșalonate pe termen:

- Scurt 2025, perioadă ce corespunde cu perioada de programare a FESI 2021-2027 / Buget de stat/ Buget local și alte surse identificate;
- Mediu 2024-2030, perioadă ce corespunde cu perioada de programare a FESI 2021-2030/ Buget de stat/ Buget local și alte surse identificate;
- Lung 2031-2045, perioadă ce va fi încadrată cu o perioadă de programare a FESI 2021-2030/ Buget de stat/ Buget local și alte surse identificate.

Bugetul aferent intervențiilor necesare pentru realizarea investițiilor este următorul:

- FESI: FESI 2021-2027;
- Buget de stat: alocări de la Bugetul de stat sau alte surse atrase (credite, alte finanțări-nerambursabile);
- Buget local: surse de finanțări locale sau atrase.

Pentru a identifica proiectele prioritare din lista de proiecte propusă se folosește un mecanism de prioritzare. Scorul ponderat al obiectivelor va fi folosit pentru acordarea scorului proiectelor propuse în cadrul fiecărui obiectiv.

Mecanismul de prioritzare este folosit în următoarele cazuri:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

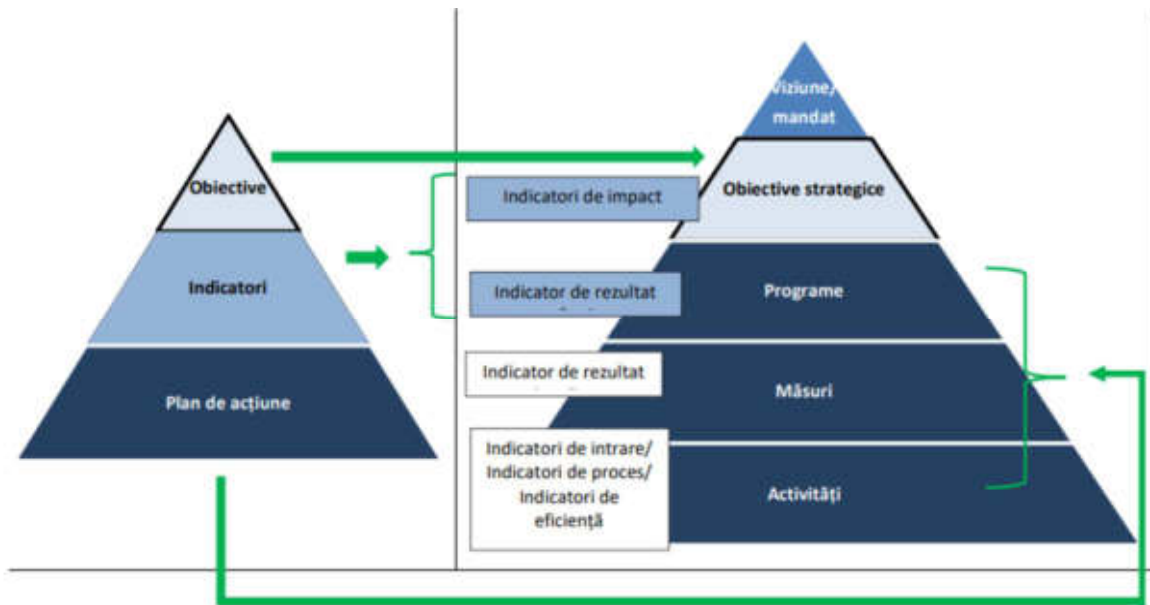

Figura Alinierea obiectivelor, într-un cadru logic

Sursa: Ghidul de monitorizare a strategiilor, Servicii de asistență pentru Guvernul României în vederea creării unei Unități de Strategie, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/ Banca Mondială

Selecția și prioritizarea proiectelor se va realiza conform Procedurii de selecție și prioritizare a acestora care constituie anexă la prezenta Strategie.

Selecția de proiecte va urmări criteriile de eligibilitate și selecție aferente programelor de finanțare europene și naționale.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

SECȚIUNEA 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Implementarea Strategiei de Dezvoltare implică identificarea surselor de finanțare, scrierea de Cereri de Finanțare, Implementarea proiectelor, sustenabilitatea și continuitatea acestora în așa fel încât rezultatele să se materializeze în condiții îmbunătățite de trai pentru întreaga comunitate.

Sursele de finanțare pentru implementarea strategiei pot fi:

- Surse locale - buget local, donații, sponsorizări, contribuții de la parteneri locali, împrumuturi etc;
- Surse guvernamentale - prin proiecte, programe lansate și susținute financiar de la bugetul de stat;
- Surse externe - accesare de finanțări nerambursabile, din fonduri europene, puse la dispoziția țării noastre pentru perioada 2021- 2028.

Fonduri din bugetul local - aceste sume provin din veniturile UAT Crasna, au caracter limitat și sunt în general insuficiente pentru a asigura susținerea activității administrative și a serviciilor publice locale. **Resursele financiare ale bugetelor locale** se formează din sume și cote defalcate din impozitul pe venit și T.V.A., impozite locale (impozit pe clădiri, terenuri, mijloace de transport), taxe (în special pentru autorizații) și alte vărsăminte. Utilizarea fondurilor publice locale se face de către singurul ordonator principal al fiecărui buget local și de către ordonatorii de credite de subordine.

Creditele, deși sunt ușor de obținut pentru a finanța anumite proiecte de investiții, prezintă un mare dezavantaj, și anume plata dobânzilor. Rambursarea acestora se asigură de la bugetul local sau bugetul de stat, după caz, incluzând și costurile acestor sume, acestea fiind și motivele pentru care nu se recomandă contractarea creditelor pentru dezvoltarea locală.

Fondurile guvernamentale sunt fie fonduri pentru susținerea activității administrative a cofinanțării pe proiecte și a investițiilor locale, fie ajutoare alocate de la Guvern prin intermediul Ministerelor Finanțelor, pentru stimularea unor anumite categorii de întreprinderi. Accesarea acestora se realizează direct, prin rectificări bugetare sau prin intermediul programelor destinate mediului public sau mediului privat (în special stimulării întreprinzătorilor tineri și susținerii meșteșugarilor)

Programe Naționale de Investiții cu destinația Dezvoltare Locală / Programe Naționale de Investiții / Intervenții în situații de urgență - reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală pe baza principiului conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurată o infrastructura adecvată, un set minim de servicii publice, în următoarele domenii: sănătate, educație, apă, canalizare, gaz, energie termică și electrică, inclusiv iluminat public, transport/drumuri, salubritate, cultură, culte, locuire și sport.

Parteneriatele public-private reprezintă o modalitate de introducere a managementului privat în serviciile publice pe calea unei legături contractuale pe termen lung între un operator și o autoritate publică. Parteneriatul public-privat asigură serviciul public în mod parțial sau în totalitate, pe baza fondurilor private atrase și făcând apel la know-how-ul sectorului privat.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Politica de coeziune - fonduri de coeziune - acest instrument a fost conceput pentru sprijinirea regiunilor rămase în urmă să recupereze decalajul economic și social față de cele mai dezvoltate regiuni ale Uniunii Europene, respective diversificarea economică a regiunilor confruntate cu probleme de restructurare economică și crearea de noi locuri de muncă.

Pregătirea și adoptarea SDL 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj au fost coordonate de către Primaria Crasna, județul Gorj, însă responsabilitatea implementării acesteia va fi împărțită între Primaria comunei Crasna, dar și cu alți actori publici și privați implicați în punerea în practică a proiectelor.

Tabel Calendar orientativ al etapelor de implementare a strategiei

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pregătire proiecte / cereri de finanțare						
Semnare contracte finanțare fonduri UE 2021-2027						
Achiziții publice pentru executare lucrări și servicii fonduri UE 2021-2027						
Achiziții publice (buget local)						
Execuție lucrări / servicii fonduri UE 2021-2027						
Execuție lucrări / servicii						
		Raport de monitorizare				Raport de evaluare finală

Etapa 1 – pregătirea proiectelor

Etapa 1 se referă, în esență, la activități necesare maturizării propunerilor de proiecte (de ex. identificarea exactă a locațiilor și clarificarea regimului juridic al imobilelor, elaborarea/actualizarea unor documentații tehnice, încheierea de acorduri de parteneriat etc.) și identificării/validării sursei de finanțare (care depinde de aprobarea/modificarea unor programe de către administrația centrală). În cazul tuturor proiectelor, indiferent de sursă, acest lucru presupune, după cum am descris anterior, întocmirea unor note de fundamentare/conceptuale pentru proiecte de investiții de către diferitele structuri interne ale Primăriei comunei Crasna, includerea acestora în programul de investiții asociat bugetului local, pregătirea temelor de proiectare, elaborarea de caiete de sarcini, studii de piață și alte documentații pregătitoare pentru procedurile de achiziție a proiectării, organizarea procedurii propriu-zise de achiziție și derularea etapelor proiectării (inclusiv obținere certificate de urbanism, avize și acorduri, verificare de proiect), pregătirea și derularea procedurii de avizare, aprobarea documentațiilor și a indicatorilor tehnico-economici, respectiv nominalizarea echipei de proiect, pentru fiecare proiect în parte, indiferent de sursa de finanțare.

Tot în această etapă se vor realiza și eventualele achiziții de imobile sau exproprieri, ca și acorduri de parteneriat, în cazul în care acestea vor fi necesare pentru implementarea proiectelor. În cazul proiectelor finanțate din fonduri guvernamentale și/sau europene aferente perioadei de programare 2021-2027, acest lucru presupune, suplimentar, pregătirea cererilor de finanțare. Instrucțiunile privind conținutul și procedura de depunere, evaluare, contractare, monitorizare, vor fi aplicate în conformitate cu normele/ghidul solicitantului din cadrul fiecărui program de finanțare. Cererile de finanțare vor fi, după caz, întocmite de

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

personalul propriu din cadrul Compartimentelor din aparatul de specialitate, sau prin consultanți experți selectați în prealabil, prin procedură de achiziție publică, de către primăria comunei Crasna. Proiectele cu documentații astfel aprobate vor fi incluse în programul de investiții al Primăriei comunei Crasna în vederea demarării procedurilor de achiziție a execuției, consultanței pentru implementare, supervizării lucrărilor etc.

În cadrul proiectelor de tip "soft" care nu implică executarea de lucrări de construcții, pașii anteriori vor fi, în mod evident, simplificați în ceea ce privește componența de proiectare, ceea ce va scurta timpul de pregătire.

Etapa 2 - Contractarea proiectelor finanțate din fonduri externe și achiziția lucrărilor de construcție / serviciilor

Etapa 2 cuprinde activități specifice pregătirii și semnării contractelor de finanțare din fonduri externe, prin diferite programe, în funcție de specificul fiecărui proiect, respectiv derularea procedurilor de achiziție publică pentru lucrări și servicii.

Procedura de contractare se va realiza în conformitate cu condițiile menționate de autoritățile de management ale fiecărui program operațional. Pentru această sub-etapă, activitățile supuse procesului de monitorizare se referă la:

- Semnarea contractelor de finanțare cu autoritățile de management ale fiecărui program de finanțare externă;
- Includerea în bugetul local anual, pe baza cash-flow-ului, a sumelor necesare pentru implementarea proiectelor contractate din fonduri externe, inclusiv avansuri primite, cofinanțări, cheltuieli neeligibile etc..

Procedura propriu-zisă de achiziție a lucrărilor și serviciilor (indiferent de sursa de finanțare a proiectului) este coordonată de Compartimentul de Achiziții Publice, însă pregătirea documentelor suport pentru procedură (referate de necesitate, note estimative/justificative, caiete de sarcini, studii de (pre)fezabilitate, proiecte tehnice, planuri urbanistice zonale/de detaliu, drafturi de contract, de fișe de date etc.) se întocmesc de către responsabilul care gestionează proiectele în cauză. Totodată, acestea sunt implicate în formularea de răspunsuri la solicitările de clarificări/contestațiile din partea potențialilor ofertanți, participă la comisiile de evaluare a ofertelor și participă la procedura de achiziție până la momentul semnării contractelor.

Monitorizarea la nivelul acestei sub-etape va viza următoarele activități:

- Lansarea și derularea (clarificări, contestații) procedurilor de achiziții publice pentru realizarea de lucrări și servicii - atât pentru proiectele finanțate prin Fonduri Europene Structurale de Investiții, cât și pentru proiectele finanțate din bugetul local și/sau alte surse;
- Comunicarea publică asupra procedurilor de achiziții (lansare procedură, depunere oferte, declarare câștigător) – pentru transparentizarea activității Primăriei comunei Crasna;
- Semnarea contractelor de execuție lucrări și de servicii;
- Verificarea intermediară a respectării calendarului de implementare conform angajamentelor asumate prin contractul de finanțare – în cazul proiectelor cu finanțare externă.

Etapa 3. Execuția și finalizarea lucrărilor și serviciilor contractate

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

Această etapă este cea mai importantă în procesul de implementare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală în sensul că va cuprinde executarea propriu-zisă a lucrărilor / serviciilor, dar și a diferitelor situații neprevăzute care pot apărea (de ex. probleme legate de soluțiile tehnice, relocarea unor rețele de către diferiți operatori, potențiala insolvență sau slaba mobilizare a resurselor de către contractanți, rezilierea unor contracte de execuție/prestare, dificultăți în asigurarea cash-flow-ului pentru plăți lucrări de către Primăria Comunei Crasna etc.).

Concret, în această etapă vor întocmi ordinele de începere pentru contractanți, vor fi predate amplasamentele, vor fi obținute autorizațiile de construcție, vor fi relocate utilități, se vor coordona și monitoriza diriginții de șantier, experții tehnici, potențialii consultanți, vor fi verificate și avizate situațiile de lucrări și de plată, facturile de decontare, notele de constatare, dispozițiile de șantier, vor fi organizate ședințe de progres, vor fi organizate comisiile de recepție, va fi monitorizată comportarea în exploatare în perioada de garanție etc. În paralel, pentru proiectele cu finanțare externă vor fi întocmite periodic rapoartele solicitate de finanțator, în funcție de cerințele fiecărui program în parte, vor fi organizate vizite de monitorizare, misiuni de audit, acțiuni de control etc.

Activitatea de monitorizare din această etapă se va concentra asupra stadiului de implementare și a condițiilor de finalizare a proiectelor, în coordonare cu atingerea obiectivelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală și a indicatorilor specifici conținuți în documentațiile tehnice aprobate. Activitățile supuse procesului de monitorizare cuprind:

- Urmărirea implementării lucrărilor și a serviciilor contractate, conform graficului din planul de lucru;

- Monitorizarea procesului de recepție a lucrărilor și a îndeplinirii indicatorilor de realizare imediată.

Sfârșitul acestei etape (anul 2030) echivalează și cu pregătirea raportului de Evaluare finală a implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală, care se va realiza de către personalul propriu al aparatului de specialitate sau de către un consultant extern și care va întocmi un raport ce va viza următoarele aspecte:

- Evaluarea gradului de realizare a indicatorilor de rezultat cuprinși în Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală;

- Evaluarea gradului de realizare a indicatorilor de impact menționați în strategie;

- Evaluarea sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. asigurarea cheltuielilor de operare și mentenanță aferente obiectivelor realizate, asigurarea necesarului de resurse umane pentru funcționarea acestora etc.);

- Identificarea motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor prioritare;

- Identificarea riscurilor manifestate și neplanificate;

- Prezentarea lecțiilor învățate din implementarea actualei Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală pentru planificarea și mai ales implementarea investițiilor în perioada următoare (post 2030).

6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare

Mecanismul de monitorizare și evaluare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală se referă la o serie de activități structurate după cum urmează:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- analiza procesului de implementare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Locală și ulterior a proiectelor prioritare cuprinse în strategie - pe baza specificațiilor de proiect, a indicatorilor, precum și a modului în care acestea răspund cerințelor finanțatorilor (Fonduri Europene Structurale și de Investiții, bugete naționale, bugete locale, alte fonduri rambursabile);
 - facilitarea și îmbunătățirea continuă a proceselor de pregătire și implementare a proiectelor;
 - îmbunătățirea mecanismelor interne de cooperare între direcțiile Primăria comunei Crasna;
 - implementarea formelor de comunicare eficientă cu partenerii de proiect și cu companiile contractate pentru lucrări și servicii;
 - realizarea de activități de informare publică pe parcursul implementării strategiei.

6.3. O analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în implementarea SDT/SDL

Pentru a gestiona riscurile este necesar, mai întâi, ca acestea să fie cunoscute, adică identificate. Identificarea riscurilor constituie primul pas în construirea profilului riscurilor. Pentru obiectivele în domeniul implementării strategiei se documentează activități/acțiuni de realizare a acestora și riscuri care pot să apară în derularea lor. Un risc identificat poate avea semnificație pentru mai multe obiective, iar probabilitatea/impactul său poate varia în funcție de fiecare obiectiv în parte.

Dupa identificare riscurilor se trece la evaluarea acestora. Evaluarea riscurilor presupune evaluarea probabilității de materializare a riscurilor și a impactului (consecințelor) asupra obiectivelor, în cazul în care riscurile se materializează. Scopul evaluării riscurilor este de a stabili o ierarhie a acestora la nivelul compartimentelor de specialitate care, în funcție de tolerabilitatea la risc acceptată, permite stabilirea celor mai adecvate modalități de tratare a riscurilor și de delegare a responsabilității de gestionare a acestora. Evaluarea riscurilor presupune parcurgerea următoarelor etape:

- evaluarea probabilității de materializare a riscului identificat;
- evaluarea impactului asupra obiectivelor în cazul în care riscul s-ar materializa;
- evaluarea expunerii la risc, ca o combinație între probabilitate și impact;
- stabilirea toleranței la risc.

Evaluarea probabilității manifestării riscului sau a frecvenței cu care s-ar putea manifesta riscul ar trebui să fie bazată pe cunoștințele, pe experiența și pe capacitatea de judecată a personalului, folosindu-se de informațiile din următorul tabel:

Tabel Evaluarea probabilității de manifestare a riscului

Risc	Descriere
Ridicat	Este foarte probabil ca riscul să se manifeste de mai multe ori în timpul desfășurării activității
Mediu	Există posibilitatea ca riscul să se manifeste ocazional în timpul desfășurării activității
Scazut	Pare improbabil ca riscul să se manifeste în timpul desfășurării activității.

Parametrului „Probabilitate de manifestare a riscului” îi poate fi atribuită una dintre valorile „scăzută

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

– medie – ridicată”. Parametrului „Impact” îi poate fi atribuită una dintre valorile „scăzut–moderat–ridicat”. Impactul sau gravitatea riscului este nivelul prin care manifestarea riscului poate influența îndeplinirea obiectivelor specifice. Poate exista, de exemplu, o pierdere de fonduri provocată, de exemplu, de evenimente precum nerespectarea legislației de referință, fraudele, sistemele și serviciile neadecvate etc.

Tabel Evaluarea impactului riscului

Impact	Descriere
Ridicat	Impact semnificativ asupra îndeplinirii obiectivelor strategice și specifice (ex.: iregularități sistematice, probleme de caracter juridic, pierderi semnificative de active – financiare, angajați, materiale –, costuri ridicate de funcționare, calitatea serviciilor sau produselor furnizate este afectată semnificativ, întreruperi semnificative în activitate etc.)
Moderat	Ineficiența operațiunilor normale, cu efect limitat asupra îndeplinirii obiectivelor strategice și specifice (ex.: întreruperi sau ineficiențe moderate ale proceselor, probleme temporare privind calitatea/serviciul), pierderi moderate de resurse materiale și/sau financiare, creșterea costurilor de funcționare este moderată, calitatea serviciilor furnizate este afectată moderat, întreruperi mici în activitate etc.)
Scăzut	Niciun impact concret asupra obiectivelor strategice și specifice (ex.: nu există pierderi financiare, de angajați, pierderi materiale, costurile de funcționare nu sunt afectate, calitatea serviciilor sau produselor furnizate nu este afectată, nu există întreruperi în activitate etc.)

Impactul trebuie să fie analizat din perspectiva valorii bunurilor afectate, precum și a consecințelor mai ample. Îmbinarea acestor evaluări prin intermediul matricei prezentate mai jos permite obținerea unei evaluări a riscului, care poate fi clasificat după cum urmează:

- ridicat (R);
- mediu (M);
- scăzut (S).

Implementarea proiectelor poate fi afectată de o serie de riscuri legate de: planificarea proiectelor, management de proiect, de personal, riscuri de natură tehnică, etc.

Riscuri legate de planificarea proiectului:

- Indicatori supraestimați fac imposibilă atingerea lor (duce la retragerea finanțării);
- Timp insuficient pentru anumite operațiuni ale proiectului (prelungirea implementării parțiale sau totale a activităților peste limitele planificate);
- Resurse umane insuficiente pentru activitățile proiectului (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane deja implicate cu consecințe asupra calității activităților derulate și asupra perioadelor de timp în care se derulează activitățile).

Plan de diminuare a riscurilor:

- Întâlniri periodice ale echipei de proiect pentru identificarea și eliminarea acestor probleme;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Evaluarea permanentă a calendarului de activități, conștientizarea termenelor critice din graficele de implementare;
- Luarea în considerare a unor rezerve de timp;
- Replanificarea din timp a activităților astfel încât să fie prevazute și solicitările cu caracter urgent.

Riscuri legate de personal:

- Resurse umane sunt indisponibile atunci când este nevoie de ele (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane disponibile, la conflicte între membrii echipei de implementare, la sentimente de frustrare la nivelul celor care conștientizează importanța asigurării unei calități corespunzătoare pentru activitățile proiectului);
- Sub-contractorii nu-și îndeplinesc sarcinile potrivit cerințelor (duce la nerespectarea termenelor planificate, la afectarea calității implementării activităților).

Plan de diminuare a riscurilor:

- asigurarea de personal de rezervă în ce poate înlocui sau ajută un membru al echipei de implementare în perioadele critice;
- reevaluarea în permanență a graficului de activități astfel încât să fie corelat cu modificările interne și externe de personal ale beneficiarului și furnizorilor din cadrul proiectului.

Riscuri legate de managementul proiectului:

- Nerespectarea termenelor de implementare a proiectelor (poate duce la neeligibilitatea cheltuielilor, transmiterea rapoartelor de progres incomplete către Autoritatea de management);
- Nu exista încadrare în bugetul planificat pe categorii de cheltuieli și pe total buget (depășirea bugetului planificat duce la neeligibilitatea cheltuielilor);
- Ineficiența în utilizarea resurselor proiectului (duce la încărcarea costurilor proiectului în mod nejustificat).

Plan de diminuare a riscurilor:

- Diseminarea tuturor informațiilor legate de contractul de finanțare către toți membrii echipei de implementare a proiectului;
- Stabilirea responsabilităților exacte în ceea ce privește rapoartele întocmite.

Riscuri de natură tehnică:

- Întârzieri în execuția lucrărilor și depășirea graficului de lucrări;
- Neconcordanțe ce apar pe perioada executiei proiectului cu documentația tehnică care stă la baza proiectului;
- Neconcordanța între specificațiile tehnice ale materialelor și calitatea materialelor folosite la lucrări.

Plan de diminuare a riscurilor:

- Încheierea unor contracte de execuție ferme cu clauze bine stabilite: perceperea garanției de bună execuție, a garanției pentru plata avansului, garanții pentru rețineri, prevederea de penalități la plata executanților/ furnizorilor în caz de întârzieri în execuția contractului, etc;
- Prezentarea certificatelor de calitate ale materialelor achiziționate;
- Analiza și avizarea situațiilor de lucrări în vederea efectuării plăților;

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Colaborare strânsă cu echipa de experți tehnici, consultanți, diriginți de șantier, astfel încât să se realizeze monitorizarea foarte atentă a contractelor de lucrări.

6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

O componentă vitală în cadrul unei Strategii Integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj este comunicarea cu publicul larg. Scopul strategiei de comunicare și informare din cadrul Strategiei Integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj este informarea populației și a mediului de afaceri din comuna Crasna, județul Gorj cu privire la planificarea în mod strategic a proiectelor de investiții în corelare cu sursele de finanțare disponibile pentru o dezvoltare integrată armonioasă pe termen scurt, mediu și lung.

Scopul și obiectivele strategiei de comunicare și informare ale Primăriei Comunei Crasna ce pot fi aplicate în domeniu sunt descrise în paragrafele următoare.

Pornind de la obiectivul declarat al acestei strategii, pot fi definite doua obiective generale:

- **Obiectiv general nr. 1:** Creșterea nivelului de informare al populației, a partenerilor interesați și a mediului de afaceri, a actorilor relevanți în elaborarea și implementarea Strategiei integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj, dezvoltarea infrastructurii publice rurale, a premiselor dezvoltării mediului de afaceri și îmbunătățirea calității serviciilor publice;
- **Obiectivul general nr. 2:** Creșterea nivelului de transparență prin informarea publicului larg asupra măsurilor preconizate incluse în Strategia integrată 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj.

Aceste obiective generale sunt împărțite într-un număr de 4 obiective specifice:

- **Obiectiv specific nr. 1:** Informarea populației și a partenerilor interesați (existenți și potențiali), asupra priorităților, măsurilor și rezultatelor implementării acestora, dar și a responsabilităților administrației locale în ceea ce privește informarea și publicitatea măsurilor propuse în Strategia integrată 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj.
- **Obiectiv specific nr. 2:** Asigurarea unui grad ridicat de transparență pentru activitățile desfășurate de către Primăria Comunei Crasna în scopul gestionării acțiunilor din cadrul comunei. În acest sens, se are în vedere informarea populației, a partenerilor interesați și a mediului de afaceri asupra scopului general, importanței, priorităților măsurilor specifice și rezultatelor prevăzute de către Strategia integrată 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj.
- **Obiectiv specific nr. 3:** Asigurarea comunicării interne și inter-instituționale în scopul coordonării efective a măsurilor de publicitate desfășurate, în special pe parcursul perioadei de implementare a Strategiei integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj.
- **Obiectiv specific nr. 4:** Asigurarea informării și consultării populației proiectelor incluse în cadrul Strategiei integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj în ceea ce privește necesitatea, avantajele și efectele benefice ale implementării strategiei în materie de protecția mediului, dezvoltării infrastructurii publice, creării de locuri de muncă, creșterea calității vieții, creșterea securității și siguranței populației, etc.

Activități de informare și publicitate

Pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite sunt prevăzute următoarele activități:

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Colaborarea cu partenerii sociali și economici în organizarea unei reuniuni de lucru la nivel local pentru a transmite informații cheie privind Strategia integrată 2024 – 2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj (priorități, condiții de eligibilitate, procedure, criterii, detalii de contact etc.);

- Dezvoltarea unei baze de date atât a factorilor principali implicați, cât și a persoanelor care au o responsabilitate asupra implementării deciziilor pentru a putea informa în timp util toate categoriile de factori implicați, a bazei de date privind informațiile ce trebuie diseminate, cât și a indicatorilor tehnico-economici și în special a rezultatelor așteptate;

- Stabilirea unui plan coerent de comunicare și informare, a calendarului evenimentelor ce sunt programate și a principalilor indicatori de conștientizare;

- Stabilirea unei rețele de comunicare (seminarii la nivel local, întâlniri ad-hoc) pentru a facilita dialogul cu partenerii și beneficiarii implicați, în vederea asigurării unui flux constant de informații privind implementarea Strategiei integrate 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj.

Grupurile țintă cărora se vor adresa activitățile de informare și comunicare publică privind Strategia integrată 2024-2030 pentru comuna Crasna, județul Gorj și proiectele incluse în planul de acțiune al acesteia sunt:

- structurile din cadrul Primăriei comunei Crasna
- societăți comerciale cu capital public;
- posibili parteneri, cum ar fi: autorități publice locale / județene / regionale / naționale;
- organizații non-guvernamentale;
- agenții economici ce își desfășoară orice activitate economică în comuna Crasna și nu numai;
- persoanele rezidente din comuna Crasna, persoanele aflate în vizite sau în scop lucrativ cât și turiștii care frecventează comuna Crasna;
- diferitele asociații profesionale relevante
- agenții de turism;
- potențiali investitori;
- alte persoane fizice și juridice

Primăria comunei Crasna va derula activitățile din cadrul acestui proiect specifice domeniului de informare, comunicare și publicitate. Se va asigura de gestionarea permanentă a activității de informare, comunicare și publicitate, precum și de relațiile cu celelalte entități responsabile cu gestionarea proiectului, inclusiv dezvoltarea și întreținerea relațiilor cu mass-media. Se vor colecta și distribui în mod regulat informațiile interne referitoare la proiect prin buletine informative.

Se va pune la dispoziție o sală de ședințe/ conferințe dotată cu proiector și acces la internet (inclusiv wireless).

Instrumente și activități de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei De Dezvoltare Locală

1. Obiectivele monitorizării și evaluării

- Asigurarea unei implementări eficiente și transparente a SDL.
- Urmărirea progresului față de obiectivele stabilite.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Identificarea din timp a blocajelor și riscurilor.
- Ajustarea și îmbunătățirea intervențiilor.
- Informarea comunității și a actorilor locali cu privire la rezultate.

2. Indicatori

a) Indicatori de realizare (outputs)

- Număr proiecte finanțate și implementate.
- Număr locuri de muncă create.
- Suprafață reabilitată / modernizată (drumuri, spații verzi, clădiri publice).
- Număr persoane instruite / sprijinite.

b) Indicatori de rezultat (outcomes)

- Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă.
- Creșterea gradului de acces la servicii publice (educație, sănătate, cultură).
- Creșterea atractivității turistice și economice a zonei.

c) Indicatori de impact

- Îmbunătățirea calității vieții la nivel local.
- Creșterea veniturilor gospodăriilor.
- Reducerea disparităților teritoriale.

3. Responsabilități

- **Echipa de implementare SDL** – colectare date, raportare, comunicare.
- **instituții partenere** – transmiterea datelor relevante.
- **Consultanți / evaluatori independenți** – evaluări externe, analize de impact.
- **Comunitatea locală** – feedback prin chestionare, întâlniri și sondaje.

4. Metodologie și instrumente

- **Rapoarte de progres** (trimestriale / semestriale / anuale).
- **Vizite de monitorizare pe teren.**
- **Sondaje și chestionare** aplicate populației și beneficiarilor.
- **Platformă digitală / bază de date** pentru centralizarea informațiilor.
- **Ateliere de consultare și focus grupuri.**
- **Analize comparative (benchmarking)** cu alte comunități similare.
- **Matrice de risc și impact.**

5. Calendar și frecvență

- **Monitorizare continuă** – colectare date lunare de la proiecte.
- **Rapoarte de progres** – trimestrial.
- **Evaluare intermediară** – la jumătatea perioadei de implementare a SDL.
- **Evaluare finală** – la încheierea SDL.
- **Comunicare publică** – minim anual (raport către comunitate).

6. Produse ale M&E

- Raport de progres (intern).
- Raport de monitorizare anual.
- Raport de evaluare intermediară.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- Raport de evaluare finală.
- Note de politici și recomandări pentru îmbunătățirea SDL.

7. Mecanisme de feedback și ajustare

- Revizuirea anuală a indicatorilor și obiectivelor.
- Ședințe de coordonare cu partenerii locali.
- Propuneri de modificări la SDL în funcție de rezultate.
- Publicarea datelor pentru a crește transparența și implicarea comunității.

Structura de management ce va fi implicată în Implementarea SDL va fi desemnată prin Dispoziția a Primarului Comunei Crasna.

Echipa de Implementare / Unitatea de Management SDL (UMSDL) va fi formată din manager de proiect, experți tehnici, financiar-contabili și de comunicare. Atribuții:

- coordonarea activităților de implementare;
- monitorizarea proiectelor finanțate;
- colectarea datelor și întocmirea rapoartelor;
- sprijin pentru beneficiari.

Responsabilitățile principale în managementul și implementarea SDL

- **Planificare și coordonare:** stabilirea calendarului de implementare și al rapoartelor.
- **Monitorizare:** colectarea lunară a datelor de progres.
- **Evaluare:** realizarea de rapoarte intermediare și finale.
- **Raportare și comunicare:** transmiterea informațiilor către parteneri, autorități și comunitate.
- **Control și audit:** verificarea conformității activităților și a cheltuielilor.

Modalitatea / Procedura de consemnare a progresului implementării SDL

- ✓ **Colectare date** - beneficiarii transmit lunar / trimestrial fișe de progres (indicatori, cheltuieli, activități realizate).
- ✓ **Centralizare** echipa SDL integrează datele într-o bază de date / registru de monitorizare.
- ✓ **Raportare** elaborarea rapoartelor trimestriale/semestriale către comitetul de monitorizare; prezentarea progresului într-un **raport anual public**.
- ✓ **Validare** – Consiliul Local analizează și aprobă rapoartele.
- ✓ **Feedback și ajustare** - se propun măsuri corective și actualizări ale SDL, dacă este cazul

Implicarea partenerilor relevanți în implementarea SDL .

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală se va realiza printr-un parteneriat larg, incluzând actori publici, privați și ai societății civile, în conformitate cu principiul parteneriatului prevăzut de **Regulamentul (UE) 1060/2021**, art. 8 și art. 29(1) lit. d).

Categorii de parteneri și roluri în Implementarea SDL

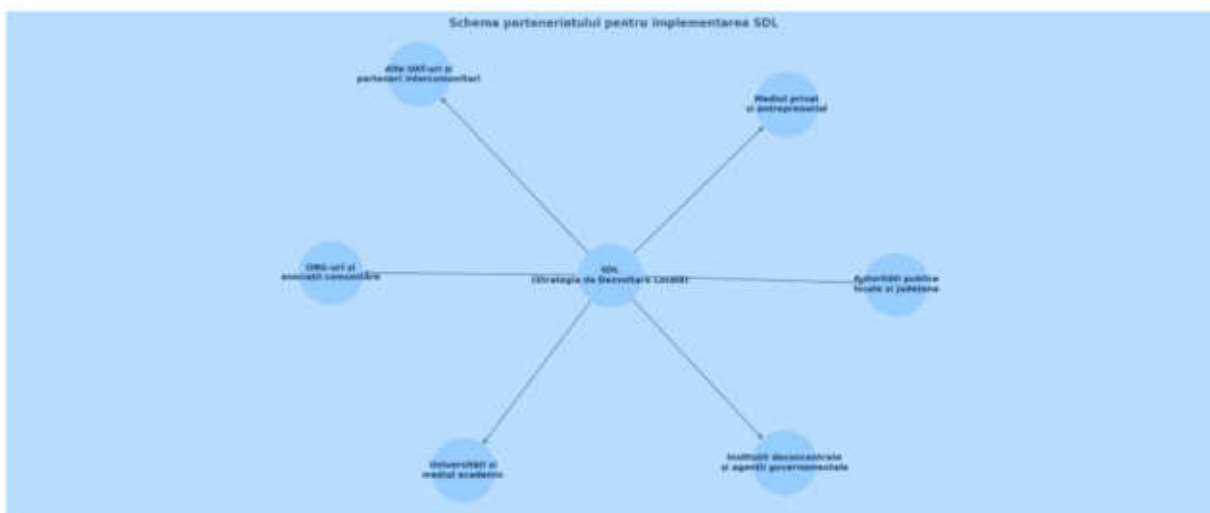
1. **Autorități publice locale și județene (UAT-uri, Consiliul Județean, instituții deconcentrate):** contribuie cu date, resurse și expertiză; sprijină implementarea proiectelor integrate; facilitează corelarea SDL cu strategiile regionale și județene.
2. **ONG-uri și asociații comunitare – acestea au rol de a facilita implicarea societății civile de a sprijini activități sociale, educaționale și de incluziune; asigură reprezentarea grupurilor vulnerabile.**

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2030

- **Mediul privat și antreprenorial va fi implicat prin** participarea directă la implementarea de proiecte economice și de dezvoltare locală; va genera locuri de muncă și inovație; va contribui la asigurarea cofinanțării și parteneriate public–private.
- **Alte UAT-uri și parteneri intercomunitari prin** dezvoltarea de proiecte comune și infrastructuri integrate; crearea de sinergii teritoriale pentru atragerea de investiții.

Modalitatea de implicare a partenerilor

- **Consultări periodice** (atelieri, focus-grupuri, întâlniri de lucru).
- **Protocole de colaborare / parteneriate instituționale** pentru proiecte specifice.
- **Feedback permanent** prin chestionare, rapoarte și dezbateri publice.

Indicatori corelați cu PR SV OLTENIA 2021-2030 - Prioritatea 7. Dezvoltare teritorială sustenabilă

RCO 74 – Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată

4698 locuitori – conform Recensământ oficial din anul 2021

RCO 76 – Proiecte integrate de dezvoltare teritorială – 1 proiect propus

RCO 77 Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin -1 sit cultural propus.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Crasna pentru perioada programatică 2024 – 2028

ANEXE:

Anexa 1. Declarație de conformitate – Reprezentant legal al Comunei Crasna

Anexa 2. Decizia finală/decizia etapei de încadrare emisă de autoritatea competentă privind Evaluarea Strategică de Mediu, conform HG nr. 1076/2004?

Anexa 3. Documente care atesta ca SDL a fost supusă procesului de consultare publică

Anexa 4 - Declarația reprezentantului legal al beneficiarului în care se certifica și se detalia parcurgerea procesului de consultare publică

Anexa 5 - Procedura de selecție a fiselor de proiect aprobata/avizata de Primarul Comunei Crasna . Procedura include o descriere a procesului de selectie , termene si responsabilitati pentru fiecare etapa si model pentru fisa/ propunerea de proiect . Criteriile de selectie includ

-aspecte legate de gradul de maturitate, contribuția proiectului la atingerea obiectivelor si indicatorilor, sustenabilitatea financiara a proiectului

- aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea, caracterul integrat

Anexa 6 - Raportul de selecție si prioritizare. Grile de verificare pentru fiecare fisa/propunere de proiect.

Anexa 7 Lista de operațiuni prioritizate din cadrul documentului strategic, aprobata prin HCL, pentru care a fost identificata ca sursa de finanțare PR SV Oltenia 2021-2027

Anexa 8 – HCL de aprobare a SDL si a Raportul de selecție si prioritizare

Anexa 9 - declarația reprezentantului legal al beneficiarului privind implicarea partenerilor relevanti in implementarea strategiei .

Anexa 10 – Dovada ca depunerea de proiecte /propuneri / idei de proiecte a fost anuntata public

Anexa 11 – Dovada ca lista propunerilor de proiecte a fost afisata pe site-ul Primariei Crasna.

UAT COMUNA CRASNA
JUDETUL GORJ
PRIMAR
PROF. AUREL VAMVI

ANEXA LA STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA A COMUNEI CRASNA

LOGICĂ A INTERVENȚIEI PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Aceasta logică este deosebit de importantă deoarece ajută la structurarea gândirii, la identificarea relațiilor cauzale și la evaluarea eficienței acțiunilor propuse. Pentru Strategia De Dezvoltare Locala a Comunei Crasna s-a optat pentru un lanț logic :

I. Analiza Situației Actuale (Punctul de Plecare) – In Secțiunea 1 Context și Secțiunea 2 - Analiza situației actuale s-a procedat la

- **Identificarea Problemelor /Nevoiror :** Care sunt principalele probleme sau nevoi nesatisfăcute ale comunității?
- **Identificarea Cauzelor Fundamentale:** Ce anume cauzează aceste probleme? Este important să se identifice nu doar simptomele, ci și rădăcinile profunde ale problemelor.
- **Identificarea Actorilor Relevanți:** Cine sunt principalii actori (stakeholders) implicați și cum sunt afectați de probleme? Care este rolul lor potențial în soluționarea acestora?

II. Obiective (Ceea ce Dorim să Atingem)- In Secțiunea 3- Viziunea și Obiectivele de dezvoltare au fost incluse informații definitorii:

- **Obiectiv General (Impact):** Viziunea pe termen lung. Ce schimbare majoră se dorește a fi realizată în comunitate ca urmare a implementării strategiei? Ar trebui să fie ambițios, dar realist.
- **Obiective Specifice (Rezultate Finale):** Rezultate concrete, măsurabile, atingibile, relevante și încadrate în timp (SMART), care contribuie la atingerea obiectivului general. Acestea răspund direct problemelor identificate.

III. Intervenții (Ceea ce Vom Face) – In Secțiunea 4 Direcții de acțiune au fost incluse Direcții de acțiune, politici și programe de dezvoltare

- **Program/Arii de Intervenție:** Categoriile ample de acțiuni care vizează atingerea obiectivelor specifice.
- **Proiecte/Acțiuni Specifice:** Detalierea concretă a activităților care vor fi implementate în cadrul fiecărui program. Fiecare acțiune trebuie să fie direct legată de un obiectiv specific și să contribuie la atingerea acestuia.
- **Resurse Necesare (Inputuri):** Ce resurse sunt necesare pentru implementarea acțiunilor? Am inclus necesarul de resurse financiare, umane, materiale, tehnice.

IV. Ipoteze și Factori Critici de Succes -Condiții externe care trebuie să se îndeplinească pentru ca logica intervenției să funcționeze, dar pe care strategia nu le poate controla direct.

- **Factori Critici de Succes:** Elemente esențiale care, dacă sunt prezente, cresc semnificativ șansele de succes ale strategiei.

V. Monitorizare și Evaluare – In Anexele la Strategie au fost detaliate masurile de implementare, monitorizare și Evaluare

- **Indicatori:** Măsuri concrete și cuantificabile pentru a urmări progresul și a evalua atingerea obiectivelor la fiecare nivel (input, output, outcome, impact).
- **Mecanisme de Monitorizare:** Cum se va colecta, analiza și raporta informația despre progres? (Ex: rapoarte periodice, sisteme informatice, întâlniri de lucru).
- **Mecanisme de Evaluare:** Când și cum se va evalua performanța strategiei și impactul acestora? (Ex: evaluări intermediare, evaluare ex-post, studii de impact).

Modelul utilizat poate fi definit ca o "Teorie a Schimbării", arătând cum ne dorim ca o serie de intervenții să aducă rezultatele și impactul dorit. Este esențial să se revizuiască și să se ajusteze periodic această logică a intervenției pe parcursul implementării, pe măsură ce se obțin noi informații și contextul se schimbă.

Reprezentant legal,

Nume și prenume

Vamvu Aurel

Consultant,

Claudia Pintescu

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "C. Pintescu", written in a cursive style.

